

Начало > Парични искиове > Несъстоятелност/фалит

Несъстоятелност/фалит

Ако дружество или предприемач изпадне в затруднено финансово положение или не може да изплати дълговете си, във всяка държава има специални производства за намиране на цялостно решение на ситуацията, с участието на всички кредитори (страни, на които се дължат парични суми).

Производства по несъстоятелност се различават в зависимост от това какво се цели с тях:

Дружества

Ако дружеството **може да бъде спасено** или дейността му е жизнеспособна — дълговете му могат да бъдат **преструктурирани** (обикновено по споразумение с кредиторите). С това се цели защита на дружеството и запазване на работните места.

Ако дружеството **не може да бъде спасено**, то трябва да бъде прекратено (обявяване на „несъстоятелност“).

Предприемачи

Обикновено те могат да поискат образуване на процедура за **утвърждаване на погасителен план** за задълженията им и за погасяване на задълженията след разумен период от време (обикновено 3 години). С това се гарантира, че те няма да изпаднат в лична несъстоятелност и че в бъдеще ще могат да предприемат нови инициативи.

Във всички случаи след официалното откриване на производството кредиторите нямат право да предприемат индивидуални действия за събиране на вземанията си. Целта на това правило е да се гарантира равнопоставеност на всички кредитори и защита на имуществото на длъжника.

За да им бъде платено, кредиторите трябва да докажат вземанията си пред съда или пред органа (обикновено **синдик** или **ликвидатор**), натоварен с оздравяването или ликвидацията на имуществото на длъжника. При определени обстоятелства това може да бъде направено от самия длъжник.

Трансгранична несъстоятелност (разпоредби на ЕС)

Делата за несъстоятелност, в които участват дружества или предприемачи, чиито дейности, имущество или бизнес са в няколко държави, могат да се решават съгласно законодателството на ЕС — и по-конкретно **Регламент 2015/848** (вж. **обобщение относно неговото прилагане**).

Формуляри, посочени в Регламент 2015/848

Съобщение за производство по несъстоятелност (384 Kb)

Предявяване на вземания (400 Kb)

Възражение срещу координирано производство на група дружества (347 Kb)

Национални производства

Моля, изберете знаме, за да получите подробна информация за съответната страна.

Връзки по темата

Регистри по несъстоятелност

Последна актуализация: 18/01/2019

Тази страница се поддържа от Европейската комисия. Информацията на тази страница не отразява задължително официалната позиция на Европейската комисия. Комисията не поема никаква отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. За да се запознаете с правилата относно авторското право за страниците на ЕС, моля прочетете правната информация.

Несъстоятелност - България

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Правната уредба на производството по несъстоятелност в Република България не е обособена в отделен, самостоятелен закон. Общите разпоредби, регламентиращи производството по несъстоятелност, са включени в Търговския закон, Глава „Несъстоятелност“, а специалните разпоредби, уреждащи производства по несъстоятелност на банки и застрахователи се съдържат в Закона за банковата несъстоятелност и Кодекса за застраховането.

Производството по несъстоятелност се открива за търговец, който е неплатежоспособен. Освен при неплатежоспособност, производство по несъстоятелност се открива и при свръхзадълженост на дружество с ограничена отговорност, акционерно дружество или командитно дружество с акции.

Производството по несъстоятелност се открива и за лице, което прикрива търговска дейност чрез неплатежоспособен длъжник. Едновременно с откриването на производството по несъстоятелност за търговското дружество се смята за открито и производството по несъстоятелност за неограничено отговорния му съдружник.

Производството по несъстоятелност се открива и за починал или за заличен в Търговския регистър едноличен търговец, ако преди смъртта, съответно преди заличаването, той е бил неплатежоспособен. Производството по несъстоятелност се открива и за починал или заличен в Търговския регистър неограничено отговорен съдружник. Искането за откриване на производството по несъстоятелност може да бъде направено в едногодишен срок от смъртта, съответно от заличаването в Търговския регистър.

Производството по несъстоятелност се открива и за неплатежоспособно търговско дружество в ликвидация. Производството по несъстоятелност на банка и застраховател се извършва по ред, определен в отделен закон.

Отношенията, свързани с неплатежоспособността на търговец - публично предприятие, което упражнява държавен монопол или е създадено с особен закон, също се уреждат с отделен закон. Не се открива производство по несъстоятелност за търговец - публично предприятие, което упражнява държавен монопол или е създадено с особен закон.

В българското законодателство производство по несъстоятелност на физически лица не е предвидено, освен в качеството им на еднолични търговци.

Българският съд може да открие спомагателно производство по несъстоятелност за търговец, който е обявен в несъстоятелност от чуждестранен съд, ако той притежава значително имущество на територията на Република България.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Предпоставките за откриване на производството по несъстоятелност, които са общи за всички видове търговци, са следните:

1/ Длъжникът да е търговец.

Освен за търговец, производство по несъстоятелност може да бъде открито и за лице, което прикрива търговска дейност чрез неплатежоспособен длъжник, за неограничено отговорен съдружник, включително и за починал и за заличен неограничено отговорен съдружник, както и за починал и за заличен едноличен търговец.

Разпоредбата на чл. 612 от Търговския закон предвижда, че производство по несъстоятелност не се открива за търговец – публично предприятие, което упражнява държавен монопол или е създадено с особен закон.

2/ Молбата да е подадена от някое от лицата, посочени в чл. 625 от Търговския закон, съответно от лицата по чл. 742, ал. 2 от същия закон, а именно: длъжника, съответно ликвидатора или кредитор на длъжника по търговска сделка, Националната агенция за приходите /за публичноправно задължение към държавата или общините, свързано с търговската дейност на длъжника или задължение по частно държавно вземане/, както и член на управителния орган на търговското дружество.

Длъжник, който стане неплатежоспособен или свърхзадължен, е длъжен в 30-дневен срок да поиска откриване на производство по несъстоятелност. Ако той е едноличен търговец, молбата се подава от него или от негов наследник. Ако длъжникът е търговско дружество, молбата се подава от орган на управление, неограничено отговорен съдружник или представител, съответно ликвидатор. В тези случаи към молбата следва да бъдат приложени:

- препис от последния заверен от регистриран одитор годишен финансов отчет и баланс към датата на подаване на молбата, ако законът задължава търговецът да ги съставя;
- опис и оценка на активите и пасивите към датата на подаване на молбата;
- списък на кредиторите с посочване на адресите, вида, размера и обезпеченията на вземанията им;
- опис на личното имущество и имуществото съпружеска имуществена общност - за едноличния търговец и неограничено отговорния съдружник;
- доказателства за уведомяване на Националната агенция за приходите за образуването на производството по несъстоятелност;
- изрично пълномощно, ако молбата се подава от пълномощник.

В случай, че молбата е подадена от кредитор, към нея той следва да представи всички доказателства за вземането си и за твърдяната неплатежоспособност на длъжника, с които разполага, документ за внесена държавна такса и доказателства за уведомяване на Националната агенция за приходите за образуването на производството по несъстоятелност.

3/ Да е налице изискуемо:

- парично задължение на длъжника, отнасящо до или породено от търговска сделка, включително нейната действителност, изпълнение, неизпълнение, прекратяване, унищожаване и разваляне или последиците от прекратяването ѝ;
- или публичноправно задължение към държавата и общините, свързано с търговската му дейност;
- или задължение по частно държавно вземане.

Търговски са сделките, сключени от търговеца, които са свързани с упражняването от него занятие, както и тези, изрично изброени в чл. 1, ал. 1 от Търговския закон /покупка на стоки или други вещи с цел препродажба в първоначален, преработен или обработен вид; продажба на стоки от собствено производство; покупка на ценни книги с цел продажба; търговско представителство и посредничество; комисионни, спедиционни и превозни сделки; застрахователни сделки; банкови и валутни сделки; менителници, записи на заповед и чекове; складови сделки; лицензионни сделки; стоков контрол; сделки с интелектуална собственост; хотелиерски, туристически, рекламни, информационни, програмни, импресарски или други услуги; покупка, строеж или обзавеждане на недвижими имоти с цел продажба; лизинг/, независимо от качеството на лицата, които ги извършват. При съмнение се смята, че извършената от търговеца сделка е свързана с неговото занятие.

Видовете публичноправни задължения към държавата и общините са установени в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс /чл.162, ал. 2/ и са следните:

- данъци, включително акцизи, както и митни сборове, задължителни осигурителни вноски и други вноски за бюджета;
- други вноски, установени по основание и размер със закон;
- държавни и общински такси, установени по основание със закон;
- незаконосъобразно извършени осигурителни разходи;
- паричната равностойност на вещи, отнети в полза на държавата, глоби и имуществени санкции, конфискации и отнемане на парични средства в полза на държавата;
- по влезли в сила присъди, решения и определения на съдилищата за публични вземания в полза на държавата или общините, както и решения на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ;
- по влезли в сила наказателни постановления;
- недължимо платените и надплатените суми, както и неправомерно получените или неправомерно усвоените средства по проекти, финансирани от предприєдинителните финансови инструменти, оперативните програми, Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, европейските земеделски фондове и Европейския фонд за рибарството, Инструмента Шенген и Преходния финансов инструмент, включително от свързаното с тях национално съфинансиране, които възникват въз основа на административен акт, както и глобите и другите парични санкции, предвидени в националното законодателство и в правото на Европейския съюз;
- лихвите за горепосочените вземания.

Публични вземания са и тези на бюджета на Европейския съюз по решения на Европейската комисия, Съвета на Европейския съюз, Съда на Европейските общности и Европейската централна банка, с които се налагат парични задължения, подлежащи на изпълнение на основание чл. 256 от Договора за създаване на Европейската общност, както и вземанията на държавите - членки на Европейския съюз, по влезли в сила решения за конфискация или отнемане на парични средства, за паричната равностойност на конфискувано или отнето имущество, а също така и по решения за налагане на финансови санкции, постановени в държави - членки на Европейския съюз, когато са признати и подлежат на изпълнение в Република България.

Независимо от това дали се касае за задължение по търговска сделка или за такова от публичен характер, следва да бъде установено, че същото е възникнало валидно и съществува към момента на произнасяне на съда по молбата за откриване на производство по несъстоятелност.

4/ Производството по несъстоятелност се открива за търговец, който е неплатежоспособен. Освен при неплатежоспособност, производство по несъстоятелност се открива и при свърхзадълженост на дружество с ограничена отговорност, акционерно дружество или командитно дружество с акции. Неплатежоспособността и свърхзадължеността са обективни фактически състояния, легални дефиниции за които са установени в Търговския закон.

Неплатежоспособен е търговецът, който не е в състояние да изпълни:

- свое изискуемо задължение, което има паричен характер, породено е от или се отнася до търговска сделка, включително нейната действителност, изпълнение, неизпълнение, прекратяване, унищожаване и разваляне или последиците от прекратяването ѝ;

- свое публичноправно задължение към държавата и общините, свързани с търговската му дейност;
- свое задължение по частно държавно вземане.

Предполага се, че търговецът не е в състояние да изпълни изискуемо задължение, посочено в първата хипотеза, ако преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност не е заявил за обявяване в Търговския регистър годишните си финансови отчети за последните три години.

Неплатежоспособността се предполага, когато длъжникът е спрял плащанията, като спиране на плащанията е налице и когато длъжникът е платил изцяло или частично вземания на определени кредитори. Неплатежоспособността се предполага също така, ако по изпълнително производство, образувано за изпълнение на влязъл в сила акт на кредитора, подал молба за образуване на производство по несъстоятелност, вземането е останало изцяло или частично неудовлетворено в рамките на 6 месеца след получаване на поканата или на съобщението за доброволно изпълнение.

Свърхзадължено е търговското дружество, ако неговото имущество не е достатъчно, за да покрие паричните му задължения.

5/ Затрудненията на длъжника да не са временни, а състоянието на неплатежоспособност, респективно свърхзадълженост да е обективно и трайно.

Съд по несъстоятелността е окръжният съд по седалището на търговеца към момента на подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност. Молба за откриване на производство по несъстоятелност, подадена от длъжник, съответно от ликвидатор, се разглежда от съда незабавно в закрито заседание, като се обявява в Търговския регистър. Молбата за откриване на производство по несъстоятелност, подадена от кредитор, се разглежда от съда в заседание при закрити врата с призоваване на длъжника и молителя, най-късно в 14-дневен срок от подаването ѝ. Съдът спира делото по подадена от длъжник, съответно ликвидатор молба за откриване на производство по несъстоятелност, ако до датата на постановяване на решение по него кредитор подаде молба за откриване на производство по несъстоятелност. До приключване на първото заседание по делото, образувано по молба на кредитор, в производството могат да се присъединяват и други кредитори, да правят възражения и да представят писмени доказателства. Съдът образува делото в деня на подаването на молбата и го обявява за решаване най-късно в тримесечен срок от образуването му.

Преди да постанови решението си по молбата за откриване на производство по несъстоятелност, ако това се налага за запазване имуществото на длъжника, по искане на кредитор или служебно съдът по несъстоятелността може да постанови следните предварителни и обезпечителни мерки:

- да назначи предварително временен синдик;
- да допусне обезпечение чрез налагане на запор, възбрана или други обезпечителни мерки;
- да постанови спиране на изпълнителните дела срещу имуществото на длъжника, с изключение на изпълнителните дела, образувани по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
- да допусне предвидените в закона мерки, които обезпечават наличното имущество на длъжника;
- да разпореди запечатване на помещения, оборудване, превозни средства и други, в които се съхраняват вещи на длъжника, с изключение на обитаеми жилища и помещения, необходими за продължаване на дейността на длъжника или за съхраняване на подлежащи на бързо разваляне вещи.

Когато искането за налагане на мерките е направено от кредитор, съдът ги налага, ако молбата на кредитора е подкрепена с убедителни писмени доказателства, и/или ако бъде представено обезпечение в определения от съда размер за компенсиране на нанесените на длъжника вреди, в случай, че не се установи, че длъжникът е неплатежоспособен, съответно свърхзадължен. Наложените обезпечителни мерки ползват всички кредитори на несъстоятелността, като съдът може да ги отмени, ако тяхното продължаване не е наложително с оглед на постигане целите на обезпечаването.

Определението за постановяване на мерките се съобщава на лицето, по отношение на което са наложени, и на лицето, което е поискало налагането им и подлежи на незабавно изпълнение и на обжалване в 7-дневен срок от получаване на съобщението, като обжалването не спира изпълнението му. Обезпечителните мерки се смятат за отменени, когато с влязло в сила решение молбата за откриване на производството по несъстоятелност бъде отхвърлена. Наложените обезпечителни мерки имат действие до датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност.

Когато констатира неплатежоспособност, съответно свърхзадълженост, съдът с решението си по чл. 630, ал. 1 от Търговския закон обявява неплатежоспособността, съответно свърхзадължеността и определя началната ѝ дата, открива производството по несъстоятелност, назначава временен синдик, допуска обезпечение чрез налагане на запор, възбрана или други обезпечителни мерки, определя датата на първото събрание на кредиторите не по-късно от един месец от постановяване на решението.

Когато е очевидно, че продължаването на дейността би увредило масата на несъстоятелността, съдът по искане на длъжника, съответно на ликвидатора, синдика, Националната агенция за приходите или кредитор, може с решение по чл. 630, ал. 2 от Търговския закон да обяви длъжника в несъстоятелност и да прекрати дейността му едновременно с решението за откриване на производството по несъстоятелност или по-късно, но преди да е изтекъл срокът за предлагане на план за оздравяване. При вземане на решения за откриване на производство по несъстоятелност на В и К оператор съдът не постановява прекратяването на дейността му до определянето на нов В и К оператор на съответната обособена територия.

Решението за откриване на производство по несъстоятелност действа по отношение на всички.

С откриване на производството по несъстоятелност или при постановяване на предварителни и обезпечителни мерки длъжникът продължава дейността си под надзора на синдика, като може да сключва нови сделки само след предварителното съгласие на синдика и съобразно с мерките, постановени с решението за откриване на производството по несъстоятелност. Съдът може да лиши длъжника от правото да управлява и да се разпоредва с имуществото си и да предостави това право на синдика, ако констатира, че с действията си длъжникът застрашава интересите на кредиторите.

Съдът с решение по чл. 631 от Търговския закон отхвърля молбата, когато установи, че затрудненията на длъжника са временни или че той разполага с имущество, достатъчно за покриване на задълженията, без опасност за интересите на кредиторите.

В случай, че наличното имущество е недостатъчно за покриване на началните разноски и ако разноските не са предплатени, съдът с решение по чл. 632, ал. 1 от Търговския закон обявява неплатежоспособността, съответно свърхзадължеността, определя началната ѝ дата, открива производството по несъстоятелност, допуска обезпечение чрез налагане на запор, възбрана или други обезпечителни мерки, постановява прекратяване дейността на предприятието, обявява длъжника в несъстоятелност и спира производството, без да постановява заличаване на търговеца от Търговския регистър. Спряното производство по несъстоятелност може да бъде възобновено в срок една година от вписването на решението, по молба на длъжника или на кредитор. Възобновяване се допуска, ако молителят удостовери, че е налице достатъчно имущество или ако депозира необходимата сума за предплащане на началните разноски. Ако в едногодишния срок не бъде поискано възобновяване на производството, съдът прекратява производството по несъстоятелност и постановява заличаване на длъжника от Търговския регистър. Същата

уредба се прилага и ако в хода на производството по несъстоятелност се установи, че наличното имущество на длъжника е недостатъчно за покриване на разноските по производството по несъстоятелност.

Решенията по чл. 630 и чл. 632 от Търговския закон подлежат на обжалване в 7-дневен срок от вписването им в Търговския регистър, а решението, с което се отхвърля молбата за откриване на производство по несъстоятелност, подлежи на обжалване в 7-дневен срок от датата на съобщението по реда на Гражданския процесуален кодекс. Решението по чл. 630 подлежи на незабавно изпълнение.

Производството по несъстоятелност се смята за открито от датата на решението по чл. 630, ал. 1 от Търговския закон. При отмяна на решението за откриване на производство по несъстоятелност наложените възбрана и заповест се считат вдигнати, правомощията на длъжника - възстановени, и правомощията на синдика - прекратени, от момента на вписване на влязлото в сила решение в Търговския регистър.

Съдът се произнася с решение относно утвърждаването на плана за оздравяване на предприятието или отказа за това, като с решението за утвърждаване на плана съдът прекратява производството по несъстоятелност и назначава надзорния орган, предложен в плана или избран от събраните на кредиторите. Тези решения подлежат на обжалване в 7-дневен срок от вписването им в търговския регистър.

С решение по чл. 710 от Търговския закон съдът обявява длъжника в несъстоятелност, ако в предвидения от закона срок не е бил предложен план за оздравяване или предложеният план не е бил приет или утвърден, както и в случаите по чл. 630, ал. 2, чл. 632, ал. 1 и чл. 709, ал. 1 /при възобновяване на производството по несъстоятелност в случай, че длъжникът не изпълнява задълженията си по плана за оздравяване/ от Търговския закон. С решението за обявяване в несъстоятелност съдът обявява длъжника в несъстоятелност и постановява прекратяване дейността на предприятието, постановява обща възбрана и заповест върху имуществото на длъжника, прекратява правомощията на органите на длъжника - юридическо лице, лишава длъжника от правото да управлява и да се разпорежда с имуществото, включено в масата на несъстоятелността, постановява започване на осребряване на имуществото, включено в масата на несъстоятелността, и разпределение на осребреното имущество. Решението за обявяване в несъстоятелност действа по отношение на всички, вписва се в Търговския регистър и подлежи на незабавно изпълнение, както и на обжалване в 7-дневен срок от вписването в Търговския регистър.

От момента на вписване в Търговския регистър на решението за обявяване в несъстоятелност се смятат за възбранени недвижимите имоти, съответно за заповестирани движимите вещи и вземанията на длъжника по отношение на трети добросъвестни лица. Постановената обща възбрана върху недвижимите имоти и корабите на длъжника се вписва в нотариалните регистри, съответно в регистрите за корабите, въз основа на вписаното в Търговския регистър решение за обявяване на длъжника в несъстоятелност. Всички парични и непарични задължения на длъжника стават изискуеми от датата на решението за обявяване в несъстоятелност, като непаричните задължения се превръщат в парични по пазарната им стойност към датата на решението. Непаричното задължение се превръща в парично по пазарната му стойност към датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност.

Чуждестранно съдебно решение, което обявява несъстоятелност, се признава в Република България при условията на взаимност, ако е постановено от орган на държавата, в която е седалището на длъжника. По искане на длъжника, на назначения от чуждестранния съд синдик или на кредитор българският съд може да открие спомагателно производство по несъстоятелност за търговец, който е обявен в несъстоятелност от чуждестранен съд, ако той притежава значително имущество на територията на Република България. В този случай решението има действие само по отношение на имуществото на длъжника на територията на Република България.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

От датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност имуществото на длъжника се превръща в маса на несъстоятелността, която служи за удовлетворяване на всички кредитори на длъжника по търговски и нетърговски вземания.

Според българското законодателство масата на несъстоятелността включва:

- имуществените права на длъжника към датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност;
- имуществените права на длъжника, придобити след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност.
- в имуществото на длъжника-едноличен търговец се включва и една втора част от вещите, правата върху вещи и паричните влогове - съпругеска имуществена общност;
- в имуществото на неограничено отговорния съдружник се включва и 1/2 част от вещите, правата върху вещи и паричните влогове - съпругеска имуществена общност.

Дял или вноска, които не са били изплатени или не са били внесени от съдружник с ограничена отговорност, се събират от синдика за попълване масата на несъстоятелността. Също така в масата на несъстоятелността се включват допълнително новосъбраните суми от вземания на длъжника и от осребряване на имуществото, както и сумите от вземания, от които кредиторите са се отказали.

Когато продажната цена на заложен или ипотекирана вещь превишава обезпеченото вземане с натрупаната лихва, остатъкът от нея се включва в масата на несъстоятелността. Същата уредба се прилага и по отношение на вземане на кредитор с право на задържане.

При сделки, които са обявени по съдебен ред за недействителни по отношение на кредиторите на несъстоятелността, даденото от третото лице се връща, а ако даденото не се намира в масата на несъстоятелността или се дължат пари, третото лице става кредитор.

В случай, че получените от реализацията на имуществата, върху които преди откриването на производство по несъстоятелност вече са наложени мерки за обезпечаване на публични вземания или срещу които е започнало принудително изпълнение за събиране на публични вземания, превишават вземането и натрупаната лихва и разноските по изпълнението, публичният изпълнител превежда остатъка по сметката на несъстоятелността. Ако в срок до 6 месеца от откриване на производството по несъстоятелност на длъжника публичният изпълнител не е реализирал тези имущества, те се предават от публичния изпълнител на синдика и се реализират в производството по несъстоятелност. Когато е извършено плащане на взискателя в периода от спирането на изпълнителните производства до вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност, платеното се връща в масата на несъстоятелността. Ако е предприето действие в полза на обезпечен кредитор по реализация на обезпечението, получената над размера на обезпечението сума се внася в масата на несъстоятелността.

В масата на несъстоятелността не се включва:

- несеквестируемото имущество на длъжника и неограничено отговорния съдружник;
- средствата по финансовите обезпечения по чл. 22з и чл. 63а, ал. 2 от Закона за подземните богатства;
- имуществото на В и К оператор, необходимо за осъществяване на основния му предмет на дейност до определянето на нов В и К оператор на съответната обособена територия;
- сумите по банковата сметка по чл. 60, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците.

Според българското законодателство /чл. 444 - чл. 447 от Гражданския процесуален кодекс/ изпълнението не може да бъде насочено върху следните вещи на длъжника - физическо лице:

- вещи за обикновено употребление на длъжника и на неговото семейство, посочени в списък, приет от Министерския съвет;

- необходимата храна на длъжника и неговото семейство за един месец, а за земеделските стопани - до нова реколта, или равностойността ѝ в други земеделски произведения, ако няма такава;
 - необходимите горива за отопление, готвене и осветление за три месеца;
 - машините, инструментите, пособията и книгите, необходими лично на длъжника, упражняващ свободна професия, или на занаятчия за упражняване на неговото занятие;
 - земите на длъжника - земеделски стопанин: градини и лозя с площ общо до 5 дка или ниви или ливади с площ до 30 дка, и необходимите за воденето на стопанството машини и инвентар, както и торовете, средствата за растителна защита и семето за посев - за една година;
 - необходимите две глави работен добитък, една крава, пет глави дребен добитък, десет пчелни кошера и домашните птици, както и необходимата храна за изхранването им до нова реколта или до пускането на паша;
 - жилището на длъжника, ако той и никой от членовете на семейството му, с които живее заедно, нямат друго жилище, независимо от това, дали длъжникът живее в него; ако жилището надхвърля жилищните нужди на длъжника и членовете на семейството му, определени с наредба на Министерския съвет, надвишаващата част от него се продава, ако са налице условията по чл. 39, ал. 2 от Закона за собствеността;
 - предвидените в друг закон вещи и вземания като неподлежащи на принудително изпълнение.
- Горепосочените забрани не се прилагат за длъжниците относно вещи, върху които е учреден залог или ипотека, когато взискател е заложникът или ипотекарният кредитор, а забраните досежно земите и жилището на длъжника не се прилагат за:
- длъжниците по задължения за издръжка, за вреди от непозволено увреждане и от финансови начети;
 - длъжниците за случаи, предвидени със закон.

Ако изпълнението е насочено върху трудовото възнаграждение или върху друго каквото и да е възнаграждение за труд, както и върху пенсия, чийто размер е над минималната работна заплата, може да се удържа само:

1. ако осъденото лице получава до 300 лв. месечно - една четвърт част, ако е без деца, и една пета, ако е с деца, които то издържа;
2. ако осъденото лице получава от 300 до 600 лв. месечно - една трета част, ако е без деца, и една четвърт, ако е с деца, които то издържа;
3. ако осъденото лице получава от 600 до 1 200 лв. месечно - една втора част, ако е без деца, и една трета, ако е с деца, които то издържа;
4. ако осъденото лице получава над 1 200 лв. месечно - горницата над 600 лв., ако е без деца, и горницата над 800 лв., ако е с деца, които то издържа.

В тези случаи месечното трудово възнаграждение се определя, след като се приспаднат дължимите върху него данъци и задължителни осигурителни вноски. Ограниченията обаче не се отнасят до задължения за издръжка. Тогава присъдената сума за издръжка се удържа изцяло, а удържките върху трудовото възнаграждение, друго каквото и да е възнаграждение за труд или пенсия за другите задължения на осъдения и за задължения за издръжка за минало време се правят върху остатъка от всичките му доходи. Принудително изпълнение върху вземания за издръжка не се допуска, а върху стипендии се допуска принудително изпълнение само за задължения за издръжка.

Недействителен е всеки отказ на длъжника от посочената закрила досежно вещите, трудовото възнаграждение, респективно друго каквото и да е възнаграждение за труд и пенсия на длъжника - физическо лице.

В чл. 22з и чл. 63а, ал. 2 от Закона за подземните богатства са уредени финансовите обезпечения, които операторът, титулярът на разрешението или концесионерът са длъжни да представят на министъра на енергетиката преди започване на дейностите по разрешителното, а именно: безусловна неотменяема банкова гаранция, издадена в полза на министъра на енергетиката; доверителна сметка в банка, посочена от оператора и приемлива за министъра на енергетиката; застрахователна полица, в която министърът на енергетиката е посочен като бенефициент; документарен акредитив, средствата от който могат да бъдат усвоявани единствено за изпълнение на посочените дейности или друго законово обезпечение, съгласувано с министъра на енергетиката.

Чл. 60, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците урежда обезпеченията за бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депо, както следва: месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото; месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване, или банкова гаранция в полза на съответната РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

Заклучителното събрание на кредиторите взема решение относно непродаваемите вещи от масата на несъстоятелността, като може да вземе и решение на длъжника да бъдат предоставени вещи с незначителна стойност или вземания, чието събиране би било значително затруднено. След пълното плащане на задълженията остатъкът от масата на несъстоятелността, ако има такъв, се предоставя на длъжника.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

В производството по несъстоятелност и длъжникът, и синдикът имат следните права:

- могат да направят възражение по баланса и отчета, представени от ликвидатора, в случаите, когато е открито производство по несъстоятелност за дружество в ликвидация, по което възражение съдът се произнася в 14-дневен срок с определение, което не подлежи на обжалване;
- могат да направят искане съдът да обяви длъжника в несъстоятелност и да прекрати дейността му едновременно с решението за откриване на производството по несъстоятелност или по-късно, но преди да е изтекъл срокът за предлагане на план за оздравяване, когато е очевидно, че продължаването на дейността би увредило масата на несъстоятелността;
- могат да направят искане съдът да допусне предписаните от закона мерки, които обезпечават наличното имущество на длъжника;
- могат да предложат план за оздравяване;
- могат да направят искане съдът да свика събрание на кредиторите.

Действията на длъжника и на синдика се вписват в отделна книга, която е публична, може да се води и съхранява в електронна форма и е на разположение в канцеларията на съда по несъстоятелността.

Длъжникът, неговият представител и синдикът нямат право да участват нито пряко, нито чрез подставено или свързано с тях лице в наддаването и да бъдат купувачи при продажбата на вещи и имуществени права от масата на несъстоятелността. Когато имущественото право е купено от лице, което е нямало право да наддава, продажбата е недействителна, като внесените от купувача пари се задържат за удовлетворяване вземанията на кредиторите.

С откриване на производството по несъстоятелност или при допускане на предварителни обезпечителни мерки длъжникът продължава дейността си под надзора на синдика, като може да сключва нови сделки само след предварително съгласие на синдика и съобразно с постановените от съда мерки.

Съдът може да лиши длъжника от правото да управлява и да се разпорежда с имуществото и да предостави това право на синдика, когато констатира, че с действията си длъжникът застрашава интересите на кредиторите.

Длъжник

Длъжник, който стане неплатежоспособен или свърхзадължен, е длъжен в 30-дневен срок да поиска откриване на производство по несъстоятелност, като молбата се подава от длъжника, негов наследник, орган на управление или представител, съответно ликвидатор, на търговско дружество или неограничено отговорен съдружник. Когато молбата се подава от пълномощник, се изисква изрично пълномощно. С молбата си длъжникът може да предложи план за оздравяване, както и да посочи лице, отговарящо на предвидените условия, което съдът да назначи за временен синдик, ако бъде открито производство по несъстоятелност.

Длъжникът може да извършва в производството по несъстоятелност и в производствата по предявените отменителни и установителни иски, лично или чрез упълномощено от него лице, всички процесуални действия, които не са изрично предоставени на синдика.

При определени условия длъжникът и неговото семейство имат право на издръжка, която се определя от съда и представлява разноски по несъстоятелността.

Длъжникът участва в събранията на кредиторите, ако намери за необходимо.

По искане на длъжника съдът по несъстоятелността може да отмени решение на събранията на кредиторите, ако то е незаконосъобразно или при съществено ощетяване на част от кредиторите.

Длъжникът може да направи писмено възражение пред съда с копие до синдика срещу прието или неприето от синдика вземане в 7-дневен срок от обявяването на списъците на приети и неприети вземания в Търговския регистър. Длъжникът може в 14-дневен срок от датата на обявяване в Търговския регистър на определението на съда за одобряване на списъка да предяви установителен иск по чл. 694 от Търговския закон, ако възражението му срещу прието от синдика вземане е оставено от съда без уважение или ако съдът е включил вземане в списъка на приетите вземания.

Длъжникът може да направи предложение до съда за освобождаване на назначения синдик, ако той не изпълнява задълженията си или с действията си застрашава интересите на кредитора или длъжника.

Длъжникът има право да обжалва издаденото от съда постановление за възлагане при продажба на вещите и имуществените права от масата на несъстоятелността.

Длъжникът може да направи пред съда писмено възражение срещу сметката за разпределение, както и да обжалва определението на съда, с което същата е одобрена.

Длъжникът има право да поиска с решението за утвърждаване на плана за оздравяване или по-късно, с цел запазване на имуществото и осигуряване изпълнението на плана, съдът да определи имуществото, с което длъжникът да се разпорежда само с предварителното разрешение на надзорния орган, а когато няма такъв - на съда, респективно да замени един или повече членове на надзорния орган с други лица.

Във всяко положение на производството по несъстоятелност длъжникът може да сключи с всички кредитори с приети вземания договор по чл. 740 от Търговския закон за уреждане плащането на паричните задължения, като в този случай синдикът не представлява длъжника като страна. Ако длъжникът не изпълнява задълженията си по договора, кредиторите, чиито вземания представляват не по-малко от 15 на сто от общия размер на вземанията, могат да поискат възобновяване на производството по несъстоятелност.

Вногодишен срок от вписване в Търговския регистър на решението за спиране на производството по несъстоятелност, поради непредплащане в срок на началните разноски, длъжникът има право да иска възобновяване на спряното производство, като удостовери, че е налице достатъчно имущество или ако депозира необходимата сума за предплащане на началните разноски.

Длъжникът има право да иска възобновяване на прекратеното производство по несъстоятелност, когато в срок от една година след прекратяването се освободят суми, заделени за оспорени вземания или се открие имущество, което не е било известно при прекратяване на производството по несъстоятелност.

Длъжникът има право да подаде писмена молба за възстановяване на правата, които се възстановяват от съда, ако длъжникът е изплатил напълно приетите в производството по несъстоятелност вземания, заедно с лихвите и разноските по тях. Правата на длъжника се възстановяват и без да е изплатил напълно всички задължения, когато несъстоятелността се дължи на неблагоприятно изменили се стопански условия. Правата на неограничено отговорен съдружник се възстановяват при същите условия. Решението на съда, с което се уважава молбата за възстановяване на правата, не подлежи на обжалване, а решението, с което се отхвърля молбата, подлежи на обжалване от длъжника в 7-дневен срок. Влязлото в сила съдебно решение се вписва в Търговския регистър по делото на обявяване в несъстоятелност търговец.

Длъжникът може да направи възражение срещу отчета на синдика при прекратяване на дейността му, в 7-дневен срок от представянето му, като съдът се произнася в 14-дневен срок с определение, което не подлежи на обжалване.

Длъжникът има право да получи остатъкът от масата на несъстоятелността, в случай, че е налице такъв след пълното плащане на задълженията. Когато с влязло в сила решение молбата на кредитор за откриване на производство по несъстоятелност бъде отхвърлена, длъжникът-физическо или юридическо лице, има право на обезщетение, ако кредиторът е действал умишлено или с груба небрежност. Обезщетение се дължи за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Ако длъжникът е допринесъл за настъпването на вредите, обезщетението може да се намали. Ако молбата за откриване на производство по несъстоятелност е подадена от няколко кредитори, отговорността им е солидарна.

В 14-дневен срок от откриване на производството по несъстоятелност длъжникът е задължен да предостави на съда и на синдика:

1. необходимата информация във връзка с дейността на предприятието и за имуществото си;
2. списък на плащанията в брой или чрез банков превод, които надвишават 1 200 лв. и са извършени в срок от 6 месеца преди началната дата на неплатежоспособността;
3. списък на извършените плащания от длъжника на свързани с него лица за срок от една година преди началната дата на неплатежоспособността;
4. нотариално заверена декларация, в която посочва отделните вещи, имуществени права и вземания, имената и адресите на длъжниците си.

Длъжникът предоставя на съда или синдика информацията относно състоянието на имуществото и търговската си дейност към датата на поискването, както и всички свързани с това документи, в 7-дневен срок от писменото им искане, в противен случай съдът налага глоба на виновното лице.

В едномесечен срок от вписването на решението за спиране на производството по несъстоятелност, поради непредплащане в срок на началните разноски, длъжникът следва да извърши прекратяване на трудовите правоотношения с работниците и служителите, да изпрати уведомления за това до съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите, да издаде необходимите документи за трудов и осигурителен стаж и осигурителен доход, да изпълни процедурата за информиране на работниците и служителите, да изготви справките за лицата с право на гарантирани вземания съгласно Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя и нормативните актове по прилагането му и да предаде ведомостите в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт.

Длъжникът представя пред предвидения в плана за оздравяване надзорен орган доклад за дейността си и за предприетите действия по изпълнение на плана най-малко веднъж на три месеца или при поискване и го уведомява незабавно за всички настъпили обстоятелства, които са от съществено значение за изпълнението на плана за оздравяване.

Само след предварителното съгласие на надзорния орган органите на длъжника могат да вземат решения за:

- преобразуване на длъжника;
- закриване или прехвърляне на предприятия или на значителни части от тях;
- сделки с имущество извън обичайните действия и сделки, свързани с упражняването на търговската дейност на длъжника;
- съществена промяна на дейността на длъжника;
- съществени организационни промени;
- дългосрочно сътрудничество от съществено значение за изпълнението на плана за оздравяване или прекратяване на такова сътрудничество;
- създаване или закриване на клон.

Утвърденият от съда план за оздравяване е задължителен за длъжника, който следва да извърши незабавно предвидените с плана структурни промени.

Длъжникът няма право да извършва изброените в чл. 645, чл. 646 и чл. 647 от Търговския закон действия и сделки в посочените срокове и предпоставки, тъй като в противен случай същите могат да бъдат обявени за недействителни по отношение кредиторите на несъстоятелността.

Синдик

Според българското законодателство синдикът следва да бъде физическо лице и да отговаря на следните условия:

1. да не е осъден като пълнолетен за умишлено престъпление от общ характер, освен ако е реабилитиран;
2. да не е съпруг на длъжника или на кредитор и да няма родство с тях по права линия, по съребрена линия - до шеста, а по сватовство - до трета степен;
3. да не е кредитор в производството по несъстоятелност;
4. да не е невъзстановен в правата си несъстоятелен длъжник;
5. да не се намира с длъжника или с кредитор в отношения, които пораждаат основателно съмнение за неговото безпристрастие;
6. да има завършено висше икономическо или висше юридическо образование и не по-малко от 3-годишен стаж по специалността;
7. да е издържал успешно изпит за придобиване на квалификация по ред, определен в наредба, и да бъде включен в утвърден от министъра на правосъдието и обнародван в "Държавен вестник" списък на лицата, които могат да бъдат назначавани за синдици;
8. да не е освобождаван като синдик в случай на неизпълнение на задълженията си или ако с действията застрашава интересите на кредиторите, респективно на длъжника; или в случай на изваждане от списъка, воден от Централната банка; или по преценка на фонда, респективно по предложение на министъра на финансите, когато не изпълнява задълженията си или с действията си застрашава интересите на кредиторите;
9. по отношение на него да не е прилагана мярка по чл. 65, ал. 2, т. 11 от Закона за банките или по чл. 103, ал. 2, т. 16 от Закона за кредитните институции.

Министърът на правосъдието изключва от списъка лицата, за които е установено, че извършват нарушения във връзка с дейността им като синдици, независимо дали това обстоятелство е установено от съда по несъстоятелността и тези промени се обнародват в "Държавен вестник". Правомощията на синдика могат да се осъществяват от няколко лица, като в този случай решенията се вземат с единодушие, а действията се извършват съвместно, освен ако събранието на кредиторите или съдът при спор между лицата, които упражняват правомощията на синдика реши друго. Когато правомощията на синдика се осъществяват от няколко лица, които вземат решения с единодушие и извършват действията съвместно, отговорността им е солидарна.

Синдикът следва да прави задължителна ежегодна вноска за професионална квалификация, като невнасянето ѝ в срок е основание за изключването му от списъка. В тридневен срок от избора и преди встъпване в длъжност синдикът се застрахова за времето, през което е назначен за синдик по конкретното производство, за вредите, които могат да настъпят вследствие на виновно неизпълнение на неговите задължения. Министърът на правосъдието съвместно с министъра на икономиката са длъжни да организират ежегодно курсове за квалификация на синдиците. Търговският закон установява следните видове синдици:

- временен синдик, назначен с решението за откриване на производството по несъстоятелност;
 - временен синдик, назначен като предварителна обезпечителна мярка;
 - постоянен синдик, който се избира от събранието на кредиторите, а ако същото не може да вземе решение, синдикът се определя от съда;
 - помощник – синдик;
 - служебен синдик, който се назначава при освобождаване на постоянния и изпълнява функциите си до избора на нов постоянен синдик.
- Временният синдик има правомощията на постоянен синдик, като освен това в 14-дневен срок от датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност той изготвя:
- списък на кредиторите по данни от търговските книги на длъжника, в който посочва и размера на техните вземания, както и кои от кредиторите са свързани лица с длъжника или са били свързани лица с длъжника през последните три години преди откриване на производството по данни от Търговския регистър и търговските книги на длъжника;
 - заверено от него извлечение от търговските книги;
 - писмен доклад за причините за неплатежоспособността, състоянието на имуществото и взетите мерки за неговото запазване и за възможностите за оздравяване на предприятието.

Участието на временния синдик в първото събрание на кредиторите е задължително.

Съдът по несъстоятелността назначава синдика, избран от първото събрание на кредиторите, ако той отговаря на изискванията и е дал за това предварително писмено съгласие с нотариална заверка на подписа, като определя и датата за встъпване на синдика в длъжност. При назначаването му синдикът с писмена декларация с нотариална заверка на подписа декларира наличието на условията и липсата на пречки по Търговския закон, участието в търговски дружества като съдружник, акционер, изпълнението на длъжности ликвидатор, синдик и други платени длъжности, като при настъпване на промяна в някое от тези обстоятелства е длъжен незабавно писмено да уведоми съда по несъстоятелността. Синдикът е длъжен да встъпи в длъжност на датата, определена от съда, в противен случай в 7-дневен срок съдът заменя назначения синдик с друго лице измежду посочените от първото събрание на кредиторите. Ако такива няма, замената се извършва с друго лице от съответния списък и се свиква ново събрание на кредиторите. В случаите, когато събранието на кредиторите не е могло да вземе решение за избор на синдик или решение за определяне на възнаграждението на синдика, то се определя от съда.

Съдът освобождава синдика при:

1. негово писмено искане, отправено до съда;
2. поставяне под запрещение;

3. ако назначеният синдик престане да отговаря на предвидените изисквания;
4. искане на кредиторите, които притежават повече от половината от размера на вземанията;
5. решение на събранията на кредиторите;
6. фактическа невъзможност да осъществява правомощията си;
7. смърт.

Съдът по всяко време, служебно или по предложение на длъжника, комитета на кредиторите или кредитор, може да освободи синдика, ако той не изпълнява задълженията си или с действията си застрашава интересите на кредитора или длъжника. Освободеният по негово искане синдик е длъжен да изпълнява задълженията си до встъпването на новия синдик. Определението за освобождаване на синдика подлежи на незабавно изпълнение, като жалбата не спира изпълнението му. Отмяната на определението за освобождаване на синдика не възстановява лицето като синдик в съответното производство по несъстоятелност. Съдът свиква събрание на кредиторите за избор на нов синдик, като до избирането на такъв функции му се изпълняват от назначен от съда служебен синдик.

Синдикът, в 3-дневен срок след като встъпи, трябва да поиска вдигане на печатите и извършване на опис на недвижимите и движимите вещи, пари, ценности, ценни книги, договори и други, на вземанията на длъжника и на намиращите се във владение на трети лица вещи. Описът се извършва от синдика, а ако впоследствие се открие друго имущество, се прави и допълнителен опис, като от момента на извършване на описа синдикът отговаря за описаното имущество, ако то не е предадено на длъжника или на трето лице за пазене.

Синдикът има следните правомощия:

1. представлява предприятието;
2. управлява текущите му дела;
3. упражнява надзор върху дейността на длъжника в случаите на ограничаване на правата на длъжника;
4. получава под опис, съхранява и води търговските книги и търговската кореспонденция на предприятието;
5. издирва и уточнява имуществото на длъжника;
6. при предвидените в закона условия прави искания за прекратяване, разваляне или унищожаване на договори, по които е страна длъжникът;
7. участва в производствата по делата на предприятието на длъжника и завежда от негово име дела;
8. събира паричните вземания на длъжника и внася полученото в особена банкова сметка;
9. с разрешение на съда се разпорежда с паричните суми от банковите сметки на длъжника, когато това се налага във връзка с управлението на имуществото и неговото запазване;
10. издирва и уточнява кредиторите на длъжника;
11. по определение на съда свиква и организира събранията на кредиторите;
12. предлага план за оздравяване;
13. извършва действия по прекратяване участието на длъжника в търговски дружества;
14. осребрява имуществото от масата на несъстоятелността;
15. извършва други предвидени от закона или възложени от съда действия.

Всички държавни органи и организации са длъжни да оказват съдействие на синдика при изпълнение на неговите правомощия.

От вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност изпълнението на задължение към длъжника се приема от синдика.

Синдикът представя за обявяване в Търговския регистър списъците на приетите и неприетите вземания, както и финансовите отчети незабавно след съставянето им и ги оставя на разположение на кредиторите и на длъжника в канцеларията на съда.

За попълване масата на несъстоятелността синдикът събира дял или вноски, неизплатени или невнесени от съдружник с ограничена отговорност и може да предяви иск по чл. 645, чл. 646 и чл. 647 от Търговския закон и по чл. 135 от Закона за задълженията и договорите, свързан с производството по несъстоятелност, както и обусловените от посочените иски осъдителни иски. Когато искът е предявен от кредитор, съдът служебно конституира синдика като съищец. Синдикът е длъжен да участва в производството по предявен от длъжника или кредитор установителен иск по чл. 694 от Търговския закон.

Синдикът извършва продажбата на имуществените права от масата на несъстоятелността след разрешение на съда, изготвя сметка за разпределение на наличните суми между кредиторите с вземания по чл. 722, ал. 1 от Търговския закон, съобразно реда, привилегиите и обезпеченията, представя я за обявяване в Търговския регистър и впоследствие изпълнява одобрената сметка за разпределение. По разпореждане на съда синдикът депозира в банка сумите, които са заделени при окончателното разпределение за неполучените или оспорени вземания.

В случай, че длъжникът сключи с всички кредитори с приети вземания договор за уреждане плащането на паричните задължения, синдикът не го представлява като страна.

Синдикът е длъжен да осъществява правомощията си с грижата на добър търговец. Синдикът няма право да упълномощава друго лице със своите права, освен с изрично разрешение на съда. Синдикът не може да договаря от името на длъжника нито лично със себе си, нито със свързано с него лице. Синдикът не може да придобива по какъвто и да е начин, пряко или чрез друго лице вещ или право от масата на несъстоятелността. Това ограничение се прилага и за съпруга на синдика, неговите роднини по права линия, по сребрена линия - до шеста степен, а по сватовство - до трета степен. Синдикът е длъжен да не разгласява сведенията, данните и фактите, които са му станали известни във връзка с осъществяването на неговите правомощия.

Когато синдикът не изпълнява задълженията си или ги изпълнява лошо, съдът може да му наложи глоба, която за всеки отделен случай не може да бъде по-голяма от едномесечното му възнаграждение. Синдикът дължи обезщетение в размер на законната лихва за времето, през което е забавил внасянето на получените суми в банка. Синдикът дължи на длъжника и на кредиторите обезщетение за виновно причинените вреди при осъществяване на правомощията си.

При прекратяване на дейността си синдикът е длъжен незабавно да предаде под опис търговските книги, дневника и отчетите, както и намиращото се в негово разпореждане имущество на новия синдик или на посочено от съда лице, а в случай на допускане на плана за оздравяване до разглеждане - на длъжника. С прекратяване на производството по несъстоятелност се прекратяват правомощията на синдика. Синдикът предава търговските книги и остатъка от имуществото на длъжника или на неговия управителен орган. С решението за възобновяване на прекратеното производство по несъстоятелност правата на синдика се възстановяват.

В началото на 2017 г. е въведена и фигурата на помощник-синдика. Той е физическо лице, което следва да отговаря на условията, предвидени за синдик, с изключение на следните изисквания: да има стаж по специалността, който да не е по-малък от две години; да е издържал успешно изпит

за придобиване на квалификация по ред, определен в наредба, и да бъде включен в утвърден от министъра на правосъдието и обнародван в "Държавен вестник" списък на лицата, които могат да бъдат назначавани за синдици; по отношение на него да не е прилагана мярка по чл. 65, ал. 2, т. 11 от Закона за банките или по чл. 103, ал. 2, т. 16 от Закона за кредитните институции.

За придобиване на квалификация за помощник-синдик се полага изпит по ред, определен с наредба. Министърът на правосъдието издава заповед за включване на лицето, придобило квалификация за помощник-синдик, в предвидения за това списък.

Помощник-синдикът може да извършва определени действия от компетентността на синдика, съгласно указанията му и по предвидения за това ред /чрез упълномощаване след изрично разрешение на съда/. Той може да подписва определени документи във връзка с дейността на синдика, като прибавя към подписа си добавката "помощник". За вредите от виновно неизпълнение на задълженията на помощник-синдика синдикът отговаря солидарно с него. Отношенията между синдика и помощник-синдика се уреждат с договор. Доколкото липсват особени правила за помощник-синдика, се прилагат правилата за синдика.

Синдикът, назначен по чуждестранно съдебно решение, има дадените права от държавата, където е открито производството по несъстоятелност, доколкото те не противоречат на правилата на общественния ред в Република България. По искане на назначения от чуждестранния съд синдик български съд може да открие спомагателно производство по несъстоятелност за търговец, който е обявен в несъстоятелност от чуждестранен съд, ако той притежава значително имущество на територията на Република България. Планът за оздравяване може да бъде утвърден в спомагателното производство по несъстоятелност само със съгласието на синдика по основното производство. Отменителен иск, който е предявен от синдика по основно или спомагателно производство по несъстоятелност, се смята предявен и за двете производства.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

В производството по несъстоятелност кредиторът може да извърши прихващане със свое задължение към длъжника, ако преди датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност двете задължения са съществували и са били насрещни и еднородни и вземането му е било изискуемо. Ако вземането му е станало изискуемо по време на производството по несъстоятелност или в резултат на решението за обявяване в несъстоятелност, както и ако еднородността на двете задължения е настъпила в резултат на това решение, кредиторът може да извърши прихващане едва след настъпване на изискуемостта, съответно еднородността. Изявлението за прихващане следва да бъде отправено до синдика.

Прихващането може да бъде обявено за недействително по отношение кредиторите на несъстоятелността, ако кредиторът е придобил вземането и задължението си към длъжника преди датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност, но към момента на придобиване на вземането или задължението е знаел, че е настъпила неплатежоспособност, съответно свръхзадълженост или че е поискано откриване на производство по несъстоятелност. Недействително по отношение кредиторите на несъстоятелността, освен за частта, която кредиторът би получил при разпределението на осребреното имущество, е прихващането, извършено от длъжника след началната дата на неплатежоспособността, съответно свръхзадължеността, но не по-рано от една година преди подаването на молбата, независимо от това, кога са възникнали двете насрещни задължения.

Искът за обявяване на прихващането за недействително може да бъде предявен от синдикът, а при негово бездействие – от всеки кредитор на несъстоятелността, в едногодишен срок от откриване на производството, съответно от момента на обявяването на решението за възобновяване на спряното производство по несъстоятелност. В случай, че прихващането е извършено след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, срокът тече от извършването на прихващането.

С откриване на производството по несъстоятелност съдебните и арбитражните производства по имуществени граждански и търговски дела срещу длъжника се спират /с изключение на трудови спорове по парични вземания/. Тази разпоредба не се прилага, ако към датата на откриване на производството по несъстоятелност по друго дело, по което длъжникът е ответник, съдът е приел за разглеждане направено от длъжника възражение за прихващане.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

В едномесечен срок от вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност и спиране на същото, поради недостатъчност на наличното имущество за покриване на началните разноски и непредплащане на определената от съда сума /решението по чл. 632, ал. 1 от Търговския закон/, длъжникът следва да извърши прекратяване на трудовите правоотношения с работниците и служителите, да изпрати уведомления за това до съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите, да издаде необходимите документи за трудов и осигурителен стаж и осигурителен доход, да изпълни процедурата за информиране на работниците и служителите, да изготви справките за лицата с право на гарантирани вземания съгласно Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя и нормативните актове по прилагането му и да предаде ведомостите в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт.

Синдикът може да прекрати всеки договор, по който длъжникът е страна, ако той не е изпълнен изцяло или частично. При прекратяването на договора синдикът отправя предизвестие от 15 дни, а по искане на насрещната страна синдикът отговаря в 15-дневен срок дали запазва действието на договора или го прекратява. При липса на отговор се смята, че договорът е прекратен. При прекратяване на договора насрещната страна има право на обезщетение за претърпените вреди. Запазването на договора, по който длъжникът прави периодични плащания, не задължава синдика да извърши плащанията, които са просрочени преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност. От вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност изпълнението на задължение към длъжника се приема от синдика. Изпълнението, направено на длъжника след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, но преди вписването, е действително, ако изпълнителят не е знаел за откриването на производството или макар и да е знаел, даденото е влязло в масата на несъстоятелността. Добросъвестността се предполага до доказване на противното.

Съгласно чл. 646 от Търговския закон, нищожно по отношение кредиторите на несъстоятелността е направеното след датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност не по установения в производството ред:

- изпълнение на задължение, което е възникнало преди датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност;
- учредяване на залог или ипотека върху право или вещь от масата на несъстоятелността;
- сделка с право или вещь от масата на несъстоятелността.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

Преди да постанови решението си по молбата за откриване на производство по несъстоятелност, ако това се налага за запазване имуществото на длъжника, по искане на кредитор или служебно съдът по несъстоятелността може да постанови спиране на изпълнителните дела срещу имуществото на длъжника, с изключение на изпълнителните дела, образувани по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Когато искането за налагане на тази обезпечителна мярка е направено от кредитор, съдът ги налага, ако молбата на кредитора е подкрепена с убедителни писмени доказателства или ако бъде представено обезпечение в определения от съда размер за компенсиране на нанесените на длъжника вреди, в

случай, че не се установи, че длъжникът е неплатежоспособен, съответно свързодължен. Съдът може да отмени наложената обезпечителна мярка, ако нейното продължаване не е наложително с оглед на постигане целите на обезпечаването.

Определението за постановяване на мярката се съобщава на лицето, по отношение на което е наложена, и на лицето, което е поискало налагането ѝ, подлежи на обжалване в 7-дневен срок от получаване на съобщението и на незабавно изпълнение, като обжалването не спира изпълнението му. Обезпечителната мярка се смята за отменена, когато с влязло в сила решение молбата за откриване на производството по несъстоятелност бъде отхвърлена. Наложената обезпечителна мярка има действие до датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, като от този момент действието ѝ се заменя с действието на решението за откриване на производството по несъстоятелност. С откриване на производството по несъстоятелност се спират изпълнителните производства срещу имуществото, включено в масата на несъстоятелността с изключение на имуществата по чл. 193 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Ако от спирането на изпълнителните производства до вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност се извърши плащане на вискателя, платеното се връща в масата на несъстоятелността. В случай, че е предприето действие в полза на обезпечен кредитор по реализация на обезпечението, съдът може да разреши производството да продължи при съществуваща опасност от увреждане интересите на кредитора, като получената над размера на обезпечението сума се внася в масата на несъстоятелността. Спряното производство се прекратява, ако вземането бъде предявено и прието в производството по несъстоятелност. Наложеният в изпълнителното производство запови и възбрани са непротивопоставими на кредитора на несъстоятелността. Не се допуска налагане на обезпечителни мерки по реда на Гражданския процесуален кодекс или Данъчно-осигурителния процесуален кодекс върху имуществото на длъжника след откриване на производство по несъстоятелност.

Имуществото по чл. 193 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс е това имущество, върху което преди откриването на производство по несъстоятелност вече са наложени мерки за обезпечаване на публични вземания или срещу което е започнало принудително изпълнение за събиране на публични вземания. Същото се реализира от публичния изпълнител при условията и по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Когато получените от реализацията на това имущество средства не покриват изцяло вземането и натрупаната лихва и разноските по публичното изпълнение, държавата или общината се удовлетворяват за остатъка по общия ред. Когато получените от реализацията на това имущество средства превишават вземането и натрупаната лихва и разноските по изпълнението, публичният изпълнител превежда остатъка по сметката на несъстоятелността. Ако в срок до 6 месеца от откриване на производството по несъстоятелност на длъжника публичният изпълнител не е реализирал това имущество, то се предава от публичния изпълнител на синдика и се реализира в производството по несъстоятелност. След откриването на производство по несъстоятелност е недопустимо образуването на нови съдебни или арбитражни производства по имуществени граждански или търговски дела срещу длъжника, освен за:

- защита на правата на третите лица, които са собственици на вещи, находящи се в масата на несъстоятелността;
- трудови спорове;
- парични вземания, обезпечени с имущество на трети лица.

Лицата, които имат право да предявят установителен иск по чл. 694 от Търговския закон за установяване съществуването на неприето вземане, респективно съществуването на прието вземане, са както следва:

- длъжникът, ако възражението му срещу прието от синдика вземане е оставено от съда без уважение или ако съдът е включил вземане в списъка на приетите вземания;
- кредитор с неприето вземане, ако възражението му е оставено от съда без уважение или ако съдът е изключил предявеното вземане от списъка на приетите вземания;
- кредитор, ако възражението му срещу прието вземане на друг кредитор е оставено от съда без уважение или ако съдът е включил вземане на друг кредитор в списъка на приетите вземания.

Установителният иск може да бъде предявен в 14-дневен срок от датата на обявяване в Търговския регистър на определението на съда за одобряване на списъка. Синдикът е длъжен да участва в това производство. Влязлото в сила съдебно решение има установително действие в отношенията на длъжника, синдика и всички кредитори в производството по несъстоятелност.

Действителността на продажбата при осребряване на имуществото от масата на несъстоятелността може да се оспорва по исков ред само ако имущественото право е купено от лице, което е нямало право да наддава и при невнасяне на цената. В последния случай купувачът може да отклони уважаването на иска, ако внесе дължимата сума заедно с лихвите от деня на обявяването му за купувач.

Лицето, срещу което е извършен въвод във владение на купувача на имущественото право при продажба, във връзка с осребряване на имуществото от масата на несъстоятелността, може да се брани само с иск за собственост.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Образуваните срещу длъжника съдебни и арбитражни производства по имуществени граждански и търговски дела се спират с откриване на производството по несъстоятелност, с изключение на трудови спорове по парични вземания. Това не се прилага, ако към датата на откриване на производството по несъстоятелност по друго дело, по което длъжникът е ответник, съдът е приел за съвместно разглеждане предявен от длъжника насрещен иск или направено от него възражение за прихващане. Спряното производство се прекратява, ако вземането бъде прието в производството по несъстоятелност, т. е. бъде включено в одобрения от съда списък на приетите вземания.

Спряното производство се възобновява и продължава с участието на: 1/ синдика и кредитора, ако вземането не е включено в списъка на приетите от синдика вземания или в одобрения от съда списък, респективно 2/ синдика, кредитора и лицето, подало възражение, ако вземането е включено в списъка на приетите от синдика вземания, но срещу него е направено възражение. В този случай решението има установително действие в отношенията на длъжника, синдика и всички кредитори на несъстоятелността.

Делата срещу длъжника за парични вземания, обезпечени с имущество на трети лица, не се спират.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Кредитор на длъжника по търговска сделка има право да подаде молба за откриване на производство по несъстоятелност, както и да се присъедини към дело, образувано по молба на друг кредитор. В молбата кредиторът може да предложи и план за оздравяване, както и да посочи лице, което съдът да назначи за временен синдик, ако бъде открито производство по несъстоятелност. Кредиторът може да поиска от съда да допусне предварителни и обезпечителни мерки преди да постанови решение по молбата за откриване на производство по несъстоятелност, ако това се налага за запазване имуществото на длъжника.

Когато е очевидно, че продължаването на дейността би увредило масата на несъстоятелността, съдът по искане на кредитор може да обяви длъжника в несъстоятелност и да прекрати дейността му едновременно с решението за откриване на производството по несъстоятелност или по-късно, но преди да е изтекъл срокът за предлагане на план за оздравяване.

В случай, че наличното имущество на длъжника не е достатъчно за покриване на началните разноси, съдът определя сумата, която трябва да бъде предплатена в даден от него срок от кредитор, за да бъде открито производство по несъстоятелност. Кредиторът може да иска

възобновяване на спряното, поради липса на достатъчно имущество или непредплащане на началните разноски, производство по несъстоятелност в срок от една година от вписването на решението за спиране.

Кредиторите имат право да обжалват актовете на съда, постановени в производството по несъстоятелност, както и действията и решенията на органите на управление, при наличие на предвидените в Търговския закон предпоставки.

В производството по несъстоятелност кредиторите - страни по делото се призовават на посочения от тях адрес в страната, а ако са променили адреса, без да уведомят за това съда по несъстоятелността, всички призовки и книга се прилагат към делото и се смятат за редовно връчени.

Кредитор със седалище в чужбина и без адрес в страната посочва съдебен адрес в страната, а ако такъв не е посочен, призовката се изпраща за обявяване в Търговския регистър. След откриването на производството по несъстоятелност за актове, за които Търговския закон не изисква обявяване в Търговския регистър или съобщаване по реда на Гражданския процесуален кодекс и които не подлежат на обжалване, кредиторите се считат уведомени с вписването на съобщение за съответния акт в книгата, която се води от съда. В случаите, в които Търговският закон предвижда призоваването да се извършва чрез обявяване в Търговския регистър, обявяването на поканата, съобщението или призовката трябва да се извърши най-късно 7 дни преди събранието, съответно заседанието.

В първото събрание на кредиторите участват кредиторите, включени в списъка на кредиторите по данни от търговските книги на длъжника, както и в извлеченията от търговските книги на длъжника, които временният синдик представя на първото събрание. Участието на кредиторите в първото събрание е лично или чрез представител с изрично писмено пълномощно. Когато кредиторът е физическо лице, пълномощното трябва да бъде с нотариална заверка на подписа. Решенията се вземат с обикновено мнозинство от размера на вземанията на кредиторите по списъка, като не се вземат предвид гласовете на: кредиторите, които са свързани лица с длъжника или са били свързани лица с длъжника през последните три години преди откриване на производството по несъстоятелност и кредиторите, които са придобили вземания от свързани лица с длъжника през последните три години преди откриване на производството по несъстоятелност. Първото събрание на кредиторите:

- изслушва доклада на временния синдик;
- избира постоянен синдик и предлага на съда назначаването му;
- избира комитет на кредиторите.

Не се провежда първо събрание на кредиторите, ако:

1. длъжникът преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност не е заявил за обявяване годишните си финансови отчети в Търговския регистър за последните три години;
2. длъжникът не изпълни задълженията си за съдействие и не предостави на временния синдик търговските си книги или ако търговските му книги са водени явно нередовно.

В този случай назначеният от съда временен синдик изпълнява правомощията си до избирането на постоянен синдик от събранието на кредиторите след одобряване от съда на списъка на приетите от синдика вземания.

Събранието на кредиторите може да бъде свикано по искане на длъжника, синдика, комитета на кредиторите или кредиторите, притежаващи 1/5 от размера на приетите вземания. Събранието на кредиторите се провежда независимо от броя на присъстващите и се ръководи от съдията, който разглежда делото. При вземането на решение всеки кредитор има толкова гласа, каквато част представлява неговото вземане от размера на приетите вземания и вземанията с право на глас, предоставени от съда /на кредитор по възобновено съдебно или арбитражно производство по имуществени граждански или търговски дела срещу длъжника, ако в подкрепа на вземането му са представени убедителни писмени доказателства, на кредитор с неприето вземане, който е предявил установителен иск по чл. 694 от Търговския закон, както и на кредитор с прието вземане, срещу когото е предявен иск по чл. 694 от Търговския закон за установяване несъществуване на вземането му. Не се предоставя право на глас на кредитор с вземане, произтичащо от законна или договорна лихва върху необезпечено вземане, дължима след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност; отпуснат на длъжника кредит от съдружник или акционер; безвъзмездна сделка; разноските на кредитора във връзка с неговото участие в производството по несъстоятелност, с изключение на предплатените разноски, когато имуществото на длъжника не е достатъчно за тяхното покриване/. Решенията се вземат с обикновено мнозинство, освен ако в Търговския закон е предвидено друго.

Събранието на кредиторите:

- изслушва доклад на синдика за дейността му;
- изслушва доклад на комитета на кредиторите;
- избира синдик, ако такъв не е избран;
- взема решение за освобождаването на синдика и замяната му;
- определя размера на текущото възнаграждение на синдика, неговото изменение, както и размера на окончателното възнаграждение;
- избира комитет на кредиторите, ако такъв не е избран, или извършва промяна в състава му;
- предлага на съда размера на издръжката на длъжника и на неговото семейство;
- определя реда и начина за осребряване имуществото на длъжника, метода и условията на оценка на имуществото, избора на оценители и определянето на възнаграждението им.

Когато събранието на кредиторите не може да вземе решение за избор на синдик, такъв се назначава от съда, а ако не може да вземе решение за начина и реда за осребряване имуществото на длъжника, решението се взема от синдика. Съдът освобождава синдика по искане на кредиторите, които притежават повече от половината от размера на вземанията. По всяко време по предложение на кредитор съдът може да освободи синдика, ако той не изпълнява задълженията си или с действията си застрашава интересите на кредитора или длъжника.

Събранието на кредиторите може да вземе решение за назначаване на надзорен орган за осъществяване на контрол върху дейността на длъжника за срока на действие на оздравителния план или за по-кратък срок, както и в случаите, в които това не е предвидено в плана за оздравяване на предприетието.

Съдът може да разреши на синдика да продаде, преди да е постановено осребряване, вещи, чиято стойност не покрива разходите по тяхното съхранение за периода до осребряването по общия ред, след съгласие на събранието на кредиторите. Друго имущество от масата на несъстоятелността може да бъде продавано след съгласие на събранието на кредиторите, ако това е необходимо за издръжката на производството по несъстоятелност и ако след приканване никой от кредиторите не предплати разноските.

По предложение на синдика и съобразно решението на събранието на кредиторите съдът по несъстоятелността разрешава продажбата да се извърши чрез пряко договаряне или чрез посредник, когато вещите и имуществените права като цяло, обособената част или отделната вещь или имуществено право са предложени за продажба, но такава не е извършена поради неявяване на купувач или ако купувачът се е отказал.

Решенията на събранието на кредиторите имат обвързващо действие за всички кредитори, включително за неприсъстващите. По искане на кредитор съдът по несъстоятелността може да отмени решение на събранието на кредиторите, ако то е незаконосъобразно или при съществено ощетяване на част от кредиторите.

Събранието на кредиторите може да избере комитет на кредиторите в състав не по-малко от трима и не повече от девет членове. В комитета на кредиторите задължително се включват лица, които представляват обезпечените и необезпечените кредитори, с изключение на тези по чл. 616, ал. 2 от Търговския закон /кредиторите, чиито вземания се удовлетворяват само след пълното удовлетворяване на останалите кредитори/. Комитетът на кредиторите подпомага и контролира действията на синдика по управление на имуществото, проверява търговските книги и съдържанието на касата, може да направи предложение за освобождаване на синдика, да дава становища относно продължаване дейността на предприятието на длъжника, възнаграждението на временния и служебния синдик, действията по осребряването, отговорността на синдика и други случаи. Членовете на комитета на кредиторите имат право на възнаграждение, което се определя при избирането им и е за сметка на кредиторите.

Член на комитета на кредиторите не може да придобива по какъвто и да е начин пряко или чрез друго лице вещ или право от масата на несъстоятелността. Това ограничение се прилага и за съпруга на член на комитета на кредиторите, неговите роднини по права линия, по съребрена линия - до шеста степен, а по сватовство - до трета степен.

Спрените поради откриването на производството по несъстоятелност съдебни и арбитражни производства по имуществени граждански и търговски дела срещу длъжника се възобновяват и продължават с участието на: синдика и кредитора, ако вземането не е включено в списъка на приетите от синдика вземания или в одобрения от съда списък; респективно синдика, кредитора и лицето, подало възражение, ако вземането е включено в списъка на приетите от синдика вземания, но срещу него е направено възражение.

По искане на кредитор съдът по несъстоятелността може да допусне предписаните от закона мерки, които обезпечават наличното имущество на длъжника.

Кредиторът може да извърши прихващане със свое задължение към длъжника при предвидените в чл. 645 от Търговския закон предпоставки. При бездействие на синдикът кредиторът може да предяви иск по чл. 645, 646 и 647 от Търговския закон и по чл. 135 от Закона за задълженията и договорите, свързан с производството по несъстоятелност, както и обусловените от посочените иски осъдителни иски за попълване на масата на несъстоятелността. Когато искът е предявен от кредитор, друг кредитор няма право да предяви същия иск, но може да встъпи като съищец не по-късно от първото по делото заседание.

Кредиторът може да поиска от синдика да му представи дневника, отчета, както и отчет по конкретно поставените въпроси, ако те не са отразени в отчета, който води за съответния период. Кредиторът може да направи възражение срещу писмения отчет на синдика във връзка с прекратяване на дейността му в 7-дневен срок от представянето му.

Кредиторите могат да предявят писмено своите вземания пред съда по несъстоятелността. Те имат право да направят писмено възражение пред съда срещу прието или неприето от синдика вземане в 7-дневен срок от обявяването на списъка в Търговския регистър, както и да предявят установителен иск по реда на чл. 694 от Търговския закон в 14-дневен срок от обявяване в Търговския регистър на определението на съда за одобряване на списъка.

Кредиторите могат да предявят писмено своите вземания пред съда по несъстоятелността. Те имат право да направят писмено възражение пред съда срещу прието или неприето от синдика вземане в 7-дневен срок от обявяването на списъка в Търговския регистър, както и да предявят впоследствие иск за установяване съществуването на неприето вземане или несъществуването на прието вземане в 7-дневен срок от обявяване в Търговския регистър на определението на съда за одобряване на списъка.

Кредиторите, които притежават най-малко 1/3 от обезпечените вземания, както и кредиторите, които притежават най-малко 1/3 от необезпечените вземания, с изключение на кредиторите с вземания, произтичащи от законна или договорна лихва върху необезпечено вземане, дължима след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност; отпуснат на длъжника кредит от съдружник или акционер; безвъзмездна сделка; разноските на кредитора във връзка с неговото участие в производството по несъстоятелност, освен за предплатените разноси, когато имуществото на длъжника не е достатъчно за тяхното покриване, имат право да предложат план за оздравяване.

Кредитор, чието вземане е прието или му е признато от съда право на глас, има право да предложи и да гласува /включително и неприсъствено, чрез писмо с нотариална заверка на подписа/ план за оздравяване на предприятието на длъжника. Кредитор, включително и такъв с неприето вземане, за което е предявил установителен иск по чл. 694 от Търговския закон, може да депозира възражение срещу приетия план в 7-дневен срок от датата на гласуването.

Ако длъжникът не изпълнява задълженията си по плана, кредиторите, чиито вземания са преобразувани с плана и представляват не по-малко от 15 на сто от общия размер на вземанията могат да поискат възобновяване на производството по несъстоятелност.

Кредиторът може да направи пред съда писмено възражение срещу сметката за разпределение, както и впоследствие да обжалва определението на съда, с което сметката за разпределение е одобрена от съда.

Ако длъжникът не изпълнява задълженията си по сключеното с кредиторите извънсъдебно споразумение по чл. 740 от Търговския закон, кредиторите, чиито вземания представляват не по-малко от 15 на сто от общия размер на вземанията, могат да поискат възобновяване на производството по несъстоятелност.

Прекратеното производството по несъстоятелност се възобновява по писмена молба на длъжника или на кредитор с прието или установено по съдебен ред вземане, ако в едногодишен срок след прекратяването се освободят суми, заделени за оспорени вземания или се открие имущество, което не е било известно при прекратяване на производството по несъстоятелност.

В едномесечен срок от обявяването в Търговския регистър на молбата за възстановяване правата на длъжника всеки кредитор с прието или установено по съдебен ред вземане може да направи писмено възражение срещу нея.

По искане на кредитор български съд може да открие спомагателно производство по несъстоятелност за търговец, който е обявен в несъстоятелност от чуждестранен съд, ако той притежава значително имущество на територията на Република България. Кредитор, който е получил частично плащане по основното производство, участва в разпределението на имуществото по спомагателното производство, ако частта, която би получил, е по-голяма от съответната част, която получават останалите кредитори по спомагателното производство.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

Синдикът има правомощие да издирва и уточнява имуществото на длъжника, да участва в производствата по делата на предприятието на длъжника и да завежда от негово име дела, при предвидените в закона условия да прави искания за прекратяване, разваляне или унищожаване на договори, по които е страна длъжникът, да събира паричните вземания на длъжника и да внася полученото в особена банкова сметка, с разрешение на съда да се разпорежда с паричните суми от банковите сметки на длъжника, когато това се налага във връзка с управлението на имуществото и неговото запазване, да осребрява имуществото от масата на несъстоятелността.

Вещите и имуществените права от масата на несъстоятелността се продават от синдика като цяло, на обособени части или на отделни имуществени права след разрешение на съда и съобразно взетото решение на събранието на кредиторите, а ако такава липсва – по решение на синдика, досежно реда и начина на осребряване, метода и условията на оценка на имуществото, извършени от избраните оценители.

Синдикът изготвя обявление за продажбата, в което посочва данни за длъжника, описание на имуществото, реда и начина на продажба, мястото и деня, в който ще се извърши продажбата, крайния срок за приемане на предложенията в рамките на деня и оценката на имуществото, което ще се продава. Синдикът поставя обявлението на видно място в сградата на общината по седалището на длъжника и в сградата по адреса на управление на длъжника в срок, не по-кратък от 14 дни преди посочения в обявлението ден, като съставя протокол за това и представя за публикуване обявлението за продажба в специален бюлетин на Министерството на икономиката в срок 14 дни преди посочения в обявлението ден за продажба.

Продажбата се извършва в канцеларията на синдика или по адреса на управление на длъжника в деня, посочен в обявлението. За участие в наддаването се внася задатък 10 на сто върху оценката. Всеки наддавач посочва предложената от него цена с цифри и думи и подава предложението си с квитанцията за внесения задатък в запечатан плик. Предложенията се подават в деня на продажбата до края на обявения срок при синдика, който ги отразява по реда на постъпването им във входящ регистър. Веднага след изтичането на срока синдикът обявява постъпилите наддавателни предложения в присъствието на явилите се наддавачи, за което съставя протокол. Наддавателни предложения от лица, които нямат право да наддават, както и предложения за цена под оценката, ако има такива, са недействителни. За купувач на имущественото право се счита този наддавач, който е предложил най-висока цена. Ако най-високата цена е предложена от повече от един наддавач, купувачът се определя от синдика чрез незабавен търг чрез явно наддаване в присъствието на явилите се наддавачи. Обявяването на купувача се извършва от синдика в протокола, който се подписва от него и от явилите се наддавачи. Купувачът трябва в срок от 7 дни от приключване на продажбата да внесе предложената от него цена, като приспадне внесения задатък. В случай, че за купувач бъде обявен кредитор с прието вземане или обезпечен кредитор, синдикът изготвя сметка за разпределение, в която посочва и каква част от дължимата цена купувачът трябва да внесе за изплащане на вземанията на другите кредитори и каква част се прихваща срещу вземането на кредитора. Тогава купувачът е длъжен в 7-дневен срок от влизане в сила на сметката за разпределение да внесе сумите, необходими за изплащане на вземанията на други кредитори, съобразно влязлата в сила сметка за разпределение, или сумата, с която цената надминава неговото вземане, когато няма други кредитори. Ако в горепосочения 7-дневен срок цената не бъде внесена, синдикът предлага имуществото на следващия по реда на предложените цени наддавач, ако не е изтегил задатъка и ако този наддавач се съгласи, той се обявява за купувач и така при необходимост до изчерпване на всички наддавачи, предложили цена не по-ниска от оценката.

Ако не са се явили наддавачи или не са били направени валидни наддавателни предложения, или купувачът не е внесъл цената, се провежда нова продажба чрез търг с явно наддаване с начална цена 80 на сто от оценката и след ново обявяване. Наддаването при търга се извършва чрез вписване в наддавателен лист, като стълката се определя от синдика и се съобщава в обявлението.

Когато лицето, обявено за купувач, внесе своевременно дължимата сума, съдът с постановление му възлага вещта или правото в деня, следващ деня на плащането, като постановлението за възлагане може да се обжалва пред апелативния съд от участвалите в търга и от длъжника. Ако постановлението за възлагане бъде отменено или ако продажбата бъде обявена за недействителна, новата продадена се извършва след ново обявяване.

Купувачът се въвежда във владение на имущественото право от синдика въз основа на влязлото в сила постановление за възлагане, както и на удостоверение за платените такси за прехвърляне на имота и за извършеното вписване на същото постановление. Рискът от погиване на имущественото право е за сметка на купувача, а разноските по опазването му до въвода във владение на купувача са за сметка на масата на несъстоятелността.

Когато изпълнението бъде насочено върху имуществено право, което е съсобствено, за дълг на някои от съсобствениците, имущественото право се описва изцяло, но се продава само идеалната част на длъжника. Имотът може да бъде продаден и изцяло, ако останалите съсобственици се съгласят с това писмено.

При продажбата на имущество, което е ипотекано или заложено от длъжника за обезпечаване на чужд дълг или е придобито от длъжника, обременено с ипотека или залог, синдикът изпраща на обезпечения кредитор съобщение за насрочване на продажбата. За получените суми от продажбата на такова имущество се изготвя отделна сметка за разпределение, в която се посочват и сумите, дължими на обезпечения кредитор. Припадащата се по разпределението сума на обезпечения кредитор се запазва от синдика и му се предава след представяне на изпълнителен лист за вземането или удостоверяване, че обезпеченото вземане е прието в производството по несъстоятелност. Припадащата се по разпределението сума на кредитор, обезпечен с особен залог, се запазва от синдика и му се предава въз основа на представено удостоверение от регистъра за вписан особен залог и декларация с нотариална заверка на подписа за актуалния размер на обезпеченото вземане.

По предложение на синдика и съобразно решението на събранието на кредиторите съдът по несъстоятелността разрешава продажбата да се извърши чрез пряко договаряне или чрез посредник, когато вещите и имуществените права като цяло, обособената част или отделната вещь или имуществено право са предложени за продажба, но такава не е извършена поради неявяване на купувач или ако купувачът се е отказал.

Продажната цена може да бъде по-ниска от 80 на сто от оценката. Дялове, които са собственост на длъжника в други дружества, се продават, след като бъдат предложени за изкупуване на останалите съдружници и в срок от един месец предложението не бъде прието. В тези случаи срокът за плащане на цената е не повече от 60 дни от датата на избор на купувач, като договорът за продажба се сключва след пълното плащане на цената.

Когато към датата на решението на събранието на кредиторите за реда и начина на осребряване жилища, собственост на длъжника, са предоставени под наем на негови работници и служители към датата на това решение или на лица с вземания, произтичащи от трудови правоотношения с длъжника, синдикът е длъжен да предложи за продажба тези жилища на техните наематели, освен в случай на съдебен спор относно жилището. Синдикът отправя писмена покана до всяко лице, в която посочва конкретното жилище, неговата оценка, срок за плащане, който не може да бъде по-кратък от 30 дни и по-дълъг от 60 дни, както и банковата сметка за извършване на плащане на цената. Лицата имат право в 14-дневен срок от уведомяването да заявят писмено пред синдика желанието си да закупят жилището на цена, равна на изготвената оценка, и в посочения от синдика срок. При заплащане на цената работниците и служителите имат право да направят прихващания за вземания по задължения за неизплатени от длъжника трудови възнаграждения. Договорът за продажба се сключва в нотариална форма, като продавач по договора е синдикът. Разноските по продажбата са за сметка на продавача.

Заложена вещь, която се държи от кредитор или от трето лице, се изисква от синдика и се продава по реда на глава четиридесет и шеста от Търговския закон, освен ако със закон е предвидена продажбата ѝ от кредитора без съдебна намеса.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

В производството по несъстоятелност могат да бъдат предявени следните вземания:

- вземания, обезпечени със залог или ипотека, или заповест или възбрана, вписани по реда на Закона за особените залози;
- вземания, заради които се упражнява право на задържане;

- разноски по несъстоятелността /държавната такса за производството по несъстоятелност и останалите разноски, направени до влизане в сила на решението за откриване на производство по несъстоятелност; възнаграждението на синдика; дължимите на работниците и служителите суми, когато предприятието на длъжника не е прекратило дейността си; разходите за попълване, управление, оценяване и разпределение на масата; определената издръжка на длъжника и на неговото семейство/;
- вземания, произтичащи от трудови правоотношения, възникнали преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност;
- издръжка, дължима по закон от длъжника на трети лица;
- публичноправни вземания на държавата и общините, като данъци, мита, такси, задължителни осигурителни вноски и други, възникнали до датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност;
- вземания, възникнали след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност и неплатени на падежа;
- останалите необезпечени вземания, възникнали преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност;
- законна или договорна лихва върху необезпечено вземане, дължима след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност;
- отпуснат на длъжника кредит от съдружник или акционер;
- безвъзмездна сделка;
- разноските на кредиторите във връзка с тяхното участие в производството по несъстоятелност, с изключение на разноските по чл. 629б от Търговския закон /предплатената сума за началните разноски/.

Кредиторите, чиито вземания са възникнали след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, получават плащане на падежа, а когато не са получили плащане на падежа, те се удовлетворяват по реда на чл. 722, ал. 1 от Търговския закон.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Кредиторите следва да предявят писмено своите вземания пред съда по несъстоятелността в срок до един месец от вписване в Търговския регистър на решението за откриване на производството по несъстоятелност, като посочат основанието и размера на вземането, привилегиите и обезпеченията, съдебен адрес и представят писмени доказателства.

В 7-дневен срок от изтичането на едномесечния срок синдикът съставя:

- списък на приетите предявени вземания по реда на постъпването им с отбелязване на кредитора, размера и основанието на вземането, привилегиите и обезпеченията, както и датата на предявяването;
- списък на вземанията, които се вписват служебно от синдика в списъка на приетите вземания, а именно: вземанията на работници или служители, произтичащи от трудово правоотношение с длъжника и публичните вземания, установени с влязъл в сила акт;
- списък на неприетите предявени вземания.

Вземанията, които са предявени след едномесечния срок от вписването на решението в Търговския регистър, но не по-късно от два месеца от изтичането му, се вписват в списъка на предявените вземания и се приемат по предвидения от закона ред. След изтичането на този срок вземания, възникнали до датата на откриване на производството по несъстоятелност не могат да се предявяват.

При възобновяване на спряното производство по несъстоятелност срокът за предявяване на вземанията започва да тече от момента на вписването на решението по чл. 632, ал. 2 от Търговския закон /решението за възобновяване на спряното производство по несъстоятелност/.

Вземания, неплатени на падежа и възникнали след датата на откриване на производство по несъстоятелност до утвърждаване на оздравителен план, се предявяват по същия ред, като за тях синдикът съставя допълнителен списък.

Синдикът представя за обявяване в Търговския регистър списъците незабавно след съставянето им и ги оставя на разположение на кредиторите и на длъжника в канцеларията на съда.

Длъжникът, както и всеки кредитор, може да направи пред съда писмено възражение с копие до синдика срещу прието или неприето от синдика вземане в 7-дневен срок от обявяването на списъка в Търговския регистър. Не може да се оспорва вземане, което е установено с влязло в сила съдебно решение, постановено след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, в което синдикът е участвал. Когато по списъците не са постъпили възражения, съдът одобрява списъка на приетите и служебно вписаните вземания в закрито заседание незабавно след изтичането на седемдневния срок. В случай, че са постъпили възражения срещу списъците съдът ги разглежда в открито заседание с призоваване на синдика, длъжника, кредитора, чието включване или невключване на вземане в списъка се оспорва и направилia възражението кредитор, като по възможност всички възражения се разглеждат в едно съдебно заседание. Ако намери възраженията за основателни, съдът одобрява списъка, след като направи съответната промяна, в противен случай съдът оставя възраженията без уважение в 14-дневен срок от заседанието. Определението на съда за одобряване на списъка се обявява в Търговския регистър и не подлежи на обжалване. Кредитор, който е предявил вземането си след едномесечния срок от вписването на решението в Търговския регистър, но не по-късно от два месеца от изтичането му, не може да оспорва прието вече вземане или извършено разпределение и се удовлетворява от остатъка, ако е извършено разпределение на осребреното имущество.

Одобреният от съда списък се допълва с последващите допълнително предявени и приети по предвидения от закона ред вземания.

Кредитор или длъжникът, ако е направил възражение срещу изготвения от синдика списък, което не е било уважено, както и кредитор, чието вземане е изключено от списъка на приетите вземания, респективно кредитор и длъжникът за вземане, включено в списъка на приетите вземания при уважаване на направено възражение, могат да предявят иск по чл. 694 от Търговския закон за установяване съществуването на неприето вземане или несъществуването на прието вземане в 7-дневен срок от момента на обявяване в Търговския регистър на определението на съда за одобряване на списъка на приетите вземания. Влязлото в сила съдебно решение има установително действие в отношенията на длъжника, синдика и всички кредитори в производството по несъстоятелност.

В производството по несъстоятелност за прието се смята вземане, което е включено в одобрения от съда списък на приетите вземания, с изключение на вземане, за което е предявен установителен иск по чл. 694 от Търговския закон.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Търговският закон предвижда, че разпределянето се извършва, когато в масата на несъстоятелността се наберат достатъчно парични средства.

Синдикът изготвя сметка за разпределение на наличните суми между кредиторите, съобразно реда, привилегиите и обезпеченията. Сметката за разпределение е частична, докато не бъдат изплатени изцяло задълженията или не бъде осребрена цялата маса на несъстоятелността, с изключение на непродаваемите вещи. Сметката за разпределение се поставя в продължение на 14 дни на определено за целта видно и общодостъпно място в съда. Синдикът обявява сметката за разпределение в Търговския регистър. В горепосочения срок длъжникът, комитетът на кредиторите и всеки кредитор могат да направят пред съда писмено възражение срещу сметката за разпределение. Съдът одобрява сметката за разпределение, след като направи съответната промяна, когато служебно или при възражение е констатирал незаконосъобразност.

Определението за одобряване на сметката за разпределение и постъпилите срещу него жалби се обявяват в Търговския регистър, с което

кредиторите и длъжникът се смятат уведомени. Определението за одобряване на сметката за разпределение може да се обжалва от длъжника, от комитета на кредиторите или от кредитор, който е подал възражение, както и от кредитор, който не е подал възражение, когато с определението за одобряване съдът е отменил или изменил сметката за разпределение. Одобрената сметка за разпределение се изпълнява от синдика. Редът, в който се изплащат вземанията при извършване на разпределение на осребреното имущество, е посочен в чл. 722 от Търговския закон и е както следва:

1. вземания, обезпечени със залог или ипотека, или заповест или възбрана, вписани по реда на Закона за особените залози - от получената сума при реализацията на обезпечението;
2. вземания, заради които се упражнява право на задържане - от стойността на задържания имот;
3. разноски по несъстоятелността /държавната такса за производството по несъстоятелност и останалите разноски, направени до влизане в сила на решението за откриване на производство по несъстоятелност; възнаграждението на синдика; дължимите на работниците и служителите суми, когато предприятието на длъжника не е прекратило дейността си; разходите за попълване, управление, оценяване и разпределение на масата; определената издръжка на длъжника и на неговото семейство/;
4. вземания, произтичащи от трудови правоотношения, възникнали преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност;
5. издръжка, дължима по закон от длъжника на трети лица;
6. публичноправни вземания на държавата и общините, като данъци, мита, такси, задължителни осигурителни вноски и други, възникнали до датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност;
7. вземания, възникнали след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност и неплатени на падежа;
8. останалите необезпечени вземания, възникнали преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност;
9. законна или договорна лихва върху необезпечено вземане, дължима след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност;
10. отпуснат на длъжника кредит от съдружник или акционер;
11. безвъзмездна сделка;
12. разноските на кредиторите във връзка с тяхното участие в производството по несъстоятелност, с изключение на разноските по чл. 629б от Търговския закон /предплатената сума за началните разноски/.

Когато паричните средства не са достатъчни, за да се удовлетворят изцяло вземанията по т. 3 - 12, те се разпределят между кредиторите от реда по съразмерност. Когато са предявени и приети няколко вземания на държавата от един ред, сумата се изплаща на съответния ред от сметката за разпределение общо и след получаването се разпределя от Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Националната агенция за приходите незабавно уведомява съда по несъстоятелността и синдика за извършеното разпределение.

Вземане, произтичащо от законна или договорна лихва върху необезпечено вземане, дължима след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност; отпуснат на длъжника кредит от съдружник или акционер; безвъзмездна сделка, както и разноските на кредиторите във връзка с тяхното участие в производството по несъстоятелност, с изключение на разноските по чл. 629б от Търговския закон /предплатената сума за началните разноски/, се удовлетворява само след пълно удовлетворяване на останалите кредитори. Кредитор, който е предявил вземането си след извършено разпределение, се включва в следващите разпределения без право на изравняване съобразно с вече платеното.

Кредиторите, чиито вземания са обезпечени, запазват своите обезпечения в производството по несъстоятелност. Техните вземания се удовлетворяват първи по ред, но тази привилегия важи само за сумите, получени при реализация на обезпечението. Когато продажната цена на заложената или ипотекирана вещь не покрива изцяло вземането заедно с натрупаната лихва, за остатъка кредиторът участва в разпределението заедно с кредиторите с необезпечени вземания. В случай, че продажната цена на заложената или ипотекирана вещь превишава обезпеченото вземане с натрупаната лихва, остатъкът от нея се включва в масата на несъстоятелността. Тази уредба се прилага и при удовлетворяване вземане на кредитор с право на задържане.

Кредитор, който е получил частично плащане по основното производство, по което търговец е обявен в несъстоятелност от чуждестранен съд, участва в разпределението на имуществото по спомагателното производство по несъстоятелност, образувано пред български съд в случай, че търговецът притежава значително имущество на територията на Република България, ако частта, която би получил, е по-голяма от съответната част, която получават останалите кредитори по спомагателното производство. След приключване на разпределението по спомагателното производство остатъкът от имуществото се прехвърля към имуществото по основното производство.

Ако има вземане под отлагателно условие, то се включва в първоначалното разпределение като оспорено вземане и за него се заделя съответната сума от разпределението. При окончателното разпределение това вземане се изключва, ако до този момент условието не се е сбъднало. Вземане под прекратително условие обаче се включва в разпределението като безусловно.

В сметката за разпределение също така се заделя съответната сума и за оспорено по съдебен ред вземане. В случай, че е оспорено само обезпечението или привилегията, вземането се включва като необезпечено до разрешаване на спора, като в сметката за разпределение се заделя сумата, която кредиторът би получил за обезпечено вземане. В плана за оздравяване, съответно при разпределение на осребреното имущество, задължително се заделят резерви за неприето вземане - предмет на установителен иск по чл. 694 от Търговския закон.

По разпореждане на съда синдикът депозира в банка сумите, които са заделени при окончателното разпределение за неполучените или оспорени вземания. След пълното плащане на задълженията остатъкът от масата на несъстоятелността, в случай, че е налице такъв, се предоставя на длъжника.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Съдът постановява решение за прекратяване на производството по несъстоятелност в следните хипотези:

- ако в едногодишен срок от вписване на решението по чл. 632, ал. 1 от Търговския закон /за спиране на производството по несъстоятелност, поради недостатъчност на имуществото за покриване на разноските на производството и непредплащането им/, не е поискано възобновяване на производството;
- поради изчерпване на масата по несъстоятелността,
- при изплащане на всички задължения,
- при утвърждаване на оздравителен план,
- при сключване на договор между длъжника и всички кредитори с приети вземания, ако договорът отговаря на изискванията на закона и няма предявени иски по чл. 694 от Търговския закон за установяване на несъществуването на прието вземане.

В първите три хипотези с решението за прекратяване на производството по несъстоятелност съдът постановява и заличаване на търговеца, освен ако са удовлетворени всички кредитори и е останало имущество, като решението подлежи на обжалване в 7-дневен срок от вписването му в Търговския регистър.

Производството по несъстоятелност не се прекратява, когато за обезпечаване на задълженията на длъжника са учредени обезпечения от трети лица и изпълнението срещу обезпеченията не е приключило или длъжникът е страна по висящо съдебно производство.

Самостоятелни производства за реорганизиране с цел оздравяване предприятието на длъжника не са предвидени извън производството по несъстоятелност.

Оздравителното производство е отделна самостоятелна факултативна фаза. За да се развие това производство, е необходимо с писмена молба до съда да бъде предложен оздравителен план от някой от следните лица: длъжникът; синдикът; кредиторите, които притежават най – малко 1/3 от обезпечените вземания; кредиторите, които притежават най – малко 1/3 от необезпечените вземания; съдружниците, съответно акционерите, които притежават най - малко 1/3 от капитала на дружеството – длъжник, неограничено отговорен съдружник или двадесет на сто от общия брой на работниците и служителите на длъжника.

Оздравителен план /един или повече/ може да бъде предложен от момента на подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност до изтичането на едномесечен срок от обявяването в Търговския регистър на определението на съда, с което се одобрява списъка на приетите вземания. Разходите по изготвянето на план, който е предложен от длъжника или от синдика, са за сметка на масата на несъстоятелността, а в останалите случаи те са за сметка на предложителя.

Оздравителният план трябва да включва определеното от закона задължително съдържание /чл. 700, ал. 1 от Търговския закон – степента на удовлетворяване на вземанията, включени в одобрените от съда списъци към момента на внасяне на плана, начина и времето за плащане на кредиторите от всеки клас, както и гаранции за изпълнение на оспорените неприети вземания - предмет на висящи съдебни производства към датата на предлагането на плана; условията, при които съдружниците в събирателно или командитно дружество се освобождават напълно или частично от поетите задължения; степента на удовлетворяване, което получава всеки клас кредитори в сравнение с това, което би получил при разпределение на имуществото по предвидения от закона ред; гаранциите, които се дават на всеки клас кредитори във връзка с изпълнението на плана; управленските, организационните, правните, финансовите, техническите и другите действия за осъществяването на плана; влиянието на плана върху заетостта на работниците и служителите на длъжника/, но наред с това може да включва и допълнителни предложения за действия или сделки, които са в състояние да оздравят предприятието, като продажба на цялото предприятие или на обособена част от него, начинът и условията на продажба, купувачът, превръщане на вземане в дял от капитала, новиране на задължение или извършването на други действия и сделки /с плана не се предвижда продажба на имуществото на В и К оператор, необходимо за осъществяване на основния му предмет на дейност до определянето на нов В и К оператор на съответната обособена територия/, назначаване на надзорен орган за осъществяване на контрол върху дейността на длъжника за срока на действие на оздравителния план или за по-кратък срок, отсрочване или разсрочване на плащанията, частично или цялостно опрощаване на задълженията, реорганизация на предприятието, или извършването на други действия и сделки.

Ако планът отговаря на изисквания на закона /чл. 700, ал. 1 от Търговския закон/, съдът постановява определение, с което го допуска до разглеждане от събранието на кредиторите, като обявява в Търговския регистър съобщение за датата на провеждане събранието на кредиторите. При необходимост изпраща съобщение на предложителя да отстрани допуснатите нередовности. Определението за недопускане на плана подлежи на обжалване в 7-дневен срок.

Право да гласува по плана има само кредитор, чието вземане е прието или му е признато от съда право на глас. Кредиторите гласуват отделно в определени от закона класове, като могат да гласуват и без да присъстват на събранието, чрез писмо с нотариална заверка на подписа. Планът се приема от всеки клас с обикновено мнозинство от размера на вземанията от класа. Възражение срещу приетия план може да бъде направено пред съда по несъстоятелността в 7-дневен срок от датата на гласуването. Възражение може да подаде и кредитор с неприето вземане, за което е предявил установителен иск по чл. 694 от Търговския закон. План, против който са гласували кредитори с повече от половината от приетите вземания независимо от класовете, в които се разпределят, не се счита за приет. Приемането на плана се обявява в Търговския регистър.

Съдът утвърждава приетия план при наличие на предпоставките, предвидени в чл. 705, ал. 1 от Търговския закон - ако са спазени изискванията на закона за приемането на плана от отделните класове кредитори; планът е приет с мнозинство на кредитори с повече от половината от приетите вземания, включени в одобрените от съда списъци; планът предвижда непълно плащане, поне един клас от кредиторите, които са го приели, трябва да получава непълно плащане; всички кредитори от класа са поставени при равни условия, освен ако ошетените кредитори дадат писмено съгласие; на несъгласен кредитор и несъгласен длъжник планът осигурява получаване на плащане, каквото би получил при разпределение на имуществото по предвидения от закона ред; никой кредитор не получава повече от дължимото по приетото му вземане; не се предвижда получаване на доход от съдружник или акционер до окончателното изплащане на задълженията към класа кредитори, чиито интереси са засегнати от плана; не се предвижда издръжка на едноличен търговец, неограничено отговорен съдружник и на семействата им, по-голяма от определената от съда до окончателното изпълнение на задълженията към класа кредитори, чиито интереси са засегнати от плана. Ако събранието на кредиторите е приело няколко плана и всички планове отговарят на изискванията на закона, съдът утвърждава този план, за който са гласували кредиторите с повече от половината от общия размер на приетите вземания.

Планът за оздравяване може да бъде предявен в спомагателното производство по несъстоятелност, образувано пред български съд в случай, че търговецът притежава значително имущество на територията на Република България, само със съгласието на синдика по основното производство по несъстоятелност, по което търговец е обявен в несъстоятелност от чуждестранен съд.

С решението за утвърждаване на плана съдът прекратява производството по несъстоятелност и назначава надзорния орган, предложен в плана или избран от събранието на кредиторите. Решението за утвърждаване на плана и решението, с което се отказва да се утвърди приет от събранието на кредиторите план за оздравяване на предприятието на длъжника подлежат на обжалване в 7-дневен срок от вписването им в Търговския регистър.

Утвърденият от съда план е задължителен за длъжника и кредиторите, чиито вземания са възникнали преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност. Всеки кредитор може да поиска издаване на изпълнителен лист по реда на чл. 405 от Гражданския процесуален кодекс за изпълнение на преобразуваното вземане независимо от неговия размер.

Ако длъжникът не изпълнява задълженията си по плана, кредиторите, чиито вземания са преобразувани с плана и представляват не по-малко от 15 на сто от общия размер на вземанията, или назначеният от съда надзорен орган, могат да поискат възобновяване на производството по несъстоятелност, без да се доказва нова неплатежоспособност, съответно свръхзадълженост, като преобразуващото действие на плана по отношение на правата на кредиторите и обезпеченията се запазва. Във възобновеното производство по несъстоятелност не се провежда оздравително производство.

Срокът за сключване на договор за продажба на цялото предприятие, на обособена част от него, съобразно утвърдения план за оздравяване, е едномесечен от влизането в сила на решението за утвърждаване на плана. Ако в този срок не се сключи договор за продажба, съобразно проекта

към утвърдения план за оздравяване, всяка от страните може в едномесечен срок от изтичането на срока за сключване на договора за продажба да поиска от съда да обяви договора за сключен. В случай, че никоя от страните не поиска обявяване на договора за сключен и ако има направено искане от кредитор, съдът възобновява производството и обявява длъжника в несъстоятелност.

Освен приемането на оздравителен план, Търговският закон допуска още една възможност за постигане на споразумение между длъжника и кредиторите. Във всяко положение на производството по несъстоятелност длъжникът самостоятелно, без да бъде представяван от синдика, може да сключи с всички кредитори с приети вземания писмен договор за уреждане плащането на паричните задължения. Ако сключеният договор отговаря на изискванията на закона, съдът с решение прекратява производството по несъстоятелност, при условие че няма предявени иски по чл. 694, ал. 1 от Търговския закон за установяване на несъществуването на прието вземане. Решението подлежи на обжалване в 7-дневен срок от вписването му в Търговския регистър.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Заклучителното събрание на кредиторите взема решение относно непродаваемите вещи от масата на несъстоятелността, като може да вземе решение да бъдат предоставени на длъжника вещи с незначителна стойност или вземания, чието събиране би било значително затруднено. По разпореждане на съда синдикът депозира в банка сумите, които са заделени при окончателното разпределение за неполучените или оспорени вземания.

С прекратяване на производството по несъстоятелност се прекратява действието на общата възбрана, която се заличава служебно от момента на вписване на решението за прекратяване на производството по несъстоятелност.

Непредявените в производството по несъстоятелност вземания и неупражнените права се погасяват. Неудовлетворените в производството по несъстоятелност вземания се погасяват, освен в случаите при възобновяване на прекратеното производство по реда на чл. 744, ал. 1 от Търговския закон /когато в срок от една година след прекратяване на производството се освободят суми, заделени за оспорени вземания или се открие имущество, което не е било известно при прекратяването на производството по несъстоятелност/.

В случай, че длъжникът е сключил с всички кредитори с приети вземания договор за уреждане плащането на паричните задължения и производството по несъстоятелност е прекратено, за правата на кредиторите се прилага гражданското законодателство, доколкото в договора или в Търговския закон не е предвидено друго. Ако длъжникът не изпълнява задълженията си по договора, кредиторите, чиито вземания представляват не по-малко от 15 на сто от общия размер на вземанията, могат да поискат възобновяване на производството по несъстоятелност, без да доказват нова неплатежоспособност, съответно свръхзадълженост.

При прекратяване на производството по несъстоятелност поради утвърждаване на плана за оздравяване, за вземанията, които са възникнали преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, започва да тече нова давност по чл. 110 от Закона за задълженията и договорите от деня на влизане в сила на решението за утвърждаване на плана за оздравяване, когато тези вземания подлежат на незабавно удовлетворяване, а ако с плана изпълнението им е отсрочено или разсрочено - от настъпване на изискуемостта. Според чл. 110 от Закона за задълженията и договорите с изтичане на петгодишна давност се погасяват всички вземания, за които законът не предвижда друг срок. В случай, че бъде поискано възобновяване на производството по несъстоятелност, давност не тече за приетите вземания, докато трае производството по възобновяване. На основание утвърдения от съда план за оздравяване кредиторът може да поиска издаване на изпълнителен лист за изпълнение на преобразуваното вземане независимо от неговия размер.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Според българското законодателство разноските по несъстоятелността са следните:

- държавната такса за производството по несъстоятелност и останалите разноски, направени до влизане в сила на решението за откриване на производство по несъстоятелност;
- възнаграждението на синдика;
- дължимите на работниците и служителите суми, когато предприятието на длъжника не е прекратило дейността си;
- разходите за попълване, управление, оценяване и разпределение на масата;
- определената издръжка на длъжника и на неговото семейство.

По подадена от длъжника молба за откриване на производство по несъстоятелност не се събира предварително държавна такса. Тя се събира от масата на несъстоятелността при разпределението на имуществото. Когато молбата за откриване на производство по несъстоятелност е подадена от кредитор, както и при присъединяване на кредитор, държавната такса се събира от кредитора, съответно от присъединилия се кредитор.

За да бъде открито производство по несъстоятелност, когато наличното имущество на длъжника не е достатъчно за покриване на началните разноски или ако в хода на производството по несъстоятелност се установи, че наличното имущество на длъжника не е достатъчно за покриване на разноските по производството по несъстоятелност, съдът определя сумата, която трябва да бъде предплатена в даден от него срок от страна на длъжника или на негов кредитор. Началните разноски се определят от съда в зависимост от текущото възнаграждение на временния синдик и очакваните разноски по несъстоятелността. Когато длъжникът е персонално дружество, съдът се произнася относно предплащането след като вземе предвид и имуществото на неограничено отговорните съдружници.

След откриването на производството по несъстоятелност разноските се събират от масата на несъстоятелността, като за целта съдът може да разреши синдикът да извърши разпореждане.

По дело, което се води за попълване на масата на несъстоятелността държавната такса не се внася предварително. Не се събира държавна такса при вписване в Търговския регистър на обстоятелства по несъстоятелността въз основа на актове на съда, както и при вписване и заличаване на възбрана, респективно обща възбрана.

В производствата по предявени отменителни иски по чл. 645, чл. 646 и чл. 647 от Търговския закон и по чл. 135 от Закона за задълженията и договорите държавни такси за всички инстанции не се внасят предварително. Ако искът бъде уважен, дължимите държавни такси се събират от осъдената страна, а ако искът бъде отхвърлен, държавните такси се събират от масата на несъстоятелността. Ако отменителният иск е предявен от синдика и е отхвърлен, разноските по делото, които третите лица са направили, се събират от масата на несъстоятелността.

Не се внася предварително държавна такса и по предявен от кредитор или длъжник установителен иск по чл. 694 от Търговския закон. Ако искът бъде отхвърлен, разноските са за сметка на ищеца.

Вземането на кредитор, което е предявено след предвидения в закона срок, но не по-късно от два месеца от изтичането му, се вписва в списъка на предявените вземания и се приема по предвидения от закона ред, като допълнително направените разноски по приемането му са за сметка на кредитора, предявил това вземане.

Разходите по изготвянето на план, който е предложен от длъжника или от синдика, са за сметка на масата на несъстоятелността, а в останалите случаи те са за сметка на предложителя. Ако в утвърдения от съда план за оздравяване не е уговорено друго, съдът с решението си осъжда длъжника да плати дължимата държавна такса и направените разноски.

Разноските по опазване на имуществото, предмет на осребряване, направени до въвода във владение на купувача, са за сметка на масата на несъстоятелността. Разноските по продажбата на жилища, които са собственост на длъжника и са предоставени под наем на негови работници и служители, са за сметка на продавача.

При разпределение на осребреното имущество вземанията за разноски по несъстоятелността се изплащат след обезпечените вземания и след вземанията, заради които се упражнява право на задържане.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Търговският закон предвижда ред за защита на кредиторите на несъстоятелността срещу извършени от длъжника фактически действия и сключени от него сделки, които имат за цел намаляване масата на несъстоятелността и увреждане интересите на кредиторите. В този смисъл законът установява т. нар. подозрителен период, като въвежда необоримата презумпция, че е налице увреждане на кредиторите, ако определени по вид действия или сделки са извършени през този период. В зависимост от вида на сделката, която законът визира като увреждаща, подозрителният период има различна продължителност. За някои видове сделки и действия подозрителният период започва от началната дата на неплатежоспособността, съответно свръхзадължеността, но не по-рано от една година преди датата на подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност и приключва с решението за откриване на производството по несъстоятелност, а за други обхваща три, две или една година преди датата на подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност, както и периода между датата на подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност и решението за откриване на производството по несъстоятелност. Също така за увреждащи се приемат и определени действия и сделки, които са извършени след датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност, не по установения ред, т.е. без предварителното съгласие на синдика.

Видовете действия и сделки, които Търговският закон определя като увреждащи, са изчерпателно установени, като са разделени на две категории: нищожни и недействителни по отношение на кредиторите на несъстоятелността.

Нищожните сделки са уредени в чл. 646, ал. 1 от Търговския закон. Нищожно по отношение на кредиторите на несъстоятелността е направеното след датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност не по установения в производството ред:

1. изпълнение на задължение, което е възникнало преди датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност;
2. учредяване на залог или ипотека върху право или вещ от масата на несъстоятелността;
3. сделка с право или вещ от масата на несъстоятелността.

Другият вид увреждащи сделки и действия, които могат да бъдат обявени за относително недействителни са посочени в разпоредбите на чл. 645, ал. 3, чл. 646, ал. 2 и чл. 647 от Търговския закон, както и чл. 135 от Закона за задълженията и договорите. За да бъдат непротивопоставими на кредиторите на несъстоятелността, те трябва да бъдат обявени за недействителни с влязло в сила съдебно решение.

Съгласно чл. 646, ал. 2 от Търговския закон, могат да бъдат обявени за недействителни по отношение на кредиторите на несъстоятелността следните действия или сделки, извършени от длъжника след началната дата на неплатежоспособността, съответно свръхзадължеността, в посочените срокове, а именно:

1. изпълнение на неизискуемо парично задължение, независимо от начина на изпълнението, извършено в едногодишен срок преди подаването на молбата за откриване на производството по несъстоятелност;
2. учредяване на ипотека или залог за обезпечаване на необезпечено от длъжника дотогава вземане срещу него, извършено в едногодишен срок преди подаването на молбата за откриване на производството по несъстоятелност;
3. погасяване на изискуемо парично задължение на длъжника, независимо от начина на изпълнението, извършено в шестмесечен срок преди подаването на молбата за откриване на производството по несъстоятелност.

Ако кредиторът е знаел, че длъжникът е неплатежоспособен или свръхзадължен, срокът по първите две хипотези е две години, а срокът по третата хипотеза е една година. Знанието се предполага, когато длъжникът и кредиторът са свързани лица или кредиторът е знаел или е бил в състояние да узнае обстоятелства, въз основа на които може да се направи обосновано предположение за наличието на неплатежоспособност или свръхзадълженост.

Първата и третата хипотеза са изключени от уредбата на относителната недействителност, ако изпълнението е в кръга на обичайната дейност на длъжника и когато:

- е извършено съобразно уговореното между страните едновременно с предоставянето на равностойна стока или услуга в полза на длъжника или до 30 дни след падежа на паричното задължение, или

- след извършването на плащането кредиторът реално е предоставил на длъжника равностойна стока или услуга.

Втората хипотеза е изключена от уредбата на относителната недействителност, когато залогът или ипотека са учредени:

- преди или едновременно с предоставянето на кредит на длъжника;

- да заместват друго вещно обезпечение, което не може да бъде обявено за недействително според правилата на раздел I от Глава 41 на Търговския закон;

- за обезпечаване на кредит, предоставен за придобиване на предмета на залога или ипотека.

Недействителността по чл. 646, ал. 2 от Търговския закон не засяга правата, придобити възмездно от трети добросъвестни лица преди вписването на исковата молба, с която е предявен отменителният иск. Недобросъвестността се предполага до доказване на противното, ако третото лице е свързано лице с длъжника или с лицето, с което длъжникът е договарял.

Не може да бъде обявено за недействително по отношение на кредиторите на несъстоятелността по горепосочения ред извършеното от длъжника изпълнение на публични вземания или на частни държавни вземания, чието принудително събиране се извършва по реда на публичните.

Съгласно разпоредбата на чл. 647, ал. 1 от Търговския закон, могат да бъдат обявени за недействителни по отношение на кредиторите на несъстоятелността следните действия и сделки, ако са извършени от длъжника в посочените срокове, а именно:

1. безвъзмездна сделка, с изключение на обичайното дарение, по която страна е свързано лице с длъжника, извършена в тригодишен срок преди подаването на молбата за откриване на производството по несъстоятелност;
2. безвъзмездна сделка, извършена в двугодишен срок преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност;
3. възмездна сделка, при която даденото значително надхвърля по стойност полученото, извършена в двугодишен срок преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност, но не по-рано от датата на неплатежоспособността, съответно свръхзадължеността;
4. учредяване на ипотека, залог или лично обезпечение за чужди задължения, което е извършено в едногодишен срок преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност, но не по-рано от датата на неплатежоспособността, съответно свръхзадължеността;
5. учредяване на ипотека, залог или лично обезпечение за чужди задължения в полза на кредитор, който е свързано лице с длъжника, което е извършено в двугодишен срок преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност;

б. сделка, която уврежда кредиторите, по която страна е свързано лице с длъжника и която извършена в двугодишен срок преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност.

Разпоредбата на чл. 647, ал. 1 от Търговския закон се прилага и за действия и сделки, извършени от длъжника в периода между подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност и датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност.

Недействителността не засяга правата, които трети добросъвестни лица са придобили възмездно преди вписването на исковата молба.

Може да бъде обявено за недействително по отношение кредиторите на несъстоятелността и прихващане, извършено от кредитор, който е придобил вземането и задължението си към длъжника преди датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност, но към момента на придобиване на вземането или задължението е знаел, че е настъпила неплатежоспособност, съответно свръхзадълженост или че е поискано откриване на производство по несъстоятелност.

Недействително по отношение на кредиторите на несъстоятелността, освен за частта, която кредиторът би получил при разпределението на осребреното имущество, е и прихващането, извършено от длъжника след началната дата на неплатежоспособността, съответно свръхзадължеността, но не по-рано от една година преди подаването на молбата за откриване на производство по несъстоятелност, независимо от това, кога са възникнали двете насрещни задължения.

Разпоредбата на чл. 135 от Закона за задълженията и договорите урежда исковете, които синдикът или кредиторът може да предяви за обявяване за относително недействителни действията, с които длъжникът го уврежда, ако длъжникът при извършването им е знаел за увреждането. Когато действието е възмездно, лицето, с което длъжникът е договарял, трябва също да е знаело за увреждането. Недействителността не засяга правата, които трети добросъвестни лица са придобили възмездно преди вписване на исковата молба за обявяване на недействителността. Знанието се предполага до доказване на противното, ако третото лице е съпруг, низходящ, възходящ, брат или сестра на длъжника. В случай, че действието е извършено преди възникване на вземането, то е недействително само, ако е било предназначено от длъжника и лицето, с което той е договарял, да увреди кредитора.

Исковите за обявяване на сделка или действие за нищожни или недействителни по отношение на кредиторите на несъстоятелността, както и обусловените осъдителни иски за попълване на масата на несъстоятелността могат да бъдат предявени от синдика, а при негово бездействие – от всеки кредитор на несъстоятелността. Когато искът е предявен от кредитор, съдът служебно конституира синдика като съищец. При предявен от кредитор иск друг кредитор няма право да предяви същия иск, но може да встъпи като съищец не по-късно от първото по делото заседание. Влязлото в сила решение има действие за длъжника, синдика и всички кредитори.

При сделка, която е обявена за нищожна или недействителна по отношение на кредиторите на несъстоятелността, даденото от третото лице се връща, а ако то не се намира в масата на несъстоятелността или се дължат пари, третото лице става кредитор.

Отменителен иск, който е предявен от синдика по основно производство по несъстоятелност, по което търговец е обявен в несъстоятелност от чуждестранен съд, или по спомагателно производство по несъстоятелност, образувано пред български съд, ако търговецът притежава значително имущество на територията на Република България, се смята предявен и за двете производства.

Последна актуализация: 20/04/2017

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Чешка република

Правна рамка

Производствата по несъстоятелност в Чешката република са уредени основно в Закон № 182/2006 относно несъстоятелността и начините за нейното уреждане (*Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení*) (Закон относно несъстоятелността), както и в Закон № 99/1963, Граждански процесуален кодекс (*Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád*).

Друг важен инструмент е Закон № 312/2006 за синдиците (*Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správčích*), който (заедно със Закона относно несъстоятелността) установява правната рамка за дейността на професията синдик.

Актуалните версии на тези разпоредби могат да бъдат намерени на портала на държавната администрация (*Portál veřejné správy*): <https://portal.gov.cz/app/zakony/>.

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност може да се образува срещу физически и юридически лица без значение дали те са стопански субекти.

Отделните видове производства по несъстоятелност (обявяване в несъстоятелност, оздравяване, облекчаване на задължения) се различават едно от друго от гледна точка на субектите, за които са предназначени. Докато молба за обявяване в несъстоятелност може да бъде подадена срещу всякакви субекти, оздравяването е насочено изключително към предприятия, а облекчаването на задължения – основно към лица, които не са търговци (както е обяснено по-долу).

Производство по несъстоятелност не може да бъде образувано срещу държавата, органи на местно самоуправление, политически партии и движения по време на избори, както и някои други субекти с преобладаващо публичноправен характер. Специфични правила се прилагат по отношение на финансовите институции и застрахователните дружества.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Неплатежоспособност или непосредствена опасност от неплатежоспособност

Производствата по несъстоятелност са съдебни производства, чийто предмет са неплатежоспособността или непосредствената опасност от неплатежоспособност на длъжник и начините за справяне с нея. Следователно основната предпоставка е наличието на състояние на неплатежоспособност или непосредствена опасност от неплатежоспособност.

Даден длъжник е неплатежоспособен, ако (*условията са кумулативни*):

има няколко кредитори;

има парични задължения с просрочие от над 30 дни;

не е в състояние да изпълни тези задължения.

Длъжниците се считат за неплатежоспособни, по-специално ако са прекратили плащанията по значителна част от задълженията си или са неспособни да обслужват такива задължения в продължение на повече от три месеца от датата, на която те са станали изискуеми, или ако дадено изискуемо парично вземане срещу длъжника не може да бъде удовлетворено чрез принудително изпълнение или запор.

Длъжник, който е стопански субект (било в качеството на юридическо или на физическо лице), е неплатежоспособен също и ако е свръхзадължен.

Длъжниците са свръхзадължени, ако имат множество кредитори и сумата на задълженията им надхвърля стойността на имуществото им.

Непосредствена опасност от неплатежоспособност означава ситуация, в която, като се вземат предвид всички обстоятелства, може с основание да се предположи, че длъжниците ще се окажат в невъзможност да обслужват своевременно значителна част от своите парични задължения.

Видове производство по несъстоятелност

Чешкото законодателство разграничава три основни начина за справяне с неплатежоспособност или непосредствена опасност от неплатежоспособност на длъжник в рамките на производството по несъстоятелност:

обявяване в несъстоятелност (*konkurs*);

оздравяване (*reorganizace*);

облекчаване на задължения (*odlužení*).

Законът относно несъстоятелността не указва кой от различните методи за уреждане на проблемите, свързани с неплатежоспособността, да използва даден длъжник, а оставя възможност за избор. Наред с процедурата по ликвидация (обявяване в несъстоятелност) съществува също така и възможност за реструктуриране (оздравяване и облекчаване на задължения). Изборът на метода, който е подходящ за справяне с неплатежоспособността на даден длъжник, следва да се ръководи от съображението за постигане на възможно най-добрия резултат за кредиторите.

Обявяването в несъстоятелност е общ начин за справяне със състояние на неплатежоспособност, когато въз основа на съдебно решение за обявяване в несъстоятелност, установените вземания на кредиторите биват погасени в голяма степен от постъпленията от осребряването на имуществото. Неудовлетворените вземания или части от тях не се погасяват, освен ако законът не предвижда друго. Този метод за уреждане на проблемите, свързани с неплатежоспособността, се използва винаги, когато е невъзможно да се пристъпи към оздравяване или облекчаване на задължения като по-умерени процедури срещу длъжника, или ако в хода на производството стане ясно, че прилагането на тези методи не може да продължи.

Оздравяването може да се използва за справяне със ситуация на неплатежоспособност или непосредствена опасност от неплатежоспособност на длъжници, които са стопански субекти. Тя включва оздравяване на стопанската дейност. Обикновено се очаква, че вземанията на кредиторите ще бъдат удовлетворявани постепенно, като в същото време стопанската дейност на длъжника продължава да се осъществява в съответствие с мерките за съживяване на нейното управление по силата на одобрен от съда по несъстоятелността оздравителен план. Кредиторите контролират изпълнението на плана.

Облекчаването на задължения е начин за справяне със ситуация на неплатежоспособност или непосредствена опасност от неплатежоспособност на длъжници, които по същество нямат търговски задължения и, ако са юридически лица, не са стопански субекти. Този метод за уреждане на проблемите, свързани с неплатежоспособността поставя социалните съображения пред икономическите аспекти. Целта е на длъжниците да се даде възможност за „ново начало“ и те да бъдат мотивирани да участват активно в погасяването на своите задължения, поне до прогнозно равнище от 30 %, що се отнася до необезпечените кредитори. Предполага се, че вземанията на обезпечените кредитори ще бъдат удовлетворени от обезпечението. Успоредно с това се цели намаляване на разходите за обществения бюджет във връзка с подобряване на финансовото положение на субекти, изпаднали в социална криза. Облекчаването на задължения може да се осъществи посредством осребряване на масата на несъстоятелността, изготвянето на план за погасяване на задълженията или посредством комбинация от двете.

Кой може да започне производство по несъстоятелност?

Производства по несъстоятелност могат да бъдат започнати само след подаване на молба. Те се образуват на датата на подаване на молбата за образуване на производство по несъстоятелност пред съда, който е компетентен в конкретния случай. Молби за образуване на производство по несъстоятелност могат да подава както длъжници, така и кредитори, с изключение на случаите на непосредствена опасност от неплатежоспособност, когато такива молби могат да бъдат подавани само от длъжника.

Длъжниците, които са стопански субекти (било в качеството на юридическо или на физическо лице), са длъжни да подадат молба за образуване на производство по несъстоятелност без излишно забавяне, след като научат или при дължимата грижи е трябвало да научат за своята неплатежоспособност.

Започване на производство по обявяване в несъстоятелност

Съдът по несъстоятелността постановява решение за образуване на производство по несъстоятелност, което е оформено като отделен акт. В изключителни случаи този акт може да се комбинира с решението за обявяване в несъстоятелност (ако длъжникът е лице, което не е в състояние да изготви план за оздравяване или облекчаване на задължения). Обявяването в несъстоятелност влиза в сила от датата на публикуването на решението за обявяване на несъстоятелност в регистъра по несъстоятелност.

Започване на производство по оздравяване

Оздравяването започва с разрешение на съда по несъстоятелността, което се издава след подаване на молба от длъжника или от присъединен кредитор.

Разрешение за оздравяване може да се даде, ако (*условието не са кумулативни*):

общият годишен нетен оборот на длъжника за последния отчетен период, предхождащ молбата за образуване на производство по несъстоятелност, е поне 50 000 000 CZK; или

длъжникът има поне 50 служители; или

длъжникът представи пред съда по несъстоятелността, заедно с молбата за образуване на производство по несъстоятелност или не по-късно от датата на връчване на решението за обявяване в несъстоятелност, план за оздравяване, одобрен от поне половината от всички обезпечени кредитори (изчислени въз основа на общия размер на вземанията) и от поне половината от всички необезпечени кредитори (също така изчислени въз основа на размера на вземанията).

Оздравяването е недопустимо, ако длъжникът е юридическо лице в ликвидация, търговец на ценни книжа или субект, който има разрешение за търговия на стоковата борса по силата на специфично законодателство.

Съдът по несъстоятелността разрешава оздравяването, в случай че са изпълнени съответните правни условия. Решението не подлежи на обжалване.

Съдът по несъстоятелността отхвърля молба за разрешение за оздравяване, ако: а) като се вземат предвид всички обстоятелства, може с основание да се предположи наличието на непочтени намерения; б) молбата е подадена от лице, което вече е подавало предишна молба за разрешение за оздравяване и тази молба е била разглеждана от съда; или в) молбата е подадена от кредитор, но не е одобрена от събраните на кредиторите. Тези решения могат да се обжалват само от лицата, подали молбата.

Започване на производство по облекчаване на задължения

Длъжникът подава молба за облекчаване на задължения, като използва готов формуляр и когато е целесъобразно, я внася заедно с молба за образуване на производство по несъстоятелност (ако производството по несъстоятелност не е започнато по искане на кредитор).

Молбата за облекчаване на задължения и приложенията към нея трябва да съдържат по-специално данни за миналите и очакваните бъдещи доходи на длъжника, списък на имуществото, както и списък на задълженията. Ако дадено лице желае да направи дарение на длъжника, за да се изпълнят условията за облекчаване на задължения, или ако дадено лице желае да прави редовни плащания в брой в полза на длъжника за целия срок на производството по облекчаване на задължения, длъжникът прилага съответния акт за дарение или споразумение за изплащане на доход към молбата за облекчаване на задължения.

Ако условията са изпълнени, съдът по несъстоятелността дава разрешение за облекчаване на задължения. Той отхвърля молбата за облекчаване на задължения, ако като се вземат предвид всички обстоятелства, може с основание да се предположи наличие на непочтени намерения или ако в резултат на облекчаването на задължения необезпечените кредитори ще получат по-малко от 30 % от вземанията си (освен ако те не са съгласни с това). Съдът по несъстоятелността отхвърля молба за облекчаване на задължения също и когато резултатите от производството към момента показват, че длъжникът е проявил безразсъдство или небрежност при изпълнение на задълженията си в рамките на производството по несъстоятелност. Само длъжникът има правото да обжалва решението за отхвърляне на молбата.

Кога започва действието на решението за образуване на производство по несъстоятелност

Действието на решението за образуване на производство по несъстоятелност започва след публикуването на съобщение за образуване на производство по несъстоятелност в регистъра по несъстоятелност (вж. по-долу). Действието на решението за образуване на производство по несъстоятелност продължава до приключване на производството по несъстоятелност, освен ако в закона не е предвидено друго за някои от методите за уреждане на проблемите, свързани с неплатежоспособността.

Временни мерки до излизане на решението за обявяване в несъстоятелност

Съдът по несъстоятелността може служебно да разпорежда временни мерки до излизането на решение по молба за образуване на производство по несъстоятелност освен ако законът не предвижда друго. Лице, желаещо налагане на временна мярка, която съдът по несъстоятелността може да разпорежда и служебно, не е длъжен да внася гаранция. Когато подава молба за временна мярка, длъжникът не е длъжен да внася гаранция.

Посредством подобни временни мерки съдът по несъстоятелността може, наред с другото:

да назначи временен синдик;

да ограничи някое от действията, свързани с образуването на производство по несъстоятелност;

да разпорежда на някои от вносителите на молба за образуване на производство по несъстоятелност да внесе гаранция, която да покрие обезщетението за вреди и други загуби на длъжника.

Регистър по несъстоятелност

Производствата по несъстоятелност се публикуват в регистъра по несъстоятелност, който се администрира от Министерството на правосъдието (*Ministerstvo spravedlnosti*). Това е електронна информационна система на държавната администрация, която е достъпна на <https://isir.justice.cz/>.

Регистърът по несъстоятелност е създаден преди всичко, за да се гарантира максимална публичност в производствата по несъстоятелност и да може да се следи техният напредък. Регистърът се използва за публикуване на решенията на съда по несъстоятелността в рамките на производствата по несъстоятелност и по отделни спорове, за подаване на документи по делата, както и на друга информация, когато това е предвидено в Закона относно несъстоятелността или в решение на съда по несъстоятелността.

Регистърът по несъстоятелност е публично достъпен (с изключение на някои подробности) и всеки има право да го разглежда, да прави преписи и извлечения от него.

Освен че се използва като източник на информация, регистърът по несъстоятелност има решаващо значение за връчването на документи – той е средство за връчването на повечето съдебни решения и други документи. Производствата по несъстоятелност обикновено се обявяват в регистъра по несъстоятелност до два часа след подаването на молбата (в рамките на работното време на съда). Всички съдебни решения и други документи впоследствие се публикуват в регистъра по несъстоятелност. Това позволява на всеки желаещ да се информира за хода на производство по несъстоятелност, което се гледа в Чешката република.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Маса на несъстоятелността

Ако молбата за образуване на производство по несъстоятелност е подадена от длъжника, масата на несъстоятелността включва имуществото на длъжника към датата, на която започва действието, свързано с решението за образуване на производство по несъстоятелност, както и имуществото на длъжника, придобито в хода на производството по несъстоятелност.

Ако молбата за образуване на производство по несъстоятелност е подадена от кредитор, масата на несъстоятелността включва имуществото на длъжника към датата на влизане в сила на временната мярка на съда по несъстоятелността, с която се ограничават (изцяло или частично) правото на длъжника да се разпорежда с имуществото, имуществото на длъжника към датата на влизане в сила на решенията относно несъстоятелността на длъжника, както и имуществото на длъжника, придобито в хода на производството по несъстоятелност, след влизането в сила на тези решения.

При съвместни права върху имущество на длъжника делът на длъжника от такова имущество се включва в масата на несъстоятелността. Цялото това имущество влиза в масата на несъстоятелността дори ако представлява част от съпругеската имуществена общност на длъжника.

Имуществото на лица, различни от длъжника, са част от масата на несъстоятелността, ако това е предвидено в закона, особено ако има съображения за недействителност на правните актове. За целите на осребряването това имущество се разглеждат като част от имуществото на длъжника.

Освен ако в закона не е предвидено друго масата на несъстоятелността включва основно парични средства, движими и недвижими вещи, машини и съоръжения, банкови книжки, депозитни сертификати и други форми на депозити, акции, бонове, чекове или други ценни книжа, дялови участия, парични и непарични вземания на длъжника, включително условни вземания и вземания, които все още не са изискуеми, възнагражденията на длъжника, заплата, бонуси и доходи, еквивалентни на трудово възнаграждение, други права, както и други активи, чиято стойност може да получи парично изражение. Масата на несъстоятелността включва и елементи, като лихви, доходи, печалби и ползи, свързани с горепосоченото имущество.

Освен ако в закона не е предвидено друго, имущество, което не подлежи на мерки по принудително изпълнение или запор, не е част от масата на несъстоятелността. Въпросът се урежда в Закон № 99/1963, Граждански процесуален кодекс. Мерки за принудително изпълнение не могат да се налагат по отношение на имущество на длъжника, от което той има неотложна нужда, за да задоволи своите и на семейството си материални потребности или за да изпълнява професионалните си задачи, както и други вещи, чиято продажба би противоречала на добрите нрави (по-специално ежедневно облекло, обичайни изделия за дома, сватбени пръстени и други подобни предмети, медицински консумативи и други вещи, от които длъжникът има нужда поради болест или физическо увреждане, парични средства в размер, равен на двойния размер на ставката, определена за издръжка на физическите лица, както и животни, отглеждани като домашни любимци). Въпреки това вещи, използвани за стопанската дейност на длъжника, не се изключват от масата на несъстоятелността. Освен ако в закона не е предвидено друго в масата на

несъстоятелността не се включва имущество, което по силата на специфично законодателство може да се използва само по специално предвиден начин (например целеви субсидии и възстановима помощ, отпусната от централния или местния бюджет или от държавен фонд).

Третиране на имущество, придобито или наследено от длъжника след образуването на производството по несъстоятелност

Най-общо казано имущество, придобито или наследено от длъжника след образуването на производството по несъстоятелност, се включва в масата на несъстоятелността; това може да се промени в зависимост от приложимия метод за уреждане на проблемите, свързани с неплатежоспособността. Длъжниците могат да се разпореждат с имуществото от масата на несъстоятелността само ако правят това при спазване на ограниченията, валидни за конкретния етап от производството по несъстоятелност и за конкретния метод уреждане на проблемите, свързани с неплатежоспособността.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Задача и статут на синдика

Основната задача на синдика е да управлява масата на несъстоятелността на длъжника и да разрешава странични и други спорове. Целта на синдика е да се постигне пропорционално, бързо, икономично и във възможно най-голям размер удовлетворяване на кредиторите.

Синдиците са длъжни да действат добросъвестно и с дължимата грижа. Те трябва да положат всички усилия, които могат разумно да се изискват от тях, за да удовлетворят кредиторите във възможно най-пълна степен. Те трябва да дават приоритет на общия интерес на кредиторите пред собствения си и пред други интереси.

При производство по обявяване в несъстоятелност синдикът има правомощието да се разпорежда с имуществото, да упражнява права и да изпълнява задължения на длъжника във връзка с имуществото. По-специално синдикът упражнява правата на акционерите, свързани със съответните дялове от масата на несъстоятелността, действа в качеството на работодател по отношение на работниците и служителите на длъжника и носи отговорност за осъществяването на текущата стопанска дейност, счетоводството и данъчните задължения на длъжника. Синдиците също така са натоварени със задачата да осребрят имуществото от масата на несъстоятелността.

При производство по оздравяване синдиците на първо място упражняват надзор върху дейността на длъжник, който е във владение на имуществото, извършват действия за установяване на имуществото на длъжника и съставят опис на активите, разрешават съпътстващи спорове, съставят и допълват списъка на кредиторите и се отчитат пред комитета на кредиторите. Синдиците също така действат в качеството на общо събрание или събрание на членовете на длъжника.

При производство по облекчаване на задължения синдиците работят съвместно със съда по несъстоятелността и кредиторите по отношение на контрола на длъжника и на неговите операции, осребряват имуществото на длъжника и разпределят месечните вноски по погасителния план между кредиторите.

Статут на длъжника

При производството по обявяване в несъстоятелност длъжниците губят правото да се разпореждат с имуществото си, да упражняват други права и да изпълняват задължения, свързани с имуществото. Тези правомощия се прехвърлят на синдика. По закон правните актове, които длъжниците извършват по тези въпроси, след като правомощието за разпореждане с имуществото е прехвърлено на синдика, са недействителни по отношение на кредиторите.

При производство по оздравяване длъжникът остава във владение на имуществото при известни ограничения. Правни актове от изключително значение за разпореждането с масата на несъстоятелността и нейното управление, се извършват от длъжник, който е във владение на имуществото, само със съгласието на комитета на кредиторите. Длъжник, който наруши това задължение, дължи обезщетение за вреда или друга загуба, причинени на кредитори или на трети страни; членовете на управителния орган на длъжника носят солидарна отговорност за такива вреди или други загуби. „Правни актове от изключително значение“ са актове, които променят в значителна степен стойността на имуществото, поредността на кредиторите или равнището на удовлетворяване на кредиторите. Синдиците действат в качеството на общо събрание или събрание на членовете на длъжника.

При производство по облекчаване на задължения длъжникът също остава във владение на имуществото при известни ограничения. Длъжникът се контролира от съда по несъстоятелността, от синдика и от кредиторите.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

По принцип прихващанията се уреждат в Гражданския процесуален кодекс. Общото правило е, че ако страните имат еднородни насрещни вземания, всяка от тях може да уведоми другата, че извършва прихващане на вземането си от вземането на контрагента. Кредитор може да извърши прихващане веднага след като придобие право да предяви вземането си и едновременно с това да погаси собственото си задължение. Прихващането погасява двете вземания, доколкото те са съизмерими едно с друго; ако не се покриват изцяло, вземането се прихваща по същия начин като в случаите на пълно погасяване. Такова действие се поражда при допустимост на прихващането на две вземания.

При производство по несъстоятелност насрещни вземания на длъжника и кредитора могат да бъдат прихващани след решението за обявяване в несъстоятелност, ако задължителните условия за прихващане (по реда на Гражданския процесуален кодекс) са били спазени преди вземането на решението за избор на метод за уреждане на проблемите, свързани с неплатежоспособността, освен ако в Закона относно несъстоятелността не е предвидено друго.

Прихващане в производство по несъстоятелност е недопустимо, по-специално ако кредиторът на длъжника:

- не е присъединен кредитор по отношение на изискуемото вземане; или
- е придобил изискуемо вземане в резултат на недействителен правен акт; или
- е знаел за неплатежоспособността на длъжника в момента на придобиване на изискуемото вземане; или
- не е погасил дължимото вземане на длъжника, доколкото то надхвърля размера на изискуемото вземане на кредитора; или
- в случай на временна мярка, постановена от съда по несъстоятелността.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Договори за взаимни престации

Ако към датата на обявяване на несъстоятелността или на разрешението за оздравяване или облекчаване на задължения, длъжникът е страна по договор за взаимни престации, включително предварителен договор, който все още не е изцяло изпълнен от длъжника или от контрагента към датата на обявяване на несъстоятелността или на разрешението за оздравяване или облекчаване на задължения, се прилага следното:

- при производство по обявяване в несъстоятелност или облекчаване на задължения синдикът може да изпълни договора вместо длъжника и да изиска изпълнение от другата страна по договора или да откаже изпълнението;
- при производство по оздравяване длъжник, който е във владение на имуществото, упражнява същите правомощия със съгласието на комитета на кредиторите.

При производство по обявяване в несъстоятелност или облекчаване на задължения, ако синдик не е заявил изпълнението на договор в срок на 30 дни от датата на определеното за образуване на производство по несъстоятелност или на разрешението за облекчаване на задължения, се

счита, че е отказал изпълнението му; дотогава контрагентът не може да се откаже от договора освен ако това не е позволено по силата на договорните разпоредби. При производство по оздравяване длъжници, които са във владение на имуществото и които не са заявили отказ от изпълнение в срок от 30 дни от датата на одобряването на оздравителния план, трябва да пристъпят към изпълнение на договор за взаимна престация.

Контрагент, от когото се изисква да пристъпи към изпълнение, може най-напред да забави това изпълнение до момента на предоставяне или обезпечаване на взаимната престация, освен в случаите когато договорът е сключен от контрагента след публикуването на решението за обявяване в несъстоятелност.

Ако синдикът или длъжникът, който е във владение на имуществото, откаже изпълнение, контрагентът може да предяви иск за обезщетение за произтичащите от това вреди, като присъедини вземането си в срок от 30 дни от датата на отказа от изпълнение. Вземанията на контрагента, произтичащи от продължаването на договора след обявяването на несъстоятелността, са вземания, предявени към масата на несъстоятелността. Контрагентът не може да иска възстановяване за частично изпълнение, предоставено преди решението за обявяване в несъстоятелност, поради отсъствието на съответната престация от страна на длъжника.

Срочни договори

Ако е договорено, че стока с определена пазарна цена трябва да бъде доставена в точно определен момент или в рамките на определен срок, и ако моментът на изпълнение възниква или срокът изтича след обявяването на несъстоятелността, изпълнението на ангажимента не може да се изисква; може да се претендира само за обезщетение за вреди, причинени поради неизпълнение на задължението от страна на длъжника. „Вреди“ означава разликата между договорената цена и пазарната цена, платена към датата на влизане в сила на обявяването на несъстоятелността, на мястото, определено в договора като място на изпълнение. Контрагентът може да предяви иск за вреди като кредитор, като присъедини вземането си в рамките на 30 дни от датата на обявяването на несъстоятелността.

Договор за заем

Ако длъжникът е сключил договор за заем, след обявяването на несъстоятелността синдикът може да изиска предсрочното погасяване на заема.

Отдаване и преотдаване на лизинг

Съществуват подробни разпоредби по отношение на договорите за отдаване и преотдаване на лизинг. Наред с другото, след обявяването на несъстоятелността синдикът има право да прекрати сключени от длъжника договори за отдаване и преотдаване на лизинг в предвидения от закона или в договора срок дори ако договорът е срочен; срокът на предизвестие не може да бъде по-дълъг от три месеца. Това не засяга разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс относно момента и обстоятелствата, при които лизингодателят може да прекрати договора за лизинг.

Проектдоговори на длъжника, които към датата на обявяването на несъстоятелността, все още не са били одобрени от контрагента

При обявяване в несъстоятелност подадени от страна на длъжника оферти за сключване на договори, които все още не са били одобрени, както и проекти на договори, които са били одобрени от длъжника, но все още не са сключени, се прекратяват, когато засягат масата на несъстоятелността. Проекти на договори, които все още не са одобрени от длъжника към датата на обявяването му в несъстоятелност, могат да бъдат одобрени само от синдика.

Запазване на собственост

Ако длъжникът е продал стока с право на запазване на собствеността и я е доставил на купувача преди обявяването на несъстоятелността, купувачът може или да върне стоката или да настоява за изпълнение на договора. Ако преди обявяването на несъстоятелността длъжникът закупи или получи стока с право на запазване на собствеността, продавачът не може да изиска връщането на стоката, ако синдикът изпълнява задълженията си по договора без неоправдано забавяне, след като е бил поканен да направи това от продавача.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиве на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

Образуването на производство по несъстоятелност поражда следните действия:

вземания и други права, свързани с имуществото, не може да се предявяват по индивидуален исков ред, ако подлежат на предявяване чрез присъединяване;

правото на удовлетворяване от обезпечение, свързано с притежаване от длъжника имущество или имущество от масата на несъстоятелността, може да бъде упражнявано и придобивано за първи път само при условията, посочени в Закона относно несъстоятелността. Това важи и за налагането на съдебна възбрана или заповор върху недвижими имоти след започването на производство по несъстоятелност;

принудително изпълнение или заповор, засягащи притежаване от длъжника имущество, както и друго имущество от масата на несъстоятелността, могат да бъдат разпоредени или започнати, но не и изпълнени. Що се отнася до вземания, които могат да бъдат предявявани към масата на несъстоятелността, и вземания с подобен статут обаче, принудително изпълнение или заповор, засягащи имущество от масата на

несъстоятелността на длъжника, могат да бъдат изпълнявани въз основа на решение на съда по несъстоятелността при спазване на установените в това решение ограничения;

упражняването на право, установено по силата на споразумение между кредитора и длъжника, за запориране на заплати или други доходи със статут на възнаграждение или доход в изпълнение на съдебно решение, е невъзможно.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Решенията за образуване на производство по несъстоятелност налагат мораториум на съдебните и арбитражните производства, касаещи вземания и други права, свързани с имуществото, които се предявяват чрез присъединяване към производството по несъстоятелност или които имат статут на присъединени в производство по несъстоятелност, или които касаят неудовлетворени в рамките на производство по несъстоятелност вземания. Освен ако не е предвидено друго тези производства не могат да продължат при наличие на действащо решение за образуване на производство по несъстоятелност.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Принципи, отнасящи се до участието на кредиторите

Производствата по несъстоятелност се основават, *наред с другото*, на следните принципи, засягащи участието на кредиторите:

производството по несъстоятелност трябва да се проведе по начин, който не позволява несправедливо ощетяване или незаконно облагодетелстване на коя да е от страните и който позволява кредиторите да бъдат удовлетворени бързо, икономично и във възможно най-голям размер;

кредитори, чиито законов статут по същество е еднакъв или подобен, имат равни възможности в производството по несъстоятелност;

освен ако в закона не е предвидено друго, права, които кредиторът добросъвестно е придобил преди започването на производството по несъстоятелност, не могат да бъдат ограничавани с определение на съда по несъстоятелността или в резултат на изпълнявана от синдика процедура;

кредиторите са длъжни да се въздържат от действия, насочени към удовлетворяване на вземанията им извън производството по несъстоятелност, освен ако това не е разрешено от закона.

Органи на кредиторите

Органите на кредиторите са:

събранието на кредиторите;

комитетът на кредиторите (или представителят на кредиторите).

Събранието на кредиторите отговаря за избора и отстраняването на членовете и заместниците на комитета на кредиторите (или представителя на кредиторите). Събранието на кредиторите може да запази за себе си компетентност по всеки въпрос, който попада в обхвата на компетентността на органите на кредиторите. Ако не е избран комитет, нито представител на кредиторите, събранието на кредиторите изпълнява техните функции освен ако в закона не е предвидено друго.

При над 50 присъединили се кредитори събранието на кредиторите трябва да избере комитет на кредиторите. В противен случай е достатъчно да избере представител на кредиторите.

Комитетът на кредиторите упражнява правомощията на орган на кредиторите освен по въпросите, които са от компетентността на събранието на кредиторите или са част от запазените компетентности на събранието на кредиторите. По-специално комитетът на кредиторите контролира дейността на синдика и има право да прави предложения на съда по несъстоятелността във връзка с производството по несъстоятелност.

Комитетът на кредиторите защитава общия интерес на кредиторите и в сътрудничество със синдика помага за постигането на целта на производството по несъстоятелност. Разпоредбите относно комитета на кредиторите се прилагат *mutatis mutandis* по отношение на представителя на кредиторите.

Категории кредитори

Законът прави разлика между обезпечени и необезпечени кредитори.

Обезпечен кредитор е кредитор, чието вземане е обезпечено с имущество от масата на несъстоятелността под формата на залог, право на задържане, ограничаване на прехвърляне на недвижим имот, фидуциарно прехвърляне на право, прехвърляне на вземане към обезпечение или подобно право по силата на чуждестранно законодателство.

Обезпечените кредитори могат да упражняват значително въздействие върху хода на производството по несъстоятелност. Когато длъжникът е стопански субект, който може да бъде оздравен по реда на Закона относно несъстоятелността, приемането на решение относно метода за уреждане на проблемите, свързани с неплатежоспособността, (обявяване в несъстоятелност или оздравяване) изисква гласовете на най-малко половината от всички обезпечени (както и на необезпечените) кредитори, присъстващи на събранието на кредиторите, изчислени въз основа на размера на техните вземания, освен ако решението не бъде гласувано от минимум 90 % от присъстващите кредитори, изчислени въз основа на размера на техните вземания. Обезпечен кредитор може също така да даде указания на лице във владение на имущество относно начина на управление на обезпечението, като тези указания са задължителни за лицето, при условие че са насочени към осигуряване на добро управление. Синдикът също е длъжен да изпълнява указанията на обезпечените кредитори, насочени към осребряване на обезпечението. Синдиките могат да отхвърлят подобни указания, ако считат, че предметът на обезпечението може да бъде осребрен по по-благоприятен начин, като в такъв случай те молят съда по несъстоятелността да извърши преглед на указанията като част от надзорната си дейност. Осребряването на вещь, право, вземане или друго имущество в рамките на производство по несъстоятелност погасява обезпечението по вземането на обезпечения кредитор дори ако въпросният кредитор не е присъединил вземането.

Вземанията на обезпечени кредитори се удовлетворяват от пълния размер на постъпленията от осребряването на имуществото, след приспадане на възнаграждението на синдика и разходите за управление и осребряване, по всяко време в хода на производството, като се взема предвид датата на учредяване на обезпечението.

Всички останали кредитори са необезпечени. Техният статут в производството по несъстоятелност е по-слаб и статистиката показва, че очакваното равнище на удовлетворяване на вземанията им обикновено е много по-ниско.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

В производството по обявяване в несъстоятелност синдиките могат да се разпореждат с имуществото от масата на несъстоятелността. Синдикът има правомощието да се разпорежда с имуществото, да упражнява права и да изпълнява задължения на длъжника във връзка с имуществото. По-специално синдикът упражнява правата на акционерите, свързани със съответните дялове от масата на несъстоятелността, взема решения относно търговски тайни и други поверителни области, действа в качеството на работодател по отношение на работниците и служителите на длъжника и носи отговорност за осъществяването на текущата стопанска дейност, счетоводството и данъчните задължения на длъжника.

Синдиките също така са натоварени със задачата да осребрят имуществото от масата на несъстоятелността.

В производствата по оздравяване и облекчаване на задължения длъжникът запазва тези права, макар те да подлежат на съществени ограничения.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Вземания, предявени към масата на несъстоятелността, както и равностойни на тях вземания, могат да бъдат изпълнявани в пълен размер по всяко време след вземането на решението за обявяване в несъстоятелност.

Прави се разграничение между:

вземания, предявени към масата на несъстоятелността, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност или след обявяването на мораториум (по-специално възстановяването на паричните разходи и на възнаграждението на временния синдик, ликвидатора на длъжника и членовете на комитета на кредиторите, както и на вземания на кредитори, произтичащи от кредитно финансиране);

вземания, предявени към масата на несъстоятелността, които са възникнали след решението за обявяване в несъстоятелност (по-специално паричните разходи и възнаграждението на синдика, данъци, такси, мита, вноски за социално осигуряване, вноски във връзка с държавната политика в областта на заетостта и общественото здравно осигуряване);

вземания, равностойни на вземания, предявени към масата на несъстоятелността (по-специално вземания на работниците и служителите на длъжника по силата на трудовото законодателство, както и вземания на кредиторите във връзка със задължение за издръжка).

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Предявяване на вземания

Кредиторите предявят вземанията си пред съда по несъстоятелността, като използват готов формуляр, и могат да направят това от датата на образуването на производството по несъстоятелност до крайния срок, определен в решението за откриване на производството по

несъстоятелност. Вземания, предявени след крайния срок, не се взимат предвид от съда по несъстоятелността и не се уреждат в рамките на производството по несъстоятелност. Предявяват се и вземания, които вече са били предявени пред съда, както и вземания, подлежащи на принудително изпълнение, включително такива, които се погасяват чрез принудително изпълнение или запор. Кредитор, който предявява вземане или който се счита за присъединен кредитор, може да оттегли вземането си по всяко време в хода на производството по несъстоятелност. В молбата за предявяване на вземане трябва да се обяснява как е възникнало вземането и да се посочва неговият размер. Вземането трябва винаги да има парично измерение дори да касае непаричен актив. Всички документи, които се цитират в молбата за предявяване на вземането, трябва да бъдат приложени към нея. Действителността на дадено вземане трябва да бъде доказана с автентичен документ. За целите на давностния срок или погасителната давност на правата молбата за предявяване на вземане има същото действие като подаване на иск или предявяване на право пред съда под друга форма; срокът започва да тече от датата на подаване на молбата пред съда по несъстоятелността.

Кредиторът носи отговорност за достоверността на информацията, включена в молбата за предявяване на дадено вземане. По препоръка на синдика съдът по несъстоятелността може да наложи санкции в случай на надценяване на размера на вземането (с повече от 100 %), като разпореди плащане в полза на масата на несъстоятелността, което се определя при отчитане на всички обстоятелства, свързани с предявяването на вземането и прегледа на самото вземане, до размера на сумата, с която сумата, във връзка с която е предявено вземането, надхвърля нейната действителна установена стойност.

Правото на кредитора да предяви вземане по обезпечение не се взема под внимание, ако е направено по различен от допустимия ред или ако при прегледа се установи, че равнището на обезпечението е било надценено с повече от 100 %. В такъв случай кредиторът може да бъде санкциониран от съда по несъстоятелността, като бъде осъден да плати (парична) сума в полза на обезпечените кредитори, които са предявили вземания, обезпечени със същото имущество. Размерът на плащането се определя от съда по несъстоятелността с оглед на всички обстоятелства, свързани с упражняването и прегледа на правото на обезпечено вземане, до размера на сумата, с която стойността на посоченото в молбата обезпечение надхвърля установената стойност на обезпечението.

Установяване на присъединени вземания

Предявените вземания се разглеждат на първо място от синдика, който извършва основно кръстосани проверки, като ги сравнява с придружаващите документи и с отчетите или записите на длъжника, водени съгласно съответното законодателство. След това синдикът кани длъжника да коментира вземанията. Когато е целесъобразно, синдикът извършва необходимото разследване на вземанията в сътрудничество с органите, които са длъжни да оказват такова сътрудничество.

Ако молба за предявяване на вземане е незаконосъобразна или непълна, синдикът кани кредитора да я коригира или допълни в срок на 15 дни (може да бъде определен и по-дълъг срок) и предоставя съвети как да стане това. Вземания, които не са били допълнени или коригирани своевременно, се представят от синдика пред съда по несъстоятелността, който взема решение за оставяне на молбата без последици. Кредиторът трябва да бъде информиран за това.

Синдикът изготвя списък на предявените вземания. Обезпечените кредитори се вписват в отделен списък. Ако дадено вземане е отхвърлено от синдика, това трябва да бъде изрично посочено. За всички кредитори трябва да се посочи информацията, която е необходима за тяхното идентифициране и за оценката на начина на възникване на вземането, както и на размера и реда за погасяването му. Освен това за обезпечените кредитори трябва да се посочват причината и методът на учредяване на обезпечението.

Списъкът на предявените вземания се публикува от съда по несъстоятелността в регистъра по несъстоятелност преди заседанието за тяхното установяване. Съдът по несъстоятелността незабавно публикува също така и евентуалните промени в списъка на предявените вземания в регистъра по несъстоятелност.

След това предявените вземания се установяват по време на разпореденото от съда по несъстоятелността нарочно заседание. Датата и мястото на заседанието се определят от съда по несъстоятелността в решението за образуване на производството по несъстоятелност. До края на заседанието за установяване на вземанията кредиторите имат възможност да променят размера на предявеното вземане освен ако същото не е обезпечено или не е било отхвърлено с влязло в сила окончателно решение. Те обаче не могат да променят причините за възникване на присъединеното вземане, нито реда за изплащането му.

Оспорване на вземания

Съществуването, размерът и поредността на изплащането на всички предявени вземания могат да бъдат оспорени от: а) синдика; б) длъжника; или в) присъединен кредитор.

Оспорването на вземане на даден кредитор от друг присъединен кредитор трябва да спазва реда и условията за завеждане на иск, установени в Гражданския процесуален кодекс, и трябва ясно да указва дали на оспорване се подлага съществуването, размерът или поредността на изплащането на вземането. Възражението се връчва, като се използва готов формуляр.

В Закона относно несъстоятелността се признават следните видове оспорване:

оспорване на съществуването на вземане – в него се твърди, че вземането никога не е възниквало или че то е било напълно погасено, или че давността му е изтекла;

оспорване на размера на вземането – в него се твърди, че отговорността на длъжника е с по-малък размер от присъединения (лицето, което оспорва размера на вземането трябва също така да посочи действителния му размер);

оспорване на поредността на погасяване на вземането – в него се твърди, че вземането е от по-малко благоприятен ред от онзи, който е посочен в молбата за предявяване на вземането, или се оспорва правото на погасяване на вземането от обезпечението (лицето, което оспорва поредността на погасяване на вземането трябва също така да уточни реда, по който то следва да се удовлетвори).

Ако присъединен кредитор оспорва вземане на друг присъединен кредитор, тези кредитори стават страни по съпътстващ спор. Синдици, които желаят да подкрепят страна по съпътстващ спор, в който не участват, имат право на намеса.

Решенията относно съществуването, размера и поредността на оспорени вземания се вземат от съда по несъстоятелността.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

В производството по обявяване в несъстоятелност масата на несъстоятелността се осребрява. Това означава, че цялото имущество от масата на несъстоятелността се преобразува в парични средства с цел пропорционално удовлетворяване на кредиторите. Осребряването на масата на несъстоятелността се осъществява от синдика. Към тази стъпка може да се пристъпи едва след окончателното влизане в сила на определението за образуване на производство по несъстоятелност и след провеждането на първото събрание на кредиторите. Активи в непосредствен риск от унищожение или разваляне се изключват; съдът по несъстоятелността може да разреши също и изключване на други основания. Осребряването на масата на несъстоятелността анулира всички действия по евентуално разпореждане за принудително изпълнение или запор и други порочи, свързани с осребряването на имуществото, освен ако в закона не е предвидено друго.

Осребряването на масата на несъстоятелността става чрез:

публичен търг;

продажба на движимо и недвижимо имущество в съответствие с разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс относно принудителното изпълнение;

продажба на имущество без наддавателна процедура.

Ако приходите от осребряването на масата на несъстоятелността не са достатъчни да покрият всички вземания, най-напред се уреждат възнаграждението и паричните разноски на синдика, следвани от вземанията на кредитори, възникнали по време на мораториума, вземанията на кредитори във връзка с кредитно финансиране, разходите, свързани с поддръжката и управлението на масата на несъстоятелността, вземанията на работниците и служителите на длъжника по силата на трудовото законодателство и вземанията на кредитори във връзка със задължение за издръжка и обезщетение за нанесени вреди на здравето. Останалите вземания се удовлетворяват в пропорционален размер.

След окончателното приемане на решението за одобряване на окончателния доклад синдикът представя пред съда по несъстоятелността проект на разпореждане за разпределение на приходите от масата на несъстоятелността, като посочва сумата, която следва да се изплати по всяко вземане в ревизирия списък на присъединените вземания. На това основание съдът по несъстоятелността издава разпореждане за разпределение на масата на несъстоятелността, в което определя сумите, които да се изплатят на кредиторите. Всички кредитори, включени в графика за разпределение, се удовлетворяват пропорционално на установения размер на тяхното вземане. Преди разпределението се погасяват все още непогасени вземания, които могат да бъдат погасявани по всяко време в хода на производството по обявяване в несъстоятелност, и по-специално:

вземания, които могат да бъдат предявявани към масата на несъстоятелността – парични разноски и възнаграждения на синдика, разходи, свързани с поддръжката и администрирането на масата на имуществото на длъжника, данъци, такси, мита, вноски за социално осигуряване, вноски във връзка с държавната политика в областта на заетостта и общественото здравно осигуряване и т.н.;

еквивалентни вземания – вземания на работниците и служителите на длъжника по силата на трудовото законодателство, вземания на кредиторите във връзка с обезщетение за вреди, нанесени на здравето, държавни вземания и т.н.;

обезпечени вземания.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Приключване на производство по обявяване в несъстоятелност

След осребряването на масата на несъстоятелността синдикът представя окончателен доклад пред съда по несъстоятелността. В окончателния доклад трябва да се опишат общите характеристики на дейностите на синдика и да се включи количествена оценка на произтичащите от нея финансови резултати. В него трябва да се определя сумата, която ще бъде разпределена между кредиторите, и да се посочват кредиторите, като се уточнява размерът на техните дялове от общата сума. Заедно с окончателния доклад синдикът представя пред съда по несъстоятелността отчет за възнаграждението и разноските си.

Съдът по несъстоятелността разглежда окончателния доклад и фактурата на синдика и след като го изслуша, коригира евентуални грешки и пропуски в тях. Съдът по несъстоятелността оповестява на страните ревизирия окончателен доклад на синдика, като го публикува под формата на публично известие. След окончателното приемане на решението за одобряване на окончателния доклад синдикът представя пред съда по несъстоятелността проект на разпореждане за разпределение на приходите от масата на несъстоятелността, като посочва сумата, която следва да се изплати по всяко вземане в ревизирия списък на присъединените вземания. След това съдът по несъстоятелността издава разпореждане за разпределение на масата на несъстоятелността, в което определя сумите, които да се изплатят на кредиторите. Всички кредитори, включени в графика за разпределение, се удовлетворяват пропорционално на установения размер на тяхното вземане. В разпореждането за разпределение съдът по несъстоятелността поставя на синдика срок за изпълнение, който не трябва да надвишава два месеца, считано от датата, на която разпореждането за разпределение придобива правна сила.

Производствата по обявяване в несъстоятелност приключват с представянето на доклада на синдика относно изпълнението на разпореждането за разпределение и решението на съда по несъстоятелността за приключване на производството. Съдът взема решение за приключване на производството по обявяване в несъстоятелност и в някои други предвидени от закона ситуации, например ако се установи, че имуществото на длъжника е очевидно недостатъчно за удовлетворяване на кредиторите. При окончателното влизане в сила на решението за приключване на производството по обявяване в несъстоятелност производството по несъстоятелност се прекратява.

Приключване на производство по оздравяване

Оздравяването приключва с решение на съда по несъстоятелността, с което се признава изпълнението на оздравителния план или на съществена част от него. Това решението не подлежи на обжалване.

Оздравяването може да приключи също така с решение на съда по несъстоятелността за преобразуване на производството по оздравяване в производство по обявяване в несъстоятелност, което става в установени от закона случаи, по-специално когато възникнат проблеми във връзка с одобрението и съответствието на оздравителния план. Съдът по несъстоятелността не може да вземе решение за преобразуване на производството по оздравяването в производство по обявяване в несъстоятелност, ако важните аспекти на оздравителния план са били изпълнени. Съдебното решение за преобразуване на производството по оздравяването в производство по обявяване в несъстоятелност може да бъде обжалвано от длъжника, от подателя на заявлението за оздравяване, от синдика или от комитета на кредиторите. Когато съдът по несъстоятелността вземе решение да преобразува производството по оздравяването в производство по обявяване в несъстоятелност, това поражда действията, произтичащи от обявяването на несъстоятелността, освен ако в своето решение съдът по несъстоятелността не постанови различни условия за преобразуването.

Приключване на производство по облекчаване на задължения

Производството по облекчаване на задължения приключва с решение на съда по несъстоятелността, с което се признава неговото изпълнение.

Това решението не подлежи на обжалване. Ако длъжникът своевременно е постигнал съответствие с всички задължения по силата на одобрен метод за облекчаване на задължения, съдът по несъстоятелността – по препоръка на длъжника – издава разпореждане за освобождаване на длъжника от погасяване на вземанията, включени в производството по облекчаване на задължения, доколкото те все още не са погасени.

Производство по облекчаването на задължения приключва също и ако съдът прекрати процедурата и реши неплатежоспособността на длъжника да бъде разгледана в рамките на производство по обявяване в несъстоятелност, което става в установени от закона случаи, и по-специално когато длъжникът не изпълнява условията, свързани с облекчаването на задълженията.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

В производство по обявяване в несъстоятелност, засягащо активите на физическо лице (по всяко време след приключването на производството по обявяване в несъстоятелност) или юридическо лице (до неговото прекратяване чрез заличаване от публичен регистър), след приключването на производството може да се издаде разпореждане за запор или принудително изпълнение във връзка с вземане, което е било установено и не е

било оспорено от страна на длъжника, и което не е било погасено в хода на производството по обявяване в несъстоятелност. При подаване на заявление за принудително изпълнение са необходими само документ за удостоверяване и доклад относно удостоверяването на въпросното вземане в производството по обявяване в несъстоятелност. Давността на това право изтича десет години след приключването на производството по обявяване в несъстоятелност, като тя започва да тече от деня на влизане в сила на разпореждането за приключване на производството. В производствата по оздравяване срещу длъжника може да се издава разпореждане за принудително изпълнение или заповед след влизане в сила на оздравителния план с цел удовлетворяване на установено в оздравителния план вземане. Ако обаче вземането е било оспорено, принудително изпълнение или заповед са възможни само след приемането на окончателно решение на съда по несъстоятелността, с което се удостоверява вземането; това решение трябва да се приложи към заявлението.

В производствата по облекчаване на задължения след приключването на производството и освобождаване от задължението за погасяване на остатъчни вземания кредиторите не могат да търсят удовлетворяване на остатъчните вземания посредством принудително изпълнение или заповед. Без значение е дали кредиторите са били частично удовлетворени в рамките на производството по облекчаване на задължения и дори дали са присъединили вземането си в производството по несъстоятелност.

16 Кой поема разходите и съдебните разходи в производството по несъстоятелност?

Разходите – по-специално възнаграждението и паричните разходи на синдика – следва да бъдат покрити за сметка на масата на несъстоятелността, т.е. те следва да се поемат от длъжника.

Тъй като масата на несъстоятелността невинаги е достатъчна за покриване на разходите, съдът по несъстоятелността може, преди да вземе решение относно молба за обявяване в несъстоятелност, да разпорежи вносителят на молбата за обявяване в несъстоятелност да внесе авансово плащане във връзка с разходите за производството по несъстоятелност до определен срок, когато това е необходимо за покриване на разходите за производството и необходимите ресурси не могат да бъдат обезпечени с други средства. Това важи дори в случаите когато е ясно, че длъжникът не разполага с имущество. Законът определя максимална граница на сумите по такива авансови плащания. В случай че са подадени няколко молби за обявяване в несъстоятелност, от вносителите се изисква да внесат авансовата сума солидарно.

Ако разходите не могат да бъдат покрити за сметка на масата на несъстоятелността, остатъкът се покрива от авансовото плащане във връзка с разходите за производството по несъстоятелност, т.е. за сметка на вносителя на молбата.

Ако авансовата сума също не може да покрие разходите, те се поемат от държавата. Специфично законодателство определя максималния размер на разходите, които се покриват от държавата.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Правни актове на длъжника, целящи да намалят шансовете за удовлетворяване на кредиторите или да облагодетелстват някои кредитори за сметка на други, са недействителни. Всяко бездействие на длъжника в това отношение също се разглежда като правен акт. Съществуват три категории недействителни актове: а) правни актове без адекватно възнаграждение; б) преференциални правни актове, водещи до ситуация, при която даден кредитор получава, в ущърб на други кредитори, по-голямо удовлетворение, отколкото би получили в рамките на производството по обявяване в несъстоятелност; в) правни актове, при които длъжникът умишлено ограничава удовлетворяването на даден кредитор, ако това намерение е било известно на контрагента или, с оглед на всички обстоятелства, трябва да му е било известно.

Недействителността на правните актове на длъжника се установява с решение на съда по несъстоятелността по предявен от синдика иск, с който се оспорват правните актове на длъжника (иск за отмяна на сделка). Синдикът може да предяви иск за отмяна на сделка в рамките на една година от датата на влизане в сила на решението за обявяване в несъстоятелност. Ако в рамките на този срок не бъде внесен иск, правото за отмяна на сделка отпада. Възнаграждението на длъжника, произтичащо от недействителни правни актове, става част от масата на несъстоятелността след влизането в сила на окончателното решение по иск за отмяна на дадена сделка.

Недействителността на даден правен акт не засяга неговата приложимост. В производство по несъстоятелност обаче възнаграждението на длъжника, произтичащо от недействителни правни актове, е част от масата на несъстоятелността. Ако първоначалното възнаграждение на длъжника, произтичащо от недействителен правен акт, не може да бъде включено в масата на несъстоятелността, трябва да се осигури равностойно обезщетение.

Съдът по несъстоятелността не е обвързан от решението на друг съд или от констатациите на друг орган, който в хода на производството по несъстоятелност установява недействителността и нищожността на правен акт, свързан с активите или пасивите на длъжника, нито от подобна констатация, направена по какъв да е друг начин. В хода на производството по несъстоятелност нищожността на даден правен акт се разглежда само от съда по несъстоятелността било чрез позоваване на съдебен акт, постановен по преюдициално запитване, или в рамките на съпътстващ спор по този въпрос. Иск във връзка с този спор може да бъде внесен от страните в производството по несъстоятелност, различни от длъжника, с изключение на длъжник, който е във владение на имуществото, както и от вносителя на молбата за обявяване в несъстоятелност или от прокуратурата. Във всички случаи синдикът трябва да е или ищец, или ответник. Ако по силата на окончателно решение се установи недействителността и нищожността на правен акт, свързан с активите или пасивите на длъжника, икономическата полза, получена във вид на възнаграждение, трябва да бъде възстановена в масата на несъстоятелността.

Ако недействителността и нищожността на правен акт, свързан с активите или пасивите на длъжника, са установени със съдебно решение, влязло в сила преди образуването на производството по несъстоятелност, правният акт, който е предмет на това решение, се разглежда като недействителен и нищожен и в производството по несъстоятелност.

Специфични правила относно някои категории вземания

Специфични правила се прилагат по отношение на следните специфични категории вземания:

вземания, предявени към масата на несъстоятелността, възникнали след образуването на производство по несъстоятелност или след обявяването на мораториум;

вземания, предявени към масата на несъстоятелността, възникнали след решението за обявяване в несъстоятелност;

вземания, равностойни на вземания, предявени към масата на несъстоятелността;

подчинени вземания;

вземания на акционерите или членовете на длъжника във връзка с участието им в дружеството или кооператива.

Последна актуализация: 21/08/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Естония

В естонското законодателство са предвидени три различни производства по несъстоятелност: производство по обявяване на фалит, производство по оздравяване и производство по реструктуриране на дълг. Производството по обявяване на фалит се регулира от Закона за фалита, правилата относно оздравяването са изложени в Закона за оздравяването на предприятията, а правилата относно реструктурирането на дългове са изложени в Закона за реструктурирането на дълговете и защитата на кредиторите. Тези закони са достъпни на естонски и на английски език на естонската електронна страница за официални публикации *Riigi Teataja* (Държавен вестник).

Целта на производството по обявяване на фалит е удовлетворяване на вземанията на кредиторите от имуществото на длъжника чрез прехвърляне на имущество на длъжника или оздравяване на неговото предприятие. Когато длъжникът е физическо лице, посредством производството по обявяване на фалит той има възможност да бъде освободен от задълженията си. В хода на производството по обявяване на фалит се установява причината за неплатежоспособността на длъжника.

Целта на производството по оздравяване е в хода на оздравяването на дадено предприятие да се отчетат интересите и да се защитят правата на предприятията, кредиторите и третите лица. Оздравяване на предприятие означава прилагане на серия от мерки, чиято цел е предприятието да преодолее икономическите трудности, да възстанови своята ликвидност, да подобри рентабилността си и да гарантира устойчивото си управление.

Целта на производството по реструктуриране на дълг е да се улесни реструктурирането на задълженията на физическо лице, което има проблеми с платежоспособността (длъжник), така че тези проблеми да бъдат преодолени и да не се стигне до обявяване на фалит.

Производството по реструктуриране на дълг дава възможност на длъжника да реструктурира финансовите си задължения (лични дългове) чрез удължаване на срока за изпълнение на задължението, погасяване на вноски или намаляване на задължението.

Производството по обявяване на фалит попада в приложното поле на Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. относно производството по несъстоятелност. Производството по обявяване на фалит и производството по реструктуриране на дълг попадат в приложното поле на Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност (преработен текст).

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Съгласно естонското законодателство физическо лице е човешко същество, а юридическо лице е учреден по силата на закон правен субект. Юридическо лице може да е частноправен субект или публичноправен субект. „Частноправен субект“ означава юридическо лице, учредено в частен интерес и съгласно закон, относим към съответния вид юридическо лице. Събирателните дружества, командитните дружества, дружествата с ограничена отговорност, акционерните дружества, търговските сдружения, фондациите и сдруженията с нестопанска цел са частноправни субекти. Държавата, местните органи и други юридически лица, основани в общества полза и съгласно закон, относим към конкретното юридическо лице, са публичноправни субекти.

1. Производство по обявяване на фалит

Производство по обявяване на фалит може да се образува както срещу юридически, така и срещу физически лица, независимо от това дали физическото лице извърша стопанска дейност. Държавата и местните органи не могат да бъдат обявявани във фалит.

2. Производство по оздравяване

Производство по оздравяване може да бъде образувано само по отношение на частноправен субект.

3. Производство по реструктуриране на дълг

Производство по реструктуриране на дълг може да бъде образувано по отношение на физическо лице, което има проблеми с платежоспособността, независимо от това дали физическото лице извършва стопанска дейност. Реструктуриране на дълг може да бъде поискано от длъжник, който пребивава в Естония и който е пребивавал в Естония през последните поне две години преди подаването на молбата за реструктуриране на дълг.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

1. Производство по обявяване на фалит

Фалит означава неплатежоспособност на длъжника, обявена със съдебно решение. От това следва, че първата основна предпоставка за образуване на производство по обявяване на фалит е длъжникът да е неплатежоспособен.

Даден длъжник е неплатежоспособен, ако не е в състояние да удовлетворява вземанията на кредиторите и финансовото му състояние показва, че тази невъзможност не е временна. Длъжник — юридическо лице, е неплатежоспособен и ако неговото имущество е недостатъчно да покрие задълженията му и финансовото му състояние показва, че тази недостатъчност не е временна. Ако молбата е подадена от длъжника, съдът обявява неговия фалит и ако съществува вероятност за възникване на неплатежоспособност в бъдеще. Ако молбата за обявяване на фалит е подадена от длъжника, неговата неплатежоспособност се предполага.

Втората основна предпоставка за образуване на производство по обявяване на фалит е подаването на молба за обявяване на фалит, което може да бъде направено от длъжника или от кредитор.

Ако молбата за обявяване на фалит е подадена от длъжника, в нея той трябва да представи аргументи за своята неплатежоспособност. Ако молбата за обявяване на фалит е подадена от кредитор, в нея той трябва да представи аргументи за неплатежоспособността на длъжника и да докаже наличието на вземане.

Съдът може да поиска кредиторът, който подава молбата, да внесе определена от съда парична сума под формата на съдебна гаранция, която ще покрие възнаградението и разходите на временния синдик, ако има основания да се счита, че масата на несъстоятелността е недостатъчна за това. Ако кредиторът не успее да внесе гаранцията, производството се прекратява.

Съдът отказва да допусне молбата на кредитора за обявяване на фалит, ако от нея не става ясно, че вносителят има вземане срещу длъжника, ако не са представени аргументи за неплатежоспособността на длъжника или ако молбата за обявяване на фалит се основава на вземане, по отношение на което се прилага план за оздравяване или реструктуриране на дълг. Съдът отказва да допусне молба за обявяване на фалит и на базата на други основания, предвидени в Гражданския процесуален кодекс.

Съдът приключва производството без обявяване на фалит, независимо от неплатежоспособността на длъжника, ако имуществото на последния е недостатъчно за покриване на разходите и разноските, направени в хода на производството по обявяване на фалит и ако е невъзможно имуществото да бъде събрано или върнато, или да се предяви иск срещу член на управителен орган.

Съдът обявява фалита с постановяване на решение (решение за обявяване на фалит). В решението трябва да се определи датата на обявяването на фалита. Производството по обявяване на фалит започва с обявяването на фалита.

След като обяви фалита, съдът незабавно публикува известие в този смисъл (известие за фалит) в официалния бюлетин *Ametlikud Teadaanded* (Официален бюлетин).

Решението за обявяване на фалит влиза в сила незабавно. Изпълнение на решение за обявяване на фалит не може да бъде спряно или отложено и установените от закона начин или процедура за изпълнение на решението за обявяване на фалит не подлежат на промяна. Отмяната на решението за обявяване на фалит от висшестоящ съд не засяга валидността на правните актове, извършени от или по отношение на синдика. Длъжникът и подалият молбата кредитор могат да обжалват решението за обявяване на фалит в срок от 15 дни от публикуването на съответното известие. Длъжникът и вносителят на молбата за обявяване на фалит могат да обжалват пред Върховния съд решението на областния съд по жалбата срещу решението. Синдикът не може да подава жалби от името на длъжника, нито да представлява длъжника при разглеждането на жалбата.

Производството по обявяване на фалит в Естония е с доста голяма продължителност. Производствата, които приключват без обявяване на фалит, продължават средно 94 дни за юридически лица и 85 дни за физически лица. Постигането на споразумение за разпределение, въз основа на което изобщо е възможно да се извършват плащания към кредиторите, отнема средно 462 дни за юридически лица и 455 дни за физически лица.

Производствата по обявяване на фалит, които приключват с предпазен конкордат, продължават средно 340 дни за юридически лица и 352 дни за физически лица. Най-дългите производства по фалит са онези, които приключват с след обявяване на фалит, като те продължават средно 745 дни за юридически лица и 709 дни за физически лица. Средната продължителност на цялото производство, т.е. от подаването на молбата за обявяване на фалит до приключването на производството, е 270—280 дни [1].

Ако в рамките на производството по обявяване на фалит трябва да се публикува известие или процесуален документ, това става в *Ametlikud Teadaanded*. Съдът може да публикува известие за времето и мястото на съдебното заседание за разглеждане на внесена молба за обявяване на фалит в *Ametlikud Teadaanded*. Известие за решението за обявяване на фалит на длъжник (известие за фалит) се публикува незабавно от съда в *Ametlikud Teadaanded*.

Преди обявяването на фалита и образуването на производството се провежда т.нар. предварително производство. Ако съдът реши да допусне дадена молба за обявяване на фалит, той назначава временен синдик. Съдът може също така да откаже да назначи временен синдик предвид финансовото положение на длъжника и да обяви длъжника във фалит. Ако съдът не назначи временен синдик, производството въз основа на молбата за обявяване на фалит не се продължава и бива приключено. Временният синдик установява имуществото на длъжника, включително задълженията му и изпълнителните производства срещу неговото имущество, и проверява дали имуществото на длъжника е достатъчно, за да покрие разходите и разноските, направени в хода на производството по обявяване на фалит. Временният синдик прави оценката на финансовото състояние и платежоспособността на длъжника и на перспективите за продължаване на дейността на предприятието на длъжника, и ако длъжникът е юридическо лице, за неговото оздравяване, гарантира съхраняването на имуществото на длъжника и т.н. Дейностите на временния синдик трябва да установят дали молбата за обявяване на фалит трябва да бъде уважена или отхвърлена.

2. Производство по оздравяване

За да се образува производство по оздравяване на дадено предприятие, последното подава молба в този смисъл.

Съдът образува производството по оздравяване, ако молбата за оздравяване отговаря на изискванията на Гражданския процесуален кодекс и на Закона за оздравяването на предприятията и ако предприятието се е аргументирало по обоснован начин, като е посочило, че:

съществува вероятност да изпадне в неплатежоспособност в бъдеще;

предприятието има нужда от оздравяване;

след оздравяването предприятието може да бъде управлявано устойчиво.

Производство по оздравяване не се образува, ако:

срещу предприятието е образувано производство по обявяване на фалит;

е постановено съдебно решение за принудително закриване на предприятието или ако се извършва допълнителна ликвидация;

са изминали по-малко от две години от приключването на производство по оздравяване на предприятието.

Когато дадено предприятие подава молба за оздравяване, съдът може да откаже да допусне молбата и ако предприятието не е аргументирало по обоснован начин нуждата си от оздравяване и вероятността да бъде управлявано устойчиво след оздравяването.

Ефективността на производството по оздравяване може да бъде оценена въз основа на одобрението на оздравителния план, което отнема средно половин година от подаването на молбата за оздравяване [2]. Към този срок се добавя времето, необходимо за изпълнението на оздравителния план и постигането на действителни резултати, което е различно за различните оздравителни производства.

Ако съдът реши да образува производство по оздравяване и постанови решение за оздравяване, съветникът по оздравяването незабавно изпраща на кредиторите известие за оздравяването, в което ги уведомява за образуването на производство и за размера на вземанията, които имат срещу предприятието в съответствие със списъка на задълженията.

Предварителните производства в рамките на производството по оздравяване са производствата от подаването на молбата за оздравяване до одобряването на оздравителния план или приключването на производството по оздравяване. През този период съдът спира водените изпълнителни производства срещу имуществото на предприятието до одобряването на оздравителния план или до приключването на производството по оздравяване, с изключение на изпълнителните производства, насочени към удовлетворяване на вземания, възникнали по силата на трудово правоотношение, или на вземания за изплащане на издръжка; начисляването на лихви за забава или на растящи във времето договорни санкции по вземания срещу предприятието се прекратява до одобряването на оздравителния план; съдът, който гледа делото, може, въз основа на молба от страна на дадено предприятие и с одобрението на съветника по оздравяването, което е приложено към молбата, да спре съдебно производство във връзка с парично вземане срещу предприятието до одобряването на оздравяването или до приключването на производството по оздравяване, с изключение на вземания, предявени по силата на трудово правоотношение, или на вземания за изплащане на издръжка, по които все още няма постановено решение; въз основа на подадена от кредитор молба за обявяване на фалит съдът отлага решението за образуване на производство по обявяване на фалит до одобряването на оздравителния план или до приключването на производството по оздравяване. Съдът назначава съветник по оздравяването до приключването на производството по оздравяване.

3. Производство по реструктуриране на дълг

Производството по реструктуриране на дълг дава възможност на длъжника да реструктурира финансовите си задължения. За даден длъжник се счита, че има проблеми с платежоспособността, ако не е в състояние или вероятно няма да е в състояние да изпълни задълженията си в момента, в който те станат изискуеми.

За да се образува производство по реструктуриране на дълг, длъжникът подава съответната молба до съда, като към нея трябва да приложени, наред с другото, план за реструктуриране на дълговете, посочващ задълженията, които трябва да бъдат реструктурирани, и начина на реструктуриране, както и срока за изпълнението на плана за реструктуриране. Преди да подаде молба за реструктуриране на дълг пред съда, длъжникът трябва да предприеме необходимите стъпки за извънсъдебно реструктуриране на задълженията.

Съдът допуска молба за реструктуриране на дълг, ако тя отговаря на изискванията, посочени в Гражданския процесуален кодекс и Закона за реструктурирането на дълговете и защитата на кредиторите. Решението за допустимостта на молбата се връчва на длъжника и на всички кредитори, чиито вземания длъжникът желае да реструктурира. Освен това решението се публикува в *Ametlikud Teadaanded*.

Съдът не допуска молба за реструктуриране на дългове, ако:

длъжникът е обявен във фалит;

през десетте години преди подаването на молбата съдът е уважил молба за реструктуриране на дълг, подадена от длъжника, или молба на длъжника за опрощаване на задължения в рамките на производство по обявяване на фалит;

длъжникът няма проблеми с платежоспособността или тези проблеми очевидно могат да бъдат преодолени без реструктуриране на дълговете, наред с другото, чрез продажба на имущество на длъжника с цел погасяване на задълженията му до степен, която може разумно да се очаква от длъжника;

молбата или приложенията към нея не отговарят на законовите изисквания.

Съдът може да откаже да допусне молба за реструктуриране на дългове, ако:

е малко вероятно планът за реструктуриране на дълга, предложен от длъжника, да бъде одобрен или изпълнен, като се вземат предвид, наред с другото, платежоспособността на длъжника през трите години преди подаването на молбата за реструктуриране на дълга и способността на длъжника да се ангажира с извършването на дейност, носеща разумна печалба, в рамките на срока на валидност на плана за реструктуриране на дълговете предвид неговата възраст, професия и образование;

преди да подаде молбата за реструктуриране на дълг пред съда, длъжникът не е предприел необходимите стъпки за извънсъдебно реструктуриране на задълженията;

длъжникът умишлено или поради груба небрежност е представил съществено неточна или непълна информация относно своето имущество, доходи, кредитори или задължения;

длъжникът отказва да положи клетва относно верността на подадената информация или да представи поискана от съда допълнителна информация;

длъжникът е осъждан за престъпление, свързано с производство по обявяване на фалит или с изпълнително производство, данъчно престъпление или конкретно престъпление, свързано с дружественото право, и информацията относно присъдата не е заличена от информационната система за съдимост;

през трите години преди подаването на молбата или след подаването на молбата длъжникът умишлено или поради груба небрежност е представил невярна или непълна информация относно финансовото си положение, за да получи помощ или други облаги от държавата, от местен орган или фондация, или с цел отклонение от данъчно облагане;

длъжникът очевидно умишлено е сключвал сделки в ущърб на кредиторите.

Ако при разглеждането на молбата на длъжника съдът реши, че производството по реструктуриране на дълга трябва да се образува, той препраща решението за допустимостта на молбата на длъжника и на всички кредитори, чиито вземания длъжникът желае да реструктурира. Освен това решението се публикува в *Ametlikud Teadaanded*.

Така наречените предварителни производства в рамките на производството по реструктуриране на дълг обхващат периода от подаването на молбата за реструктуриране на дълга до одобряването на план за реструктуриране. Ако молбата за реструктуриране на дълг бъде обявена за допустима, начисляването на лихви за забава или на растящи във времето договорни санкции по вземания срещу длъжника се прекратява до одобряването на плана за реструктуриране или до приключването на производството. Това не се отнася до вземания, които длъжникът не желае да реструктурира. При наличие на обявена за допустима молба кредитор не може, позовавайки се на нарушение на финансово задължение, което е възникнало преди подаването на молбата за реструктуриране на дълга, да прекрати сключен с длъжника договор, пораждащ вземания, които длъжникът желае да реструктурира, нито да откаже да изпълни задълженията си на тези основания. Всяко споразумение, въз основа на което даден кредитор може да прекрати договор при подаване на молба за реструктуриране на дълг или одобряване на план за реструктуриране на дълг, е нищожно. При обявяването на допустимостта на молбата съдът спира изпълнителните производства (или принудителното изпълнение) за събиране на парични средства от имуществото на длъжника до одобряването на плана за реструктуриране на дълга или до приключването на производството. Освен това съдът може да спре съдебно производство, свързано с парично вземане срещу длъжника, по което все още не е постановено решение; да отмени мерките за обезпечаване на иск, включително запора на банкова сметка; и да забрани на кредиторите да упражняват правата си, възникнали въз основа на дадено от длъжника обезпечение, включително да продават или да изискват продажбата на обекта на залога;

[1] Проучване на ефективността на производствата по обявяване на фалит (19 март 2013 г.), осъществено от AS Pricewaterhouse Coopers Advisors по поръчка на правителството на Естония, Фонд за разумни решения, партньор: Министерство на правосъдието, стр. 7

[2] *Пак там*, стр. 8.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третираат активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

При обявяване на фалит имуществото на длъжника се превръща в маса на несъстоятелността и правото на длъжника да управлява и да се разпореджда с масата на несъстоятелността се прехвърля на синдика по несъстоятелността.

Имуществото на длъжника се превръща в маса на несъстоятелността по силата на решение за обявяване на фалит и се използва за удовлетворяването на вземанията на кредиторите и за провеждането на производство по обявяване на фалит. „Маса на несъстоятелността“ означава имуществото на длъжника към момента на обявяването на фалита, както и събраното или върнатото имущество и имуществото, придобито от длъжника по време на производството по обявяване на фалит. Имуществото на длъжника, по отношение на което по закон не могат да се предявяват вземания, не се включва в масата на несъстоятелността.

Имуществото на длъжника, по отношение на което по закон не могат да се предявяват вземания, се уреждат в Кодекса за принудителното изпълнение. Законът съдържа неизчерпателен списък на несеквестируеми вещи. Основната цел на списъка на несеквестируемите вещи е да се гарантира минимална социална защита на длъжника. Забраната за продажба на несеквестируеми вещи произтича и от необходимостта да се защитят други основни права: правото на свободен избор на сфера на дейност, професия и длъжност, правото на предприемаческа дейност, правото на образование, свободата на вероизповедание, защитата на личния и семейния живот и т.н. Освен това изземването на определени вещи противоречи на общоприетите морални принципи.

Естонското законодателство налага ограничения и за изземването на доход, като основната цел е да се гарантира, че длъжникът разполага с минималните средства за живот, които са необходими на него и на лицата на негова издръжка, в съответствие с условията на воденото срещу длъжника производство. Предвидени са два вида ограничения: несеквестируема част, която трябва да бъде оставена за ползване на длъжника, и

т.нар. социални помощи, като с първото се гарантира, че длъжникът запазва минимални средства за издръжка, а с второто се изброяват *ad hoc* сумите, които се отпускат за защитата на определено право и не трябва да се използват за покриване на друго задължение. При определени условия обаче социалните помощи също подлежат на частично изземване.

След обявяването на фалита всички актове на разпореждане на длъжника с вещи, които са включени в масата на несъстоятелността, са нищожни. Имуществото, прехвърлено от другата страна въз основа на акт на разпореждане, се връща на страната, ако имуществото остава в масата на несъстоятелността, или за него се изплаща обезщетение, ако в резултат на прехвърлянето масата на несъстоятелност се е увеличила. Ако длъжникът се е разпоредил с бъдещи вземания преди обявяването на фалита, при обявяването на фалита разпореждането става нищожно по отношение на вземанията, възникнали след обявяването на фалита. Длъжник – физическо лице, може да се разпорежда с масата на несъстоятелността със съгласието на синдика. Всяко разпореждане без съгласието на синдика е нищожно.

След обявяването на фалита изпълнение на задължение, включено в масата на несъстоятелността и дължимо на длъжника, може да бъде одобрено само от синдика. Ако задължението е било изпълнено в полза на длъжника, то се счита за изпълнено, само ако прехвърленото за изпълнението му имущество остава в масата на несъстоятелността или ако в резултат на прехвърлянето масата на несъстоятелността се е увеличила. Ако задължението е било изпълнено в полза на длъжника преди публикуването на известието за обявяване на фалит, то се счита за изпълнено, ако лицето, което го е изпълнило, не е знаело и не е било длъжно да знае за обявяването на фалита по време на изпълнението на задължението.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

При обявяване на фалит длъжник – физическо лице, губи правото си да сключва сделки, свързани с масата на несъстоятелността, а длъжник – юридическо лице, губи правото си да сключва каквито и да било сделки.

Длъжникът предоставя на съда, на синдика и на комитета на кредиторите информацията, от която те се нуждаят във връзка с производството по обявяване на фалит, особено по отношение на имуществото на длъжника, включително задълженията и стопанската или професионалната му дейност. От длъжника се изисква да предостави на синдика счетоводен баланс и опис на имуществото си, включително задълженията, към датата на обявяване на фалита.

Съдът може да поиска от длъжника да положи клетва в съда, че предоставената на съда информация относно имуществото, задълженията и стопанската или професионалната дейност е вярна, доколкото е известно на длъжника.

Длъжникът трябва да оказва съдействие на временния синдик и на синдика при изпълнението на техните задължения.

Длъжникът не може да напуска Естония без разрешението на съда след обявяването на фалита и преди полагането на клетвата.

Съдът може да наложи глоба, подписка или задържане под стража на длъжника в случай на неспазване на съдебно разпореждане или за да се гарантира изпълнението на предвидено от закона задължение.

Длъжникът има право да се запознае с досието на синдика и със съдебното досие по делото за обявяване на фалит. По основателни причини синдикът може да отхвърли искане на длъжника да се запознае с документ, включен в досието на синдика, ако това би навредило на провеждането на производство по обявяване на фалит.

Синдик по несъстоятелността

Синдикът по несъстоятелността сключва сделки, свързани с масата на несъстоятелността, и изпълнява други актове. Правата и задълженията, възникнали в резултат на действията на синдика, принадлежат на длъжника. В съответствие със задълженията си синдикът участва вместо длъжника в съдебни заседания като страна по спорове, свързани с масата на несъстоятелността.

При обявяване на фалит правото на длъжника да управлява и да се разпорежда с масата на несъстоятелността се прехвърля на синдика по несъстоятелността. В производството по обявяване на фалит на длъжник – юридическо лице, синдикът може да сключва сделки и да изпълнява всякакви правни актове с масата на несъстоятелността. В производството по обявяване на фалит на длъжник – физическо лице, синдикът може да сключва сделките и да изпълнява правните актове с масата на несъстоятелността, които са необходими за постигане на целта на производството по обявяване на фалит и за изпълнение на задълженията на синдика.

Синдикът защитава правата и интересите на всички кредитори и на длъжника и гарантира, че производството по обявяване на фалит е законосъобразно, бързо и финансово разумно. Той трябва да изпълнява задълженията си с дължимата грижа на внимателен и честен синдик и да взема предвид интересите на всички кредитори и на длъжника.

Синдикът определя вземанията на кредиторите, управлява масата на несъстоятелността, организира нейното формиране и продажба, както и удовлетворяването на вземанията на кредиторите от масата на несъстоятелността; установява причините за неплатежеспособността на длъжника и времето на възникването ѝ; урежда продължаването на стопанската дейност на длъжника, когато това е необходимо; извършва ликвидация на длъжник – юридическо лице, когато това е необходимо; предоставя информация на кредиторите и на длъжника в предвидените от закона случаи; докладва за дейността си и предоставя информация относно производството по обявяване на фалит на съда, надзорника и комитета на кредиторите; изпълнява други предвидени в закона задължения. Ако неплатежеспособността на длъжника е причинена от сериозна грешка в управлението, синдикът е длъжен да предяви иск за обезщетение срещу лицето, което е отговорно за грешката, веднага след като са събрани достатъчно основания за това. В допълнение към предвидените от закона правомощия на синдика той упражнява и правата на временен синдик.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

В естонското производство по обявяване на фалит прихващанията са допустими. В производствата по обявяване на фалит прихващанията на вземания трябва да изпълняват следните условия:

- 1) подлежащите на прихващане вземания трябва да бъдат финансови задължения или други еднородни задължения;
- 2) правото на кредитора да изпълни задължението си трябва да е възникнало и задължението на длъжника трябва да е станало изискуемо;
- 3) кредиторът трябва да заяви прихващането пред длъжника преди подаването на окончателното предложение за разпределение в съда, като изявлението не трябва да е условно, нито да определя срок за изпълнение;
- 4) правото на кредитора да прихване вземането си от вземане на длъжника трябва да е възникнало преди обявяването на фалита.

Ако вземането на длъжника е обвързано с отлагателно условие или ако към момента на обявяване на фалита то все още не е било изискуемо, или ако вземането не е насочено към изпълнение на еднородни задължения, то може да бъде прихванато само при изпълнение на отлагателното условие, когато вземането срещу длъжника стане изискуемо или когато задълженията станат еднородни. Не се разрешава прихващане, ако изпълнението на отлагателното условие за вземането на длъжника настъпи или ако вземането стане изискуемо преди кредиторът да може да извърши прихващане на вземането си.

Дори след погасяването по давност на вземането на даден кредитор той може да извърши прихващане, ако правото на прихващане е възникнало преди изтичането на давността. Освен това кредитор може да прихване вземане, произтичащо от неспазване на договорно задължение от страна на длъжника поради спирането на изпълнението на задължението от синдика след обявяването на фалита. Ако обектът на дадено договорно задължение подлежи на разделяне и към момента на обявяването на фалита кредиторът е изпълнил задължението си частично, последният може

да направи прихващане от финансовото задължение на длъжника, съответстващо на изпълнената част от задължението на кредитора. Ако длъжникът е наемодател на жилищен или търговски обект и наемателят на жилищния или търговския обект е платил на длъжника наема за недвижимия имот или помещението авансово преди обявяването на фалита, това представлява вземане, довело до неоснователно обогатяване на длъжника, което наемателят на жилищния или търговския обект може да прихване от вземането на длъжника срещу наемателя на жилищния или търговския обект, като наемателят на жилищния или търговския обект може освен това да предяви вземане за щети, възникнали в резултат на преждевременното прекратяване на договора или на неговата отмяна.

В производството по обявяване на фалит вземане, придобито чрез прехвърляне, може да бъде прихванато само ако вземането е било прехвърлено и длъжникът е бил уведомен за това писмено не по-късно от три месеца преди обявяването на фалита. Вземане срещу длъжника, което е било придобито чрез прехвърляне, не може да бъде прихванато, ако прехвърлянето е станало в последните трите години преди назначаването на временен синдик, когато длъжникът е бил неплатежоспособен, и ако по време на прехвърлянето лицето, което е придобило вземането, е знаело или е трябвало да е знае за неплатежоспособността.

Сред вземанията, които не подлежат на прихващане, се нареждат вземанията за издръжка, за обезщетения, възникнали във връзка с увреждане на здравето или смърт на лице, и вземания, възникнали във връзка с неправомерно и умишлено причиняване на вреда, които другата страна има срещу страната, искащата прихващане; вземания на другата страна, за които по закон не може да се изисква плащане; запорирано вземане, ако страната, която иска прихващането, е придобила вземането след запора или ако вземането е станало дължимо след запора и по-късно от запорираното вземане; вземане, срещу което другата страна може да повдигне възражения, или вземане на другата страна, чието прихващане не е разрешено поради други законови основания.

Не са предвидени отделни разпоредби относно прихващанията в производствата по оздравяване и реструктуриране на дълг, така че за тях се прилага общата процедура по Закона за задълженията.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Производство по обявяване на фалит

Синдикът има право да изпълни неизпълнено задължение, произтичащо от сключен от длъжника договор, и да изиска от другата страна да изпълни задълженията си, както и да освободи длъжника от произтичащо от договор задължение, освен ако в закона не е предвидено друго. Синдикът не може да откаже да изпълни произтичащо от договор задължение на длъжника, ако задължението е обезпечено посредством вписано в имотния регистър предварително обявление. Ако синдикът продължи да изпълнява задължението на длъжника или обяви, че възнамерява да изпълни задължението, другата страна по договора продължава да изпълнява своите задължения. В такъв случай синдикът губи правото си да откаже да изпълни задължението на длъжника. Ако синдикът поиска от другата страна по договора да изпълни задълженията си по него, другата страна може да поиска от синдика да обезпечи изпълнението на задължението на длъжника. Другата страна може да откаже да изпълни задължението си, да отмени договора или да го развали, докато синдикът не обезпечи изпълнението на задължението на длъжника. Вземането на другата страна срещу длъжника, възникнало в резултат на задължение, което се изпълнява след като изпълнението на задължението от другата страна е било поискано от синдика, е задължение на масата на несъстоятелността. Ако след обявяването на фалита синдикът спре изпълнението на задължението на длъжника, другата страна по договора може да предяви вземане, произтичащо от неизпълнението на договора, в качеството на кредитор в производството по несъстоятелност. Ако обектът на дадено договорно задължение подлежи на разделяне и към момента на обявяването на фалита другата страна е изпълнила задължението си частично, последната може да изиска финансовото задължение на длъжника да бъде изпълнено до степен, съответстваща на изпълнената част от задължението на другата страна, само в качеството на кредитор в производството по несъстоятелност.

За някои видове договори законът определя специални разпоредби:

- 1) ако даден длъжник е продал движимо имущество със запазване на собствеността преди обявяването на фалита и е прехвърлил владението на движимото имущество на купувача, последният има право да изиска изпълнение на договора за продажба. В такъв случай синдикът не може да откаже изпълнението на задълженията на длъжника, произтичащи от договора за продажба;
- 2) фалитът на наемодател на жилищен или търговски обект не е основание за прекратяване на договора за отдаване под наем на жилищния или търговския имот, освен ако в договора не е предвидено друго. Ако в договора за отдаване под наем на жилищен или търговски обект фалитът е предвиден като основание за разваляне на договора, синдикът може да го развали в срок от един месец или по-малко, ако това е предвидено в договора. Фалитът на наемодател на жилищен или търговски обект не е основание за прекратяване на договора за отдаване под наем на жилището. Ако наемът на недвижимия имот или помещението е бил платен на длъжника авансово преди обявяването на фалита, наемателят на жилищния или търговския обект може да прихване вземането, довело до неоснователно обогатяване на длъжника, от вземането на длъжника срещу наемателя на жилищния или търговския обект;
- 3) в случай на фалит на наемател на жилищен или търговски обект, наемодателят на жилищния или търговския обект може да прекрати договора за отдаване под наем на жилищния или търговския обект само съгласно общата процедура и договор за отдаване под наем на жилищен или търговски обект не може да се развали поради забавяне на плащане на наема, ако забавянето засяга плащане на дължим наем за времето преди подаването на молбата за обявяване на фалит. Синдикът има право да развали договор за отдаване под наем на жилищен или търговски обект, сключен от длъжника, в срок от един месец или по-малко, ако това е предвидено в договора. Ако недвижимият имот или помещението не са били прехвърлени във владение на длъжника към момента на обявяване на фалита, както синдикът, така и другата страна може да отмени договора. При отмяна или разваляне на договора другата страна може да поиска обезщетение за загуби, възникнали в резултат на преждевременното прекратяване на договора, в качеството на кредитор в производството по несъстоятелност или чрез прихващане;
- 4) процедурата относно договорите за отдаване под наем на жилищни и търговски обекти се прилага също и по отношение на сключените от длъжника лизингови договори.

Синдикът има право да вземе решение за продължаване или прекратяване на даден договор, но ако другата страна отправи предложение на синдика да упражни този свои избор, последният трябва незабавно, но не по-късно от седем дни, да изпрати уведомление дали ще изпълни или ще отмени задължението на длъжника. По искане на синдика съдът може и да удължи този срок. Ако синдикът не изпрати своевременно уведомление за изпълнение на задължението или за отказ от него, той няма право да изисква от другата страна да изпълни договора преди синдикът да изпълни задължението на длъжника.

Възможно е също така някои договори, сключени от длъжника, да бъдат обявени за недействителни. Например съдът обявява за недействителни договорите, сключени в периода от назначаването на временния синдик до обявяването на фалита. Освен условието, свързано с времето на сключването, предпоставка за обявяването на недействителността е договорът да е увредил интересите на кредиторите. Ако интересите на кредиторите не са били увредени и обявяването на недействителността не води до увеличаване на масата на несъстоятелността, то последното няма смисъл да се извършва.

Обикновено фалирал длъжник или неговият синдик нямат право да внасят изменения в договорите. Договорите обаче могат да бъдат изменени, ако след обявяването на фалит бъде сключен предпазен конкордат. В този случай е възможно намаляване на задълженията или удължаване на срока за погасяване в резултат на постигнато споразумение между длъжника и кредиторите. Същият резултат може да бъде постигнат и чрез производство по оздравяване или производство по реструктуриране на дълг. Законът за фалита, Законът за оздравяването на предприятията и Законът за реструктурирането на задълженията не разглеждат прехвърлянето на вземания или поемането на задължения поотделно, ето защо в тези случаи се прилага общата процедура, предвидена в Закона за задълженията.

Производство по оздравяване и производство по реструктуриране на дълг

В производството по оздравяване изменението на договорите е разрешено. Споразумение, по силата на което даден кредитор може да прекрати договор при образуването на производство по оздравяване или при одобряването на оздравителен план, е нищожно. Вземане, произтичащо от трудов договор или от сделка с деривати, не може да бъде реструктурирано в рамките на оздравителен план.

При наличие на приета за допустима молба за реструктуриране на дълг кредитор не може, позовавайки се на нарушение на финансово задължение, което е възникнало преди подаването на молбата за реструктуриране на дълга, да прекрати сключен с длъжника договор, порождащ вземания, които длъжникът желае да реструктурира, нито да откаже да изпълни задълженията си на тези основания.. Споразумение, по силата на което даден кредитор може да прекрати договор при подаването на молба за реструктуриране на дълг или при одобряването на план за реструктуриране на дълг, е нищожно. Задълженията, произтичащи от текущ договор, които са възникнали или стават изискуеми след подаването на молба за реструктуриране на дълг, могат да бъдат реструктурирани в производството за реструктуриране на дълга. В плана за реструктуриране може да се посочва, че даден договор за заем или друг текущ договор, сключен от длъжник преди подаването на молба за реструктуриране на дълг и налагащ му финансови задължения, които стават изискуеми след подаването на молбата за реструктуриране на дълга, се прекратява в момента на одобряването на плана за реструктуриране. Последниците при прекратяването на договор са същите като при развалянето на договор поради възникването на извънредни обстоятелства по вина на длъжника. Задълженията на длъжника, възникнали в резултат на прекратяването на договор, могат да бъдат реструктурирани предварително в рамките на план за реструктуриране. Ако задълженията, произтичащи от договора за лизинг, са планирани за реструктуриране, наемодателят – кредитор, може да пристъпи към разваляне на договора поради възникването на извънредни обстоятелства в срок от една седмица от одобряването на плана за реструктуриране.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиве на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

След обявяването на фалита кредиторите по несъстоятелността могат да предявяват вземанията си срещу длъжника само в рамките на производството по обявяване на фалит. Синдикът трябва да бъде уведомен за всичките техни вземания срещу длъжника, които са възникнали преди обявяването на фалита, независимо от основанията или падежите за погасяване на вземанията. При обявяване на фалит образуваните срещу длъжника изпълнителни производства се прекратяват, а кредиторът трябва да предяви вземането си пред синдика по несъстоятелността. При производствата по оздравяване и реструктуриране на дълг по време на срока на действие съответно на плана за оздравяване и на плана за реструктуриране на дълга нови искиве не могат да бъдат предявявани само от онези кредитори, чиито вземания са засегнати от сломенатия план. При оздравяване изпълнителните производства се спират с изключение на изпълнителните производства за удовлетворяване на вземания, възникнало по силата на трудово правоотношение, или вземане за изплащане на издръжка. При производство по реструктуриране на дълг съдът може да спре изпълнително производство като мярка за временна правна закрила още преди да се произнесе по молбата или преди нейното подаване. При обявяването на допустимостта на молбата съдът спира изпълнителните производства (или принудителното изпълнение) за събиране на парични средства от имуществото на длъжника до одобряването на плана за реструктуриране на дълга или до приключването на производството.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Производство по обявяване на фалит

При спорове, засягащи масата на несъстоятелността или имущество, което може да бъде включено в масата на несъстоятелността, правото да бъде страна в съдебно производство вместо длъжника се прехвърля на синдика. Ако иск или друго действие, свързани с масата на несъстоятелността и предявени от длъжника срещу друго лице, се разглеждат в съдебно производство, започнало преди обявяването на фалита, или ако длъжникът участва в съдебно производство в качеството на трето лице, синдикът може, в съответствие със своите задължения, да се включи в производството от името на длъжника. Ако синдикът знае за такова производство, но не се включи в него, длъжникът може да продължи участието си в качеството на ищец, просител или трето лице.

Ако срещу даден длъжник се води съдебно дело във връзка с имуществен иск, което е започнало преди обявяването на фалита, но по иску все още не е постановено решение, съдът не разглежда иску в производството по делото. Съдът възобновява производството по молба на ищеца, ако по-висшестоящ съд е отменил решението за обявяване на фалит и при влязло в сила решение за отхвърляне на молбата за обявяване на фалит или ако производството по фалит е приключило след обявяване на фалит.

Ако срещу длъжника е заведен иск за изключване на дадена вещь от масата на несъстоятелността, като съдебното производство е започнало преди обявяването на фалита, искът ще бъде разгледат от съда. В този случай синдикът по несъстоятелността може да участва в производството вместо длъжника. Синдикът има правата и задълженията на длъжника в качеството на ответник. Ако синдикът не участва в производството, то може да бъде продължено по искане на ищеца.

Ако срещу даден длъжник се води съдебно дело във връзка с имуществен иск и постановеното по иску решение подлежи на обжалване, след обявяването на фалита жалбата може да бъде подадена от синдика от името на длъжника. Длъжникът може да подаде жалбата със съгласието на синдика.

Ако административен инструмент срещу длъжник е бил оспорен в съда, срокът за оспорването на този административен инструмент се спира.

Производство по оздравяване и производство по реструктуриране на дълг

След подаването на молба за оздравяване съдът, който гледа делото, може, въз основа на молба от страна на дадено предприятие и с одобрението на съветника по оздравяването, което е приложено към молбата, да спре съдебно производство във връзка с парично вземане срещу предприятието до одобряването на оздравяването или до приключването на производството по оздравяване, с изключение на искиве, предявени по силата на трудово правоотношение, или на искиве за изплащане на издръжка, по които все още няма постановено решение. При обявяването на допустимостта на молба за реструктуриране на дълг съдът спира съдебните производства, свързани с финансови искиве срещу длъжника, по които все още не е постановено решение, до одобряването на плана за оздравяване или до приключването на производството.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Участие на кредиторите в производството по обявяване на фалит

В производството по обявяване на фалит кредиторът предявява вземането си. Кредиторите са длъжни да уведомят синдика за всички свои вземания срещу длъжника, които са възникнали преди обявяването на фалита, независимо от основанията или падежите на вземанията, не по-късно от два месеца, считано от датата на публикуване на известието за обявяване на фалит в *Ametlikud Teadaanded*. Синдикът бива уведомен за дадено вземане чрез подаване на писмено заявление (доказателство за вземане). Кредиторите трябва да защитят своите вземания на общо събрание на кредиторите (събрание за защита на вземанията). Правата на обезпечение се защитават едновременно с вземанията, които те обезпечават. Дадено вземане, неговата поредност и правото му на обезпечение се считат за приети, ако нито синдикът, нито кой да е от кредиторите е възразил срещу тях по време на събранието за защита на вземанията. Вземане или поредност на вземане, които са били приети на събрание за защита на вземанията, не може да бъде оспорено(а) на по-късен етап.

Освен чрез предявяването и защитата на вземането си, кредиторите участват в провеждането на производството по обявяване на фалит и посредством общото събрание на кредиторите. Общото събрание на кредиторите е компетентно да одобри синдика и да избере комитет на кредиторите, да вземе решение за продължаването или закриването на предприятието на длъжника, да вземе решение за закриването на длъжника, ако той е юридическо лице, да изготви предпазен конкордат, да взема решения до предвидената от закона степен по въпросите, свързани с продажбата на имуществото от масата на несъстоятелността, да защитава вземания, да разрешава спорове, свързани с подадени срещу дейността на синдика оплаквания, да взема решения относно възнаграждението на членовете на комитета на кредиторите и да разрешава други въпроси, които по закон са от компетентността на общото събрание на кредиторите. Ако общото събрание на кредиторите реши да избере комитет на кредиторите, задължение на последния е, наред с другото, да защитава интересите на всички кредитори в производството по обявяване на фалит.

Участие на кредиторите в производството по оздравяване

Съветникът по оздравяването незабавно уведомява кредиторите за образуването на производството по оздравяване и за размера на техните вземания срещу предприятието съгласно списъка на задълженията. За тази цел съветникът изпраща на кредиторите известие за оздравяване. Ако кредитор, чието вземане е предложено за реструктуриране в съответствие с план за оздравяване, не е съгласен с информацията в известието за оздравяване, в определения в известието срок той представя на съветника по оздравяването писмено заявление, в което посочва в какъв смисъл не е съгласен с вземането в известието за оздравяване и прилага доказателства в подкрепа на тези обстоятелства. Ако в рамките на определения срок няма подадено заявление, се счита, че кредиторът е съгласен с размера на вземането. Ако съветникът по оздравяването не е съгласен с твърдението в заявлението на кредитора, той незабавно представя пред съда заявлението заедно с доказателствата и обоснова несъгласието си с информацията в него. Съветникът по оздравяването обосновава твърденията си. Въз основа на изложените твърдения и доказателства съдът взема решение относно размера на основното и подчинените вземания, както и относно наличието и обхвата на обезпечението.

Участие на кредиторите в производството по реструктуриране на дълг

Производството по реструктуриране на дълг засяга кредиторите, чиито вземания срещу длъжника са станали изискуеми към момента на подаване на молбата за реструктуриране на дълга. Решението за допускане на молба за реструктуриране се взема от съда, който може при необходимост да изслуша становището на кредитора и да поиска допълнителна информация или документи. Решението за допустимостта на молбата се връчва на длъжника и на всички кредитори, чиито вземания длъжникът желае да реструктурира. При наличие на обявена за допустима молба кредитор не може, позовавайки се на нарушение на финансово задължение, което е възникнало преди подаването на молбата за реструктуриране на дълга, да прекрати сключен с длъжника договор, пораждащ вземания, които длъжникът желае да реструктурира, нито да откаже да изпълни задълженията си на тези основания. При връчването на план за реструктуриране на кредитора съдът му предоставя срок от най-малко две седмици, но не повече от четири седмици, считано от датата на получаване на плана за реструктуриране, за да представи мнението си пред съда или пред съветника. Кредиторът изразява мнението си относно това дали е съгласен с информацията на длъжника относно вземането и обезпечението, с изчисляването на задължението от страна на длъжника и с предложението от длъжника начин за реструктуриране на дълга. Ако кредиторът не е съгласен с предложението от длъжника начин за реструктуриране на дълга, той трябва да посочи дали би приел дългът да бъде реструктуриран по друг начин. Ако кредиторът, чието вземане е предложено за реструктуриране, не е съгласен с информацията, предоставена от длъжника в списъка на задълженията, в определения от съда срок той уведомява съда или ако съдът е разпоредил това – съветника, в какъв смисъл не е съгласен с вземането и представя доказателствата в потвърждение на тези обстоятелства. Ако в рамките на определения срок няма подадено заявление, се счита, че кредиторът е съгласен с размера на вземането. Ако длъжникът или съветникът по оздравяването не са съгласни с твърдението в заявлението на кредитора, те незабавно представят пред съда заявлението заедно с доказателствата и обосновават несъгласието си с информацията в него. Въз основа на представените твърдения и доказателства съдът взема решение относно размера на основното и подчинените вземания, както и относно наличието на обезпечение.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

Имуществото на длъжника се превръща в маса на несъстоятелността по силата на решение за обявяване на фалит и се използват за удовлетворяването на вземанията на кредиторите и за провеждането на производството по обявяване на фалит. „Маса на несъстоятелността“ означава имуществото на длъжника към момента на обявяването на фалита, както и събраното или върнатото имущество и имуществото, придобито от длъжника по време на производството по обявяване на фалит. Имуществото на длъжника, по отношение на което по закон не могат да се предявяват вземания, не се включва в масата на несъстоятелността.

При обявяване на фалит правото на длъжника да управлява и да се разпорежда с масата на несъстоятелността се прехвърля на синдика по несъстоятелността. След обявяването на фалита всички актове на разпореждане на длъжника с вещи, които са включени в масата на несъстоятелността, са нищожни. Преди обявяването на фалита съдът може да забрани на длъжника да се разпорежда с имуществото или с част от него без съгласието на временния синдик.

Синдикът трябва да влезе във владение на имуществото на длъжника и да започне да управлява масата на несъстоятелността веднага след постановяване на решение за обявяване на фалит. Синдикът трябва да поиска имуществото на длъжника, което е във владение на трето лице, да бъде върнато в масата на несъстоятелността освен ако в закона не е предвидено друго. Управлението на масата на несъстоятелността включва извършването на актове с масата на несъстоятелността, които са необходими за нейното опазване и за провеждането на производството по обявяване на фалит, както и управлението на дейността на длъжника, ако длъжникът е юридическо лице, или организирането на стопанската дейност на длъжника, ако той е самостоятелно заето лице. В производството по обявяване на фалит на длъжник – юридическо лице, синдикът упражнява правата и задълженията на управителния съвет или на органа, заместващ управителния съвет на юридическото лице, които не противоречат на целта на производството по обявяване на фалит. Синдикът носи същата отговорност като тази на член на управителен орган. Той може да сключва кешови сделки с масата на несъстоятелността само с разрешението на съда. Синдикът не извършва никакви кешови плащания към кредитори въз основа на техния дял от разпределеното имущество. Синдикът може да сключва сделки от особено значение за производството по обявяване на фалит само със съгласието на комитета на кредиторите. Сделки от особено значение са преди всичко заеми и – в случай на предприятие, включено в масата на несъстоятелността, всички сделки, които попадат извън обхвата на обичайната стопанска дейност

на предприятието. Синдикът не може да сключва никакви сделки със себе си или със свързани лица по отношение на или за сметка на масата на несъстоятелността, нито да сключва други сделки от подобно естество или предполагащи конфликт на интереси, или да иска обезщетение за разходите, направени във връзка с такива сделки.

Синдикът може да пристъпи към продажбата на имуществото от масата на несъстоятелността след първото общо събрание на кредиторите освен ако на събранието кредиторите не са взели друго решение. Ако длъжникът е обжалвал решението за обявяване на фалит, имуществото му не може да бъде продавано без неговото съгласие преди разглеждането на жалбата му в областния съд. Тези ограничения не се отнасят до продажбата на имущество, което подлежи на бързо разваляне, бързо обезценяване или чието съхранение или опазване е прекалено скъпо. Ако дейността на предприятието на длъжника продължи, активите не може да бъдат продавани, ако това възпрепятства продължаването на дейностите на предприятието. Ако е представено предложение за предпазен конкордат, имуществото не може да бъде продавано преди изготвянето на конкордата освен ако общото събрание на кредиторите реши, че то може да бъде продадено, независимо от предложението за сключване на предпазен конкордат. Масата на несъстоятелността се продава чрез търг съгласно процедурата, предвидена в Кодекса за принудителното изпълнение.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Вземания, които подлежат на предявяване към масата на несъстоятелността на длъжника

Всички вземания, възникнали срещу длъжника преди обявяването на фалита, трябва да бъдат предявени към масата на несъстоятелността на длъжника, независимо от основанията или падежите на вземанията. При обявяване на фалит всички вземания на кредиторите срещу длъжника стават изискуеми освен ако в закона не е предвидено друго. Ако кредитор е предявил съответен иск в съда, но по него все още не е постановено съдебно решение, съдът спира производството по делото и кредиторът трябва да предяви вземането пред синдика по несъстоятелността. Ако кредитор е подал иск в съда и съдът е постановил съдебно решение, което е влязло в сила, кредиторът пак трябва да предяви вземането си пред синдика, но то се счита за доказано. Ако длъжникът би могъл да оспори съдебното решение, това може да бъде направено от синдика по несъстоятелността.

Третиране на вземания, възникнали след образуването на производството по обявяване на фалит

След обявяването на фалита кредиторите по несъстоятелността могат да предявяват вземанията срещу длъжника само в съответствие с процедурата, предвидена в Закона за фалита. Вземания могат да бъдат предявявани само пред синдика по несъстоятелността, като на предявяване подлежат само тези вземания, които са възникнали преди обявяването на фалита. Възникналите след обявяването на фалита вземания не могат да бъдат предявявани преди приключването на производството по обявяване на фалит. Трябва да се вземе предвид фактът, че при юридическите лица приключването на производството по обявяване на фалит в повечето случаи предполага ликвидацията на юридическото лице и в резултат на това след приключването на производство по обявяване на фалит вече не съществува лице, срещу което могат да бъдат предявявани иски. Поради това е необходимо да се внимава и да се отчита този риск при сключването на сделки с юридическо лице, което е във фалит. Вземания срещу физическо лице, възникнали по време на производството по обявяване на фалит, могат да бъдат предявявани след приключването на производството по обявяване на фалит в съответствие с общата процедура. Задълженията за изплащане на обезщетение за вреди, причинени в хода на производството по обявяване на фалит поради неправомерно действие на длъжник – юридическо лице, са задължения на масата на несъстоятелността, поради което от длъжника може да бъде поискано да ги изпълни в хода на производството по обявяване на фалит в съответствие с общата процедура. Срещу масата на несъстоятелността може да се водят изпълнителни производства също и във връзка с подлежащи на изпълнение задължения.

Възможно е също така да възникне ситуация, при която длъжникът се е разпоредил с вещ, включена в масата на несъстоятелността, след обявяването на фалита. Такова разпореждане е нищожно, тъй като при обявяването на фалит правото на управление и разпореждане с имущество се прехвърля на синдика по несъстоятелността. Ако въпреки това е налице акт на разпореждане на длъжника, имущество, прехвърлено от другата страна въз основа на акт на разпореждане, се връща на страната, ако имуществото остава в масата на несъстоятелността, или за него се изплаща обезщетение, ако в резултат на прехвърлянето масата на несъстоятелност се е увеличила. Ако разпореждането на длъжника с вещта е станало в деня на обявяването на фалита, се приема, че то е извършено след обявяването на фалита. Ако длъжникът се е разпоредил с бъдещи вземания преди обявяването на фалита, при обявяването на фалита разпореждането става нищожно по отношение на възникналите след това вземания. Длъжник – физическо лице, може да се разпорежда с масата на несъстоятелността със съгласието на синдика. Всяко разпореждане без съгласието на синдика е нищожно.

Третиране на вземания, възникнали след образуването на производството по оздравяване и на производството по реструктуриране на дълг

По време на срока на действие на оздравителния план не може да предявява иск въз основа на вземане, за което се прилага оздравителният план. Искове могат да се предявяват по отношение на други вземания. По време на срока на действие на плана за реструктуриране не може да предявява иск или жалба в съответното производство въз основа на вземане, за което се прилага планът за реструктуриране. Искове могат да се предявяват по отношение на други вземания. Одобряването на план за реструктуриране не ограничава правото на кредитора да оспори в съда вземания, които не са допуснати в плана за реструктуриране. Кредитор може също така да оспори в съда размера на вземането до размера на недопуснатия дял.

Подаването на молба за оздравяване или за реструктуриране на дълг от страна на длъжник спира давностния срок по отношение на вземанията срещу длъжника. След подаването на молба за оздравяване съдът, който гледа делото, може, въз основа на молба от страна на дадено предприятие и с одобрението на съветника по оздравяването, което е приложено към молбата, да спре съдебно производство във връзка с парично вземане срещу предприятието до одобряването на оздравяването или до приключването на производството по оздравяване, с изключение на иски, предявени по силата на трудово правоотношение, или на иски за изплащане на издръжка, по които все още няма постановено решение. При обявяването на допустимостта на молба за реструктуриране на дълг съдът спира съдебните производства, свързани с финансови иски срещу длъжника, по които все още не е постановено решение, до одобряването на плана за оздравяване или до приключването на производството.

Планът за оздравяване не освобождава лице, което е солидарно отговорно за изпълнението на задължение на дадено предприятие, от изпълнение на задължението му. Одобряването на план за реструктуриране не освобождава лице, което е солидарно отговорно за изпълнението на задължението на длъжника, от изпълнение на задължението му.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Правила, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията в производството по обявяване на фалит

Кредиторите са длъжни да уведомят синдика за всички свои вземания срещу длъжника, които са възникнали преди обявяването на фалита, независимо от основанията или падежите на вземанията, не по-късно от два месеца, считано от датата на публикуване на известието за обявяване на фалит в *Ametlikud Teadaanded*. При обявяване на фалит всички вземания на кредиторите срещу длъжника стават изискуеми.

Синдикът бива уведомен за дадено вземане чрез подаване на писмено заявление (доказателство за вземане). В доказателството за вземането се определя съдържанието, основанийето и размерът на вземането, както и дали то е обезпечено със залог. Прилагат се документи, потвърждаващи обстоятелствата, които са посочени в доказателството за вземането. От синдика се изисква да провери дали предявените вземания са обосновани и дали във връзка с тях е учредено право на обезпечение. Кредиторите и длъжникът могат да представят на синдика писмени възражения във връзка с вземанията или правата на обезпечение на вземанията, като това става преди събранието за защита на вземанията. Вземанията се защитават на общо събрание на кредиторите (събрание за защита на вземанията). Правата на обезпечение се защитават едновременно с вземанията, които те обезпечават. На събранието за защита на вземанията последните се разглеждат по реда, в който са били предявени. Дадено вземане, неговата поредност и правото му на обезпечение се считат за приети, ако нито синдикът, нито кой да е от кредиторите е възразил срещу тях по време на събранието за защита на вземанията, както и ако подалят възражение синдик или кредитор се откаже от възражението си на събранието за защита на вземанията. Синдикът е длъжен да възрази срещу вземане или право на обезпечение на събранието за защита на вземанията, ако съществуват основания за това. На събранието за защита на вземанията, вземания, удовлетворени с влязло в сила съдебно или арбитражно решение, права на обезпечение, приети с влязло в сила съдебно или арбитражно решение, както и права на обезпечение, вписани в имотния регистър, регистъра на плавателните съдове, регистъра на търговските залози или централния регистър на ценните книжа на Естония, се считат за приети без защита. Изготвя се списък на приетите вземания.

В протокола от събранието за защита на вземанията за всяко отделно вземане или право на обезпечение на вземане се посочва дали то е било прието или не, както и кой е възразил срещу вземането, неговата поредност или правото му на обезпечение. В протокола се посочват също така лицата, които са се отказали от подадено по-рано възражение. Ако вземането на даден кредитор не е било прието и кредиторът не е предявил иск за приемането му или ако съдът е отхвърлил иска, възраженията на кредитора във връзка с вземанията на друг кредитор не се вземат предвид. Ако срещу вземането на другия кредитор не са подадени други възражения, то се счита за прието. Вземане или поредност на вземане, които са били приети на събрание за защита на вземанията, не може да бъде оспорено(а) на по-късен етап.

Правила, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията в производството по оздравяване и в производството по реструктуриране на дълг

В производството по оздравяване длъжникът представя списък на задълженията, в който посочва всички вземания срещу него, както и съответните кредитори. Следователно самите кредитори не предявяват вземания. Кредитор, чието вземане е предложено за реструктуриране в съответствие с план за оздравяване и който не е съгласен с размера на вземането в производството по оздравяване, представя на съветника по оздравяването писмено заявление, в което посочва в какъв смисъл не е съгласен с вземането в известието за оздравяване и прилага доказателства в подкрепа на тези обстоятелства. Ако в рамките на определения срок няма подадено заявление, се счита, че кредиторът е съгласен с размера на вземането. Длъжникът може да възрази срещу изтъкнатите от кредитора аргументи, но трябва да обоснове своята позиция. Въз основа на изложените твърдения и доказателства съдът взема решение относно размера на основното и подчинените вземания, както и относно наличието и обхвата на обезпечението.

В производството по реструктуриране на дълг длъжникът представя план за реструктуриране на дълга, посочващ задълженията, които трябва да бъдат реструктурирани, и начина на реструктуриране, който се предлага от длъжника. Както и в производството по оздравяване, самите кредитори не предявяват вземания. Ако кредитор, чието вземане е предложено за реструктуриране, не е съгласен с информацията, предоставена от длъжника в списъка на задълженията, в определения от съда срок той уведомява съда или ако съдът е разпоредил това – съветника, в какъв смисъл не е съгласен с вземането и представя доказателствата в потвърждение на тези обстоятелства. Ако в рамките на определения срок няма подадено заявление, се счита, че кредиторът е съгласен с размера на вземането. Ако длъжникът или съветникът по оздравяването не са съгласни с твърдението в заявлението на кредитора, те незабавно представят пред съда заявлението заедно с доказателствата и обосновават несъгласието си с информацията в него. Въз основа на представените твърдения и доказателства съдът взема решение относно размера на основното и подчинените вземания, както и относно наличието на обезпечение.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Прилага се принципът на равно третиране на всички кредитори. Предвидени са обаче някои изключения, които предоставят на част от кредиторите право на предпочително удовлетворение.

Преди изплащането на средства въз основа на дела от разпределеното имущество, от масата на несъстоятелността се извършват разплащания, свързани с производството по обявяване на фалит, в следната последователност:

- 1) вземания, възникнали като следствие от изключване или събиране на имущество;
- 2) издръжка, дължима на длъжника и на лицата на негова издръжка;
- 3) вземания, които могат да бъдат предявени към масата на несъстоятелността;
- 4) разходи и разноски, направени в хода на производството по обявяване на фалит.

След извършването на тези разплащания вземанията на кредиторите се удовлетворяват в следната последователност:

- 1) обезпечени със залог приети вземания;
- 2) други приети вземания, предявени в рамките на определения срок;
- 3) други вземания, които не са предявени в определения срок, но които са били приети.

В случай на солидарни длъжници е възможно отговорността за задълженията на длъжника да бъде поета от трето лице. В този случай солидарният длъжник носи отговорност пред кредитора, независимо от неплатежоспособността на длъжника. Ако солидарен длъжник изплати и дела от задължението, което кредиторът е предявил срещу длъжника, този дял се приспада от вземането.

Освен това е възможно задължението на длъжника да бъде прехвърлено на трето лице в съответствие със закона. Ако работодател е изпаднал в неплатежоспособност, т.е. ако е бил обявен във фалит, или ако производството по фалит е приключило без обявяване на фалит, работникът или служителят ще бъде обезщетен за всяко неплатено възнаграждение преди обявяването на работодателя в несъстоятелност, за всяко възнаграждение за отпуск преди обявяването на работодателя в несъстоятелност и за всички неполучени обезщетения, когато трудовият договор е бил развален преди или след обявяването на работодателя в несъстоятелност. Ако даден работодател е неплатежоспособен, кредитор в производството по обявяване на фалит по отношение на неполучените до датата на падежа застрахователни премии за риск безработица, е държавата.

В производствата по оздравяване и при реструктуриране на дълг за маса на несъстоятелността не може да се говори, като исковете се удовлетворяват в съответствие с плана за оздравяване или реструктуриране на дълга. Планът за оздравяване не освобождава лице, което е солидарно отговорно за изпълнението на задължение на дадено предприятие, от изпълнение на задължението му. Ако лицето, което е солидарно отговорно за изпълнението на задължение на дадено предприятие, е изпълнило задължението си, то има право на регресен иск срещу предприятието само доколкото предприятието носи отговорност за изпълнението на задължението в съответствие с плана за оздравяване. Одобряването на план за реструктуриране не освобождава лице, което е солидарно отговорно за изпълнението на задължение на дадено

предприятие, от изпълнение на задължението му. Ако лицето, което е солидарно отговорно за изпълнението на задължението на длъжника, е изпълнило задължението си, то има право на регресен иск срещу длъжника само доколкото последният носи отговорност за изпълнението на задължението в съответствие с плана за реструктуриране.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Приключване на производство по обявяване на фалит и действие на приключването

Производството по обявяване на фалит приключва с отхвърлянето на молбата за обявяване на фалит, прекратяването на производството без обявяване на фалит, след като основанието за обявяване на фалит е престанало да съществува, със съгласието на кредиторите, при одобряването на окончателния доклад, при одобряването на предпазен конкордат или на други законови основания.

Съдът постановява решение за приключване на производството без да обяви фалит, независимо от неплатежоспособността на длъжника, ако имуществото на последния е недостатъчно за покриване на разходите и разноските, направени в хода на производството по обявяване на фалит, и ако е невъзможно имуществото да бъде събрано или върнато, или да се предяви иск срещу член на управителен орган. Освен това съдът може да приключи производството без да обяви фалит, независимо от неплатежоспособността на длъжника, ако имуществото на длъжника се състои главно от вземания за възстановяване на недължимо платени суми или вземания срещу трети лица, и удовлетворяването на тези вземания е малко вероятно. Съдът не приключва производството, ако длъжникът, кредитор или трето лице прехвърлят сумата, определена от съда като гаранция за покриване на разходите и разноските, направени в хода на производството по обявяване на фалит, по посочената за целта сметка. Ако производството по фалит на длъжник – юридическо лице, приключи без обявяване на фалит, временният синдик пристъпва към ликвидацията на юридическото лице в двумесечен срок от влизането в сила на решението за приключване на производството без производство по ликвидация. Ако при приключването на производството без обявяване на фалит длъжникът разполага с имущество, най-напред се погасяват възнаграденията на временния синдик и необходимите разходи.

Съдът приключва производството по обявяване на фалит въз основа на молба от страна на длъжника, ако основанията за производството по обявяване на фалит са престанали да съществуват, при условие че длъжникът докаже, че не е неплатежоспособен или че няма вероятност да изпадне в неплатежоспособност, в случай че фалитът е бил обявен поради вероятност от бъдеща неплатежоспособност на длъжника. Ако производството по обявяване на фалит е приключило, тъй като основанията за него са престанали да съществуват, юридическото лице не се закрива.

Съдът приключва производството по обявяване на фалит въз основа на молба от страна на длъжника, ако всички кредитори, които са предявили своите вземания в определения срок, са дали съгласието си за приключване на производството. Ако длъжник – юридическо лице, е трайно неплатежоспособен, съдът постановява решение за неговата ликвидация, с което производството приключва.

Производството по обявяване на фалит приключва с одобрението на окончателен доклад, който синдикът представя на комитета на кредиторите и на съда. В окончателния доклад синдикът предоставя информация във връзка с масата на несъстоятелността и получените от нейното осребряване средства, извършените разплащания, приетите от кредиторите вземания, предявените и непредявените искове и т.н. Кредиторите могат да подадат възражения срещу окончателния доклад пред съда. Съдът взема решение за одобряване на окончателния доклад и за приключване на производството по обявяване на фалит. Съдът отказва да одобри окончателния доклад и постановява решение за връщането му на синдика с цел продължаване на производството по обявяване на фалит, ако окончателният доклад разкрива, че правата на длъжника или на кредиторите са били нарушени в производството по обявяване на фалит.

Освен това производството по обявяване на фалит може да приключи с обявяването на предпазен конкордат. Предпазният конкордат представлява споразумение между длъжника и кредиторите за погасяването на задълженията и включва намаляване на размера на задълженията или удължаване на срока за погасяването им. В производство по обявяване на фалит предпазен конкордат се изготвя по предложение на длъжника или на синдика след обявяването на фалита. Общото събрание на кредиторите приема резолюция за сключване на предпазен конкордат. Решението за одобряването на предпазния конкордат се взема от съда. Съдът приключва производството по обявяване на фалит, като постановява решение за одобряване на предпазния конкордат.

Ако производството по обявяване на фалит не приключи в срок от две години от обявяването на фалита, синдикът подава доклад до комитета на кредиторите и до съда веднъж на всеки шест месеца до приключването на производството по обявяване на фалит. В този доклад синдикът излага причините, поради които производството по обявяване на фалит не е завършено, и предоставя информация относно продаденото и непродаденото имущество от масата на несъстоятелността и относно нейното управление. При приключването на производството по обявяване на фалит съдът освобождава синдика освен ако в закона не е предвидено друго. Съдът може да откаже да освободи синдика, ако към момента на приключване на производството по обявяване на фалит масата на несъстоятелността не е осребрена в пълен размер, все още се очаква да бъдат получени средства в масата на несъстоятелността, заведените от синдика дела не са били разгледани, както и ако синдикът възнамерява или е длъжен да заведе иск. В такъв случай синдикът продължава да изпълнява задълженията си и след приключване на производството по обявяване на фалит. Ако след приключването на производството по обявяване на фалит и освобождаването на синдика в масата на несъстоятелността постъпят парични средства, ако на разположение бъдат предоставени суми, които могат да бъдат разпределени, или ако стане ясно, че масата на несъстоятелността включва вещи, които не са били взети предвид при изготвянето на предложението за разпределение, съдът постановява решение за последващо разпределение по собствена инициатива или въз основа на подадена от синдика или от кредитор молба.

Приключване на производство по оздравяване и действие на приключването

Производствата по оздравяване се прекратяват, ако са приключили преди определения срок, ако оздравителният план е отменен, ако оздравителният план е изпълнен преди определения срок или ако срокът, определен в оздравителния план за неговото изпълнение, е изтекъл. Когато планът за оздравяване е изпълнен преди определения срок, производството по оздравяване се прекратява, ако предприятието е изпълнило всички задължения, които е поело в рамките на плана за оздравяване преди изтичането на срока за неговото изпълнение.

Производството по оздравяване може да приключи преди определения срок само преди одобряването на оздравителния план. Съдът приключва производството по оздравяване преди определения срок, ако предприятието наруши задължението си да сътрудничи или не внесе сумата, определена от съда като гаранция за покриване на възнаграденията и разходите на съветника или на експерта по оздравяването, ако оздравителният не бъде одобрен, ако предприятието подаде молба в този смисъл, ако основанията за образуване на производството по оздравяване са престанали да съществуват, ако имуществото на предприятието е пропиляно или интересите на кредиторите са увредени, ако планът за оздравяване не е подаден в определения срок или ако вземането е оспоримо. Ако съдът приключи производството по оздравяване преди определения срок, последиците от образуването му, поотделно и заедно, спират да съществуват със задна дата.

Когато срокът за изпълнение на оздравителния план изтече, производството по оздравяване се прекратява.

Производство по оздравяване може да бъде прекратено и с отмяна на оздравителния план. Планът за оздравяване се отменя, ако след одобряването на плана за оздравяване предприятието е осъдено за нарушение в производство по обявяване на фалит или за престъпление по

изпълнително производство, ако предприятието не изпълнява съществени свои задължения по плана за оздравяване, ако е очевидно, че при изтичането на поне половината от срока на действие на плана за оздравяване предприятието не е в състояние да изпълни задълженията, които е поело по силата на плана, въз основа на молба от съветника по оздравяването, ако таксата за услугите му не е платена или ако предприятието не оказва съдействие на съветника по оздравяването при изпълнението на задължението за надзор, или ако не предоставя на съветника по оздравяването информацията, която последният изисква с оглед на упражняването на надзора, ако предприятието подаде молба за отмяна на оздравителния план, или ако предприятието е обявено във фалит. При отмяната на оздравителния план последиците от образуването на производството по оздравяване спират да съществуват със задна дата.

Приключване на производство по реструктуриране на дълг и действие на приключването

Производството по реструктуриране на дълг приключва, когато молбата за реструктуриране на дълга е отхвърлена или обявена за недопустима, когато планът за реструктуриране на дълга е отменен, когато производството е приключило или когато срокът за изпълнението му, определен в плана за реструктуриране, е изтекъл. Когато планът за реструктуриране е изпълнен преди определения срок, производството се прекратява, ако длъжникът е изпълнил всички задължения, които е поел в рамките на плана за реструктуриране преди изтичането на срока за неговото изпълнение.

Съдът отменя план за реструктуриране въз основа на молба от страна на длъжника и ако длъжникът бъде обявен във фалит. Съдът отменя план за реструктуриране, ако длъжникът не изпълнява съществени свои задължения по него, ако е очевидно, че при изтичането на поне половината от срока на действие на плана за реструктуриране длъжникът не е в състояние да изпълни задълженията, които е поел по силата на плана, ако длъжникът няма проблеми с платежоспособността или ги е преодолял, ако длъжникът, умишлено или поради груба небрежност, е представил съществено неточна или непълна информация относно своето имущество, доходи, кредитори или задължения, ако длъжникът е извършил плащания в полза на кредитори, които не фигурират в плана за реструктуриране, като по този начин е увредил в значителна степен интересите на другите кредитори, ако длъжникът не оказва съдействие на съда или на съветника при изпълнението на задължението за надзор или не предоставя на съветника информацията, която последният е изискал с оглед на упражняването на надзора, или ако длъжникът не внесе сумата, която съдът е определил като гаранция за покриването на възнаграждението и на разходите на съветника или на експертите. При отмяната на план за реструктуриране последиците от допускането на молбата за реструктуриране на дълга спират да съществуват със задна дата.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Права на кредиторите след приключването на производството по обявяване на фалит

След приключването на производството по обявяване на фалит вземания, които е можело да бъдат предявени, но не са били предявени в хода на производството по обявяване на фалит, както и предявени вземания, които не са били удовлетворени или срещу които длъжникът е подал възражение, може да бъдат предявени от кредиторите срещу длъжника в съответствие с общата процедура. В такива случаи лихви и лихви за забава не се начисляват за периода на производството по обявяване на фалит.

Ако длъжник – физическо лице, е освободен от задълженията, които не са били изпълнени в хода на производството по обявяване на фалит, вземанията на кредиторите в производството по обявяване на фалит срещу длъжника, включително вземанията на кредиторите в производството по обявяване на фалит, които не са предявили своите вземания в хода на производството, с изключение на задълженията за изплащане на обезщетения за вреди, причинени умишлено поради неправомерни действия, или за изплащане на издръжка на дете или родител, се погасяват. След приключването на производството по обявяване на фалит кредиторите могат да предявяват и вземания, произтичащи от задължения, които могат да бъдат предявени към масата на несъстоятелността и които не са били удовлетворени в производството по обявяване на фалит срещу длъжника. Вземания, възникнали в хода на производство по обявяване на фалит, които не са могли да бъдат предявени в рамките на производството, също могат да бъдат предявени срещу длъжника в съответствие с общата процедура. В този случай давностният срок започва да тече от приключването на производството по обявяване на фалит. До степента, в която прието вземане на кредитор не е било удовлетворено в рамките на производството по обявяване на фалит, решението може да се използва като инструмент за изпълнение освен ако длъжникът не е възразил срещу вземането или съдът е признал вземането на кредитора.

Права на кредиторите след приключването на производството по оздравяване

Ако производство по оздравяване е приключило при изтичането на срока за изпълнение на оздравителния план, кредитор може да наложи принудително изпълнение на вземане, реструктурирано съгласно оздравителния план, само до степента, която е била договорена в плана за оздравяване, но не е била изпълнена в съответствие с него.

При отмяната или предсрочно прекратяване на оздравителния план последиците от образуването на производството по оздравяване спират да съществуват със задна дата. Правото на кредитор, чието вземане е било реструктурирано в съответствие с плана за оздравяване, да предяви вземане срещу предприятието се възстановява в първоначалния размер. Трябва да се вземат предвид също и печалбите, реализирани от кредитора в хода на прилагането оздравителния план.

Права на кредиторите след приключването на производството по реструктуриране на дълг

При обявяване на молба за недопустима или при нейното отхвърляне, или при приключване на производството всички последиците от допускането на молбата спират да съществуват със задна дата. Правото на кредитор, чието вземане е било реструктурирано в съответствие с плана за реструктуриране, да предяви вземане срещу предприятието се възстановява в първоначалния размер. Трябва да се вземат предвид също и печалбите, реализирани от кредитора в хода на прилагането на плана за реструктуриране.

След изтичането на срока за изпълнение на план за реструктуриране кредиторът може да наложи принудително изпълнение на вземане, реструктурирано съгласно плана за реструктуриране, само до степента, която е била договорена в плана за реструктуриране, но не е била изпълнена в съответствие с него.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност

Ако молбата за обявяване на фалит е уважена или производството по обявяване на фалит завърши със сключване на предпазен конкордат, разходите и разноските, направени в хода на производството по обявяване на фалит, са погасяват от масата на несъстоятелността. Ако съдът отхвърли или обяви за недопустима молба на кредитор за обявяване на фалит или ако производството по несъстоятелност бъде приключено поради оттегляне на молбата за обявяване на фалит от страна на кредитора, разходите и разноските, направени в хода на производството по обявяване на фалит, се възстановяват от кредитора. При приключването на производството без обявяване на фалит съдът взема решение относно разделянето на разходите и разноските, направени в хода на производството по фалит, в зависимост от обстоятелствата.

Ако производство, образувано въз основа на молба на длъжника, бъде приключено без обявяване на фалит и имуществото на длъжника е недостатъчно за извършване на необходимите разплащания, съдът разпорежда на длъжника да изплати възнагражденията и разходите на временния синдик, които подлежат на възстановяване, но може да разпреди и тяхното изплащане с държавни средства. Възстановените с държавни средства възнаграждение и разходите на временния синдик не надвишават 397 EUR(включително предвидените от закона данъци, с

изключение на данъка върху добавената стойност). Съдът не разпорежда възнаграждението и разходите на временния синдик да се платят с държавни средства, ако длъжникът, кредитор или третото лице са прехвърлили сумата, определена от съда като гаранция за покриване на подлежащите на възстановяване възнаграждение и разходи на временния синдик, по посочената за целта сметка.

Производство по оздравяване

При образуването на производство по оздравяване съдът определя срок, в рамките на който предприятието трябва да прехвърли сумата, определена от съда като гаранция за покриването на първоначалното възнаграждение и първоначалните разходи на съветника по оздравяването, по посочената за целта сметка. Ако предприятието не внесе тази сума, съдът приключва производството по оздравяване. Размерът на възнаграждението на съветника по оздравяването и на разходите, които подлежат на възстановяване, се определя от съда при освобождаването на съветника по оздравяването или при одобряването на план за оздравяване въз основа на доклада за дейността и разходите на съветника по оздравяването.

Ако съдът привлече експерти в производството по оздравяване, последните имат право на възстановяване на необходимите и оправдани разходи, които са направили в изпълнение на задълженията си, както и да получат възнаграждение за изпълнението на възложените им задачи. Размерът на възнаграждението на експерт и на разходите, които подлежат на възстановяване, се определя от съда при освобождаването на експерта въз основа на доклада за дейността му и на разходите, които са били представени в рамките на определения от съда срок. При определянето на възнаграждението на експерта съдът може да изслуша и предприятието.

Производство по реструктуриране на дълг

Длъжникът поема разходите и разноските, направени в хода на производството по реструктуриране на дълга. Процесуалните разноси на кредиторите се поемат от самите кредитори. Съдът може да разпорежи на длъжника да поеме процесуалните разноси на кредиторите, ако длъжникът съзнателно е подал необоснована молба за реструктуриране на дългове или причини процесуални разноси на кредиторите, като по друг начин съзнателно подаде невярна информация или съзнателно подаде необоснована молба или възражение. Длъжникът няма да получи никаква процесуална помощ от държавата във връзка със заплащането на държавната такса. Ако изпълни планът за реструктуриране на дълга, длъжникът не трябва да възстановява разходите за предоставената от държавата процесуална помощ. Ако бъде назначен съветник или експерт, съдът определя сумата, която длъжникът трябва да внесе като гаранция за покриване на възнаграждението и разходите на съветника или експерта по посочената за целта сметка.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Производство по обявяване на фалит

При обявяване на фалит правото на длъжника да управлява и да се разпорежда с масата на несъстоятелността се прехвърля на синдика по несъстоятелността. След обявяването на фалита всички актове на разпореждане на длъжника с вещи, които са включени в масата на несъстоятелността, са нищожни. Длъжник – физическо лице, може да се разпорежда с масата на несъстоятелността със съгласието на синдика. Всяко разпореждане без съгласието на синдика е нищожно.

Посредством процедура за събиране на вземания съдът обявява за нищожни сделки или други актове на длъжника, сключени или изпълнени преди обявяването на фалита, които увреждат интересите на кредиторите. Ако сделка, предмет на събиране на вземания, е сключена, или друг акт, предмет на събиране на вземания, е извършен в периода от назначаването на временния синдик до обявяването на фалита, се счита, че сделката или актът увреждат интересите на кредиторите.

Длъжникът, кредитор или синдикът могат да поискат от съда да отмени резолюция на общото събрание на кредиторите, ако тя е в противоречие със закона или е приета в нарушение на предвидената от закона процедура, или ако правото на оспорване на резолюцията е установено пряко със закон. Обявяване на резолюция на общото събрание на кредиторите за нищожна може да бъде поискано също и ако резолюцията уврежда общите интереси на кредиторите.

При образувано производство по освобождаване на длъжник – физическо лице, от неговите задължения по искане на кредитор съдът може да отмени решението, освобождаващо длъжника от задълженията, които не са били изпълнени по време на производството по обявяване на фалит, в срок от една година от постановяването на решението, ако стане очевидно, че длъжникът умишлено е нарушил задълженията си в хода на производството по освобождаване от задължения и по този начин съществено е възпрепятствал удовлетворяването на вземанията на кредиторите.

Ако след обявяването на фалита длъжникът и кредиторите се договорят да сключат предпазен конкордат, съдът може да отмени предпазния конкордат, ако длъжникът не изпълнява задълженията, произтичащи от конкордата, ако бъде осъден за нарушение в производството по несъстоятелност или за престъпление по изпълнително производство, или ако е очевидно, че при изтичането на поне половината от срока на действие на предпазния конкордат длъжникът не е в състояние да изпълни условията по него. Отмяната на предпазен конкордат засяга всички участвали в него кредитори и по този начин защитава всички кредитори.

Производство по оздравяване

Съдът отменя план за оздравяване, ако след одобряването на плана за оздравяване предприятието е осъдено за нарушение в производство по обявяване на фалит или за престъпление по изпълнително производство, ако предприятието не изпълнява съществени свои задължения по плана за оздравяване, ако е очевидно, че при изтичането на поне половината от срока на действие на плана за оздравяване предприятието не е в състояние да изпълни задълженията, които е поело по силата на плана, въз основа на молба от съветника по оздравяването, ако таксата за услугите му не е платена или ако предприятието не оказва съдействие на съветника по оздравяването при изпълнението на задължението за надзор, или ако не предоставя на съветника по оздравяването информацията, която последният изисква с оглед на упражняването на надзора, ако предприятието подаде молба за отмяна на оздравителния план, или ако предприятието е обявено във фалит. Правото на кредитор, чието вземане е било реструктурирано в съответствие с плана за оздравяване, да предяви вземане срещу предприятието се възстановява в първоначалния размер, като трябва да се вземат предвид печалбите, реализирани от кредитора в хода на прилагането оздравителния план.

Производство по реструктуриране на дълг

Съдът отменя план за реструктуриране въз основа на подадена от длъжника молба или ако длъжникът е обявил фалит, или ако длъжникът не изпълнява съществени свои задължения по плана за реструктуриране, ако е очевидно, че при изтичането на поне половината от срока на действие на плана за реструктуриране длъжникът не е в състояние да изпълни задълженията, които е поел по силата на плана, ако длъжникът няма проблеми с платежоспособността или ги е преодолял и реструктурирането на вземанията на кредиторите вече не е справедливо за тях поради съществени промени в обстоятелствата, ако длъжникът, умишлено или поради груба небрежност, е представил съществено неточна или непълна информация относно своето имущество, доходи, кредитори или задължения, ако длъжникът е извършил плащания в полза на кредитори, които не фигурират в плана за реструктуриране, като по този начин е увредил в значителна степен интересите на другите кредитори, ако длъжникът не оказва съдействие на съда или на съветника при изпълнението на задължението за надзор или не предоставя на съветника

информацията, която последният е изискал с оглед на упражняването на надзора, или ако длъжникът не внесе сумата, която съдът е определил като гаранция. Правото на кредитор, чието вземане е било реструктурирано в съответствие с плана за реструктуриране, да предяви вземане срещу предприятието се възстановява в първоначалния размер. Трябва да се вземат предвид също и печалбите, реализирани от кредитора в хода на прилагането на плана за реструктуриране.

Последна актуализация: 12/02/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Гърция

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производства по несъстоятелност могат да се образуват срещу търговци и срещу сдружения на лица с юридическа правосубектност, които преследват стопанска цел.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

За да се образува производство по несъстоятелност, трябва да се подаде молба от самия длъжник, от кредитор с правен интерес или от прокурора в първоинстанционния съд (*eisangeléas protodikón*), ако са налице съображения от обществен интерес. Условия за образуване на производството: а) когато молбата е подадена от кредитор, длъжникът трябва да е в състояние на неплатежоспособност; б) когато молбата е подадена от длъжника, достатъчно е да съществува опасност от неплатежоспособност. Съдът определя датата на спиране на плащанията, която не може да предшества с повече от две години датата на публикуване на решението. Председателят на съда може, по искане на лице, имащо правен интерес, да разпорежда всяка мярка, която счита за необходима за предотвратяване на евентуални промени в имуществото на длъжника, които биха били в ущърб на кредиторите. Изпълнението на тези мерки се прекратява автоматично след излизане на решението за обявяване в несъстоятелност.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

В масата на несъстоятелността (*ptocheutikí periousía*) влиза цялото имущество на длъжника, без значение къде се намира то, към датата на обявяване в несъстоятелност. В нея не се включва а) несеквестируемо имущество, т.е. вещи, които са абсолютно необходими за основното препитание на длъжника и семейството му, както и вещи, от които длъжникът има нужда, за да бъде в състояние да работи за осигуряване на прехраната си, или б) имущество, изключено по силата на специални правни разпоредби. Също така в нея не се включва имущество, което длъжникът е придобил след обявяването му в несъстоятелност.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Считано от датата на обявяването му в несъстоятелност, длъжникът автоматично се лишава от правото да управлява, т.е. да администрира имуществото си и да се разпорежда с него. Всеки акт на управление от страна на длъжника, извършен без съгласието на синдика (*syndikos*), е недействителен. Имуществото се управлява от синдика. Длъжникът може да поеме управлението на собственото си имущество само в изключителни случаи, които са посочени в закона. Назначеният синдик трябва да е адвокат с минимум петгодишен опит. Работата на синдика се контролира от съдията докладчик по делото (*eisigitís dikastís*). Някои от актове на синдика изискват разрешението на съда, който гледа делото за обявяване в несъстоятелност („съд по несъстоятелността“, *ptocheutikó dikastirio*). Съдът по несъстоятелността е най-висшата контролна инстанция, която отговаря за хода на производството по несъстоятелност.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Обявяването в несъстоятелност не засяга правото на кредитора да направи прихващане с насрещно вземане на длъжника, ако условията за прихващане са били изпълнени преди обявяването в несъстоятелност. Забраните, касаещи прихващанията, се прилагат също и в случаи на несъстоятелност.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Всички двустранни договори, които не са изпълнени към датата на обявяването в несъстоятелност и по които длъжникът е страна, остават в сила, освен ако в Кодекса на несъстоятелността не е предвидено друго. С разрешение на съдията докладчик синдикът има право да изпълни всички неизпълнени договори и да изисква тяхното изпълнение от контрагентите. Всички договори с дълготраен характер остават в сила освен ако законът не предвижда друго. Изключение правят финансовите договори. Разпоредбите на законодателството в областта на несъстоятелността не засягат правото на прекратяване в съответствие със закона или по силата на договора. Обявяването в несъстоятелност е основание за прекратяване на договори от личен характер, по които длъжникът е страна. Синдикът може да прехвърля договорни взаимоотношения, по които длъжникът е страна, на трето лице. При обявяването в несъстоятелност трудовите правоотношения се прекратяват.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

При обявяване в несъстоятелност всички производства срещу длъжника, започнати от индивидуални кредитори и целящи удовлетворяване или изпълнение на вземания в обхвата на несъстоятелността, се спират автоматично, без да се засягат разпоредбите относно обезпечените кредитори, за които спирането не се прилага по отношение на обезпечението от масата на несъстоятелността. При определени условия обаче за тези кредитори може да се приложи спиране за срок от няколко месеца. По-конкретно при обявяване в несъстоятелност се забраняват следните действия: продължаване на действия по принудително изпълнение, подаване на установителни или осъдителни искиове, продължаване на такива съдебни дела, подаване или разглеждане на въззивни искиове, както и за издаване на актове от административен или данъчен характер или тяхното принудително изпълнение за сметка на имуществото от масата на несъстоятелността.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Синдикът продължава всички дела, които са висящи към датата на обявяването в несъстоятелност, ако длъжникът е кредитор по тях. Ако той е длъжникът, делата се спират и се следва процедурата по предявяване и установяване на вземания.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Кредиторите трябва да предявят претенциите си срещу длъжника пред секретаря по несъстоятелността (*grammatéas ton ptocheúseon*). Всички кредитори, независимо от техните привилегии и обезпечения, включително тези с условни вземания, съставляват събранието на кредиторите (*synélesi ton pistotón*). Първото събрание се свиква с решението за обявяване в несъстоятелност. Събранието може да избере тричленен комитет на кредиторите (*epitropi pistotón*), който може на свой ред да назначи общ представител на всички членове. Тричленният комитет на кредиторите контролира хода на производството по несъстоятелност.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

След като приключи описа на движимото и недвижимото имущество на длъжника, синдикът може да се консултира със съдията докладчик и да поиска разрешение за продажба на стоки или движими вещи, включени в масата на несъстоятелността, но само доколкото това е необходимо за покриването на текущите нужди. Едва след като установяването на кредиторите приключи и при условие че няма приет или ратифициран план за оздравяване на предприятието, или в случай че приемането или ратифицирането му е отменено, синдикът може да пристъпи към осребряване на имуществото на длъжника и разпределение на приходите между кредиторите, като се разпорежда с предприятието като цяло или с отделни негови активи. Разпореждането с недвижимото имущество на длъжника става само с разрешението на съда по несъстоятелността, дадено в отговор на искане от страна на синдика и след доклад от съдията докладчик.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Всички кредитори на длъжника може да предявяват вземанията си и да представят документите си пред секретаря по несъстоятелността, независимо дали техните вземания са привилегировани или не и дали са обезпечени или не. В производството по несъстоятелност участват кредиторите, които към датата на обявяването в несъстоятелност имат договорно парично вземане срещу длъжника, което вече е възникнало и може да бъде предявено пред съда. Вземания, възникнали след образуването на производството по несъстоятелност, не могат да бъдат предявявани. Съдебните разноски на синдика, разходите, направени във връзка с управлението на масата на несъстоятелността, възнаграждението на синдика и всякакви вземания, предявени към масата на несъстоятелността (*omadiká pistómata*), се отчисляват предварително след вземането на решението да се пристъпи към осребряване на масата на несъстоятелността и се удовлетворяват преди останалите по ред кредитори на длъжника.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Вземанията трябва да се предявяват в писмена форма пред секретаря по несъстоятелността, като се уточняват видът, причината, датата на възникването и т.н., в срок от един месец от датата на публикуване на решението за обявяване в несъстоятелност в Бюлетина на съдебните известия на Осигурителната каса на адвокатите (*Deltío Dikastikón Dimosieúseon tou Tameíou Nomikón*). След изтичане на посочения по-горе срок за предявяване кредиторът може да подаде възражение (*anakopí*) и да поиска вземането му да бъде установено от съда по несъстоятелността. По отношение на установяването се прилага следното: а) то се извършва от синдика в присъствието на съдията докладчик три дни след изтичане на определения срок за предявяване на вземанията; б) кредитор, чието вземане подлежи на установяване, може да присъства на заседанието лично или чрез надлежно упълномощена трета страна; в) установяването се извършва чрез сравняване на документите на кредитора с книгата и документите на длъжника; г) съдията докладчик изготвя доклад относно установяването на кредиторите; д) в случай на съмнение съдията докладчик решава дали да приеме вземането и може да го приеме временно; е) по време на установяването възражения могат да подават длъжникът, синдикът и кредиторите с вече приети вземания. Не съществува специален уебсайт, на който да се предоставят специални формуляри във връзка с посочената по-горе процедура. Съответни формуляри обаче могат да се намерят в секретариата по несъстоятелността към първоинстанционния съд (*protodikeío*).

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

След като се вземе решение за осребряване на масата на несъстоятелността, синдикът без излишно забавяне съставя списък за разпределение и го предоставя на съдията докладчик. Последният обявява изпълнителната сила на списъка и го излага в канцеларията си. При разпределянето се вземат предвид следните общи привилегии: i) вземания, произтичащи от всякакви видове финансиране, целящи продължаването на дейността на длъжника; ii) вземания за лечение и погребение на длъжника; iii) вземания за осигуряване на необходимите разходи за храна; iv) вземания на работници и служители във връзка с работата им, адвокатски хонорари; v) вземания на земеделски производители; vi) вземания на държавните и местните органи в Гърция; vii) вземания по гаранционния фонд (*syngenyitikó*), както и специфичните привилегии на кредиторите, т.е. привилегировани вземания върху конкретно движимо или недвижимо имущество на длъжника, или върху определена парична сума. При наличие на припокриващи се привилегии по отношение на приходите от продажбата на дадено имущество или на парична сума, съответните разпоредби на Гражданския процесуален кодекс се прилагат *mutatis mutandis*.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Длъжникът или синдикът могат да представят в съда по несъстоятелността план за оздравяване. Той трябва да включва информация относно финансовото състояние на длъжника и предложението за удовлетворяване на кредиторите, описание на мерките, които ще бъдат предприети, например организационни промени и стопански планове, определянето на правата и като цяло на поредността на всеки кредитор в зависимост от категорията, на която принадлежи и т.н. Съдът по несъстоятелността автоматично извърши предварителна оценка на плана в рамките на 20 дни от подаването му и може да го отхвърли въз основа на предвидените в закона конкретни основания. Ако съдът не отхвърли плана, той дава на кредиторите срок от не по-малко от три месеца, в който да го приемат или отхвърлят, и определя дата за събрание на кредиторите. Обсъжданията и гласуването на плана се провеждат в присъствието на съдията докладчик. Приемането на плана изисква квалифицирано мнозинство. След като кредиторите приемат плана за оздравяване, той се представя в съда, за да бъде ратифициран. След постановяването на окончателното решение за одобряване на плана той става задължителен за всички кредитори, независимо от поредността им и от това дали са предявили вземанията си или не. Производството по несъстоятелност се прекратява. Кредиторите могат да пристъпят към подаване на искове по индивидуалния исков ред.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

При приключването на производството по несъстоятелност лишаването на длъжника от права се прекратява, той възвръща правото си да управлява своето имущество, а кредиторите могат да пристъпят към подаване на искове по индивидуалния исков ред. По-специално производството по несъстоятелност се прекратява след осребряването на имуществото, като синдикът представя доклад в срок от един месец.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Разходите и разноските във връзка с производството по несъстоятелност се покриват за сметка на масата на несъстоятелността.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Всички актове, извършени от длъжника в периода от спирането на плащанията до обявяването му в несъстоятелност („подозрителен период“, *ýpoptí períodos*), които са в ущърб на кредиторите като цяло, могат да бъдат отменени (актове, подлежащи на възможна отмяна, *práxeis dynitíkis anáklisis*) или трябва да бъдат отменени (актове, подлежащи на задължителна отмяна, *práxeis ypochreotíkis anáklisis*) при спазване на условията и реда, предвидени в законодателството в областта на несъстоятелността. Иск за отмяна може да бъде внесен пред съда по несъстоятелността от синдика или, при определени условия, от кредитор. Всеки, който е придобил имущество на длъжника въз основа на отменен акт, трябва да върне това имущество в масата на несъстоятелността.

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Испания

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производството по несъстоятелност, наречено „*concurso de acreedores*“ („събрание на кредиторите“), се прилага както по отношение на длъжници, които са граждани, така и по отношение на търговци, независимо дали са физически или юридически лица. Със Закон 25/2015 от 28 юли 2015 г. се въвеждат спецификации за производството по несъстоятелност когато длъжникът е физическо лице, особено, когато се цели опрощаване на неуредените в хода на производството задължения на длъжника.

Всеки длъжник може да бъде обявен в несъстоятелност, независимо от това дали е физическо лице (включително малолетни или непълнолетни деца или лица без правоспособност) или юридическо лице, предприемач или потребител, макар че в законът се съдържат някои спецификации във връзка с вида на въпросния длъжник, особено в случай на търговски дружества или потребители.

Юридически лица могат да бъдат обявени в несъстоятелност, дори и когато са в ликвидация. В този случай е без значение дали те са част от група дружества, тъй като едно или няколко от дружествата, които формират групата, могат да бъдат обявени в несъстоятелност, без да се обявява самата група.

Производство по несъстоятелност може да бъде образувано по отношение на наследство, при условие че то не е прието безусловно.

Органите, които съставляват териториалната организация на държавата, органите от публичния сектор и други публичноправни органи, не могат да бъдат обявени в несъстоятелност.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

2.1 Условия за образуване на производство по несъстоятелност:

В законът са определени определени субективни и обективни предпоставки, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъде образувано производство по несъстоятелност:

А) Субективни предпоставки: всеки длъжник може да бъде обявен в несъстоятелност, независимо от това дали е физическо или юридическо лице, предприемач или потребител, макар че в законът се съдържат някои спецификации във връзка с вида на въпросния длъжник, особено в случай на търговски дружества или потребители.

Органите, които съставляват териториалната организация на държавата, органите от публичния сектор и други публичноправни органи, не могат да бъдат обявени в несъстоятелност.

Б) Обективни предпоставки: неплатежоспособността на длъжника, определена като неспособността да плаща редовно своите задължения.

2.2 Страни, които могат да подадат молба за образуване на производство

В зависимост от това дали молбата за образуване на производство по несъстоятелност се подава от длъжника или от кредиторите, изискванията за подаване могат да бъдат различни.

Ако молбата за производство по несъстоятелност е подадена от длъжника (доброволна несъстоятелност), той трябва да докаже пред съда, че понастоящем е неплатежоспособен или че ще бъде такъв в близко време; това означава, че не може да плаща редовно своите задължения. Ако неплатежоспособността е настояща, длъжникът е задължен да подаде молба за производство по несъстоятелност в срок от два месеца от момента, в който е осъзнал или следва да е осъзнал своята неплатежоспособност.

Съгласно законът обаче, в този двумесечен срок, длъжникът може да уведоми съда, че е в процес на договаряне на споразумение с кредиторите за рефинансиране на задължението; в този случай крайният срок се отлага, докато текат преговорите и кредиторите не могат да започнат отделно изпълнително производство срещу активите, които са необходими на длъжника за неговата дейност за срок от три месеца. След като изтече този срок и ако не е постигнато споразумение с кредиторите, длъжниците могат да подадат в едномесечен срок молба за производство по несъстоятелност.

С молбата, длъжниците трябва да представят определени документи, като например доклад за стопанската си дейност, опис на активите, списък на кредиторите, в който се посочват кредитни гаранции, списък на служителите и техните отчети, ако са задължени да ги водят.

Длъжниците, които могат да бъдат физически или юридически лица, са задължени да подадат молба за производство по несъстоятелност, когато се намират в положение на настояща неплатежоспособност, която се определя като положение, при което лице не може да плаща редовно своите задължения. От друга страна, ако неплатежоспособността е предстояща (не съществува към настоящия момент, но е очаквана), длъжниците просто имат право да подадат молба за решение за обявяване в несъстоятелност.

Подаването на молбата пред търговския съд (*juzgado de lo mercantil*) трябва да е в съответствие с определени задължителни изисквания, предвидени в член 6, параграф 2 от Закона за несъстоятелността (*Ley Concursal*): доклад за финансовата и правна история на длъжника; посочване на това, дали осъществява стопанска дейност; ако е юридическо лице, трябва да се определят неговите акционери, синдици или ликвидатори, както и официалния одитор; опис на активи и права със съответната информация за тяхната идентификация; списък по азбучен ред на кредиторите, в който се посочва адреса, размера и падежа на вземанията, както и съществуващите гаранции; когато е приложимо, списък на служителите; ако длъжникът е задължен да води отчетност, той трябва да представи счетоводните книги; в случай, че принадлежи към група от дружества, той трябва да посочи това и да представи консолидираните отчети на групата.

Длъжниците са задължени да сътрудничат на съдията, който е назначен по производството по несъстоятелност и на синдиците, но не само по пасивен начин, като предоставят това, което се изисква от тях, а и като участват активно в съобщаването на всичко, което е от значение. Това задължение включва също така задължението да се явят (пред съда и пред синдиците), с цел да сътрудничат и да информират. Тези задължения засягат длъжници, които са физически лица и които от фактическа или от правна гледна точка са директори на юридически лица, независимо от това дали са настоящи или са изпълнявали тази роля през предходните две години. Неспазването на това задължение води до презумпцията за умишлено неправомерно поведение или груба небрежност, за целите на обявяването на несъстоятелността за виновно причинена (в случаите, в които се прилага параграфът за виновност; т.е. поради одобрението на споразумение, което е във вреда или образуване на производство по ликвидация).

Длъжникът може да бъде обявен за отговорен за несъстоятелността и да бъде санкциониран. Една от целите на производството по несъстоятелност е да се анализират причините за несъстоятелността и по-специално, дали поведението на длъжника или на други лица, с които той е пряко или косвено свързан, е допринесло за причиняването или отежняването на несъстоятелността. Това включва разясняване на съответните задължения, като се използва таблицата на санкциите, определена в член 172 и член 172 bis от Законът за несъстоятелността.

2.3 Образуване на производство и срок, в който процедурите влизат в сила:

Съдията трябва да разгледа представената му документация и ако неплатежоспособността или предстояща неплатежоспособност е обоснована, той трябва да обяви длъжника за неплатежоспособен в деня, в който е подадена молбата или на следващия ден. Ако представената документация е непълна, съдията може да предостави еднократен петдневен срок за нейното допълване.

Молба за образуване на производството по несъстоятелност може да бъде подадена и от всеки от кредиторите, в който случай говорим за принудително производство (*concurso necesario*). Кредиторите, които подават молба за постановяване на решение за обявяване в несъстоятелност трябва да представят доказателства за настоящата неплатежоспособност на длъжника, както и за заповед за изпълнение срещу длъжника, в която се доказва, че не са получени достатъчно активи за събиране на задължението или трябва да представят доказателства за определени факти, водещи до презумпция за несъстоятелност, като например: длъжникът е прекратил плащането на задълженията си като цяло; наличието на цялостно налагане на запор върху активите на длъжника; бързото укриване или ликвидация на активи; или неплащане на определени задължения (данъци, социални осигуровки, вземания на работници и служители).

Ако молбата за образуване на производството по несъстоятелност се подава от кредитор, длъжникът се призовава и може да оспори решението за обявяване в несъстоятелност. В тези случаи, съдията свиква заседание, по време на което страните могат да представят доказателства, с определени ограничения, и съдията трябва да реши дали понастоящем длъжникът е неплатежоспособен или не, и при необходимост да постанови решение за обявяване в несъстоятелност. Производство може да бъде образувано и ако длъжникът приеме решението за обявяването в несъстоятелност, не го оспорва или не се яви по време на заседанието.

Длъжници, които са физически лица в ситуации на настояща или предстояща неплатежоспособност, за които са установени задължения в размер, който не надхвърля пет милиона евро, могат да подадат молба за процедура за постигане на *извънсъдебно споразумение за плащане*.

Юридически лица, които изпълняват изискванията, предвидени в член 231 от Законът за несъстоятелността, също могат да направят това.

Решението за образуване на производство по несъстоятелност влиза в сила веднага след постановяването му, дори и да е подадена жалба.

2.4 Публикуване на решение за обявяване в несъстоятелност:

За предпочитане е решението за обявяване в несъстоятелност да бъде публикувано чрез електронни средства, а извлечение от решението трябва да бъде публикувано в Държавен вестник на Испания, въпреки че съдията може да разпореди публикуването му в повече медии, ако счита това за необходимо.

2.5 Временни мерки:

По искане на лицето, подало молба за производство по несъстоятелност и ако е приложимо, след предоставяне на обезпечението за покриване на потенциални задължения и след като съдията е допуснал молбата, той може да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че активите на длъжника не се използват по начин, предвиден съгласно общото процесуално право.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

3.1 Активи, които са част от масата на несъстоятелността

Всички активи и права, притежавани от длъжникът към момента на решението за обявяване в несъстоятелност, са част от масата на несъстоятелността или „активите, включени в производството“, както и всички тези, които длъжникът придобива или които се възстановяват по време на производството. Освободени са активи, които съгласно закона за обявени са несеквестрируеми.

Кредитори с предпочитателни права върху кораби или въздухоплавателен съд, могат да отделят тези активи от масата на несъстоятелността като предприемат допустимите от секторното законодателство действия.

В случай на производство по несъстоятелност с длъжници, които са физически лица и са женени, техните отделни активи ще представляват част от активите, включени в производството и ако имат споразумение за съпругеска имуществена общност, общите активи също ще бъдат включени, ако са необходими, за да покрият задълженията на длъжника.

Производството по несъстоятелност не изисква прекъсване на дейността на длъжника и той може да продължи работата на своето дружество, съгласно договореното споразумение за разрешаване или прекратяване на неговите правомощия. По принцип, в случай на осъществяване на надзор над правомощията на длъжника е необходимо синдиките да дадат разрешение за управлението или разпореджането с активите, макар че за определени действия от общо естество е възможно те да бъдат разрешени, ако са част от нормалната дейност на дружеството. По принцип, до одобрението на споразумението с кредиторите или образуването на производството по ликвидация, активите не могат да бъдат обременени, с цел да се финансира обявено в несъстоятелност дружество, без разрешението на съдията. В следващия раздел се разясняват договореностите за спиране или осъществяване на надзор над правомощията на длъжника.

Половината от финансирането чрез новопостъпили парични доходи в контекста на процес на рефинансиране се счита за вземане към масата на несъстоятелността.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

4.1 Правомощия на длъжника

По принцип, разликата между доброволното производство и принудителното производство е отправната точка (член 22). В първия случай, длъжникът продължава да управлява и да се разпореджда със своите активи и подлежи на надзор от страната на синдика, като изисква неговото разрешение или съгласие. По отношение на принудителното производство, правомощията на длъжника да управлява и да се разпореджда с активите си се прекратяват и длъжникът се подчинява на синдика. Разпоредбата не цели да се налага санкция на длъжника, а по-скоро да се защитят активите и да гарантира резултата от производството.

Критерият обаче е продължаване на стопанската дейност на длъжника, във връзка с която член 44 позволява на синдика да състави списък на дейности, които поради своето естество и размер са освободени от необходимия надзор. Системата е гъвкава, тъй като чрез мотивирано решение съдията може да разпореди прекратяването на правомощията, в случай на доброволно производство и да разпореди по силата на споразумение за разрешение или съгласие осъществяване на обикновен надзор, в случай на принудително производство, като посочи рисковете, които се надява за да бъдат избегнати и очакваните предимства.

По същия начин, по искане на синдика, първоначалното споразумение за ограничаване или обмен на правомощия може да бъде изменена на всеки по-късен етап, чрез мотивирано решение и след изслушване на длъжника (промяната не е автоматична), с изискването тази промяна да бъде обявена публично по същия начин, по който е обявено решението за обявяване в несъстоятелност.

След приключване на производството приключва и ограничаването на правомощията. В противен случай, то продължава до одобрението на споразумението с кредиторите, с което могат да бъдат въведени мерки, които ограничават или забраняват правомощията на длъжника. В случай че производството по несъстоятелност приключи с прекратяване на правомощията на длъжника.

По принцип, съгласно Законът за несъстоятелността, активите на длъжника, които са включени в производството по несъстоятелност остават непроменени; в определени случаи обаче е възможно, някои от активи на длъжника да бъдат продадени с разрешението на съдията в рамките на производство по несъстоятелност, което няма да е необходимо в други случаи. Продажбата на производствени единици по време на производство по несъстоятелност е също възможна по начина, предвиден в член 146bis.

Като изключение от общото правило за непрекъснатост на дейността на длъжника се установява, че по искане на синдика и след изслушване на длъжника и представителите на работниците, службите на длъжника могат да бъдат закрити или дейността му да бъде спряна. Когато това води до колективно прекратяване, спиране или изменение на трудови договори, съдията трябва да действа в съответствие със специални правила. Законът също така установява конкретни задължения по отношение на отчетността на длъжника, а последиците от производството по несъстоятелност за ръководните органи на обявени в несъстоятелност юридически лица се уреждат отделно.

4.2 Назначаване и правомощия на синдиците:

Синдикът е необходимо лице или орган, който помага на съдията и на когото е поверено да управлява производството по несъстоятелност. След като е образувано производство по несъстоятелност, съдията разпорежда започването на етап две от производството, който включва всичко, свързано с назначаването, разпоредбите, за уреждане, правомощията и отговорностите на синдика.

Синдикът се избира измежду физическите и юридическите лица, които са доброволно регистрирани в публичния регистър по несъстоятелност (*Registro Público Concursal*), в съответствие с установените в закона условия. За тези цели се прави разграничение между малки, средни и широкомащабни производства по несъстоятелност. Първото назначаване от списъка се извършва чрез жребий, а последващото по ред, с изключение на широкомащабните производства, при които съдията може да назначи синдика, който счита за най-подходящ, като посочи основанията и следва определени от закона критерии. В случай на производство по несъстоятелност, включващо кредитни институции, съдията трябва да назначи синдика измежду тези, предложени от Фонда за организирано реструктуриране на банки (*Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*). Съдията трябва да назначи синдици измежду тези, предложени от Националната комисия за пазара на ценни книжа (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*), когато разглежда производства, включващи институции, намиращи се под неговия надзор, или под надзора на Консорциума за гарантиране на застрахователните вземания (*Consortio de Compensación de Seguros*), в случай на застрахователни дружества. Обикновено се назначава само един синдик. По изключение, при производства по несъстоятелност, когато са налице основания за обществен интерес, които го обосновават, съдията по несъстоятелност може да назначи като втори синдик, кредитор от публичната администрация или кредитор от публичноправен орган, който е свързан или носи отговорност за тази публична администрация.

В член 33 от Законът за несъстоятелността се обясняват подробно задълженията на синдиците, които се класифицират като: задължения от процесуално естество; задължения, свързани с длъжника или с неговите управителни органи; задължения, относно трудови въпроси; задължения, свързани с правата на кредиторите; задължения за докладване и преценка; задължения, свързани с осребряването или ликвидацията на активи; и секретарски задължения. Най-важното задължение на синдиците е да представят доклада, предвиден в член 75, към който трябва да добавят предложение за опис на активите и списък на кредиторите.

Заплащането на синдиците се определя от съдията в съответствие с тарифата, определена в Кралски указ 1860/2004 г. от 6 септември 2004 г. Назначеният синдик трябва да приеме назначението и може да бъде отхвърлен или освободен от съдията, ако е налице основателна причина. Синдиците могат да назначават делегирани асистенти, които им помагат при изпълнение на задълженията.

4.3 Съдията по несъстоятелността

Компетентността да се разглежда производство по несъстоятелност попада в областта на търговското правосъдие като специализиран клон на гражданското правосъдие. Съдията обявява несъстоятелността и води производството. В член 86ter от Органичен закон 6/1985 от 1 юли 1985 г. относно съдебната система (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) се съдържа списък на компетенциите на съдиите от търговските съдилища, включително и по-специално, всички въпроси, които възникват в областта на производството по несъстоятелност.

В решението за обявяване в несъстоятелност или предварително като предпазна мярка, съдията може да ограничи основните права на длъжника. Тези ограничения могат да включват: а) прекъсване на пощенски и телефонни комуникации; б) задължението да пребивава в същия район, в който е посочен адреса му, с възможност за домашен арест; и в) вписване и търсене на местопребиваване. Ако длъжникът е юридическо лице, тези мерки могат да бъдат приети по отношение на всички или на някои от настоящите му директори или ликвидатори и тези, които са изпълнявали ролята през предходните две години.

От своя страна, с член 8 от Закона за несъстоятелността на съдията по несъстоятелност се предоставя „изключителна и изключваща“ компетентност по редица въпроси, обхващащи по принцип, всички действия, насочени към или имащи пряка връзка с активите на длъжника.

Съдията е компетентен да постановява решения, свързани с колективното прекратяване на трудови договори, когато работодателя е обявен в несъстоятелност и да разглежда искове за отговорност срещу директорите или ликвидаторите на обявено в несъстоятелност дружество.

Единствено по отношение на преюдициалното производство и за целите на процеса на обявяване в несъстоятелност, компетентността на съдията се увеличава и до административни и социални въпроси, свързани пряко с производството по несъстоятелност.

В Законът за несъстоятелността се определят правилата относно международната и териториална компетентност, както и конкретни правила относно процесуалния ход, които трябва да се следват и които са с предимство пред тези, установен в общото процесуално законодателство.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

След образуването на производството по несъстоятелност не е възможно прихващане на вземания или задължения на длъжника. Прихващане обаче е позволено, ако свързаните с него изисквания са били изпълнени преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност, дори ако решението е постановено по-късно. Тези изисквания са предвидени по принцип в член 1196 от Гражданския кодекс (*Código Civil*) (реципрочност на вземанията, единство на задълженията и това, че са изискуеми и дължими).

От това правило се освобождават производства по несъстоятелност с чуждестранен елемент, ако приложимото право към съответстващото вземане на длъжника, допуска това в ситуация на несъстоятелност.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

6.1 Последици за договорите, по които длъжникът е страна:

Законът за несъстоятелността урежда последиците от производството по несъстоятелност за договорите, сключени от длъжника с трети страни, които очакват да бъдат изпълнени преди решението за обявяване в несъстоятелност. Този въпрос се разглежда във връзка с двустранни договори, тъй като едностранните договори ще определят признаването на вземанията на трети страни кредитори или искането техните вземания да бъдат включени в активите, включени в производството, както е посочено в член 61. Договори, сключени с публичната администрация се уреждат от специално административно право.

Като общ принцип, в член 61, параграф 2 се установява, че самото решение за обявяване в несъстоятелност не засяга договорите с взаимни задължения, които очакват изпълнение от длъжника или от другата страна. Задълженията на длъжника се начисляват към масата на несъстоятелността. Всяко обезщетение, произтичащо от прекратяване се счита също за вземане към масата на несъстоятелността.

Като укрепва валидността на тези договори, законът счита за недействителна всяка клауза, с която се установява правото да се анулира или прекратява договора, единствено поради обявяването на едната от страните в несъстоятелност.

Ако е в интерес на производството по несъстоятелност, синдикът (в случай на спиране) или длъжникът (в случай на осъществяване на надзор), може да поиска прекратяване на договорът от съдията по несъстоятелността. В този случай, съдията трябва да призове длъжникът, синдикът и другата страна по договора, да се явят пред съда. Ако се постигне съгласие между явилите се в съда страни, съдията ще постанови решение за прекратяване на договора. В противен случай спорът ще бъде разгледан чрез съпътстващо производство по несъстоятелност, а съдията ще се произнесе по всичко, свързано с връщането на плащанията и обезщетението, които ще бъдат начислени към масата на несъстоятелността, и което очевидно може да е важно, ако размерът е значителен.

6.2 Прекратяване поради нарушение на договор

В съответствие с член 62, решение за обявяване в несъстоятелност не засяга прекратяването на двустранни договори поради последващо нарушение на всяка страна. В случай на договори за продължаващо изпълнение, правомощието за прекратяване може също да бъде упражнено, ако нарушението е настъпило преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност. Ако обаче има основания за прекратяване, съдията, като има предвид интересите на производството по несъстоятелност, може да разпорежи изпълнението на договора, като изискуемите плащания или тези, които трябва да бъдат изпълнени от длъжника, се начисляват към масата на несъстоятелността.

Искове за прекратяване на договори трябва да бъдат предявявани пред съдията по несъстоятелността, чрез мрежа от съпътстващи производства по несъстоятелност. След като искането бъде потвърдено (и следователно прекратяването на договора е договорено), всички непогасени задължения ще престанат да бъдат валидни. По отношение на изискуемите задължения, производството по несъстоятелност ще включва вземанията на кредитори, които са изпълнили договорните си задължения, ако нарушението на длъжника е настъпило преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност; ако е настъпило след това, вземанията на страните, които са изпълнили техните задължения, ще бъдат начислени към масата на несъстоятелността. Вземанията ще включват всички обезщетения за нанесени вреди (член 62, параграф 4). В член 64 от закона се предвиждат специални разпоредби, уреждащи последиците за трудовите договори, а следващият член урежда последиците за договори във връзка с висшето ръководство.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени иски за индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

7.1 Забрана на нови установителни иски

Съдии от гражданските и трудовите съдилища не могат да допускат иски, които следва да се разглеждат от съдията по несъстоятелността (по същество тези, насочени срещу активите на длъжника).

Ако по погрешка един от тези иски е допуснат ще бъде разпоредено приключването на всички производства и всички предприети действия ще бъдат обявени за недействителни. Съдиите от търговските съдилища също трябва да се въздържат от допускането на иски, предявени след образуването на производството по несъстоятелност и до приключването му, ако тези иски включват вземания, свързани с корпоративни задължения срещу директорите на неплатежоспособни капиталови дружества, които са нарушили задълженията си, в случай, че има основания за ликвидация.

7.2 Последици от решението за обявяване в несъстоятелност за изпълнителното производство и производството по принудително събиране срещу активите на длъжника:

Общото правило е, че след образуването на производство по несъстоятелност не може да се иницира образуването на отделно, съдебно или извънсъдебно изпълнително производство, нито може да продължи административно производство или производство по принудително събиране на данъци срещу активите на длъжника. Ако тази забрана е нарушена, санкцията ще включва обявяването на иска за недействителен и нищожен. Правило установява две изключения, при които изпълнението може да продължи независимо от постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност, до одобрението на плана за ликвидация: а) административно изпълнително производство, в което са постановени решения за налагане на заповест; и б) изпълнително производство, свързано с полагане на труд, което включва заповест върху активи, принадлежащи на длъжника преди решението, и при условие че заповестите активи не са необходими за продължаването на стопанската или професионалната дейност на длъжника.

За висящи изпълнителни производства, член 55, параграф 2 гласи, че действията, които са в ход, трябва да бъдат преустановени, считано от датата на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност, въпреки че съответстващите вземания могат да бъдат разглеждани в рамките на производството по несъстоятелност.

Налице са специални правила за изпълнение на обезпечение, които са определени в следващия раздел, тъй като включва разглеждане на последиците за определени вземания.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

8.1 Последици за исково производство, висящо към момента на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност

Исковите производства, с участието на длъжникът, които са висящи към момента на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност, ще продължат до постановяването на окончателно съдебно решение, въпреки че, независимо от това, производства за юридически лица, претендиращи обезщетение срещу техните директори, ликвидатори или одитори, ще бъдат присъединени към производството по несъстоятелност и ще продължат процесуалния си ход.

Арбитражни производства: арбитражни споразумения, в които участва длъжникът стават недействителни по време на производството по несъстоятелност (член 52), ето защо е забранено иницирането на арбитражно производство след постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност. Тези, които са в ход ще продължат до постановяването на окончателно арбитражно решение.

8.2 Правото на длъжника да предявява иски (член 54):

В законът се определя легитимността на длъжника да предявява иски в съответствие с правомощията, които запазва. В общи линии, ако длъжникът е под управление, синдикът има правото да предявява иски от неличен характер; ако върху длъжникът се осъществява надзор, той има право да предяви иски с надлежното разрешение на синдика, ако исковите засягат активите на длъжника. В случай на осъществяване на надзор, ако синдикът счита, че предявяването на даден иск е препоръчително в интерес на производството по несъстоятелност и длъжникът не го предявява, съдията може да упълномощи синдикът да го направи.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

9.1 Участие на кредиторите в производство по несъстоятелност

Кредиторите могат да подадат молба до съдията за производство по несъстоятелност и длъжникът може да оспори молбата, в който случай се провежда изслушване и съдията постановява решение чрез разпореждане. Ако съдията образува производство по несъстоятелност, то ще се разглежда като „принудително“, което обикновено означава, че длъжникът се отстранява от управлението и разпореждането с активите му, и се заменя от синдик.

Когато се образува производство по несъстоятелност, на кредиторите се предоставя едномесечен срок от публикуването на решението в Държавен вестник на Испания да предявят вземанията си и синдикът трябва да уведоми всеки от кредиторите, установени в документацията на длъжника, за отговорността му да предяви вземанията си. Срокът не е различен за кредиторите, чието местоживее е в чужбина. Съобщението за предявяването трябва да бъде в писмен вид и да е адресирано до синдика, като в него трябва да се определя вземането, с необходимата информация относно неговия размер, датите, на които вземането е възникнало и е станало изискуемо, характеристиките и очакваната класификация, и ако се твърди, че е налице специално предпочитателно право, трябва да бъдат посочени активите или правата, подлежащи на плащане, и техните данни от регистъра. Трябва да бъде включена и подкрепящата документация. Тези съобщения могат да се предават по електронен път.

Синдикът трябва да вземе решение относно включването или изключването на всяко вземане и неговия размер, както и неговата класификация, в списък на кредиторите, който ще придружава неговия доклад. Кредитори, които не са удовлетворени от класификацията или размера на вземането или тези, които не са включени, могат да оспорват доклада в срок от 10 дни, като подадат молба за съпътстващо производство по несъстоятелност, по което съдията ще постанови съдебно решение. Преди представянето на доклада (в десетдневния срок преди неговото представяне), синдикът ще изпрати електронно съобщение на кредиторите, с чиито адреси разполага, за да ги уведоми за проекта на списък на кредиторите и описа. Кредиторите, които не са удовлетворени могат да пишат до синдика, с цел да бъде коригирана всяка грешка или да се предостави всяка друга необходима информация.

Кредиторите участват също така и в етапа на споразумението и в етапа на ликвидацията. В етапа на споразумението те могат да представят предложение за споразумение и могат също така, да предложат спазването на предложението за постигането на споразумение в ранен етап, представено от длъжника. В този случай те ще бъдат призовани да се явят на събранието на кредиторите, на което ще бъде обсъдено споразумението и ще се гласува одобрението му. Това изисква присъствието на мнозинството, предвидено в член 124 от Законът за несъстоятелността. Този процес може да протече в писмен вид, когато броят на кредиторите нахвърля триста.

Някои кредитори могат да оспорят одобрението на споразумението (тези, които не са присъствали на събранието или тези, които незаконно са лишени от правото си да гласуват) и след като бъде одобрено, кредиторите могат да поискат неспазване на споразумението.

В етапа на ликвидацията, кредиторите могат да представят коментарите си относно представения от съдията план за ликвидация и относно окончателния доклад, преди производството по несъстоятелност да бъде обявено за приключено.

В етапа на класификацията, кредиторите имат статут на страна и могат да представят коментари по доклада на синдика и по становището на прокуратурата, въпреки че не могат законно да правят самостоятелна класификация на вземанията.

Последно, по отношение на приключването на производството по несъстоятелност, кредиторите могат да представят коментарите си, оспорващи приключването в определени случаи.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

10.1 Разпореждане с активи от масата на несъстоятелността в първоначалния етап:

Като се има предвид, че производството по несъстоятелност не спира дейността на длъжника, след обявяването в несъстоятелност длъжникът може да продължи да се разпорежда с активите си, в съответствие с установеното споразумение за надзор: в случай, че е поставен под надзор, той ще бъде подчинен на разрешението или съгласието на синдика, а в случай, че е под управление, синдикът ще отговаря за разпореждането с неговите активи.

До одобрението на споразумението или до започването на етапа на ликвидацията, активите от масата по несъстоятелността не могат по принцип да бъдат използвани или обременени без разрешението на съдията. Това не включва: а) продажбата на активи, които синдикът счита за крайно необходими за гарантирането на жизнеспособността на дружеството или потребностите от парични средства, необходими за производството; б) продажбата на активи, които не са необходими за продължаване на дейността на длъжника, с уверението, че цената съответства в голяма степен на стойността, присъдена на актива в описа; и в) разпореждането с активи, които са съществени за продължаването на дейността на длъжника.

В този последен случай, когато длъжникът не е отстранен от управлението и разпореждането с неговите активи, синдикът може да определи предварително действията или операциите, присъщи за дейността или търговията на дружеството, които длъжникът може да извършва сам, в зависимост от техния характер и размер. Длъжникът може да извършва тези действия и от момента на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност, до поемането на неговите задължения от синдика.

10.2 Разпореждане с активи от масата на несъстоятелността в етапа на ликвидация:

Има два основни етапа в процеса на ликвидация:

а) Разглеждане на операциите по ликвидацията в съответствие с план, изготвен от синдика, който подлежи на коментар от длъжника, кредиторите и представителите на работниците и който подлежи на одобрение от съда. Законът цели да защити дружеството, когато е възможно, и за тази цел са определени специални правила за продажбата на производствени единици. Планът може да бъде оспорен пред съдията и операциите по ликвидация трябва да се извършват съгласно разпоредбите на плана. Ако планът не е одобрен, в законът се предвиждат правила при неизпълнение.

б) Плащане на кредиторите, при условие че плащането може да започне дори когато операциите по ликвидацията не са приключили.

Трябва да се посочи обаче, че не всички операции по ликвидацията се извършват на този етап от производството. Определени активи могат да бъдат осребрени в първоначалния етап за цели, различни от плащането на кредитори, като например в следните случаи: активи, включени в производството, могат да бъдат запазени с цел поддържане на стопанската дейност на длъжника; кредитори с предпочитателни права върху кораби или въздухоплавателен съд могат да отделят тези активи от масата на несъстоятелността като част от действия, на които имат право съгласно специално законодателство; и последно, определени изпълнителни производства, инициирани от отделни привилегирани кредитори преди производството по несъстоятелност, могат да продължат хода си, както и административни изпълнителни производства, ако заповедта за налагане на запор е издадена преди решението за обявяване в несъстоятелност.

По принцип, продажбата на активи по време на ликвидация се осъществява значително свободно в съответствие с разпоредбите на одобрения от съдията план за ликвидация. Синдикът може да наеме специализиран субект за продажбата на определени активи, обикновено за сметка на неговото собствено възнаграждение. Въпреки това, реформата, въведена със Закон 9/2015 от 25 май 2015 г., определя задължителни правила, особено по отношение на активите и правата, предмет на привилегирани вземания. По въпроси, които не са обхванати от плана, ще се прилагат

правилата относно разпореждането с активи при индивидуални искове за изпълнение в гражданските производства. Обикновено, активите се продават чрез система за незабавна продажба, с определени гаранции за публичност, в зависимост от естеството на въпросния актив. Разрешено е и възлагането или препращането на плащане на непублични кредитори.

В законът се определят специални правила за продажбата на производствени единици през етапите на производството по несъстоятелност (водено от принципа на защита на дружеството), така че с един договор за продажба да се прехвърлят всички активи, и специални правила за прехвърлянето на задълженията за въпросната дейност.

По принцип, продажбата на производствени единици означава прехвърлянето на всички договори, които са инструментално свързани с дейността, но не и поемането на задължения преди производството по несъстоятелност, освен когато купувачите са свързани с длъжника или се прилагат трудовите правила относно наследяването на предприятия. В такива случаи съдията може да даде съгласието си купувачът да не поема размера на възнаграденията или предстоящо плащане на обезщетение преди разпореждането и те да бъдат покрити от Фонда за гарантиране на заплатите (*Fondo de Garantía Salarial*). За да се гарантира оценяването на дружеството, новият купувач и работниците могат да сключат споразумения, за да се изменят колективните условия на труд.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

След образуването на производството по несъстоятелност, вземанията на всички кредитори, независимо дали са необезпечени или привилегирани, и независимо от тяхната националност и местоживее, са включени към задълженията на длъжника. Представената тук цел, която се основава на принципите за *състоянието на кредиторите* и спазването на „дивидентното право“ (*ley del dividendo*), е всички вземания да получат равно третиране в контекста на потвърдената несъстоятелност на длъжника и когато става въпрос за уреждане на всички негови задължения (член 49 и член 76).

Прави се значително първоначално разграничение между кредиторите по несъстоятелността и кредиторите, които не са засегнати от производството по несъстоятелност: кредитори на масата на несъстоятелността.

Вземанията към масата на несъстоятелността са определени в член 84, параграф 2 от Закона за несъстоятелността с ограничен списък, което означава, че вземанията, които не са включени се считат за вземания при несъстоятелност. По принцип, в по-голямата част от случаите това са вземания, възникнали след решението за обявяване в несъстоятелност, в резултат на производството или продължаването на дейността на длъжника, или вземания, възникнали поради извъндоговорна отговорност. Тук са включени обаче и други случаи, като например вземания във връзка с възнаградения за последните 30 дни работа преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност и в размер, който не надвишава двукратния минимален гарантиран размер на междубраншовото възнаграждение, както и вземанията за издръжка на длъжника или на лицата, на които е законно задължен да осигурява издръжка.

В други случаи тези вземания произтичат от решения, постановени в хода на производството; например, при определяне на последиците от искове за отмяна или в резултат на прекратяването на договорите.

Половината от размера на вземанията, възникнали от новопостъпили парични доходи, предоставени в рамката на споразумение за рефинансиране, съгласно условията, предвидени в член 71 bis или четвъртата допълнителна разпоредба, също могат да се считат за вземания към масата на несъстоятелността.

В случай на производство по ликвидация, вземания, предоставени на длъжника в контекста на споразумение и в съответствие с разпоредбите на член 100, параграф 5, са също вземания към масата на несъстоятелността.

Вземания към масата на несъстоятелността подлежат на „предварително приспадане“; това означава, че имат предимство пред всички други вземания и не са засегнати от спирането на натрупването на лихви.

Вземания във връзка със заплати за последните 30 дни работа трябва да бъдат погасени незабавно. Останалата част от вземанията към масата на несъстоятелността, се погасяват, тъй като са станали изискуеми, но синдикът може да промени това правило, ако е необходимо в интерес на производството по несъстоятелност и ако са налице достатъчно активи за погасяване на всички вземания към масата на несъстоятелността.

В законът обаче са определени специални правила (член 176bis) за случаи, в които активите на длъжника не са достатъчни по презумпция, за да се погасят вземанията към масата на несъстоятелността. В тези случаи, приключването на производството по несъстоятелност е принудително. Ако синдикът очаква това, той трябва да уведоми съдията и да пристъпи към погасяването на вземанията към масата на несъстоятелността съгласно специална заповед, предвидена в член 176bis, параграф 2.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Когато се образува производство по несъстоятелност, на кредиторите се предоставя едномесечен срок от публикуването на решението в Държавен вестник на Испания, в който да предявят вземанията си, и синдикът трябва да уведоми всеки от кредиторите, установени в документацията на длъжника за отговорността им да предявят вземанията си. Не е наличен специален формуляр за това. Срокът е същия за кредиторите, които са с местоживее в чужбина, макар че ще се прилагат разпоредбите на член 53 и член 55 от Регламент (ЕС) № 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност.

Съобщението за предявяване на вземането трябва да бъде в писмен вид и да е адресирано до синдика, като в него трябва да се определя вземането, с необходимата информация относно неговия размер, датите, на които вземането е възникнало и е станало изискуемо, характеристиките и очакваната класификация и ако се твърди, че е налице специално предпочитателно право, трябва да бъдат определени активите или правата, подлежащи на плащане, и техните данни в регистъра. Трябва да бъде включена и подкрепящата документация. Тези съобщения могат да се предават по електронен път.

Синдикът трябва да вземе решение относно включването или изключването на всяко вземане и неговия размер, както и неговата класификация, в списък на кредиторите, който ще придружава неговия доклад. Кредитори, които не са удовлетворени от класификацията или размера на вземането или тези, които не са включени, могат да оспорват доклада в срок от 10 дни, като подадат молба за съпътстващо производство по несъстоятелност, по което съдията ще постанови съдебно решение. Преди представянето на доклада (в срок от 10 дни преди неговото представяне), синдикът ще изпрати електронно съобщение на кредиторите, с чиито адреси разполага, за да ги уведоми за проекта на списък на кредиторите и описа. Кредиторите, които не са удовлетворени, могат да пишат до синдика, с цел да бъде коригирана всяка грешка или да се предостави всяка друга необходима информация.

Ако кредиторите не предявят своевременно техните вземания, те все още могат да бъдат включени в списъка от синдика или от съдията, който се произнася по оспорванията на списъка на кредиторите, но ще имат подчинен статут. Въпреки това, вземанията по член 86, параграф 3, вземания произтичащи от документацията на длъжника, вземания, които са вписани в документа за изпълнение, вземания, обезпечени с обезпечение, вписано в публичен регистър, вземания, които са вписани по друг начин в производството по несъстоятелност или в друго правно производство и вземания, чието установяване се изисква от публичната администрация, няма да бъдат подчинени на тези основания и ще бъдат класифицирани по съответния начин.

Вземания, които не отговарят дори на тези критерии за включване в списъка, като са предявени след крайния срок, губят възможността да бъдат погасени в рамките на производството по несъстоятелност.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Съгласно закона, вземанията при несъстоятелност се класифицира в три категории (член 89): привилегировани, необезпечени и подчинени. От своя страна привилегированите вземания се подразделят на специални и общи, а след това и в различни класове по начина, предвиден в новия член 94, параграф 2. Класификацията на вземанията в Законът за несъстоятелността се извършва, като се следва автоматичен подход. Категорията на необезпечените вземания е остатъчна: всички вземания, които не са включени в другите две категории на привилегировани или подчинени вземания, са необезпечени.

А) Вземанията със специална привилегия (член 90) включват:

1. Вземания, обезпечени с ипотека върху недвижим имот, залог върху движима вещь или с особен залог върху ипотекирани или заложене активи или права.
2. Вземания, обезпечени чрез залагане на приходи от обременено имущество.
3. Вземания по кредити по дълготрайни активи, включително вземания на работници по вещите, произведени от тях, докато те собственост или са във владение на длъжника.
4. Вземания по плащания по финансов лизинг или по покупка на разсрочено плащане на движими или недвижими активи, в полза на лизингодателя или продавачите и, ако е приложимо, на финансовите поддръжници, по активи, отдадени под наем или продадени със запазване правото на собственост, със забрана за разпореждане или под условие, последващо в случай на неплащане.
5. Вземания, гарантирани с ценни книжа, представени в записите в сметките, по обременените ценни книжа.
6. Вземания, обезпечени със залог, установен в публичен документ, по заложене активи или права, които са във владение на кредитора или на трета страна. В случай на обезпечени вземания, за да се ползва привилегията върху заложените активи е достатъчно вземанията да бъдат вписани в заверен и датиран документ. Залозите, обезпечавачи бъдещи вземания, ще предоставят специална привилегия само за вземанията, възникващи преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност и последващи вземания, ако в съответствие с член 68 те са възстановени или когато залогът е вписан в публичен регистър преди постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност. Специалната привилегия ще засегне само тази част от вземането, която не надвишава стойността на вписаните в списъка на кредиторите съответни гаранции. Размерът на вземането, който надвишава размера, за който е призната специална привилегия, ще бъде класифициран съгласно естеството му.

Б) Вземанията с обща привилегия (член 91) включват:

1. Вземания във връзка с възнаграждения, които не се ползват от специална привилегия, в размер, получен от умножаването на трикратния минимален гарантиран размер на междубраншовото възнаграждение по броя на дните, за които се очаква изплащане на възнаграждение; обезщетение, произтичащо от прекратяването на договорите, в размер, съответстващ на законоустановения минимум, изчислен въз основа на не повече от трикратния минимален гарантиран размер на междубраншовото възнаграждение; обезщетение, произтичащо от трудови злополуки и професионални заболявания, натрупано преди решението за обявяване в несъстоятелност.
2. Сумите съответстващи на удържания данък и социални осигуровки, дължими от длъжника в съответствие със законоустановеното задължение.
3. Вземания на физически лица, произтичащи от работа на свободна практика и тези, които съответстват на авторите за прехвърляне на правата за използване на произведения, предмет на защита на интелектуалната собственост, натрупани през шестте месеца преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност.
4. Данъчни и други публичноправни вземания, както и вземания, в областта на социалната сигурност, които не се ползват със специална привилегия. Това предпочитателно право може да се прилага до към 50 % от всички вземания на данъчния орган и съответно от всички вземания на системата за социална сигурност.
5. Вземания за извъндоговорна гражданска отговорност.
6. Вземания, произтичащи от новопостъпили парични приходи, получени в контекста на споразумение за рефинансиране, които изпълняват условията, определени в член 71, параграф 6 и в размер, който не е признат като вземане, предявено към масата на несъстоятелността.
7. До 50 % от размерът на вземанията, държани от кредитора, които се прилагат във връзка с производство по несъстоятелност и които не се считат за подчинени.

В) Подчинени вземания, които са включени в член 92:

1. Вземания, които след като са предявени по-късно, са включени в списъка на кредиторите от синдика и тези, които не са били предявени или след като са били предявени по-късно, са включени в списъка въз основа на последващи съобщения или от съдията, при разглеждане на представени оспорвания на списъка. Вземанията по член 86, параграф 3, вземания произтичащи от документацията на длъжника, вземания, които са вписани в документа за изпълнение, вземания, обезпечени с обезпечение, вписано в публичен регистър, вземания, които са вписани по друг начин в производството по несъстоятелност или в друго правно производство и вземания, чието установяване се изисква от публичната администрация, няма да бъдат подчинени на тези основания и ще бъдат класифицирани по съответния начин.
2. Вземания, които въз основа на договорно споразумение са подчинени по отношение на всички други вземания към длъжника.
3. Вземания за допълнителни такси и лихви от всякакъв вид, включително за плащане за забава, с изключение на тези, съответстващи на вземания с обезпечение и подлежащи на ограничение на съответната гаранция.
4. Вземания за глоби и други парични санкции.
5. Вземания, държани от лица, които имат специални взаимоотношения с длъжника, посочени в следващия член, с изключение на тези, включени в член 91, параграф 1, когато длъжникът е физическо лице, и други вземания, различни от тези, произтичащи от кредити или подобни договорености за финансиране, които се държат от акционерите, посочени в член 93, параграф 2, точка 1 и член 93, параграф 2, точка 3, които отговарят на условията за участие в посочения в тях собствен капитал. Вземания за издръжка, възникнали и станали изискуеми преди решението за обявяване в несъстоятелност са освободени от това правило и се считат за необезпечени вземания.
6. Вземания, произтичащи от искове за отмяна в полза на лице, обявено, че е действало недобросъвестно в обжалвания акт.
7. Вземания, произтичащи от договори с взаимни задължения, посочени в член 61, член 62, член 68 и член 69, ако след подаване на доклада на синдика съдията установи, че кредиторът многократно е възпрепятствал изпълнението на договора във вреда на интересите на производството по несъстоятелност.

13.1 Погасяване на вземания

Погасяването на вземания със специална привилегия се начислява към активите и правата, включени в производството, независимо дали подлежат на индивидуално или колективно изпълнение. Налице са специални правила по отношение на тези вземания, които дават право на синдика да ги погасява от масата на несъстоятелността без осребряването на специални активи, които освобождават от тежестите. Продажбата

на тези активи е възможно и с продължаване на съществуването на залога и когато купувачът поеме задълженията на длъжника. За продажбата на тези активи в член 155 от закона за предвидени специални правила.

Вземанията с общо привилегия се погасяват според техния ред и пропорционално в рамките на всяка категория. След това се погасяват необезпечени вземания, макар че реда на погасяване може да бъде променен от съдията по искане на синдика и съгласно определени условия (член 157). Необезпечени вземания се погасяват пропорционално и съгласно ликвидността на активите от масата на несъстоятелността.

Последни се погасяват подчинените вземания, които се изплащат съгласно предвидения в член 92 ред.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

14.1 Производство по оздравяване

„Производството по оздравяване“ се отнася до две различни ситуации: споразумението с кредиторите като начин за решаване на производството по несъстоятелност и възможността за длъжника да избегне производството по несъстоятелността чрез реструктуриране на дълг или споразумение за реструктуриране с неговите кредитори. И двете ситуации се уреждат от Законът за несъстоятелността.

А) Споразумение с кредиторите

След първоначалния етап на производството по несъстоятелност, по време на който активите и задълженията, включени в производството са окончателно установени, са налице две решения: споразумение с кредиторите или ликвидация. Постигането на споразумение с кредиторите има предимство, тъй като в законът се установява, че етапа на споразумението трябва да бъде винаги открит, освен ако длъжникът не е поискал производство по ликвидация.

Както длъжникът, така и кредиторите, които надвишават една пета от задълженията към тях, могат да представят предложение за споразумение след приключване на първоначалния етап. Длъжникът има също така право да представи предложение за постигането на споразумение в ранен етап, въпреки че някои длъжници са изключени от тази възможност (длъжници, осъдени за определени престъпления и тези, които не предават годишни счетоводни отчети, когато са задължени да го правят).

Предложението за постигането на споразумение в ранен етап е насочено към длъжника и неговите кредитори, които изготвят споразумението бързо и без да използват всички етапи на производството по несъстоятелност. За да се разгледа предложението то трябва да бъде подписано от определен процент кредитори. След като предложението е представено, то трябва да бъде оценено от синдика и останалата част от кредиторите, могат да го подпишат; ако те достигнат необходимото мнозинство, съдията ще издаде решение за одобрение на представеното споразумение.

Обикновено развитието на етапа на споразумението започва с решение на съда, с което се приключва началния етап; в него съдията ще определи дата за събранието на кредиторите, въпреки че ако броят на кредиторите надхвърли триста, процесът може да се извърши писмено. От този момент започва периода, в който длъжника и кредиторите трябва да представят техните предложения за споразумение, които трябва да имат основно минимално съдържание. Ако са изпълнили всички условия, съдията ще приеме предложенията и те ще бъдат изпратени на синдика за оценка.

Събранието на кредиторите ще бъде председателствано от съдията и за да се счита за валидно свикано, трябва да присъстват кредиторите, представляващи половината от обезпечените вземания. Длъжникът и синдикът са задължени да присъстват. На събранието, предложенията за споразумение ще бъдат обсъдени и гласувани, и за да бъдат одобрени те трябва да получат мнозинството гласове, предвидено в член 124 от закона в зависимост от тяхното съдържание. След това, съдията ще постанови решение за одобрение на предложението, прието по време на заседанието и е налице предварителна процедура за синдика и кредиторите, които не са присъствали или които са лишени от правата си да оспорват предложението.

Споразумението влиза в сила от деня на постановяване на решението за одобряването му и от този момента, последиците от производството по несъстоятелност се преустановяват и се заменят от тези, установени в споразумението. Тук приключва и ролята на синдика. Споразумението обвързва длъжника и необезпечените и подчинените кредитори, както и привилегированите кредитори, които са гласували „за“. То може да е обвързващо и за привилегированите кредитори в зависимост от мнозинствата, постигнати при одобрението му. След изпълнението на споразумението, съдията ще обяви този факт и ще разпорежи приключването на производството по несъстоятелност.

Ако споразумението не бъде спазено, всеки кредитор може да поиска от съдията да обяви неспазването.

Б) Реструктуриране на дълг чрез споразумения за рефинансиране, с цел избягване на производство по несъстоятелност

Опитът, придобит след публикуването на Закона за несъстоятелността, разкрива неуспеха на производството по несъстоятелност като средство за постигане на непрекъснатост на дейността въз основа на съгласуваното решение. Ето защо, в Препоръка на Комисията от 12 март 2014 г. относно нов подход към фалита и несъстоятелността на предприятията, държавите членки се призовават да приемат мерки за избягване на производството по несъстоятелност чрез споразумения за рефинансиране на дълг между длъжника и кредиторите. При последните реформи на Закона за несъстоятелността испанският законодател въведе четири вида мерки във връзка с това: а) установяването на системи за предварителна комуникация, за да може длъжникът да информира съдията от търговския съд, че е започнал преговори със своите кредитори, за постигане на споразумение за рефинансиране, което спира задължението за подаване на молба за производство по несъстоятелност и разрешава спирането на отделни изпълнителни действия в определени случаи и за определен период от време; б) въвеждане на защитни механизми за защита на споразумения за рефинансиране срещу искове за отмяна; в) установяване на официална процедура за одобрение за споразумения за рефинансиране, с цел засилване на последиците от тях и г) насърчителни мерки за превръщането на дълг в собствен капитал. В този раздел се поставя акцент върху уреждането на съдебно одобрение за споразумения за рефинансиране, включени в четвъртата допълнителна разпоредба на Закона за несъстоятелността.

Споразумения за рефинансиране, подписани от кредиторите, представляващи поне 51 % от финансовите задължения, могат да бъдат одобрени от съда. В законът са определени специални правила относно изчислението на процентите финансови задължения и относно синдикирани заеми. Процесът включва представяне на молба от длъжника или от кредиторите, придружена от удостоверение от одитора, потвърждаващо участието на изискваното в този случай мнозинство, съгласно равнището на търсена защита, с минимум 51 % от финансовите задължения. Съдията ще разгледа молбата и ако я приеме ще постанови решение, в което ще обяви спирането на отделните изпълнителни действия по време на процедурата за одобрение.

След публикуването на решението за одобрение започва да тече 15-дневен срок, в който финансовите кредитори, които не са съгласни с него, могат да го оспорят. Единствени основания за оспорване са или неспазване на официалните изисквания, или непропорционалният характер на исканата продажба на загуба. Оспорванията се разглеждат в рамките на съпътстващо производство по несъстоятелност, в което участват длъжникът и останалите кредитори, които са страни по споразумението, и се постановява решение, което не подлежи на обжалване. Също така изрично е предвидено, че по отношение на последиците от одобреното от съда споразумение, които са валидни от деня след публикуването на решението в Държавен вестник на Испания, съдията може да разпорежи отмяна на всеки заповед, наложен чрез отделно изпълнително производство, по задължения, засегнати от споразумението за рефинансиране.

Последиците от одобрението на съда не се ограничават до увеличаване, при отклонение от принципа на относителност на договорите, на последиците от договореното увеличаване. Общият ефект е защита срещу искове за отмяна, но увеличението на последиците по отношение на несъгласните кредитори ще зависи от процента на одобрение. Поради това а) се премахва защитата на кредиторите с обезпечение; б) последиците от споразумението се коригират въз основа на мнозинството, постигнато при одобрението му, и във връзка с това дали вземането е действително покрито или не от обезпечението.

Кредиторите с финансови вземания, които не са подписали споразумението, но са засегнати от одобрението на съда, ще запазят правата си над тези, за които са съвместно и поотделно отговорни с длъжника, и над гаранциите или поръчителите, които не могат да се позовават на приемането на споразумението за рефинансиране или на последиците от одобрението на съда. По отношение на финансовите кредитори, които са подписали споразумението, запазването на последиците за гаранциите или поръчителите ще зависи от това, което е било договорено в съответните им правни отношения.

Всеки кредитор, независимо дали е подписал или не споразумението, може да поиска обявяване на неспазването преди съдията, който го е одобрил, чрез мрежа от съпътстващи производства по несъстоятелност. Решението не може да се обжалва. Ако е обявено неспазване, кредиторите могат да поискат производство по несъстоятелност или да инициират отделно изпълнително производство.

Ако по вземания, засегнати от споразумението, се прилагат права за обезпечение, и освен ако не е договорено друго, кредиторът може да приеме получените суми при определени условия.

14.2 Освобождение от непогасените вземания за длъжници, които са физически лица

Със Закон 25/2015 от 28 юли 2015 г. се въвежда това, което е известно, като механизъм за „втори шанс“ в Закона за несъстоятелността, в новия член 178 bis.

С разпоредбата физическите лица се освобождават от общото правило на член 178, параграф 2, според което в случаите на приключване на производството по несъстоятелност поради ликвидация или поради недостатъчност на активите, включени в производството, длъжниците, които са физически лица, са отговорни за погасяването на останалите вземания.

За да се ползва от това освобождение, длъжникът трябва да е действал добросъвестно, във връзка с което се прилагат следните изисквания:

1. несъстоятелността не е обявена за виновно причинена;
2. длъжникът не е бил осъден с окончателно съдебно решение за престъпление против собствеността, измама или длъжностно престъпление, подправяне на документи или престъпления срещу данъчни органи и системата за социална сигурност, или срещу правата на работниците през десетте години преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност;
3. при изпълнението на изискванията, определени в член 231, длъжникът е сключил или поне се е опитал да сключи извънсъдебно споразумение за плащане.
4. длъжникът е уредил изцяло вземанията към масата на несъстоятелността и привилегированите вземания при несъстоятелност, и ако не се е опитал да постигне предварително извънсъдебно споразумение за плащане, поне 25 % от размера на необезпечените вземания при несъстоятелност.
5. като алтернатива на предишната точка:
 - i) длъжникът представя план за плащане;
 - ii) длъжникът е изпълнил задълженията си да си сътрудничи със съдията и със синдика;
 - iii) длъжникът не се е ползвал от освобождаването през последните 10 години
 - iv) длъжникът не е отхвърлил предложение на работодател, подходящо за неговите способности през четирите години, предхождащи решение за обявяване в несъстоятелност;
 - v) в молбата му за освобождение от непогасени вземания изрично приема, че достъпът му до освобождаването ще бъде вписан в специалния раздел на публичния регистър по несъстоятелност за период от пет години.

Предоставянето на това освобождение изисква производство, иницирано по искане на длъжника и с участието на синдика и кредиторите, които са страна по делото. Длъжникът трябва да представи план за плащане на вземанията, които са изключени от освобождаването и които трябва да бъдат погасени в максимален срок от пет години.

След като изтече определени срок за спазване на планът за плащане, без освобождаването да бъде отменено, съдията по несъстоятелността ще постанови, по искане на длъжника, решение за окончателно освобождение от вземания, които не са погасени по време на производството по несъстоятелност. В зависимост от обстоятелствата по делото и след като изслуша кредиторите, съдията може да разпорежи окончателно освобождение от непогасените вземания на длъжници, които не са спазвали напълно плана за плащане, но са разпределили по него поне половината от доходите (които не се считат за несеквестрируеми), получени през петте години от временното предоставяне на освобождаването или една четвърт от тези доходи, когато длъжникът отговаря на предвидените в законодателството обстоятелства за защита на ипотечните длъжници, които нямат средства, по отношение на доходите на семейството и по-специално на уязвимите семейни обстоятелства.

Всички необезпечени и подчинени вземания, които са погасени към датата на приключване на производството по несъстоятелност, ще бъдат засегнати от освобождаването, с изключение на публичните вземания и вземанията за издръжка. По отношение на вземания със специални привилегии, то ще засегне тази част от такива вземания, която може да бъде уредена от изпълнението на обезпечението.

Освобождаването може да бъде отменено по искане на всеки кредитор по несъстоятелността, ако в продължение на пет години след предоставянето му бъде потвърдено наличието на неразкрити доходи, активи или права, принадлежащи на длъжника.

Отмяна може също да бъде поискана и ако през периода, определен за спазване на плана за плащане: а) длъжникът се окаже в едно от обстоятелствата, които в съответствие с разпоредбите на член 178а, параграф 3, възпрепятстват предоставянето на освобождение от непогасени вземания; б) когато е приложимо, задължението за плащане на неосвободени задължения не е спазано в съответствие със съдържанието на плана за плащане; или в) финансовото положение на длъжника се подобрява значително поради наследство, завещание или дарение, или игри на късмета или хазартни игри, така че може да изплати всички непогасени задължения, без това да навреди на задълженията му за издръжка.

Ако съдията разпорежи отмяна на освобождаването, кредиторите напълно възстановят правото си да предприемат действия срещу длъжника, за да поискат вземания, които остават непогасени при приключването на производството по несъстоятелност.

14.3 Приключване на производство по несъстоятелност

Причините за приключване на производство по несъстоятелност са определени в член 176 от Законът за несъстоятелността. По принцип, производството по несъстоятелност се приключва поради следните причини:

- а) решението за обявяване в несъстоятелност се отменя от провинциалния съд (*Audiencia Provincial*);
- б) обявено е спазване на споразумението;
- в) потвърдено е, че включените в производството активи са недостатъчни за погасяването на вземания към масата на несъстоятелността;

г) погасяването на всички признати вземания или пълното удовлетворение на кредиторите чрез други средства е потвърдено;

д) след приключването на първоначалния етап, всички кредитори са се отказали или са се оттеглили от производството.

Приключването трябва да бъде одобрено от съдията и е налице процедура за оспорването му от въпросните страни. В законът има специални разпоредби за случай на приключване на производството по несъстоятелност поради недостатъчност на активите на длъжника, когато става дума за погасяване на вземанията към масата на несъстоятелността. Това може да бъде потвърдено с молба за производство, подадена от длъжника, в който случай съдията обяви производството по несъстоятелност и неговото приключване в едно и също решение и по едно и също време.

Когато е обявено приключването на производството по несъстоятелност, всички ограничения относно правомощията на длъжника приключват. Ако длъжникът е физическо лице, в законът са определени специални правила, за да може длъжникът да се ползва от освобождаването от погасяването на вземания, които не са уредени по време на производството по несъстоятелност. Изискванията за това освобождаване са определени в член 178 bis. Длъжникът трябва да е действал добросъвестно и да изпълни определени задължения. Самият длъжник трябва да подаде молба за това освобождаване и както синдикът, така и кредиторите, могат да представят мнението си. Освобождаването може да бъде отменено в определени случаи, като например ако длъжникът подобри финансовото си положение или ако не спазва плана за плащане, с който е обвързан, за да плати задълженията, които не са засегнати от освобождаването.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

В случай на приключване на производство по несъстоятелност за юридически лица поради ликвидация, те губят своята правоспособност.

Ако приключването е в резултат на изпълнението на споразумението, вземанията на кредиторите ще бъдат погасени в съответствие с неговите разпоредби. Привилегированите кредитори, които не са подписали споразумението с кредиторите, могат да продължат или да инициират индивидуално изпълнително производство при определени обстоятелства.

По време на изпълнението на споразумението с кредиторите е възможно длъжникът да изгуби своята правоспособност чрез процес на структурна промяна, произтичаща от поемането на задълженията от ново дружество или придобиващо дружество.

По отношение на длъжници, които са физически лица, приключването на производство по несъстоятелност поради ликвидация или недостатъчност на активите означава, че кредиторите могат да инициират отделни изпълнителни действия срещу длъжника, освен ако не са били освободени от непогасени вземания по предвидения в член 178a начин.

15.1 Възобновяване на производство по несъстоятелност

Ако решението за обявяване в несъстоятелност е постановено за длъжник, който е физическо лице, в срок от пет години след приключването на предходното производство по несъстоятелност поради ликвидация или недостатъчност на активите, това ще се счита за възобновяване на предходното производство.

В случай на длъжници, които са юридически лица, възобновяването на производството по несъстоятелност, приключено поради ликвидация или недостатъчност на активите, ще бъде разпоредено от същия съд, който е гледал първото производство, ще бъде разгледано в рамките на същото производство и ще бъде ограничено до етапа на ликвидация на активите и правата, които се появяват впоследствие.

В годината след датата на решението за приключване на производството по несъстоятелност поради недостатъчност на активите, кредиторите могат да подадат молба за възобновяване на производството за целите на иницирането на действия за събиране, като се посочват конкретните действия, които трябва да бъдат иницирани, или се предоставят писмено съответните факти, които биха могли да доведат до класификацията на несъстоятелността като виновно причинена, освен ако не е постановено съдебно решение за класификация в приключеното производство по несъстоятелност.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Съгласно член 84, параграф 2, точка 2) от Законът за несъстоятелността, всички съдебни разноски, необходими за подаване на молба за производство по несъстоятелност и за неговото провеждане, са вземания към масата на несъстоятелността. По-специално, това включва всички вземания, произтичащи от съдебните разходи и разноски, необходими за подаване на молба и за решение за производство по несъстоятелност, приемането на предпазни мерки, публикуването на предвидените в този закон решения и присъствието и представителството на длъжника и на синдика по време на производството по несъстоятелност и на съпътстващото производство, когато тяхното участие е задължително по закон или е в интерес на масата на несъстоятелността, до влизането в сила на споразумението или до приключване на производството по несъстоятелност, с изключение на вземания, произтичащи от жалби, подадени срещу решенията на съда, когато те са изцяло или частично отхвърлени с изрично решение за плащане на съдебните разноски.

В съответствие с член 84, параграф 2, точка 3 като вземания към масата на несъстоятелността са включени и съдебните разноски и разноските, произтичащи от присъствието и представителството на длъжника, синдика или законните кредитори в производството, което в интерес на масата на несъстоятелността, продължава или се иницира в съответствие със съдържанието на този закон, с изключение на разпоредбите, отнасящи се до случаите на оттегляне, приемане, уреждане или отделна защита на длъжника и, ако е приложимо, до количествените ограничения, установени в него.

В случаи на приключване на производството по несъстоятелност поради недостатъчност на масата на несъстоятелност, вземания за съдебни разходи и разноски се погасяват преди останалите вземания към масата на несъстоятелността, с изключение на вземания на работници и служители, и вземания за издръжка (член 176a, параграф 2).

Хонорарите на синдика се претендират към масата на несъстоятелността и се определят от съдията в съответствие със законно одобрена тарифа; към този момент все още е валидна тарифата, одобрена от Кралски указ 1860/2004 от 6 септември 2004 г. В член 34 се определят специални правила за тяхното определяне и последици.

В законът се предвижда възможност за назначаване на делегирани асистенти, които да помагат на синдика, като тяхното възнаграждение се покрива от последния.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Уреждането на искове за отмяна в производството по несъстоятелност е включено в членове 71—73 от Закона за несъстоятелността. Тези разпоредби са успешно изменени, главно във връзка с характера на „защитните механизми“ на споразуменията за рефинансиране.

В член 71 се съдържа правната система за механизмите за възстановяване, основаващи се на обща клауза, с която всички действия, извършени от длъжника, които са „във вреда на активите, включени в производството“, се обявяват за „подлежащи на отмяна“, независимо от това, дали е имало „намерение за подвеждане“. За да се защитят последиците от отмяната, се установява определен срок: две години преди датата на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност.

А) Период на отмяна

В законът се предвижда установяването на специален период на отмяна: две години от датата на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност.

Б) Понятието „имуществена вреда“

Действия, извършени от длъжника по време на „позорителния период“, подлежат на отмяна, ако са във вреда на активите, включени в производството. Имуществената вреда трябва да бъде доказана по задоволителен начин от страната, подала жалбата. При все това, предвид трудностите, които обикновено са свързани с доказването на увреждащи действия, Законът за несъстоятелността улеснява предявяването на искове чрез създаването на редица презумпции. Както се случва и в други части на правото, презумпциите могат да бъдат оборими и необорими. Поради това: а) имуществена вреда се смята за необорима в два случая: i) когато е свързана със свободно разпореждане с активи, с изключение на дарения за употреба; и ii) когато са свързани с плащания и други действия, уреждащи задължения, които стават изискуеми след решението за обявяване в несъстоятелност, освен ако не са обезпечени с обезпечение, в който случай презумпцията допуска доказателства за противното; б) имуществената вреда се счита за оборима в три случая: i) когато е свързана с разпореждане на активи срещу плащане на лица, които имат специални взаимоотношения с обявения в несъстоятелност длъжник; ii) когато е свързана с налагането на такси върху собственост в полза на предварително съществуващи задължения или в полза на нови задължения, възникнали да заменят предишните iii) плащания или други актове за уреждане на задължения, обезпечени с обезпечение и които стават изискуеми след постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност.

В) Процедура

Процесуална легитимация за предявяване на искове за отмяна в производства по несъстоятелност има синдика. Въпреки това, с цел да се защитят кредиторите срещу бездействието на синдиките, в законът се предвижда субсидиарна или второстепенна степен на процесуална легитимация за кредитори, които са приканили писмено синдика да предяви иск за отмяна, ако в срок от два месеца от датата от молбата искът не е предявен от синдика. В законът се съдържат правила, насочени към осигуряване на ефективно изпълнение на ролята на синдика да гарантира, че активите, включени в производството, не се използват. С процесуална легитимация за искове срещу споразумения за рефинансиране разполага изключително синдика, с изключение на всяка субсидиарна легитимация.

За да се защитят споразуменията за рефинансиране, съществуват специални правила, произтичащи от последните изменения в законодателството, определящи защитни механизми, които правят тези споразумения (одобрени при определени условия) устойчиви на искове за отмяна (член 71bis).

Последна актуализация: 29/03/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици вече са преведени.

Несъстоятелност - Франция

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Предпазно производство (*procédure de sauvegarde*), производство по оздравяване (*procédure de redressement judiciaire*) или производство по ликвидация (*procédure de liquidation judiciaire*) може да бъде образувано по отношение на лица, упражняващи търговска или занаятчийска дейност, земеделски стопани, други физически лица, които упражняват самостоятелна стопанска дейност, включително свободна професия, която е регулирана със закон или подзаконен нормативен акт или чието професионално звание е предмет на защита, както и по отношение на частноправни юридически лица.

Самостоятелно заетите лица (*auto-entrepreneurs*) също могат да се възползват от образуването на производство по несъстоятелност.

От образуването на предпазно производство може да се възползва само лице, което осъществява стопанска дейност. При оздравяването или ликвидацията лицето може вече да е престанало да извършва стопанска дейност към момента на образуване на производството.

Частноправните юридически лица, по отношение на които може да бъде образувано производство по несъстоятелност, включват търговски и граждански дружества, обединения по икономически интереси, сдружения, профсъюзи, професионални или търговски сдружения или работнически съвети.

Частноправните обединения без юридическа правосубектност, като съвместни предприятия или дружества в процес на учредяване, не могат да се възползват от образуването на производство по несъстоятелност.

Същото важи и за всички публичноправни юридически лица.

Бързо предпазно производство и бързо производство за финансово оздравяване

Длъжник може да прибегне до бързо предпазно производство (*procédure de sauvegarde accélérée*) или до бързо производство за финансово оздравяване (*procédure de sauvegarde financière accélérée*), ако отчетите му са били заверени от одитор или са били изготвени от счетоводител и ако за него работят повече от 20 работници или служители, или оборотът му преди облагане надвишава 3 милиона евро, или общият му баланс надхвърля 1,5 милиона евро. На бързи предпазни производства и бързи производства за финансово оздравяване подлежат и длъжници, изготвили консолидирани отчети.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Предпазно производство се образува, ако длъжникът изпитва непреодолими затруднения, но все още не е спрял плащанията.

Производство по оздравяване се образува, ако длъжникът, който не е в състояние да изпълнява текущите си задължения със средствата, с които разполага, е преустановил плащанията.

Целта на производство по оздравяване е запазване на стопанската дейност и работните места и изчистване на задълженията. Образуването на това производство трябва да бъде поискано от ръководителя на предприятието в срок от 45 дни от спирането на плащанията.

Производство по ликвидация се образува в случаите, когато предприятието е преустановило плащанията и когато е очевидно, че оздравяването е невъзможно.

Образуването на предпазно производство може да бъде поискано само от длъжника.

За сметка на това образуването на производство по оздравяване или ликвидация освен от длъжника може да бъде поискано и от кредитор или от прокурора, стига да не е в ход помирителна процедура (*procédure de conciliation* – предварително производство по несъстоятелност).

Решението за образуване на производство по несъстоятелност влиза в сила в нула часа на датата на постановяването му.

Решението за образуване се връчва на длъжника в срок от осем дни от датата на постановяването му и се съобщава на синдиците и на прокуратурата, включително в другите държави членки, в които длъжникът притежава предприятие.

Решението влиза в сила незабавно по отношение на всички.

В срок от петнадесет дни от датата на постановяването му решението за образуване се вписва в търговския регистър, в регистъра на занаятчиите или в специален регистър, воден в деловодството на окръжния съд.

Извлечение от решението се вписва в официалния бюлетин за граждански и търговски съобщения (Bodacc — Bulletin officiel des annonces civiles et commerciales) и в регистъра на правните известия по мястото на седалището или по служебния адрес на длъжника.

Бързо предпазно производство и бързо производство за финансово оздравяване

Съществуват също така и бързо предпазно производство и бързо производство за финансово оздравяване.

Бързо предпазно производство може да бъде образувано по искане на длъжник, който участва в помирителна процедура и представи доказателство, че е изготвил проект на план за гарантиране на дългосрочната жизнеспособност на дружеството.

Фактът, че длъжникът е спрял плащанията, не е пречка за образуването на бързо предпазно производство, при условие че тази ситуация не е възникнала повече от 45 дни преди искането за започване на помирителна процедура.

Бързо производство за финансово оздравяване може да се образува при същите условия като бързото предпазно производство и когато от отчетите на длъжника е видно, че задължението му позволява планът да бъде приет единствено от кредиторите, които са членове на комитета на кредитните институции.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третираат активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Масата на несъстоятелността обхваща цялото имущество на длъжника.

Ако длъжникът е едноличен търговец, в масата се включва и личното му имущество.

Въпреки това основното жилище на едноличен търговец, упражняващ търговска, промишлена, занаятчийска или селскостопанска дейност, или либерална професия, по закон е несеквестрируемо в полза на професионални кредитори.

Останалите застроени и незастроени недвижими имоти, които не се използват за стопански цели, може да бъдат включени в декларация за несеквестрируемост. Декларацията, която трябва да бъде заверена пред нотариус и публикувана, има действие само по отношение на професионалните кредитори, чиито вземания възникват след публикуването.

Целта на несеквестрируемостта на основното жилище на длъжника по отношение на професионалните кредитори е да се защити длъжникът и неговото семейство.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Лишаване на длъжника от правото да се разпорежда с имуществото си

Предпазно производство и оздравяване

При образуване на предпазно производство или производство по оздравяване длъжникът остава във владение на имуществото си и продължава да управлява предприятието.

В рамките на предпазното производство съдебният управител на имуществото наблюдава или подпомага длъжника при управлението на предприятието в съответствие с определения от съда мандат.

В рамките на производството по оздравяване съдебният управител на имуществото (*administrateur judiciaire*) наблюдава или подпомага длъжника при управлението на предприятието или поема изцяло или частично неговото управление вместо длъжника.

Ликвидация

При производството по ликвидация длъжникът се лишава от правото да управлява или да се разпорежда с имуществото си. Правата и действията по отношение на имуществото на предприятието се упражняват от ликвидатора (*liquidateur*). По този начин той осъществява управлението на имуществото.

Синдици

Синдиците са назначени от съда представители, които са поставени под надзора на прокуратурата и се избират измежду лицата, упражняващи регулирани професии.

Тези специалисти трябва да фигурират в национални списъци и да отговарят на строги критерии за професионална пригодност и морал.

Могат да бъдат назначавани и лица, които не фигурират в тези списъци, но имат специфичен опит или квалификация, относими към случая.

Синдиците се назначават от съда при образуването на производството.

Те биха могли да носят гражданска отговорност по силата на общото право.

Възнагражденията на синдиците се изчисляват въз основа на тарифи, които се определят с наредба; по разпореждане на съда определеното в съответствие с тези тарифи възнаграждение се поема от длъжника.

Правомощия на синдиците и на длъжника

Съдебен управител на имуществото

По принцип съдът, който образува предпазно производство или производство по оздравяване, назначава управител, който може да бъде предложен от длъжника в рамките на предпазното производство или от прокуратурата.

Назначаването на управител не е задължително, ако длъжникът има по-малко от 20 работници и служители и ако оборотът му преди облагане е под 3 милиона евро.

При бързото предпазно производство и бързото производство за финансово оздравяване назначаването на управител във всички случаи е задължително.

В рамките на предпазното производство съдебният управител на имуществото наблюдава или подпомага длъжника при управлението на предприятието в съответствие с определения от съда мандат.

В рамките на производството по оздравяване съдебният управител на имуществото подпомага длъжника при управлението на предприятието или поема изцяло или частично неговото управление вместо длъжника.

Съдебният управител на имуществото трябва да предприеме или да изиска от длъжника да предприеме необходимите мерки за защитата на правата на предприятието срещу неговите длъжници, както и за опазването на неговия производствен капацитет.

Съдебният управител на имуществото има специални правомощия, като например да управлява с подписа си банковите сметки на длъжника, на когото е забранено да издава чекове, да изисква продължаване на изпълнението на текущите договори и да извършва необходимите съкращения.

Синдик по несъстоятелността

В колективните производства съдът е длъжен да назначи синдик по несъстоятелността (*mandataire judiciaire*).

Неговата задача е да представлява кредиторите и техните колективни интереси.

Той съставя списъка на предявените вземания, включително и вземания във връзка със заплати, като прави предложения за тяхното приемане, отхвърляне или отнасяне до компетентния съд, и представя списъка пред съдията по несъстоятелността.

Ликвидатор

В решението за ликвидация съдът назначава ликвидатор.

Ликвидаторът трябва да провери вземанията и да пристъпи към осребряване на имуществото на длъжника, така че да разпредели оставащите активи между кредиторите.

Той извършва съкращения и може да предпочете текущите договори да продължат да се изпълняват.

Представява длъжника, чиито права да се разпорежда с имущество са били отнети, и в това си качество упражнява повечето от неговите права и изпълнява повечето от действията, свързани с имуществото, по време на производството по ликвидация. От друга страна, той не може да упражнява неимуществените права на длъжника.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Прихващането е начин за погасяване на насрещни задължения до размера на по-малката сума.

То може да се осъществи само между две лица с еднородни насрещни вземания и задължения.

Така чрез приспадането се постига двупосочно погасяване на насрещните вземания.

По принцип на длъжника е забранено да погасява вземания, възникнали преди решението за образуване на предпазно производство или на производство по оздравяване.

Забраната за погасяване на предишни вземания обаче се отменя за погасяване на свързани вземания чрез прихващане. За свързани се считат реципрочни вземания, възникващи или произтичащи във връзка с изпълнението или неизпълнението на един и същи договор.

Ако вземане, свързано с предходно вземане, възникне след решението за образуване на производството, то може да бъде погасено чрез прихващане от предходното вземане, при условие че последното е било предявено.

Реципрочните вземания се считат за свързани, когато са възникнали или произтичат във връзка с изпълнението или неизпълнението на същия договор или същата група от договори.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Процедура на продължаване на текущите договори

Образуването на производството по несъстоятелност не поставя под въпрос съществуването на договорите между длъжника и неговите контрагентни (доставчици, клиенти) към датата на образуване на производството.

Текущ договор е договор, който съществува и се изпълнява в момента на образуване на производството, договор с периодично или продължително изпълнение, който не е изтекъл към тази дата, или договор за еднократно изпълнение, който все още не е изпълнен, но вече е сключен.

Контрагентът по текущия договор се ползва с предпочитателно право и се нарежда преди останалите кредитори по отношение на удовлетворяването на вземането му.

Предпазно производство и оздравяване

A priori договорът се продължава автоматично; съдебният управител на имуществото разполага с възможността изтъкне съображение за обществен ред, която му позволява да изиска продължаването на договора, при условие че заплати за стоките или услугите, които трябва да му бъдат предоставени.

Когато няма назначен съдебен управител на имуществото, длъжникът има право да изиска изпълнение на текущите договори, след като получи съгласието на синдика по несъстоятелността.

Продълженият договор се изпълнява нормално в съответствие с договорните разпоредби.

Съдебният управител на имуществото може да прекрати договора поради очаквано неизпълнение от страна на длъжника, когато установи, че последният не разполага с достатъчно средства, за да изпълнява задълженията си.

Текущият договор се прекратява по право, ако в срок от един месец съдебният управител на имуществото не е изискал изрично изпълнението му.

Същото важи и при липса на плащане и на съгласие на контрагента да продължи договорните отношения.

Съдебният управител на имуществото може също така да поиска от съдията по несъстоятелността да постанови прекратяване на текущия договор, ако това е необходимо за защитата или оздравяването на длъжника и при условие че интересите на контрагента не се увреждат прекомерно.

Ликвидация

По принцип текущите договори се запазват.

Ликвидаторът е единственият, който има възможност да изисква изпълнението на текущите договори за доставката на обещаните на длъжника стоки и услуги.

Текущият договор се прекратява по право, ако в срок от един месец ликвидаторът не е изискал изрично изпълнението му.

Това важи и в случаите, когато изпълнението от страна на длъжника засяга изплащането на парична сума на датата, на която контрагентът е информиран за решението на ликвидатора да не продължи изпълнението на договора, както и в случай на неизпълнение на задължение за плащане.

Ликвидаторът може да прекрати договора поради очаквано неизпълнение от страна на длъжника, когато установи, че последният не разполага с достатъчно средства, за да изпълнява задълженията си.

Ако изпълнението е различно от изплащане на парична сума, ликвидаторът може също така да поиска от съдията по несъстоятелността да постанови прекратяването на договора, ако това е необходимо за действията по ликвидацията и при условие че интересите на контрагента не се увреждат прекомерно.

Прехвърляне на текущи договори

При производство по оздравяване, ако оздравителният план предвижда прехвърлянето на предприятието на трето лице, съдът може да разпорежи прехвърлянето на договори, които са от полза за предприятието (наемане, договор за доставка, франчайзингово споразумение, лизинг, разрешение за експлоатация).

7 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

При производството по несъстоятелност кредиторите са длъжни да предявяват правата си срещу длъжника изключително и само в рамките на производството по несъстоятелност и не могат да предприемат индивидуални действия срещу него с цел удовлетворяване на вземанията си.

Решението за приключване на производството по ликвидация поради липсата на достатъчно имущество не води до възстановяване на правото на кредиторите да инициират образуването на индивидуални производства срещу длъжника.

Предвидени са изключения от това правило:

- за искове във връзка с вещи, придобити по силата на право на наследяване, възникнало в хода на производството по ликвидация;
 - когато вземането произтича от правонарушение, ако вината на длъжника за това правонарушение е била доказана, или когато засяга лични права на кредитора;
 - когато вземането произтича от измамни практики, извършени в ущърб на службите за социална защита. Връзката на вземането с извършена измама се установява или със съдебно решение, или чрез санкция на орган за социална защита.
- Освен това правото на кредиторите да инициират образуването на индивидуални производства се възстановява в следните случаи:
- когато длъжникът е обявен в несъстоятелност в лично качество;
 - когато длъжникът е признат за виновен за умишлен фалит;
 - когато по отношение на длъжника, във връзка с някой от неговите активи, или по отношение на юридическо лице, което той е ръководел, в миналото е било образувано друго производство по ликвидация, приключило поради липса на достатъчно имущество по-малко от пет години преди образуването на следващото производство срещу него, и когато през петте години, предхождащи тази дата, на длъжника са били опростени задължения;
 - когато производството е било образувано като частично производство по несъстоятелност по смисъла на член 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. относно производството по несъстоятелност.

Освен това, в случай на измама във връзка с един или повече кредитори, съдът разрешава възобновяването на индивидуалните производства от страна на който и да е от кредиторите срещу длъжника. Съдът се произнася по време на приключването на производството, след като е изслушал или надлежно е призовал длъжника, ликвидатора и надзорните органи. Впоследствие той може да се произнесе по искане на която и да е заинтересована страна при същите условия.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Решението за образуване на производство по несъстоятелност прекъсва или забранява делата срещу длъжника, чрез които се търси заплащане на парична сума или прекратяване на договор поради неизпълнение на задължение за плащане.

Изпълнителните производства и обезпечителните мерки също се спират.

Делата, заведени от кредиторите преди образуването на колективно производство, се прекъсват или се спират временно.

Следователно засегнати са всички предишни кредитори, независимо дали вземанията им са обезпечени или не.

Прекъсването и забраната на производствата важат за всички производства по несъстоятелност.

Висящите производства се прекъсват, докато вискателят не пристъпи към предявяване на вземането си.

След това те се възобновяват по право, но целта им е само потвърждаване на вземането и определяне на неговия размер без осъждане на длъжника.

Съдебни дела и изпълнителни производства, различни от гореспоменатите, продължават с участието на синдика по несъстоятелността и на съдебния управител на имуществото, когато задълженията му включват подпомагане или представителство на длъжника, в периода на наблюдение на длъжника или след възобновяване на производството по инициативата на синдика по несъстоятелността или на съдебния управител на имуществото.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Предпазно производство и производство по оздравяване

С оглед на приемането на оздравителния план становището на кредиторите се иска относно условията за плащане или опрощаване на задължения.

Съдебният управител на имуществото изпраща предложенията до синдика по несъстоятелността, който представлява кредиторите.

Синдикът по несъстоятелността получава съгласието, индивидуално или колективно, на всеки предявил вземане кредитор.

Синдикът по несъстоятелността не е длъжен да поиска становището на кредиторите, ако проектът на плана не променя условията за плащане, които ги касаят, или ако предвижда пълно погасяване в брой веднага след приемането на плана или на вземанията.

Комитет на кредиторите

Когато длъжникът има повече от 150 работници и служители и оборотът му надхвърля 20 милиона евро, се създава комитет на кредиторите, който дава становище по проекта на плана за изчистване на задълженията.

Комитетът на кредиторите кани различните категории кредитори на отделни срещи, за да им представи предложения, които те да могат да обсъдят и по които ще вземат колективно решение, т.е. малцинството ще трябва да се съобрази с решението на мнозинството.

Има комитет на кредитните институции, съставен от финансови дружества и кредитни дружества и подобни, както и комитет на търговските кредитори, съставен от основните доставчици на стоки или услуги. При наличие на държатели на облигации се свиква общо събрание на всички кредитори, които притежават емитирани във Франция или в чужбина облигации, чиято цел е да се обсъди проектът на плана, приет от комитетите на кредиторите.

Комитетите на кредиторите дават становището си на съдебния управител на имуществото относно проекта на плана и гласуват неговото приемане, преди съдът да може да постанови решението си.

При наличието на комитети на кредиторите всеки кредитор, който е член на даден комитет, може да прави алтернативни предложения по проекта на плана, представен от длъжника.

Следователно проектът на плана може да е изготвен от длъжника или, при производството по оздравяване, от съдебния управител със съгласието на длъжника, но в същото време е плод на инициативата на кредиторите, членуващи в тези комитети. След това планът, приет от комисиите, и планът, подкрепен от длъжника или от управителя, ако той е различен, могат да бъдат представени пред съда едновременно.

Бързо предпазно производство

При образуване на бързо предпазно производство създаването на комитети на кредиторите – комитет на кредитните институции и комитет на търговските кредитори – и, когато е целесъобразно, на общото събрание на държателите на облигации, е задължително.

Индивидуалното становище на кредиторите, които не членуват в комитет, също се иска.

Бързо производство за финансово оздравяване

При образуване на бързо производство за финансово оздравяване задължително се създава само комитет на кредитните институции и, когато е целесъобразно, общо събрание на държателите на облигации.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпореджа с активи от масата на несъстоятелността?

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Всички вземания, възникнали преди решението за образуване на производството, трябва да бъдат предявени, независимо от тяхното естество или от характера им: търговски, граждански, административни (държавна хазна, осигурителни институции и институции за социална сигурност) или наказателни (глоби). Не е важно дали вземането е необезпечено или привилегировано, дължимо или с фиксиран срок, безусловно или условно. Вземанията, надлежно възникнали след решението за образуване на производството за целите на неговото провеждане или в замяна на стоки или услуги, доставени на длъжника във връзка с неговата стопанска дейност, се погасяват на датата на падежа.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Всички кредитори, чиито вземания са възникнали преди решението за образуване на производството, трябва да ги предявят пред синдика по несъстоятелността в случай на предпазно производство или производство по оздравяване, или пред ликвидатора – в случай на производство по ликвидация.

Срокът за предявяването е два месеца от датата на публикуване на решението за образуване на производството.

Самият длъжник също може да предяви вземане на някой от своите кредитори при същите условия.

Предявяването касае също и някои вземания, възникнали след решението за образуване на производството, т.е. тези, които не се ползват от предпочителното право на погасяване на вземания, ползващи предприятието или свързани с нуждите на производството.

Предявеното вземане трябва да посочва размера на сумите, чийто падеж е настъпил и предстои да настъпи, датите на падежа, естеството на привилегията или съществуващото обезпечение, правилата за изчисляване на лихвите.

Няма утвърден формуляр за предявяване на вземане. На практика самата декларация трябва недвусмислено да изразява волята на кредитора да изиска удовлетворяване на вземането си, да бъде вписан в списъка на вземанията и да участва в производството.

След като получи становището на длъжника, синдикът по несъстоятелността изготвя списъка на предявените вземания и прави предложения за тяхното приемане, отхвърляне или отнасяне до компетентния съд.

Този списък се изпраща на съдията по несъстоятелността и се съобщава на съдебния управител на имуществото.

Преди да приеме или отхвърли дадено вземане, съдията по несъстоятелността проверява съществуването, размера и естеството му в съответствие с доказателствата, предоставени от автора на декларацията, и когато е уместно, с доказателствата, представени от изслушаните лица или от синдика по несъстоятелността.

Кредиторите, които не са предявили вземанията си в определения срок, се считат за изключени и следователно не могат да участват в разпределението или да претендират за дивиденди в случай на приемане на план или осребряване на имуществото на длъжника, освен ако съдията по несъстоятелността приеме да възстанови срока.

Ако срокът бъде възстановен, те могат да участват в разпределенията, които се извършват след подаването на тяхната молба.

Бързо предпазно производство и бързо производство за финансово оздравяване

Длъжникът изготвя списъка на вземанията на всички кредитори, участвали в помирителна процедура, като те трябва да са били предявени.

Списъкът се заверява от одитора на длъжника и се внася в деловодството на съда.

Синдикът по несъстоятелността изпраща на всеки кредитор извлечение от списъка във връзка с неговото вземане.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределението на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Привилегираният кредитор се ползва от обезпечение, което гарантира предпочителното му удовлетворение пред останалите обикновени, необезпечени кредитори на длъжника в случай на образуване на колективно производство срещу длъжника.

Даден кредитор може да има право на предпочително удовлетворение:

– защото притежава гаранция, предоставена от длъжника или получена въз основа на съдебно решение, или

– защото предпочителното право му е предоставено по закон поради статута, който има.

Не всички привилегирани кредитори са равни помежду си. При конкуренция между няколко привилегирани кредитори, те се удовлетворяват по определен от закона ред, но във всички случаи преди необезпечените кредитори.

Необезпечените кредитори получават удовлетворение от имуществото на длъжника, което остава след удовлетворяването на привилегираните кредитори. Разпределението се извършва пропорционално.

Поредност на привилегиите

Предпазно производство и производство по оздравяване

Разпределението на приходите от продажбата на недвижимо имущество между кредиторите се извършва в следния ред:

Вземания във връзка с възнаграждения, ползващи се „с изключително право на предпочително удовлетворение“: изплащане на възнаграждения за последните шестдесет работни дни преди постановяването на решението за образуване на производството;

Съдебни разноски, надлежно възникнали след решението за образуване на производството и необходими за изпълнение на изискванията за провеждане на производството: разходи за съхранение, осребряване на имуществото и разпределение на приходите между кредиторите (разходи за опис и реклама, възнаграждение на назначените от съда представители и т.н.);

Вземания, които се ползват от привилегия, произтичаща от участие в помирителна процедура: от тази привилегия се ползват кредитори, които са направили нови финансови вноски или са доставили нови стоки или услуги, с цел да се гарантира продължаването на дейността на предприятието и неговото оцеляване;

Привилегия за вземания, възникнали след решението за образуване на производството: вземания, възникнали във връзка с изпълнението на изискванията за провеждане на производството или за временно запазване на стопанската дейност, или вземания, възникнали като насрещна престация срещу предоставянето на стоки или услуги на длъжника в периода на запазване на стопанската дейност, или за изпълнение на запазен от ликвидатора текущ договор, или вземания за задоволяване на ежедневните потребности на длъжник – физическо лице;

Вземания, които се ползват от общата привилегия в полза на работниците и служителите: изплащане на възнаграждения за последните шест месеца преди постановяване на решението за образуване на производството;

Вземания, гарантирани със специална привилегия или ипотека;

Необезпечени вземания.

Разпределението на приходите от продажбата на движимо имущество между кредиторите се извършва в следния ред:

Вземания, гарантирани със специално обезпечение върху движимо имущество с право на задържане;

Вземания във връзка с възнаграждения, ползващи се „с изключително право на предпочително удовлетворение“: изплащане на възнаграждения за последните шестдесет работни дни преди постановяването на решението за образуване на производството;

Съдебни разноски, надлежно възникнали след решението за образуване на производството и необходими за изпълнение на изискванията за провеждане на производството: разходи за съхранение, осребряване на имуществото и разпределение на приходите между кредиторите (разходи за опис и реклама, възнаграждение на назначените от съда представители и т.н.);

Вземания, които се ползват от привилегия, произтичаща от участие в помирителна процедура: от тази привилегия се ползват кредитори, които са направили нова финансова вноски или са доставили нови стоки или услуги, с цел да се гарантира продължаването на дейността на предприятието и неговото оцеляване;

Привилегия за вземания, възникнали след решението за образуване на производството: вземания, възникнали във връзка с изпълнението на изискванията за провеждане на производството или за временно запазване на стопанската дейност, или вземания, възникнали като насрещна престация срещу предоставянето на стоки или услуги на длъжника в периода на запазване на стопанската дейност, или за изпълнение на запазен от ликвидатора текущ договор, или вземания за задоволяване на ежедневните потребности на длъжник – физическо лице;

Привилегия за държавната хазна;

Вземания, гарантирани със специално обезпечение върху движимо имущество без право на задържане;

Вземания, гарантирани с друго общо обезпечение върху движимо имущество;

Необезпечени вземания.

Ликвидация

Разпределението на приходите от продажбата на недвижимо имущество между кредиторите се извършва в следния ред:

Вземания във връзка с възнаграждения, ползващи се „с изключително право на предпочитително удовлетворение“: изплащане на възнаграждения за последните шестдесет работни дни преди постановяването на решението за образуване на производството;

Съдебни разности, надлежно възникнали след решението за образуване на производството и необходими за изпълнение на изискванията за провеждане на производството: разходи за опис и реклама, възнаграждения на назначените от съда представители;

Вземания, които се ползват от привилегия, произтичаща от участие в помирителна процедура: от тази привилегия се ползват кредитори, които са направили нова финансова вноски или са доставили нови стоки или услуги, с цел да се гарантира продължаването на дейността на предприятието и неговото оцеляване;

Вземания, гарантирани със специално обезпечение върху недвижимо имущество;

Привилегия за вземания, възникнали след решението за образуване на производството: вземания, възникнали във връзка с изпълнението на изискванията за провеждане на производството или за временно запазване на стопанската дейност, или вземания, възникнали като насрещна престация срещу предоставянето на стоки или услуги на длъжника в периода на запазване на стопанската дейност, или за изпълнение на запазен от ликвидатора текущ договор, или вземания за задоволяване на ежедневните потребности на длъжник – физическо лице;

Необезпечени вземания.

Разпределението на приходите от продажбата на движимо имущество между кредиторите се извършва в следния ред:

Вземания, гарантирани със специално обезпечение върху движимо имущество с право на задържане;

Вземания във връзка с възнаграждения, ползващи се „с изключително право на предпочитително удовлетворение“: изплащане на възнаграждения за последните шестдесет работни дни преди постановяването на решението за образуване на производството;

Съдебни разности, надлежно възникнали след решението за образуване на производството и необходими за изпълнение на изискванията за провеждане на производството: разходи за опис и реклама, възнаграждения на назначените от съда представители;

Вземания, които се ползват от привилегия, произтичаща от участие в помирителна процедура;

Привилегия за вземания, възникнали след решението за образуване на производството: вземания, възникнали във връзка с изпълнението на изискванията за провеждане на производството или за временно запазване на стопанската дейност, или вземания, възникнали като насрещна престация срещу предоставянето на стоки или услуги на длъжника в периода на запазване на стопанската дейност, или за изпълнение на запазен от ликвидатора текущ договор, или вземания за задоволяване на ежедневните потребности на длъжник – физическо лице;

Вземания, обезпечени с ипотeka на стоки, или вземания, обезпечени със залог върху машини или оборудване;

Привилегия за държавната хазна;

Вземания, гарантирани със специално обезпечение върху движимо имущество без право на задържане;

Други общи привилегии върху движимо имущество (член 2331 от Гражданския кодекс (*Code civil*)) и обща привилегия за предпочитително изплащане на заплатите;

Необезпечени вземания.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Предпазно производство и производство по оздравяване

Предпазното производство и производството по оздравяване бяха въведени с цел спасяване на предприятието, запазване на стопанската дейност и работните места и изчистване на задълженията посредством изготвяне на план. Предпазен или оздравителен план може да бъде приет само ако са изпълнени съответните условия.

Длъжникът в предпазното производство или управителят в производството по оздравяване изготвя проекта на плана, ако съществува реалистична възможност за спасяване на предприятието. Той се състои от три части:

– икономическа и финансова част, която определя перспективите за оздравяване на предприятието въз основа на възможностите и начините за упражняване на дейността, пазарните условия и наличните финансови ресурси;

– определяне на реда и условията за погасяване на задълженията и на гаранциите, които ръководителят на предприятието трябва да осигури за обезпечаването на изпълнението му;

– социална част, в която се определят и обосновават равнището и перспективите за заетост и социалните условия, които се предвиждат за продължаването на стопанската дейност. Когато проектът предвижда съкращения по икономически причини, в него се прави преглед на вече предприетите стъпки и се определят действията, които предстои да бъдат предприети, за да се улеснят преквалификацията и обезщетяването на служителите, чиито работни места са застрашени.

В плана се посочват всички ангажименти, които ще бъдат поети от лицата, отговарящи за неговото изпълнение, и които са необходими за оздравяването на предприятието.

След това съдът се произнася по проекта на плана, който е представен пред него от длъжника или от кредитор.

Решението, с което съдът одобрява предпазен или оздравителен план, или план за продажба, има силата на съдебно решение. В случай че са учредени комитети на кредиторите, планът има и договорно измерение.

Срокът на плана не може да надвишава десет години или петнадесет години за земеделските стопани.

Съдът назначава управител или синдик да контролира изпълнението на плана за целия му срок на действие.

Приемането на плана слага край на периода на наблюдение. Длъжникът възстановява владението върху имуществото си и може отново да управлява предприятието в съответствие с мерките, които съдът му е наложил в плана.

Длъжникът трябва да изпълнява разпоредбите в плана във всички техни аспекти.

В противен случай, ако по време на изпълнението на предпазния или на оздравителния план длъжникът не изпълнява задълженията си или преустанови плащанията, той е изложен на риск от отмяна на плана и възобновяване на производството.

Преобразуване в ликвидация

Ликвидация може да бъде обявена по време или в края на периода на наблюдение, започнал с решението за образуване на предпазно производство или на производство по оздравяване.

Съдът трябва да постанови ликвидация веднага щом стане ясно, че продължаването на предприятието е невъзможно, както и при невъзможност да бъде приет план за продажба в рамките на производството по оздравяване.

Прекратяване на задълженията на длъжник – физическо лице приликвидация

Считано от датата на обявяване на ликвидацията длъжникът губи правото да се разпорежда с имуществото си до приключването на ликвидацията. Едва тогава длъжникът възстановява правата си и отново може да извършва действия.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Завършването на изпълнението на предпазния или оздравителния план не дава право на кредиторите, които не са предявили вземането си, да предприемат действия срещу длъжника.

Изрично е предвидено, че индивидуалните производства може да бъдат възобновявани по изключение, само в случай на приключване на ликвидацията поради липса на достатъчно имущество.

Момент, считан за край на производството по несъстоятелност

Периодът на наблюдение е периодът от датата на решението за образуване на производството до датата на решението за приемане на предпазния или оздравителния план, или за обявяване на ликвидация.

При предпазното производство или производството по оздравяване стопанската дейност продължава да се осъществява през периода на наблюдение и длъжникът по принцип продължава да управлява предприятието си с известни ограничения.

Когато съществува реална възможност за оздравяване на предприятието, периодът на наблюдение приключва с приемането на предпазен или оздравителен план.

Приемането на предпазен или оздравителен план дава възможност на длъжника да възстанови владението си върху предприятието макар това да не слага край на производството.

Всъщност производството приключва, когато съдията по несъстоятелността одобри доклада за изпълнение, изготвен от управителя или от синдика по несъстоятелността. След това председателят на съда издава разпореждане за приключване на производството. Това е мярка на съдебна администрация, която не подлежи на обжалване.

Следователно от правна гледна точка производството приключва с издаването на разпореждане в този смисъл.

Последствията от производството обаче не завършват с разпореждането за неговото приключване, тъй като предпазният или оздравителният план все още е в ход.

Длъжникът трябва да изпълни разпоредбите в плана във всички техни аспекти.

В противен случай, ако по време на изпълнението на предпазния или на оздравителния план длъжникът не изпълнява задълженията си или преустанови плащанията, той е изложен на риск от отмяна на плана и възобновяване на производството.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Направените във връзка с производството разходи и разноски се поемат от предприятието, което е обект на производството по несъстоятелност.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Когато съдът образува предпазно производство или производство по оздравяване, по принцип се приема, че датата на спиране на плащанията от страна на длъжника и датата на решението за образуване на производството съвпадат.

Съдът обаче може да реши, че спирането на плащанията е настъпило на дата до 18 месеца преди датата на образуване на производството по несъстоятелност.

В такъв случай периодът от датата на спиране на плащанията до датата на образуване на производство по оздравяване или ликвидация се нарича „подозрителен период“.

Някои актове, които са извършени от длъжника по време на подозрителния период и които изглеждат измамни, се обявяват за недействителни.

Обявяването на актове, извършени по време на подозрителния период, за нищожни е от изключителната компетентност на съда, който разглежда производството.

Искът може да бъде подаден само от съдебния управител на имуществото, синдика по несъстоятелността, ликвидатора и прокуратурата.

Кредиторите, индивидуално или колективно чрез синдика по несъстоятелността, могат да предявяват иски за обявяване на относителната недействителност на правни актове на длъжника.

Актът бива обявен за нищожен по отношение на всички и се отменя със задна дата.

В дванадесет случая обявяването на **нищожността** на неправомерни актове **е задължително**:

Актове за безвъзмездно прехвърляне на собственост върху движимо или недвижимо имущество;

Комутативни договори, при които задълженията на длъжника далеч надхвърлят задълженията на другата страна;

Плащания, независимо от метода, по които са направени, във връзка с вземания, които не са дължими към датата на плащането;

Погасяване на дължими вземания, извършено по друг начин освен в брой, с менителници, банкови преводи, актове за прехвърляне на вземания или друга общоприета в деловите отношения форма на разплащане;

Депозит или задържане на парична сума, осъществени след залог на имущество, при отсъствие на окончателно съдебно решение;

Договорна ипотека, ипотека по закон, както и ипотека по закон между съпрузи, и всяко право на задържане или залог върху имущество на длъжника във връзка с договорени по-рано вземания;

Обезпечителна мярка освен в случаите когато учредяването или реализирането на обезпечението са възникнали преди спирането на плащането;

Разрешение и упражняване на опция от служителите на предприятието;

Прехвърляне на стоки или права в фидуциарен фонд освен ако това прехвърляне не е осъществено като обезпечение на едновременно сключено задължение;

Изменение на фидуциарен договор, засягащо права или имущество, които вече са били прехвърлени в фидуциарен фонд, за обезпечаване на задължения, договорени преди изменението;

Когато длъжникът е самостоятелно заето лице с ограничена отговорност, предназначение или промяна на предназначението на актив срещу изплащане на доход, ненасочен към стопанската дейност, което води до изчерпване на имуществото, предмет на производството, в полза на друг актив на същото самостоятелно заето лице;

Нотариално заверена декларация за несеквестируемост, направена от длъжника.

Тези актове трябва да бъдат обявени за недействителни от съда, независимо дали страните са действали добросъвестно или не.

Освен това съдът може да обяви за недействителни актове за безвъзмездно прехвърляне на собственост върху движимо или недвижимо имущество, както и декларации за несеквестируемост, осъществени през шестте месеца, предхождащи датата на спиране на плащанията. В тези случаи обявяването на нищожността не е задължително.

Последна актуализация: 13/02/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Хърватия

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производство, предшествашо производството по несъстоятелност, и производство по несъстоятелност може да бъде образувано срещу юридически лица, както и срещу активите на индивидуален длъжник, освен ако в закона е предвидено друго. За целите на Закона за несъстоятелността (*Stečajni zakon*) — „SZ“ „индивидуален длъжник“ е физическо лице, което подлежи на облагане с данък върху дохода от дейност като самостоятелно заето лице съгласно разпоредбите на Закона за данъка върху дохода (*Zakon o porezu na dohodak*), или физическо лице, което подлежи на облагане с корпоративен подоходен данък съгласно разпоредбите на Закона за корпоративния подоходен данък (*Zakon o porezu na dobit*).

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

а) Производство, предшествашо производството по несъстоятелност, може да бъде образувано, ако съдът установи, че съществува предстояща неплатежоспособност, т.е. ако съдът стигне до заключение, че длъжникът няма да може да изпълни съществуващите си задължения на датата, на която станат дължими.

Неплатежоспособността се счита за предстояща, ако обстоятелствата, поради които длъжникът се счита за неплатежоспособен, все още не са възникнали, и ако:

— в регистъра на реда на приоритетност на задълженията за плащане, воден от Финансовата агенция (*Financijska agencija*), има регистрирани едно или повече неуредени задължения на длъжника, за които има валидно основание за плащане и които е следвало да бъдат събрани без допълнително одобрение от длъжника от която и да е негова сметка, или

— длъжникът закъснява повече от 30 дни с плащането на заплати на служители съгласно трудов договор, трудово законодателство, колективен трудов договор или специални разпоредби, или съгласно друг документ, уреждащ задълженията на работодателите към служителите, или

— длъжникът не плати до 30 дни вноски и данъци за посочените в предишната алинея заплати, считано от датата, на която е трябвало да направи плащането на заплатите на служителите;

б) Производство по несъстоятелност може да бъде образувано, ако съдът установи наличието на основания за несъстоятелност, т.е. неплатежоспособност или свръхзадължнялост.

Неплатежоспособност е налице, ако длъжникът трайно не е в състояние да уреди своите неуредени финансови задължения. Фактът, че длъжникът е уредил или може да е в състояние изцяло или частично да уреди вземанията на някои от кредиторите, не го квалифицира като платежоспособен.

Длъжникът се счита за неплатежоспособен:

– ако в регистъра на реда на приоритетност на задълженията за плащане, воден от Финансовата агенция, има регистрирани едно или повече неуредени задължения на длъжника, дължими повече от 60 дни, за които има валидно основание за плащане и които е следвало да бъдат събрани без допълнително одобрение от длъжника от която и да е негова сметка

— ако не е платил три последователни заплати на свои служители съгласно трудов договор, трудово законодателство, колективен трудов договор или специални разпоредби, или съгласно друг документ, уреждащ задълженията на работодателите към служителите.

Счита се, че е налице свръхзадължнялост, ако активите на длъжника като юридическо лице вече не покриват съществуващите му задължения.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

При производство по несъстоятелност масата на несъстоятелността включва всички активи на длъжника, притежавани при образуването на производство по несъстоятелност, и придобитите от длъжника по време на производството по несъстоятелност активи. Масата на несъстоятелността се използва за уреждане на разходите за производството по несъстоятелност и вземанията на кредиторите на длъжника, чието уреждане е било обезпечено с определени права върху активите на длъжника.

Свободното използване на активи от масата на несъстоятелността от лица, които преди това са били упълномощени по закон да представляват длъжника, или от индивидуалния длъжник след образуване на производство по несъстоятелност няма правно действие, освен при използване, което е уредено от общите правила, при които се спазва принципът на доверие в публичните регистри. Престацията се връща на насрещната страна от масата на несъстоятелността, ако с нея е бил увеличен обемът на масата на несъстоятелността.

Ако индивидуалният длъжник е придобил имущество по наследство или завещание преди образуването или по време на производството по несъстоятелност, единствено той има право да приеме или откаже имуществото по наследство или завещанието.

Ако длъжникът е в съсобственост или във всяко друго правоотношение или партньорство с трето лице, разпределението на активи се извършва извън производството по несъстоятелност. Може да се поиска отделно удовлетворяване от дела на длъжника, за да се уредят задължения, произтичащи от такова отношение.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

а) Производство, предшествашо производството по несъстоятелност — изискванията за назначаване на синдик са същите като за назначаването на ликвидатор. Ако счете за необходимо, съдът назначава синдик с решението си за започването на производството, предшествашо производството по несъстоятелност. Задълженията на синдика приключват на датата на приемане на решение за потвърждаване на споразумение преди производството по несъстоятелност, на датата на образуване на производство по несъстоятелност или по силата на решение на кредиторите.

От синдика в производство, предшестващо производството по несъстоятелност, се изисква:

1. да провери стопанските операции на длъжника
2. да провери списъка с активи и задължения на длъжника
3. да провери достоверността на регистрираните вземания
4. да оспори вземания, ако въз основа на направените от кредиторите изявления или поради други причини има съмнения за тяхната истинност
5. да осъществява надзор върху стопанските операции на длъжника, по-специално върху неговите финансови операции, поемането на задължения към трети страни, издаването на инструменти за застраховане на плащанията, както и върху стопанската дейност при продажбата на стоки или услуги, като същевременно гарантира, че активите на длъжника няма да пострадат
6. да внесе жалба до съда, ако длъжникът действа в нарушение на разпоредбите на член 67 от SZ
7. да издава разпореджания и сертификати съгласно членове 69 и 71 от SZ
8. да гарантира, че разходите за производството, предшестващо производството по несъстоятелност, са платени изцяло и в срок
9. да извършва други дейности съгласно SZ.

От датата на образуване на производството, предшестващо производството по несъстоятелност, до неговото приключване длъжникът може да прави само плащания, които са необходими за нормалните му стопански операции. В този период длъжникът не може да урежда задължения, поети и станали дължими преди образуването на производството, предшестващо производството по несъстоятелност, освен задължения за брутни плащания към своите служители и бивши служители, произтичащи от трудови правоотношения, когато вземанията са станали дължими до датата на образуване на производството, предшестващо производството по несъстоятелност, обезщетения до предвидения от закона размер и по колективни трудови договори, вземания за увреждания поради нараняване на работното място или професионално заболяване, както и вземания въз основа на заплати на служители, увеличени с размера на основните вноски и други материални права на служителите съгласно трудови договори и колективни трудови договори, станали дължими след внасяне на предложението за образуване на производство, предшестващо производството по несъстоятелност, а също и други плащания, необходими за нормалните стопански операции, както са определени в специален закон.

От датата, на която е внесено предложението за производство, предшестващо производството по несъстоятелност, до издаване на решението за образуване на производство, предшестващо производството по несъстоятелност, длъжникът може да отчуждава или обременява активите си само въз основа на предварително съгласие от синдика или от съда, ако няма назначен синдик.

б) Производство по несъстоятелност — ликвидаторът в производство по несъстоятелност се избира на случаен принцип от списък „А“ на ликвидаторите за територията, обхваната от компетентния съд, освен ако в SZ не е предвидено друго. Въз основа на този избор съдът назначава ликвидатора в решението за образуване на производство по несъстоятелност. Като изключение, ако в производството, предшестващо производството по несъстоятелност, състояло се преди производството по несъстоятелност, е бил определен синдик или временен ликвидатор, съдът назначава за ликвидатор синдика или временния ликвидатор.

Ликвидаторът има правата и задълженията на юридическите лица на длъжника, освен ако в SZ не е посочено друго. Докато длъжникът продължава да осъществява стопанските си операции по време на производството по несъстоятелност съгласно член 217, параграф 2 от SZ, ликвидаторът управлява тези стопански операции.

Ликвидаторът представлява длъжника. Ликвидаторът управлява само тези операции на индивидуален длъжник, които засягат масата на несъстоятелността, и представлява длъжника с пълномощия на законен представител.

Ликвидаторът е длъжен да действа добросъвестно и методично, и по-специално следва да:

1. постави в ред счетоводните документи до датата на образуване на производството по несъстоятелност
2. изготви предварителна оценка на разходите за производството по несъстоятелност и да я представи за одобрение от комитета на кредиторите
3. създаде комисия за опис на активите
4. изготви първоначален баланс на активите на длъжника
5. управлява с дължимата грижа приключването на започнатите, но незавършени операции на длъжника, както и на операциите, необходими за предотвратяване на увреждането на активите на длъжника
6. да гарантира реализирането на вземанията на длъжника
7. да осъществява добросъвестно стопанските операции на длъжника, посочени в член 217, параграф 2 от SZ
8. да предостави на Хърватския институт за пенсионно осигуряване документите, свързани със статута по трудовото право на бенефициерите
9. да реализира или събере с дължимата грижа собствеността или правата на длъжника, съставляващи част от масата на несъстоятелността
10. да подготви разпределянето за кредиторите и да изпълни това разпределяне след одобряването му
11. да представи окончателен отчет на комитета на кредиторите
12. да направи последващи разпределяния за кредиторите
13. след приключване на производството по несъстоятелност да представлява масата на несъстоятелността в съответствие със SZ.

Най-малко веднъж на всеки три месеца ликвидаторът трябва да представя писмени доклади по стандартен образец относно хода на производството по несъстоятелност и относно баланса на масата на несъстоятелността.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Ако към момента на образуване на производството по несъстоятелност кредиторът, съгласно закона или договор, има право на прихващане, то образуването на производството по несъстоятелност не засяга това право.

Ако към момента на образуването на производството по несъстоятелност има едно или повече вземания, които трябва да бъдат прихванати съгласно отлагателно условие или не са дължими, или не се предвижда да бъдат изпълнени по един и същ начин, прихващането ще стане, когато са изпълнени необходимите условия. Това, което не се прилага за прихващанията, е правилото, с което се определя, че неуредените вземания стават дължими при образуване на производство по несъстоятелност и че непарични вземания или вземания за неопределени суми се уреждат по паричната стойност, на която са оценени към момента на образуване на производството по несъстоятелност. Ако вземането, което следва да се използва за прихващане, стане безусловно и дължимо, преди прихващането да бъде възможно, прихващането се изключва.

Не се изключва прихващане за вземания в различни валути или разчетни единици, при условие че тези валути или разчетни единици могат лесно да бъдат обменени на мястото на уреждане на използваното за прихващане вземане. Преобразуването се извършва по обменния курс, валиден на мястото на уреждане към момента на получаване на декларацията за прихващане.

Прихващането е недопустимо:

1. ако задължението на кредитора към масата на несъстоятелността е възникнало едва след образуването на производството по несъстоятелност
2. ако вземането е било прехвърлено на кредитора от друг кредитор едва след образуването на производството по несъстоятелност

3. ако кредиторът е придобил вземането си чрез прехвърляне в последните шест месеца преди образуването на производството по несъстоятелност или ако шест месеца преди датата на образуването на производството по несъстоятелност не е било образувано производство, предшестващо производството по несъстоятелност, и кредиторът е знаел или е трябвало да знае, че длъжникът е станал неплатежоспособен или че срещу длъжника е внесено предложение за образуване на производство, предшестващо производството по несъстоятелност, или производство по несъстоятелност. Като дерогация прихващането се допуска, ако вземането е било прехвърлено с оглед на изпълнението на неизпълнен договор или ако правото за изпълнение на вземането е било повторно придобито чрез успешно възражение срещу правна сделка на длъжник.

4. ако кредиторът е придобил правото на прихващане чрез унищожаване на правно действие.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Ако към момента на образуването на производство по несъстоятелност длъжникът и насрещната страна по договора не са изпълнили или не са изпълнили изцяло двустранно обвързващ договор, ликвидаторът може да изпълни договора вместо длъжника и да поиска другата страна да изпълни договора. Ако ликвидаторът откаже да изпълни договора, другата страна може да реализира дължимото си неизпълнено вземане само като кредитор на масата на несъстоятелността. Ако другата страна по договора призове ликвидатора да представи становището си относно правото му да избира, ликвидаторът следва незабавно и най-късно след изслушването за докладване да уведоми с препоръчано писмо другата страна дали възнамерява да поиска изпълнение на договора. Като дерогация, ако другата страна би понесла значителни вреди до момента на изслушването за докладване и е информирала за това ликвидатора, от него се изисква в срок от осем дни да уведоми с препоръчано писмо другата страна дали ще поиска изпълнението на договора. Ако не го направи, ликвидаторът няма да има право да иска изпълнение на договора. Ако дължимото изпълнение може да се дели и ако към момента на образуване на производство по несъстоятелност другата страна е изпълнила частично задълженията си за изпълнение, то тя има право да упражни като кредитор на масата на несъстоятелността правото си на възнаграждение, съответстващо на частичното изпълнение, дори ако ликвидаторът е поискал изпълнението на останалата част. Другата страна няма право поради неизпълнение на правото ѝ на възнаграждение да иска връщане на добавената към активите на длъжника стойност в резултат на частичното изпълнение от нейна страна.

Ако в поземлен регистър е вписана резерва за целите на обезпечаване на вземането за придобиване или оттегляне на права върху един от имотите на длъжника или върху едно от правата, вписани в полза на длъжник, или за обезпечаване на вземането за промяна на съдържанието или приоритета на такава право, кредиторът може да уреди вземането си като кредитор от масата на несъстоятелността. Това важи също и ако длъжникът е поел всички други задължения към кредитора, които впоследствие не е изпълнил изцяло или частично. Тази разпоредба се прилага по аналогия и за резерви в регистъра на корабите, регистъра на кораби в строеж и регистъра на въздухоплавателните средства.

Ако преди образуването на производство по несъстоятелност длъжникът е продал свое движимо имущество със запазване на правото на собственост и е предал имуществото в притежание на купувача, купувачът може да поиска изпълнението на договора за покупко-продажба. Това важи също и ако длъжникът е поел допълнителни задължения към купувача, които не е изпълнил изцяло или които е изпълнил само частично. Ако преди образуването на производството по несъстоятелност длъжникът е закупил недвижимо имущество със запазване на правото на собственост и го е получил от продавача в свое притежание, ликвидаторът има право на избор съгласно член 181 от SZ.

Наемането и отдаването на недвижим имот или помещения не се прекратява с образуването на производство по несъстоятелност. Това важи също и за договори за наем и лизинг, които длъжникът е сключил като наемодател по отношение на вещи, които за целите на застраховането са били прехвърлени на трето лице, финансирало тяхното придобиване или производство. Права, които се отнасят до времето преди образуването на производство по несъстоятелност, както и до понесени вреди поради предсрочното прекратяване на договора, могат да бъдат упражнени от другата страна само в качеството на кредитор на масата на несъстоятелността.

Ликвидаторът може да отмени договор за наем или лизинг на недвижим имот или помещения, който длъжникът е сключил като наемател, независимо от договорения срок и след законовия период за предизвестие. Ако ликвидаторът декларира отмяна, другата страна в качеството си на кредитор на масата на несъстоятелността може да потърси компенсация, дължима за предсрочно прекратяване на договора. Ако към момента на образуването на производство по несъстоятелност длъжникът не е приел недвижимия имот или помещенията, ликвидаторът и другата страна могат да се оттеглят от договора. Ако ликвидаторът се оттегли, другата страна в качеството си на кредитор на масата на несъстоятелността може да потърси компенсация за вреди в резултат на предсрочно прекратяване на договора. От всяка страна се изисква при поискване от другата и в срок от 15 дни да я информира за намерението си да се оттегли от договора. В случай че не го направи, тази страна губи правото си да се оттегли.

Ако длъжникът, в качеството му на наемодател на недвижим имот или помещения преди образуването на производството по несъстоятелност, има взимания, отнасящи се до отношения за наем или лизинг за бъдещи периоди, това има правна сила, доколкото се отнася до наема или лизинга за текущия календарен месец към момента на образуването на производство по несъстоятелност. Ако производството по несъстоятелност е образувано след петнадесетия ден на месеца, вземанията имат правна сила и за следващия календарен месец и се отнасят конкретно до уреждането на наема и лизинга. Вземанията въз основа на принудително изпълнение са равностойни на вземания по договори. От името на длъжника в качеството му на наемодател ликвидаторът може да анулира договора за наем или лизинг в рамките на законов период за предизвестие, независимо от договорения период за предизвестие.

Трета страна, на която ликвидаторът е отчуждил недвижимия имот или помещенията, дадени под наем от длъжника, и която поради това влиза в отношения на наем или лизинг вместо длъжника, може да анулира договора в рамките на законно определен период за предизвестие.

Ако длъжникът е наемател, другата страна по договора не може, след като предложението за образуване на производство по несъстоятелност е внесено, да анулира договора за наем:

1. поради забавяне на плащането на наема или лизинга, станало дължимо преди образуването на производството по несъстоятелност

2. поради влошаване на финансовото положение на длъжника.

Образуването на производство по несъстоятелност не води до прекратяване на трудовите договори или договорите за услуги с длъжника.

Образуването на производство по несъстоятелност е специална основателна причина за анулиране на трудовия договор. След образуването на производството по несъстоятелност ликвидаторът, от името на длъжника (като работодател), и служителят могат да анулират трудовия договор, независимо от договорения срок и независимо от правните или договорните разпоредби относно защитата на служителите. Периодът за предизвестие е един месец, освен ако в закона не е предвиден по-кратък срок. Ако служителите считат, че анулирането на трудовия им договор не е законосъобразно, могат да потърсят защита на правата си съгласно Закона за трудовата заетост (*Zakon o radu*).

Въз основа на одобрение от съда ликвидаторът може да сключи нови срочни трудови договори без ограниченията, посочени в общите правила за труд за срочни трудови договори, с цел завършване на вече започнатите стопански операции и за да се предотвратят евентуални вреди.

Ликвидаторът определя заплатите и другите плащания за заетостта въз основа на одобрението на съда и в съответствие със закона и колективния трудов договор. Заплатите и плащанията за заетостта, на които служителите получават право след образуването на производство по несъстоятелност, се уреждат като задължения на масата на несъстоятелността.

Правото на служителите на участие се прекратява с образуването на производство по несъстоятелност. Споразумения със съвета на работниците не са обвързващи за ликвидатора.

Валидността на възлаганията на длъжника във връзка с активи, които са част от масата на несъстоятелността, се прекратява с образуването на производството по несъстоятелност. Ако на изпълнителя не е било известно за производството по несъстоятелност, без да има вина за това, и ако продължи да извършва дейностите си, се счита, че възлагането все още е в сила. Вземанията на изпълнител във връзка с такива продължаващи дейности, се уреждат като вземания на кредитор на масата на несъстоятелността. С цел недопускане на вреди, изпълнителят трябва да продължи дейностите си и след образуването на производство по несъстоятелност, докато дейностите се поемат от ликвидатора. Вземанията на изпълнителя на такива дейности се уреждат като вземания на кредитори от масата на несъстоятелността.

Валидността на предложения, направени на длъжника или от него, се прекратява в деня на образуването на производство по несъстоятелност, освен ако са били приети преди този ден.

По отношение на стопански договори, с които някой се е ангажирал да изпълнява определени услуги от името на длъжник, и по отношение на пълномощно от длъжника във връзка с активи, които са включени в масата на несъстоятелността, и когато валидността на такова пълномощно се прекрати с образуването на производство по несъстоятелност, изпълнителят трябва, с цел недопускане на вреди, да продължи да извършва дейностите дори и след образуването на производство по несъстоятелност, докато ликвидаторът поеме изпълнението на дейностите. Вземанията на изпълнителя, произтичащи от продължаващите дейности, се уреждат като вземания на кредитори от масата на несъстоятелността. Договорни разпоредби, които предварително изключват или ограничават прилагането на разпоредбите на SZ, нямат правна сила.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

а) Производство, предшестващо производството по несъстоятелност — от деня на образуването на производство, предшестващо производството по несъстоятелност, до неговото приключване, срещу длъжника не могат да се образуват изпълнителни, административни или обезпечителни производства. Всички такива висящи производства се спират в деня на образуване на производството, предшестващо производството по несъстоятелност. Спрените производства ще продължат по предложение на кредиторите:

- след сключването на споразумение преди производството по несъстоятелност — във връзка с вземания или част от вземания, които са били оспорени в производството, предшестващо производството по несъстоятелност

- след окончателно решение, с което се прекратява производството, предшестващо производството по несъстоятелност.

Тези разпоредби не се прилагат за производства, които не са засегнати от производството, предшестващо производството по несъстоятелност, или за производства за уреждане на вземания, станали дължими след образуването на производството, предшестващо производството по несъстоятелност.

В производства пред съд, при които спирането на производството е било разпоредено поради образуването на производство, предшестващо производството по несъстоятелност, и при които впоследствие е издадено окончателно решение, потвърждаващо споразумението преди производството по несъстоятелност, което покрива вземането на кредитора, съдът ще продължи производството и ще отмени действието или ще прекрати изпълнителното или обезпечителното производство, с изключение на такива, свързани с вземания или част от вземания, които са били оспорени в производство, предшестващо производството по несъстоятелност.

б) Производство по несъстоятелност — след образуването на производството по несъстоятелност индивидуалните кредитори не могат да искат принудително изпълнение или обезпечение срещу длъжника по отношение на онези части от активите му, които съставляват част от масата на несъстоятелността, или срещу други активи на длъжника. Кредитори, които не са кредитори на масата на несъстоятелността, нямат право да искат принудително изпълнение или обезпечение срещу бъдещи вземания на индивидуални длъжници въз основа на трудовите им правоотношения или друга услуга, или на техни вземания на тази основа в производство по несъстоятелност, с изключение на принудително изпълнение или обезпечение за уреждане на вземания за издръжка или други вземания, които могат да бъдат уредени от част от доходите на длъжника от трудова дейност, от които не могат да се уреждат вземанията на други кредитори. Такива висящи към момента на образуването на производство по несъстоятелност изпълнителни и обезпечителни производства се преустановяват. Щом тези производства продължат, съдът, постановил принудителното изпълнение, го спира.

За да упражнят правата си, след образуването на производството по несъстоятелност кредиторите, които имат право да искат част от активите на длъжника да бъдат освободени от масата на несъстоятелността (*izlučni vjerovnici*), могат да започнат изпълнителни и обезпечителни производства срещу длъжника съгласно общите правила за изпълнителните производства. Спрени изпълнителни и обезпечителни производства, които кредиторите са започнали преди образуването на производство по несъстоятелност, ще продължат и ще се решават от съда, постановил принудителното изпълнение, съгласно правилата за изпълнителните производства.

След образуването на производството по несъстоятелност кредиторите с право да искат отделно удовлетворяване (*razlučni vjerovnici*) нямат право да започват изпълнителни или обезпечителни производства. Висящите към момента на образуването на производство по несъстоятелност изпълнителни и обезпечителни производства се спират. Спрените изпълнителни и обезпечителни производства се продължават от съда, който води производството по несъстоятелност, чрез прилагане на правилата относно реализирането на вещи, за които има право на отделно удовлетворяване в производството по несъстоятелност.

Вписване в публични регистри след образуването на производството по несъстоятелност се допуска, ако предварителните условия за вписване са били изпълнени преди правните последици от образуването на производство по несъстоятелност да произведат действие.

За срок от шест месеца след образуването на производството по несъстоятелност не се допуска принудително изпълнение за уреждане на вземания от масата на несъстоятелността, които не се основават на правни действия на ликвидатора..

Тази разпоредба не се прилага за:

1. задължения на масата на несъстоятелността от двустранно обвързващи договори, които ликвидаторът е поел ангажимент да изпълни
2. задължения от постоянни договорни отношения след изтичането на първия краен срок, до който ликвидаторът е могъл да анулира договора
3. задължения от постоянни договорни отношения, ако ликвидаторът е получил престация в полза на масата на несъстоятелността.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

а) Производство, предшестващо производството по несъстоятелност — от деня на образуване на производство, предшестващо производството по несъстоятелност, до неговото приключване срещу длъжника не могат да бъдат образувани граждански производства. Всички такива висящи производства се спират в деня на образуване на производството, предшестващо производството по несъстоятелност. Спрените производства продължават по предложение на кредитора:

- след сключването на споразумение преди производството по несъстоятелност — във връзка с вземания или част от вземания, които са били оспорени в производството, предшестващо производството по несъстоятелност

- след окончателно решение, с което се прекратява производството, предшестващо производството по несъстоятелност.

Тези разпоредби не се прилагат за производства, които не са засегнати от производството, предшестващо производството по несъстоятелност, или за производства за уреждане на вземания, станали дължими след образуването на производството, предшестващо производството по несъстоятелност.

В производства пред съд, при които спирането на производството е било разпоредено поради образуването на производство, предшестващо производството по несъстоятелност, и при които впоследствие е издадено окончателно решение, потвърждаващо споразумението преди производството по несъстоятелност, което покрива вземането на кредитора, съдът ще продължи производството и ще отмени действието или ще прекрати изпълнителното или обезпечителното производство, с изключение на такива, свързани с вземания или част от вземания, които са били оспорени в производство, предшестващо производството по несъстоятелност.

б) Производство по несъстоятелност — ликвидаторът ще поеме съдебните производства, включително арбитражни производства, които се отнасят за активи, съставляващи част от масата на несъстоятелността, и които са продължавали към момента на образуването на производството по несъстоятелност, като действа от името и за сметка на длъжника. Съдебните производства във връзка с вземания, предявени в производството по несъстоятелност, не могат да продължат, докато не бъдат разгледани на изслушването за преглед.

Висящите към момента на образуването на производство по несъстоятелност съдебни производства срещу длъжника ще бъдат поети от негово име от ликвидатора, когато се отнасят за:

1. изключване на активи от масата на несъстоятелността
2. отделно уреждане
3. задължения на масата на несъстоятелността.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

а) Производство, предшестващо производството по несъстоятелност — кредитори на длъжника в производство, предшестващо производството по несъстоятелност, са лицата, които към момента на образуването на производството, предшестващо производството по несъстоятелност, имат парични вземания от длъжника. Правилата на SZ, с които се определя правото на глас при споразумения по несъстоятелността, се прилагат в съответствие с правото на кредиторите на глас по отношение на плана за оздравяване.

Кредиторите дават своя глас писмено в предвидения за целта формуляр за гласуване. Формулярът за гласуване трябва да се представи на съда най-късно до започване на изслушването за гласуване и трябва да бъде подписан и заверен от упълномощено лице. Ако до започване на изслушването кредиторите не са представили формуляра за гласуване или са представили такъв, от който не може еднозначно да се определи как гласуват, се счита, че са гласували против плана за оздравяване.

Кредиторите се представят на изслушването за гласуване с помощта на предвидения за целта формуляр за гласуване. Ако кредитори, които имат право на глас, не гласуват на това изслушване, се счита, че са гласували против плана за оздравяване.

Всяка група кредитори с право на глас гласува самостоятелно относно плана за оздравяване. Правилата за класифициране на участниците в споразумение по несъстоятелността се прилагат съгласно класифицирането на кредитори в производство, предшестващо производството по несъстоятелност.

Счита се, че кредиторите са приели плана за оздравяване, ако мнозинството от всички кредитори са гласували за него и ако във всяка група сборът от всички вземания на кредиторите, които са гласували в полза на плана за оздравяване, е равен най-малко на два пъти сбора от вземанията на кредиторите, които са гласували против приемането на плана.

Кредитори, които имат съвместно права или чиито права са формирали едно общо право до възникването на основание за производство, предшестващо производството по несъстоятелност, при гласуването се броят като един кредитор. Притежателите на отделни права или права на плодopolзване се третираат съответно на това.

б) Производство по несъстоятелност — комитет на кредиторите — за да защити интересите на кредиторите при производство по несъстоятелност, преди първото изслушване на кредиторите съдът може да състави комитет на кредиторите и да определи неговите членове.

В комитета на кредиторите трябва да са представени както кредиторите с вземания в най-голям размер, така и тези с малки вземания. В комитета на кредиторите трябва да има също и представител на бившите служители на длъжника, освен ако те в качеството си на кредитори участват в производството с незначителни вземания.

За членове на комитета на кредиторите могат да бъдат определени кредитори с правото да искат отделно удовлетворяване (*razlučni vjerovnici*) и лица, които не са кредитори, но които могат да допринесат за работата на комитета със своите експертни познания.

Членовете на комитета на кредиторите трябва да бъдат нечетен брой — най-много девет. Ако кредиторите наброяват по-малко от петима, на всички се възлагат пълномощията на комитета на кредиторите.

Ако на изслушването за преглед признатите вземания на кредиторите са определени на стойност над 50 милиона хърватски куни и в деня на образуването на производството по несъстоятелност длъжникът има трудови договори с повече от 20 служители, съдът е отговорен за предоставянето на кредиторите възможност за вземане на решение за създаване на комитет на кредиторите.

Комитетът на кредиторите трябва да упражнява надзор над ликвидатора и да му помага в осъществяването на стопанските дейности, както и да наблюдава операциите съгласно член 217 от SZ, да преглежда счетоводните книги и други отчети, свързани с работата, и да възлага проверка на оборота и паричната наличност. Комитетът на кредиторите може да упълномощава отделни членове на комитета да извършват индивидуални дейности в рамките на неговите отговорности.

В рамките на своите отговорности комитетът на кредиторите по-специално:

1. проверява изготвените от ликвидатора доклади относно хода на производството по несъстоятелност и относно състоянието на масата на несъстоятелността
2. преглежда дневниците за стопанската дейност и цялата документация, приета от ликвидатора
3. подава възражения в съда срещу актове на ликвидатора
4. дава одобрение на оценките за разходите по производството по несъстоятелност
5. при поискване от съда дава становище относно ликвидацията на активите на длъжника
6. при поискване от съда дава становище относно продължаването на текущите стопански операции или относно дейностите на длъжника
7. при поискване от съда дава становище относно признаването на обосновани загуби, установени при описа на активите.

(3) Комитетът на кредиторите трябва да уведомява кредиторите относно хода на производството по несъстоятелност и относно състоянието на масата на несъстоятелността.

Събрание на кредиторите

Съдът свиква събрание на кредиторите. Право на участие се дава на всички кредитори на несъстоятелността, на всички кредитори по несъстоятелността с правото на отделно удовлетворяване, на ликвидатора и на индивидуалния длъжник.

На изслушването за докладване и на всяко следващо изслушване събранието на кредиторите има право:

1. да създаде комитет на кредиторите, ако вече не е бил създаден такъв, или да промени състава му или да го разпусне
 2. да назначи нов ликвидатор
 3. да вземе решение относно продължаването или прекратяването на дейностите на длъжника и относно начина и условията за ликвидация на активите на длъжника
 4. да разпорежи ликвидаторът да изготви споразумение по несъстоятелността
 5. да приема всички решения в обхвата на правомощията на комитета на кредиторите
 6. да взема решения по други въпроси от значение за изпълнението или приключването на производството по несъстоятелност съгласно SZ.
- Събранието на кредиторите има право да поиска от ликвидатора да представи уведомления и доклади относно общото състояние и стопанските операции. Ако не е създаден комитет на кредиторите, събранието на кредиторите може да възложи проверка на оборота и паричните средства, управлявани от ликвидатора.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

При образуването на производство по несъстоятелност правата на длъжника като юридическо лице се прекратяват и се прехвърлят на ликвидатора. При образуването на производство по несъстоятелност правата на индивидуалния длъжник да управлява и да се разпорежда с активите, които са част от масата на несъстоятелността, се прехвърлят на ликвидатора.

След като производството по несъстоятелност е образувано, ликвидаторът трябва незабавно да поеме във владение и да управлява всички активи от масата на несъстоятелността.

Въз основа на решение за принудително изпълнение при образуването на производство по несъстоятелност ликвидаторът може да поиска от съда да разпорежи на длъжника да предаде активите и да определи мерки за принудително изпълнение на разпореждането.

Щом решението за образуване на производство по несъстоятелност стане окончателно, ликвидаторът може да поиска съдът да разпорежи на трети лица, в чието владение се намират активи от масата на несъстоятелността, да ги предадат. Заедно с това искане ликвидаторът трябва да представи документ, доказващ собствеността на активите. Съдът взема решение по предложението на ликвидатора, след като изслуша лицата, в чието владение се намират активи от масата на несъстоятелността.

Ликвидаторът съставя списък на отделните активи от масата на несъстоятелността. Индивидуалният длъжник и лицата, които преди това са били упълномощени да го представляват по закон, трябва да си сътрудничат с ликвидатора по този въпрос. Ликвидаторът трябва да събере необходимата информация от посочените лица, освен ако това няма да доведе до ненужно забавяне на производството.

Ликвидаторът съставя списък на всички кредитори на длъжника, които са му известни от дневниците и документацията за стопанската дейност на длъжника, от друга информация, получена от длъжника, от предявени вземания или по друг начин.

Ликвидаторът изготвя систематичен преглед по отношение на момента на образуване на производството по несъстоятелност, като посочва и прави сравнение на активите от масата на несъстоятелността и задълженията на длъжника и тяхната оценка.

Описът на масата на несъстоятелността, списъкът на кредиторите и прегледът на активите и пасивите трябва да се представят в регистъра на съда не по-късно от осем дни преди изслушването за докладване.

Образуването на производство по несъстоятелност не променя задължението на длъжника по търговското и данъчното законодателство да води дневници и да представя счетоводни отчети. Ликвидаторът трябва да изпълнява тези задължения по отношение на масата на несъстоятелността.

Не по-късно от 15 дни преди изслушването за докладване ликвидаторът трябва да представи на съда доклад за икономическото състояние на длъжника и причините за това състояние, който ще бъде публикуван в електронния бюлетин на съда (*e-Oglasna ploča suda*) не по-късно от осем дни преди изслушването за докладване.

След изслушването за докладване ликвидаторът трябва незабавно да реализира активите, които са част от масата на несъстоятелността, ако това не е в противоречие с решението на събранието на кредиторите.

Ликвидаторът трябва да реализира активите от производството по несъстоятелност в съответствие с решенията на събранието на кредиторите и на комитета на кредиторите.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третират вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

При образуването на производство по несъстоятелност правата на длъжника като юридическо лице се прекратяват и се прехвърлят на ликвидатора. При образуването на производство по несъстоятелност правата на индивидуалния длъжник да управлява и да се разпорежда с активите, които са част от масата на несъстоятелността, се прехвърлят на ликвидатора.

След като производството по несъстоятелност е образувано, ликвидаторът трябва незабавно да поеме във владение и да управлява всички активи от масата на несъстоятелността.

Въз основа на решение за принудително изпълнение при образуването на производство по несъстоятелност ликвидаторът може да поиска от съда да разпорежи на длъжника да предаде активите и да определи мерки за принудително изпълнение на разпореждането.

Щом решението за образуване на производство по несъстоятелност стане окончателно, ликвидаторът може да поиска съдът да разпорежи на трети лица, в чието владение се намират активи от масата на несъстоятелността, да ги предадат. Заедно с това искане ликвидаторът трябва да представи документ, доказващ собствеността на активите. Съдът взема решение по предложението на ликвидатора, след като изслуша лицата, в чието владение се намират активи от масата на несъстоятелността.

Ликвидаторът съставя списък на отделните активи от масата на несъстоятелността. Индивидуалният длъжник и лицата, които преди това са били упълномощени да го представляват по закон, трябва да си сътрудничат с ликвидатора по този въпрос. Ликвидаторът трябва да събере от посочените лица необходимата информация, освен ако това няма да доведе до ненужно забавяне на производството.

Ликвидаторът съставя списък на всички кредитори на длъжника, които са му известни от дневниците и документацията за стопанската дейност на длъжника, от друга информация, получена от длъжника, от предявени вземания или по друг начин.

Ликвидаторът изготвя систематичен преглед по отношение на момента на образуването на производство по несъстоятелност, като посочва и прави сравнение на активите от масата на несъстоятелността и задълженията на длъжника и тяхната оценка.

Описът на масата на несъстоятелността, списъкът на кредиторите и прегледът на активите и пасивите трябва да бъдат представени в регистъра на съда не по-късно от осем дни преди изслушването за докладване.

Образуването на производство по несъстоятелност не променя задължението на длъжника по търговското и данъчното законодателство да води дневници и да представя счетоводни отчети. Ликвидаторът трябва да изпълнява тези задължения по отношение на масата на несъстоятелността.

Не по-късно от 15 дни преди изслушването за докладване ликвидаторът трябва да представи на съда доклад за икономическото състояние на длъжника и причините за това състояние, който ще бъде публикуван в електронния бюлетин на съда (*e-Oglasna ploča suda*) не по-късно от осем дни преди изслушването за докладване.

След изслушването за докладване ликвидаторът трябва незабавно да реализира активите, които са част от масата на несъстоятелността, ако това не е в противоречие с решението на събранието на кредиторите.

Ликвидаторът трябва да реализира активите от производството по несъстоятелност в съответствие с решенията на събранието на кредиторите и на комитета на кредиторите.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

а) Производство, предшестващо производството по несъстоятелност — предявяването на вземания се прави до компетентния отдел на Финансовата агенция по стандартен образец и придружено от копия на документите, по които възниква вземането или които доказват вземането. Министерството на финансите — данъчна администрация (*Ministarstvo financija — Porezna uprava*), може да предявява вземания, произтичащи от данъци, увеличение на данъци, вноски за задължително осигуряване, които по закон трябва да се удържат от доходи и заплати, както и други вземания, които е оправомощено да събира въз основа на специални разпоредби, освен вземания, произтичащи от данъци и увеличение на данъци или от приходи от трудова дейност и вноски от основната сума за лицата, осигурени по трудово правоотношение.

В производството, предшестващо производството по несъстоятелност, служителите и бившите служители на длъжника и Министерството на финансите — данъчна администрация, не могат да предявят вземания от трудово правоотношение, обезщетения до предвидения от закона размер и по колективни трудови договори и вземания на базата на обезщетение за увреждания поради нараняване на работното място или професионално заболяване; тези вземания не могат да бъдат предмет на производството, предшестващо производството по несъстоятелност. Ако молителят не е декларирал тези вземания в предложението за образуване на производство, предшестващо производството по несъстоятелност, или ако ги е посочил погрешно, служителите и бившите служители на длъжника и Министерството на финансите — данъчна администрация, имат право да внесат възражение.

При предявяване на вземанията им от кредиторите с право да искат отделно удовлетворяване (*razlučni vjerovnici*), се изисква да предоставят информация за правата си, правното основание за отделно удовлетворяване и частта от активите на длъжника, за която се прилага правото им на отделно удовлетворяване, както и да декларират дали се отказват от правото на отделно удовлетворяване или не.

При предявяване на вземанията им от кредиторите с право да искат част от активите на длъжника да бъдат изключени от масата на несъстоятелността (*izlučni vjerovnici*), се изисква да предоставят информация за правата си, правното основание за правото на изключване и частта от активите на длъжника, за която се прилага правото им на изключване.

При предявяване на вземанията им тези два вида кредитори (*razlučni vjerovnici* и *izlučni vjerovnici*) трябва да заявят съгласието си или отказа си от съгласие за преустановяване на уреждането от активите, за които се прилага правото им на отделно удовлетворяване, или за преустановяване на отделянето на активите, за които се прилага правото им на изключване от масата на несъстоятелността, за целите на изпълнението на плана за оздравяване.

Споразумението преди производството по несъстоятелност не трябва да засяга правото на кредиторите на отделно уреждане от активи, за които се прилага правото на отделно уреждане, освен ако в такова споразумение не е предвидено друго. Ако в споразумението преди производството по несъстоятелност не е изрично предвидено друго, в него трябва да се посочва коя част от правата на тези кредитори трябва да бъде намалена, колко дълго ще бъде отложено уреждането и какви други разпоредби от производството, предшестващо производството по несъстоятелност, се прилагат за тези права.

Ако кредиторът не предяви дадено вземане, но то е посочено в предложението за образуване на производство, предшестващо производството по несъстоятелност, това вземане се счита за предявено.

Длъжникът и синдикът, ако е назначен такъв, трябва да заявят становище относно предявените от кредиторите вземания. Тази констатация се внася в компетентния отдел на Финансовата агенция по стандартен образец, в който за всяко вземане се съдържа следната информация:

1. номерът на вземането от таблицата на предявените вземания
2. информация за идентифициране на кредиторите
3. размерът на предявеното вземане
4. становището на длъжника и синдика, ако е назначен такъв, в което признават или оспорват вземането
5. оспореният размер на вземането
6. фактите, които подкрепят твърдението, че оспореното вземане или част от него не съществува.

След като изтече срокът за заявяване на становище относно предявените вземания, длъжникът и синдикът, ако е назначен такъв, повече не могат да оспорват вземанията, които са признали.

Даден кредитор може да оспори вземане, предявено от друг кредитор.

Оспорването на вземане се внася в компетентния отдел на Финансовата агенция по стандартния образец и трябва да съдържа следната информация:

1. информация за идентифициране на кредитора, който оспорва вземането
2. референтният номер на оспореното вземане от таблицата на предявените вземания
3. информация за идентифициране на кредитора, който е предявил оспореното вземане
4. размерът на предявеното вземане, което се оспорва
5. декларация от кредитора, който оспорва вземането
6. оспореният размер на вземането
7. фактите, които подкрепят твърдението, че оспореното вземане или част от него не съществува.

Финансовата агенция съставя по стандартен образец таблица на предявените вземания и таблица на оспорените вземания.

б) Производство по несъстоятелност — предявяването на вземания се прави до ликвидатора по стандартен образец в два екземпляра и придружено от копия на документите, по които възниква вземането или които доказват вземането.

До образуването на производство по несъстоятелност ликвидаторът ще изготви списък на всички вземания на служители и бивши служители на длъжника, които трябва да бъдат посочени като брутни и нетни суми; два екземпляра от предявяването на вземанията трябва да бъдат представени за подпис.

Вземанията на кредитори с по-малък приоритет се предявяват само със специална покана от съда. При предявяването на такива вземания следва да се посочи, че имат по-малък приоритет, и редът на уреждане, на който има право кредиторът.

Кредитори, които имат право да искат изключване от масата на несъстоятелността (*izlučni vjerovnici*), трябва да информират ликвидатора за правото си на изключване и за правното основание за такова право, както и да посочат активите, за които се прилага то, или да посочат в уведомлението правото си на компенсация за правото на изключване.

От кредитори, които имат право на отделно удовлетворяване (*razlučni vjerovnici*), се изисква да информират ликвидатора за правото си на отделно удовлетворяване и за правното основание за такова право, както и да посочат активите, за които то се прилага. Ако такива кредитори предявяват

вземане и като кредитори на несъстоятелността, те трябва да посочат в иска си частта от активите на длъжника в несъстоятелност, за която се прилага правото им на отделно удовлетворяване, и размера, до който може да се предвиди, че вземането им няма да бъде уредено с това право на отделно удовлетворяване.

Кредитори с право на отделно удовлетворяване, които не информират съответно ликвидатора за това си право, не губят правото на отделно уреждане. По изключение, кредитори с право на отделно удовлетворяване губят своето право на отделно уреждане и нямат право да искат компенсация за вреди или каквато и да е друга компенсация от длъжник в несъстоятелност или от кредитор, ако предметът на правото на отделно удовлетворяване е бил реализиран в производство по несъстоятелност без тях и правото на отделяне не е било въведено в публичен регистър или ликвидаторът не е знаел, или не е могъл да знае за него.

На изслушването за преглед предявените вземания се разглеждат в зависимост от техния размер и реда на приоритет.

Ликвидаторът трябва да даде конкретен отговор дали признава, или оспорва всяко предявено вземане.

Оспорените от ликвидатора, индивидуалния длъжник или един от кредиторите на несъстоятелността вземания трябва да бъдат прегледани отделно. Правата на изключване от масата на несъстоятелността и правата на отделно удовлетворяване не подлежат на разглеждане.

Дадено вземане се счита за установено, ако на изслушването за преглед е признато от ликвидатора и не е оспорено от кредитор на несъстоятелността или ако заявеното оспорване е отхвърлено. Ако индивидуален длъжник оспори дадено вземане, това не пречи то да бъде установено.

Съдът съставя таблица на разгледаните вземания, в която за всяко предявено вземане се въвежда размерът, в който е установено, редът му на приоритет и лицето, оспорило вземането. В таблицата се въвеждат също и оспорвания на вземания от индивидуален длъжник. Установяването на вземане се посочва и от съда и в менителници и други документи за дълг.

Въз основа на таблицата на разгледаните вземания съдът излиза с решение, в което се определят размерът и редът на приоритет на установените или оспорените индивидуални вземания. С това решение съдът решава също и относно сезиране за действия за установяване или оспорване на вземания.

Ако ликвидаторът е оспорил вземането, съдът ще насочи кредитора да заведе дело срещу длъжника за установяване на оспореното вземане.

Ако някой от кредиторите на несъстоятелността е оспорил вземане, което е било признато от ликвидатора, съдът ще насочи кредитора да заведе дело за установяване на оспореното вземане. В такова дело лицето, оспорващо вземането, действа от името и за сметка на длъжника.

Ако вземанията на служители и бивши служители на длъжника са били оспорени, делото за установяване на оспорените вземания се завежда съгласно общите разпоредби при съдебното производство и специалните разпоредби за производство при трудови спорове.

Ако за оспореното вземане има изпълнително основание, съдът ще насочи оспорващата страна да заведе дело, за да докаже основанията за оспорването си.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Удовлетворяването на кредиторите се прави въз основа на паричния поток. Подчинените кредитори не се вземат предвид при частично разпределяне. Разпределянето се извършва от ликвидатора. Преди всяко разпределяне ликвидаторът трябва да получи съгласието на комитета на кредиторите или на съд, ако не е бил създаден комитет на кредиторите.

Привилегированите вземания с най-висок приоритет включват вземания на служителите и бившите служители на длъжника, възникнали по трудово правоотношение до деня на образуването на производство по несъстоятелност — за общата брутна сума, обезщетения до предвидения от закона или колективен трудов договор размер и вземания, произтичащи от обезщетение за увреждания поради нараняване на работното място или професионално заболяване.

Вторите по приоритет привилегировани вземания включват всички останали предявени срещу длъжника вземания, с изключение на определените като подчинени.

След уреждане на привилегированите вземания се уреждат тези, определени като подчинени, в следния ред:

1. лихви по вземания на кредитори на несъстоятелността от момента на образуването на производство по несъстоятелност
2. разходи на индивидуални кредитори, направени поради участието им в производството
3. глоби, наложени за престъпни деяния или нарушения, и разходи, произхождащи от наказателни производства или производства за нарушение
4. вземания, за които се изисква безплатното предоставяне на услуги на длъжник
5. вземания за погасяване на заеми за заместване на капитал на член на дружество или съответно вземане.

Неуредените вземания стават дължими при образуването на производство по несъстоятелност.

Вземания, свързани с отменително условие, което влиза в сила при образуването на производство по несъстоятелност, се считат за безусловни до влизането в сила на такова условие.

Разходите за производството по несъстоятелност и другите задължения на масата на несъстоятелността се уреждат от нея най-напред.

Ликвидаторът урежда вземанията по реда на падежа им.

Преди разпределянето ликвидаторът ще изготви списък на вземанията, които ще бъдат взети предвид при разпределянето (списък за разпределяне). Вземанията на служители или бивши служители на длъжника, произтичащи от трудово правоотношение и възникнали до деня на откриването на производство по несъстоятелност, се вземат предвид в брутния им размер. Списъкът трябва да съдържа размера на вземането и наличната сума от масата на несъстоятелността, която да се разпредели между кредиторите.

Кредитор с право на отделно удовлетворяване, към когото длъжникът има и лични задължения, следва най-късно до 15 дни от обявяването на списъка за разпределяне да представи на ликвидатора доказателство, че се е отказал от правото на отделно уреждане — и за каква сума — или че не е имало отделно уреждане. Ако не представи своевременно такова доказателство, вземането му няма да бъде взето предвид при частичното разпределяне.

По време на частично разпределяне вземания с отлагателно условие се вземат предвид в пълния им размер. Частта, свързана с тези вземания, се запазва по време на разпределянето.

По време на окончателното разпределяне вземания с отлагателно условие не се вземат предвид, ако вероятността за изпълнение на условието е толкова далечна, че в момента на разпределянето то няма материална стойност. В такъв случай запазените за удовлетворяване на това вземане суми по време на предишни разпределяния се включват в масата, от която ще се прави окончателното разпределяне.

На изключените от частичното разпределяне кредитори и които впоследствие са изпълнили посочените в членове 275 и 276 от SZ условия се изплаща сума, равна на платената на други кредитори, от баланса на масата на несъстоятелността по време на следващото разпределяне. Едва след това ще бъде възможно да продължи уреждането на вземания на други кредитори.

Окончателното разпределяне ще започне веднага щом приключи реализирането на масата на несъстоятелността. Окончателното разпределяне може да започне само със съгласието на съда.

Ако при окончателното разпределяне вземанията на всички кредитори могат да бъдат уредени в пълен размер, ликвидаторът ще прехвърли останалия излишък на индивидуалния длъжник. Ако длъжникът е юридическо лице, ликвидаторът ще присъди на всяко лице, което има участие в него, частта от излишъка, на която това лице би имало право в случай на производство по ликвидация извън производството по несъстоятелност.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

а) Производство, предшествашо производството по несъстоятелност — ако кредиторите приемат плана за оздравяване, по силата на решение съдът ще признае одобрението на плана за оздравяване и ще потвърди споразумение преди производството по несъстоятелност, освен ако: — един от кредиторите установи с достатъчна сигурност, че планът за оздравяване намалява правата под това, което с основание може да се очаква да получи при липсата на оздравяване — от плана за оздравяване не изглежда вероятно изпълнението му да даде възможност на длъжника да стане платежоспособен в периода до края на настоящата година и в рамките на следващите две календарни години — в плана за оздравяване не е определено уреждането на сумите, които кредиторите биха получили, ако вземанията им не са били оспорени, или — в плана за оздравяване е предложена капитализация на вземанията на един или повече кредитори и членовете на длъжника не са излезли с решение, с което се съгласяват на такова действие съгласно Закона за търговските дружества (*Zakon o trgovačkim društvima*).

Ако не са изпълнени условията за потвърждаване на споразумението преди производството по несъстоятелност, по силата на решение съдът ще определи, че потвърждаването на споразумението преди производството по несъстоятелност е оттеглено, и ще преустанови производството. Потвърдено споразумение преди производството по несъстоятелност има правно действие по отношение на кредиторите, които не са участвали в производството, и кредиторите, които са участвали в него, и оспорените им вземания се установяват впоследствие.

Длъжник, който е получил печалба от задължения, отписани по потвърдено споразумение преди производството по несъстоятелност, трябва да задържи така придобитата печалба до изтичане на срока за изпълнение на всички задължения, възникващи от споразумението преди производството по несъстоятелност.

Когато кредитор отпише вземане на длъжник съгласно потвърдено споразумение преди производството по несъстоятелност, сумата на отписаното вземане се признава като подлежащ на приспадане от данъка разход на кредитора.

б) Производство по несъстоятелност — веднага след като приключи окончателното разпределяне, съдът постановява решение за приключване на производството по несъстоятелност, което се връчва на органа, управляващ регистъра, в който е вписан длъжникът. При заличаване от регистъра длъжник, който е юридическо лице, престава да съществува, а на длъжник, който е физическо лице, се отнема статутът на едноличен търговец, предприемач или самостоятелно заето лице.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

След приключване на производството по несъстоятелност срещу индивидуален длъжник кредиторите на несъстоятелността могат да продължат неограничено да търсят останалите си вземания.

Кредиторите на несъстоятелността могат да изпълнят принудително вземанията си срещу длъжника по силата на решение, с което се определя установяването на вземанията им, при условие че вземанията са били установени и не са били оспорени от длъжника на изслушването за преглед. Вземане, което е оспорено неуспешно, е равностойно на неоспорено вземане.

По предложение на ликвидатора или на някого от кредиторите, или като действия служебно, съдът ще разпорежи производството да продължи за целите на последващо разпределяне, ако след окончателното изслушване:

1. са изпълнени предварителните условия запазените суми да бъдат разпределени на кредиторите
2. платените от масата на несъстоятелността суми са усвоени обратно в масата на несъстоятелността
3. намерени са активи, които са част от масата на несъстоятелността.

Съдът ще разпорежи производството да продължи за целите на последващо разпределяне, независимо от факта, че производството е било приключено.

Съдът може да се въздържа от последващо разпределяне и да прехвърли наличната сума за разпределяне на кредиторите или да прехвърли намерената вещ на индивидуалния длъжник, ако го счита за целесъобразно предвид незначителната сума или малката стойност на вещта и разходите за продължаване на производството за последващо разпределяне. Съдът може да постави като условие за продължаването на производството за последващо разпределяне авансово плащане за уреждане на разходите за производството.

След извършване на последващото разпределяне съдът ще постанови решение за приключването на производството по несъстоятелност.

След като е било разпоредено последващо разпределяне, ликвидаторът ще разпредели съгласно окончателния списък сумата, с която може да се разполага свободно, или сумата, получена от реализирането на намерената впоследствие част от масата на несъстоятелността. Ликвидаторът предава окончателния отчет на съда.

Кредитори от масата на несъстоятелността, за чиито вземания ликвидаторът е научил:

1. по време на частичното разпределяне, след като частта за разпределяне е била определена,
 2. по време на окончателното разпределяне, след като окончателното изслушване е приключило,
 3. по време на последващото разпределяне, след като списъкът за това разпределяне е бил публикуван,
- могат да поискат уреждане само от останалия след разпределянето баланс на масата на несъстоятелността.

16 Кой поема разходите и съдебните разходи в производството по несъстоятелност?

Всеки кредитор поема собствените си разходи в производството, предшествашо производството по несъстоятелност, и в производството по несъстоятелност, освен ако в SZ не е предвидено друго.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Правни действия, предприети преди образуването на производството по несъстоятелност, които нарушават еднаквото удовлетворяване на кредиторите на несъстоятелността (като им нанасят вреда) или които дават предимство на определени кредитори пред други (преференциално третиране на кредитори), могат да бъдат оспорени от ликвидатора от името на длъжника и от кредиторите в производството по несъстоятелност съгласно разпоредбите на SZ. Пропуски, които са довели до загуба от длъжника на някакво право или въз основа на които са били обосновани, поддържани или обезпечени парични вземания от него, се считат за равностойни на такива правни действия.

Правно действие, което предоставя или дава възможност на кредитора за обезпечаване или удовлетворяване по начин и във време, които съответстват на същността на неговите права (съответстващо уреждане), и което е предприето през последните три месеца преди внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност, може да бъде оспорено, ако в момента на извършването му длъжникът е бил неплатежоспособен и кредиторът е знаел за тази неплатежоспособност.

Правно действие, което предоставя или дава възможност на кредитора за обезпечаване или удовлетворяване в съответствие със същността на неговите права, може да бъде оспорено, ако е било предприето след внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност и ако в момента на извършването му кредиторът е знаел за неплатежоспособността или за предложението за образуване на производство по несъстоятелност.

Счита се, че кредиторът е знаел за неплатежоспособността или за предложението за образуване на производство по несъстоятелност, ако са му били известни или е трябвало да му бъдат известни обстоятелства, от които би трябвало да е очевидно, че е налице неплатежоспособност или че е било внесено предложение за образуване на производство по несъстоятелност.

Счита се, че лица, които са били в близки отношения с длъжника към момента на действието, е трябвало да знаят за неплатежоспособността и за предложението за образуване на производство по несъстоятелност.

Правно действие, което предоставя или дава възможност за обезпечаване или удовлетворяване на кредитор, който не е имал право да предяви вземане или не е имал право да предяви вземане по този начин или в този момент, може да бъде оспорено:

1. ако е било предприето през последния месец преди внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност или след като предложението е било внесено, или
2. ако е било предприето през втория или третия месец преди внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност и по това време длъжникът е бил неплатежоспособен, или
3. ако действието е било предприето през втория или третия месец преди внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност и в момента на предприемане на действието кредиторът е знаел, че то ще причини вреда на кредиторите на несъстоятелността. Счита се, че кредиторът е трябвало да знае, че действието ще причини вреда на други кредитори, ако му е било известно или е трябвало да му бъде известно за обстоятелства, от които би трябвало да е очевидно, че кредиторите ще понесат вреда. Счита се, че лица, които са били в близки отношения с длъжника към момента на действието, е трябвало да знаят, че на кредиторите на несъстоятелността ще бъде причинена вреда.

Правно действие на длъжника, което води пряко до вреда за кредиторите на несъстоятелността, може да бъде оспорено:

1. ако е било предприето през последните три месеца преди внасяне на предложението за образуване на производство по несъстоятелност, ако в момента на извършването му длъжникът е бил неплатежоспособен и ако другата страна е знаела за тази неплатежоспособност, или
2. ако е било предприето след внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност и ако другото лице е знаело или към момента на правното действие е трябвало да знае за неплатежоспособността или за предложението за образуване на производство по несъстоятелност.

Всяко правно действие на длъжника, което води до загуба на което и да е от правата на длъжника или което пречи за доказването на което и да е от неговите права, или всяко действие, въз основа на което може да се запази валидността или принудителното изпълнение на парично вземане от длъжника, се третира по същия начин както действие, което води до причиняване на пряка вреда за кредиторите.

Правно действие, предприето от длъжника през последните десет години преди внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност или след това, с намерението да се причини вреда на кредиторите, може да бъде оспорено, ако към момента на действието другата страна е знаела за намерението на длъжника. Приема се, че за намерението се е знаело, ако на другата страна е било известно, че длъжникът е застрашен от неплатежоспособност и че това действие ще причини вреда на кредиторите.

Счита се, че кредиторът е трябвало да знае, че длъжникът е застрашен от неплатежоспособност и че такова действие ще причини вреда на кредиторите, ако на този кредитор му е било известно или е трябвало да му бъде известно за обстоятелства, от които е трябвало да бъде очевидно, че длъжникът е неплатежоспособен и че такова действие ще причини вреда на кредиторите.

Договори за паричен интерес, сключени от длъжника и близки до него лица, могат да бъдат оспорени, ако причиняват пряка вреда на кредиторите. Такъв договор не може да бъде оспорен, ако е сключен повече от две години преди внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност или ако другата страна докаже, че към момента на сключване на договора не е знаела за намеренията на длъжника да причини вреда на кредиторите.

Правно действие на длъжник, което е без обезщетение или с незначително обезщетение, може да бъде оспорено, освен ако не е било предприето четири години преди внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност. В случая на еднократен подарък с незначителна стойност действието не може да бъде оспорено.

Правно действие, с което член на дружеството предявява вземане за изплащане на заем, използван за заместване на капитал, или подобно вземане, е нищожно:

1. ако предоставя обезпечение и ако действието е било предприето през последните пет години преди внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност или след това
2. ако гарантира уреждането и ако действието е било предприето през последната година преди внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност или след това.

Правно действие, с което залогът на скрития съдружник на дружеството му изцяло или частично се връща или с което изцяло или частично се прави отказ от неговия дял от понесената загуба, може да бъде оспорено, ако договърът, на който се основава такова действие, е сключен през последната година преди внасянето на предложението за образуване на производство по несъстоятелност срещу дружеството или след това. Същото важи и ако съгласно договора дейността на скрития съдружник е прекратена.

В случай на съответстващо уреждане уредените от длъжника плащания чрез менителница не могат да бъдат изисквани от получателя, ако, съгласно закона за прехвърляемите инструменти, в случай че откаже да приеме плащането, получателят губи вземане от други длъжници.

Дадено правно действие се счита за предприето в момента, когато настъпят правните последици от него.

Ако за валидността на правно действие се изисква вписване в публичен дневник, регистър или книга, действието се счита за предприето веднага щом бъдат изпълнени другите предварителни условия за валидност, декларацията за намерение на длъжника да направи такова вписване стане обвързваща и другата страна подаде искане за вписване на правна промяна. Тази разпоредба се прилага и при искания за предварително вписване за обезпечаване на правото на правна промяна.

Ако правно действие зависи от условие или срок, се взема предвид моментът, когато е предприето, а не този, когато възниква условието или изтича срокът.

Правно действие, за което е получен изпълнителен лист, както и правно действие, предприето в процеса на изпълнение, могат да бъдат оспорвани.

Ако за изпълнението си длъжникът е приел обезщетение на същата стойност, което е станало директно част от активите му, правното действие въз основа на това изпълнение може да бъде оспорено само при условие на умишлена вреда.

От името на длъжника ликвидаторът може да оспори правно действие на длъжника въз основа на одобрение на съда. Жалбата се подава срещу лицето, спрямо което е било предприето оспорваното действие.

Ликвидаторът може да подаде жалба за оспорване на правни действия до година и половина от датата на образуването на производството по несъстоятелност.

Всеки кредитор на несъстоятелността може да предяви иск за оспорване на правни действия от свое име и за своя сметка, ако:

- ликвидаторът не е предявил иск за оспорване на правни действия в посочения в член 212, параграф 3 от SZ краен срок — до три месеца след изтичане на крайния срок, посочен в член 212, параграф 3 от SZ,

- ликвидаторът оттегли иск за оспорване на правни действия — до три месеца след публикуването в електронния бюлетин на съда (*e-Oglasna ploča suda*) на крайното решение, с което се потвърждава оттеглянето на делото,

- преди това е поискал от ликвидатора да декларира и ликвидаторът е декларирал, че няма да предяви иск за оспорване на правни действия — до три месеца след публикуването на декларацията на ликвидатора в електронния бюлетин на съда,

- преди това е поискал от ликвидатора да декларира и ликвидаторът не е декларирал в срок от три месеца дали ще предяви иск за оспорване на правни действия — до три месеца след публикуването на поканата за такава декларация.

Ако искането за оспорване на правни действия е било уважено, оспореното правно действие няма правна сила срещу масата на несъстоятелността, а от другата страна се изисква да върне в масата на несъстоятелността всички материални ползи, придобити чрез оспорената сделка, освен ако в SZ не е предвидено друго. Предложение за принудително изпълнение въз основа на решението за приемане на искането за оспорване на правни действия може да бъде подадено от ликвидатора от името и за сметка на длъжника или на масата на несъстоятелността, или от кредитор на несъстоятелността — за собствена сметка и в полза на длъжника в несъстоятелност или на масата на несъстоятелността.

Лице, което приема изпълнение на иска без обезщетение или с незначително обезщетение, трябва да върне полученото само ако се е обогатило от него, освен ако е знаело или е трябвало да знае, че такова изпълнение ще причини вреда на кредиторите.

Окончателно решение, постановено по иск за оспорване на правни действия, се прилага за длъжника в несъстоятелност, за масата на несъстоятелността и за кредиторите на несъстоятелността, освен ако в SZ не е предвидено друго.

Ако съдът е приел искането за оспорване на правно действие, от ответната страна се изисква да върне в масата на несъстоятелността всички материални ползи, придобити чрез оспорваната сделка. След като тези ползи бъдат върнати в масата на несъстоятелността, кредиторите, които са ищци, имат право на преференциално уреждане от тези ползи, пропорционално на размера на техните установени вземания.

Правните действия на длъжника могат да бъдат оспорени чрез подаване на възражение в рамките на съдебно дело без ограничение във времето. Правно действие може да бъде оспорено дори срещу наследника или друг универсален правоприемник на ответната страна.

Правна сделка може да бъде оспорена срещу други правоприемници на ответната страна:

1. ако в момента на придобиване на правоприемника са били известни обстоятелствата, на които се основава унищожаемостта на придобиването от правния му предшественик

2. ако в момента на придобиване правоприемникът е бил лице в близки отношения с длъжника, освен ако докаже, че по това време не са му били известни обстоятелствата, на които се основава унищожаемостта на придобиването от правния му предшественик

3. ако придобитото е било прехвърлено на правоприемника без обезщетение или срещу незначително обезщетение.

Правно действие, предприето след образуването на производството по несъстоятелност, което остава валидно съгласно правилата за защита на доверието в публичните регистри, може да бъде оспорено съгласно правилата относно оспорването на правните действия, предприети преди образуването на производството по несъстоятелност.

Последна актуализация: 04/12/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Италия

1. Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност може да бъде образувано срещу търговци (физически лица или дружества), при условие че те имат:

а) имущество на стойност 300 000,00 EUR или повече през трите години преди подаването на молбата за обявяване в несъстоятелност или за сключване на предпазен конкордат, или

б) брутен годишен приход в размер на 200 000,00 EUR или повече за всяка от трите години преди подаването на молбата за обявяване в несъстоятелност или за сключване на предпазен конкордат, или

в) общи задължения (към датата на подаването на молбата за обявяване в несъстоятелност или за сключване на предпазен конкордат) в размер на 500 000,00 EUR или повече (независимо от датата, на която са възникнали)

2. Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

а) за да бъде обявено в несъстоятелност предприятието трябва да е неплатежоспособно; молбата може да бъде подадена от:

— длъжника

— кредитор

— прокурора

б) за предпазен конкордат (*concordato preventivo*) се изисква предприятието да е в затруднено положение (т.е. да има финансови проблеми, които не са толкова сериозни, че да доведат до неплатежоспособност); молбата може да бъде подадена само от длъжника.

3. Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

В масата на несъстоятелността влиза цялото имущество с изключение на:

1) строго лични вещи и права;

2) издръжки, възнаграждения, пенсии, заплати и доходи от труд на длъжниците, в границите на необходимото за собствената им издръжка и за тази на техните семейства;

3) доходи от право на ползване върху имущество на децата на длъжника, което му е предоставено по закон, активи в семейни фондове, заделени за нуждите на семейството (*fondo patrimoniale*), и дохода от тях, освен в случаите, предвидени в член 170 от Гражданския кодекс;

4) вещи, които по закон са несеквестрируеми.

Масата на несъстоятелността включва също и всички активи, придобити от длъжника след образуването на производството, но след приспадане на задълженията, поети във връзка с придобиването или запазването на тези активи.

4. Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Синдикът има правомощието/задължението да управлява активите, да ги продава и да разпределя приходите между кредиторите. Длъжникът може да бъде разпитван от синдика с цел разкриване на информация и може да оспори мерките, предприети от синдика и назначения от съда временен синдик, но само ако те са приети в нарушение на закона (следователно не само от съображения за целесъобразност).

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Всеки, който има задължение за плащане на синдика, може да прихване това задължение от насрещно вземане (*controcredito*) във връзка със същото производство, но само ако и задължението, и вземането са възникнали преди образуването на производството.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Синдикът може да реши дали изпълнението на договорите, които са в сила към датата на образуване на производството по несъстоятелност, следва да продължи или тези договори следва да бъдат прекратени.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

След образуването на производството по несъстоятелност кредиторите могат да предявяват искиове само в случай на бездействие от страна на синдика, т.е. ако той (съзнателно или просто поради небрежност) не е предявил съответните искиове.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Разглеждането на искиове на кредитор срещу лице, което впоследствие бъде обявено в несъстоятелност, може да продължи само с участието на синдика.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Комитетът на кредиторите се състои от трима или петима кредитори и разполага със значителни правомощия, доколкото той:

– разрешава сделки, споразумения, отказа от водене на съдебни дела, признаването на правата на трети лица, отмяната на ипотеки, връщането на обезпечения, освобождаването на облигации, приемането на наследства и дарения, както и всички други актове във връзка с управлението на несъстоятелността (*straordinaria amministrazione*)

– подава заявление до съда за смяна на синдика

– одобрява плана за ликвидация

– разрешава на синдика да поеме изпълнението на договорите, които са в сила към датата на обявяването в несъстоятелност

– присъства на операциите по съставяне на опис на имуществото на длъжника

– прави оценка на всички документи, свързани с производството

– разрешава на синдика изключване от имуществото или отказ от осребряването на един или повече активи, ако това изглежда очевидно неизгодно

– подава заявление до назначения от съда временен синдик за спиране на продажбата на имущество.

В допълнение към горните правомощия за активно участие в управлението комитетът на кредиторите изразява становища по мерките, предприети от страна на назначения от съда временен синдик или от съда, с които по-специално:

– се разрешава на обезпечените кредитори да продават държани като обезпечение активи

– се разрешава на назначения от съда временен синдик да продължи временно дейността на дружеството (комитетът на кредиторите трябва да одобри продължаването на дейността)

– се разрешава на назначения от съда временен синдик да пристъпи към прехвърляне на дейността (комитетът на кредиторите трябва да одобри прехвърлянето на дейността)

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпореджа с активи от масата на несъстоятелността?

Синдикът може (с предварително разрешение):

– да продължи дейността на дружеството

– да прехвърли стопанската дейност

– да продаде имуществото, за да разпредели приходите между кредиторите

– да реши да не продава активи с ниска стойност.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третират вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Всеки кредитор може да подаде молба до съда за обявяване на длъжника в несъстоятелност. Не е необходимо кредиторът да има заповед за изпълнение; важното е той да разполага с документи, доказващи вземането му.

След образуването на производството по несъстоятелност всички кредитори (включително онези, които са подали молбата за обявяване в несъстоятелност и са получили съответното решение) трябва да предявят вземанията си с цел удостоверяване на тяхната допустимост.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Кредиторите могат да предявят вземанията си без правно представителство.

Заявленията трябва да включват писменото доказателство за вземането и да бъдат подадени по електронен път (от сертифициран електронен адрес).

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Приходите от осребряването на имуществото се разпределят между всички кредитори по приоритетния ред. Много вземания (ипотеки, обезпечения, общи или специални преференциални вземания) по закон получават право на предпочитателно удовлетворяване от всички или от някои от активите.

Ако (както почти винаги се случва) приходите от осребряването не са достатъчни да удовлетворят всички вземания, те не се разпределят пропорционално на размера на вземането, а в съответствие с приоритетния ред, установен по силата на Гражданския процесуален кодекс.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Производството по несъстоятелност се приключва, когато:

– няма предявени вземания

– всички вземания са удовлетворени

– всички приходи от разпродажбата на имуществото са разпределени

– установено е, че няма имущество, което може да бъде продадено, нито други приходи.

След приключването на производството по несъстоятелност длъжникът възвръща способността си да бъде ищец и ответник по правни искиове и може да придобива имущество без знанието на синдика.

Предпазените конкордати се прекратяват след като споразумението между длъжника и кредиторите бъде одобрено, но когато споразумението налага продажба на имущество (*concordato liquidatorio*), процедурата продължава с продажбата и следователно приключва след осребряването на цялото имущество и разпределянето на приходите между кредиторите.

Приключването на предпазния конкордат освобождава длъжника от всички негови задължения.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

След приключването на производството по несъстоятелност, кредиторите могат да предявяват иски срещу длъжника с цел погасяване на остатъчните вземания (т.е. частта от задължението, която не е била погасена от синдика) освен ако не е в ход процедура за освобождаване от отговорност, като в този случай кредиторите не могат да предявяват вземания срещу длъжника.

След приключването на предпазния конкордат кредиторите не могат да предявяват вземания срещу длъжника. Ако обаче длъжникът не изпълнява задълженията си, кредиторите могат да подадат заявления за прекратяване на споразумението; заявлението трябва да бъде подадено в срок от една година.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Разходите за производството по несъстоятелност са за сметка на самото производство по несъстоятелност и се покриват от приходите от продажбата на имуществото.

При липса на имущество възнаграждението на синдика и направените от него разноски се покриват от държавата.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Правните актове, извършени от длъжника преди образуването на производството по несъстоятелност, могат да бъдат отменени, ако са извършени в рамките на определен период от време (една година или шест месеца) преди образуването на производството.

Правните актове, извършени от длъжника след образуването на производството по несъстоятелност, са нищожни.

Актове във връзка с управлението на несъстоятелността, извършени по време на предпазния конкордат и без разрешението на съда, са нищожни.

Последна актуализация: 29/10/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Кипър

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Несъстоятелност (*ptóchevsi*): Решение за образуване на производство по несъстоятелност (*diátagma ptóchevsi*) се постановява само срещу физическо лице, което е неплатежоспособно.

Ликвидация (*ek kathárisi*): Решение за обявяване в ликвидация (*diátagma ek kathárisi*) се постановява по отношение на всяко юридическо лице.

Доброволната ликвидация (*ekoúsia ek kathárisi*), извънсъдебният надзор или осъществяваният от съда надзор също така се отнасят до юридическо лице.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Несъстоятелност: Законодателните разпоредби относно несъстоятелността на физическите лица могат да бъдат намерени в Закона за несъстоятелността (*perí Ptóchevsi Nómos*, глава 5), който е изменен съществено през последните две години, с цел да отрази променящото се икономическо и социално положение.

Молба за обявяване в несъстоятелност за задължения, надвишаващи 15 000 EUR, може да бъде подадена или от кредитор, или от самия длъжник, при условие че е извършено действие, водещо до обявяване в несъстоятелност, и в случай че длъжникът се намира лично в Кипър, има обичайно местопребиваване в Кипър, упражнява дейност в Кипър или е бил член на дружество или сдружение, което упражнява дейност в Кипър. Длъжникът извършва действие, водещо до обявяване в несъстоятелност (*práxi ptóchevsi*), *inter alia*, когато:

а) кредиторът получава окончателно съдебно решение срещу него, за каквато и да е сума, а длъжникът не плаща;

б) представя декларация за неспособността да плаща своите задължения;

в) подава молба за обявяване в несъстоятелност;

г) личният погасителен план, по който длъжникът е страна, се счита за неуспешен или е прекратен в съответствие с разпоредбите на Закона за несъстоятелността на физическите лица (*perí Aferengyótis Fysikón Prosópon Nómos*).

Ликвидация на дружества: Дружеството може да бъде ликвидирано или поради невъзможност да плаща своите задължения, или чрез специална резолюция на дружеството, с която то се прекратява чрез ликвидация на неговото имущество и погасяване на всички негови задължения или на част от тях. Решението за обявяване в ликвидация може да бъде постановено, ако дружеството не е в състояние да плаща своите задължения. Дължимата сума трябва да надвишава 5000 EUR. Молбата за обявяване в ликвидация се подава в съда или от кредитора, или от акционерите.

Доброволна ликвидация:

Съществуват три вида доброволна ликвидация:

Доброволна ликвидация от кредиторите (*ekoúsia ek kathárisi apó pistotés*): Това е извънсъдебна ликвидация, която се осъществява, ако дружеството е неплатежоспособно и съветът на директорите му вземе решение за ликвидация. Доброволната ликвидация от кредиторите започва със свикването на събрание на кредиторите, на което се разглежда специална резолюция за доброволна ликвидация, приета от общото събрание на акционерите на дружеството.

Доброволна ликвидация от членовете (*ekoúsia ek kathárisi apó pistotés*): Тази ликвидация е подобна на извънсъдебната ликвидация, която се инициира със специална резолюция на общото събрание на акционерите, когато дружеството е платежоспособно.

Доброволна ликвидация, подлежаща на надзор от съда (*ekoúsia ek kathárisi ypó tin eopteía tou Dikastíriou*): Дружеството е приело резолюция за доброволна ликвидация, съдът може да постанови решение, съгласно което ликвидацията да продължи под надзора на съда.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третираат активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност: Масата на несъстоятелността включва цялото имущество, което принадлежи или което е предоставено на обявеното в несъстоятелност лице при започване на производството по несъстоятелност, или което е придобито от или е прехвърлено на обявеното в несъстоятелност лице преди неговото освобождаване, и което е различно от имуществото, необходимо за оцеляването на обявеното в несъстоятелност лице и на неговото семейство.

Имуществото, придобито след започването на производството по несъстоятелността и преди освобождаването от несъстоятелност, или отмяна на несъстоятелността, е част от масата на несъстоятелността.

Ликвидация: Имуществото, което попада в обхвата на ликвидацията, е имуществото, принадлежало на дружеството преди решението за обявяване в ликвидация или преди датата на специалната резолюция за доброволна ликвидация.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Несъстоятелност: Когато е постановено решение за образуване на производство по несъстоятелност, официалният временен синдик (*epísimos paralíptis*) става управител на имуществото на обявеното в несъстоятелност лице. На по-късен етап за управител (*diacheiristís*) може да бъде назначен всеки лицензиран синдик (*adeiodotiménos sýmvoulos aferengyóitis*). Задачата на управителя е да продаде имуществото на обявеното в несъстоятелност лице и да разпредели приходите между кредиторите. Когато официалният временен синдик или който и да е синдик поеме задълженията на управител, обявеното в несъстоятелност лице запазва собствеността върху цялото предоставено му имущество, което обаче ще се управлява единствено от управителя, считано от датата на започване на производството по несъстоятелност.

Ликвидация: Когато е постановено решение за обявяване в ликвидация и в случай че кредиторите не са назначили ликвидатор, официалният временен синдик автоматично става ликвидатор (*ekkatharistís*), освен когато по молба, подадена до съда от официалния временен синдик, или в резултат на решение от събранията на кредиторите и вносителите на дружеството за ликвидатор се назначава лицензиран синдик. Задачата на ликвидатора е да продаде имуществото на дружеството, което е прекратено, и да разпредели приходите между неговите кредитори и вносителите. След като официалният временен синдик или синдикът поеме задълженията на ликвидатор на имуществото на правен субект в ликвидация, имуществото се управлява от ликвидатора с цел неговата продажба, считано от датата на започване на производството по ликвидация, макар че дружеството запазва собствеността върху цялото предоставено му имущество.

Доброволна ликвидация: В случай на доброволна ликвидация от започването на производството по ликвидация дружеството преустановява дейността си, освен доколкото това е необходимо за благоприятна му ликвидация. Задачата на ликвидатора е да продаде имуществото на ликвидираният дружество и да разпредели приходите между неговите кредитори и вносителите.

Доброволна ликвидация от кредиторите: По време на отделни свои събрания кредиторите и дружеството предлагат синдика, когото желаят да назначат за ликвидатор на дружеството, но в случай на несъгласие между двете събрания лицето, назначено за ликвидатор, е синдикът, предложен от кредиторите.

Доброволна ликвидация от членовете: С решение на общото събрание дружеството назначава за ликвидатор лицензиран синдик, който поема отговорността за уреждането на делата на дружеството и разпределянето на имуществото. При назначаването на ликвидатор правомощията на директорите се прекратяват, освен доколкото общото събрание на дружеството или ликвидаторът одобряват тяхното продължаване.

Доброволна ликвидация, подлежаща на надзор от съда: При постановяване на решение за обявяване в ликвидация, която подлежи на надзор, с това решение или последващо такова съдът може да назначи допълнителен ликвидатор. Назначеният от съда ликвидатор разполага със същите правомощия, подлежи на същите задължения и се намира в същото положение както ликвидатора, назначен със специална резолюция или с решение на кредиторите, както беше посочено по-горе.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Несъстоятелност: В законодателството се предвижда, че прихващане може да се приложи при наличие на взаимни кредити, взаимни задължения или други взаимни сделки между обявеното в несъстоятелност лице и което и да е друго лице, преди да бъде постановено решение за обявяване в несъстоятелност, освен когато към момента на отпускането на кредита другото лице е било запознато с действието, водещо до обявяване в несъстоятелност, извършено от страна на обявеното в несъстоятелност лице.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Несъстоятелност: Съществуващите законосъобразни договори, по които обявеното в несъстоятелност лице е страна, продължават да бъдат в сила и лицето продължава да носи лична отговорност за спазването на условията по тях.

Ликвидация: Съществуващите законосъобразни договори, по които дружеството в ликвидация е страна, продължават да бъдат в сила. Същото се прилага и по отношение на законосъобразни договори, сключени от дружества, които са обявени доброволно в ликвидация.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени иски на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

Несъстоятелност: Когато след като е постановено решение за обявяване в несъстоятелност, срещу обявеното в несъстоятелност лице е предявен иск, за да се допусне неговото разглеждане, трябва да бъде получено разрешение от съда.

Ликвидация: Когато след като е постановено решение за обявяване в ликвидация, срещу дружество в ликвидация е предявен иск, за да се допусне неговото разглеждане, трябва да бъде получено разрешение от съда.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност: Висящите иски срещу обявеното в несъстоятелност лице продължават да се разглеждат по обичайния начин, без да е необходимо разрешение от съда за това.

Ликвидация: Висящите иски срещу дружество в ликвидация, могат да продължат да се разглеждат само с разрешението на съда. Разглеждането на такива иски е въпрос изцяло от компетентността на официалния временен синдик или на ликвидатора на дружеството.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност: За да участва в производството по несъстоятелност, кредиторът трябва да е попълнил формулярите за доказване на задължение (*epalíthevsi chréous*) и да е представил всички подкрепящи доказателства. След това официалният временен синдик или синдикът, който действа като управител, решава дали да допусне, или да отхвърли доказателствата. Впоследствие на кредиторите се изплащат дивиденди в определения в Закона за несъстоятелността ред на приоритетност. След като са представили доказателствата си, кредиторите могат да участват в събранията, свикани от официалния временен синдик или от синдика, ликвидиращ дружеството.

Ликвидация: За да участва в производството по ликвидация, кредиторът трябва да е попълнил формулярите за доказване на задължение и да е представил всички подкрепящи доказателства. Тук се прилагат същите процедури както при производството по несъстоятелност, с изключение на това, че дивидентите се разпределят в съответствие със Закона за дружествата (*perí Etaireión Nómos*, глава Същото се прилага и при доброволната ликвидация, и по-специално при доброволна ликвидация от кредиторите, в който случай кредиторите участват директно от началото на производството, когато са свикани да предложат ликвидатора, когото те са избрали.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

Несъстоятелност: Управителят е компетентен и оправомощен да продава недвижимо имущество по начин, който той счита за подходящ и който е в интерес на производството. Впоследствие на кредиторите се изплащат дивиденди в определения в Закона за несъстоятелността ред на приоритетност. В случай на ипотекирано имущество трябва да бъде получено съдебно разпореждане.

Ликвидация: Ликвидаторът на дружество в ликвидация може да продава недвижимото имущество на дружеството по начина, който той счита, че е в интерес на производството. Впоследствие на кредиторите се изплащат дивиденди съгласно определения в Закона за дружествата ред на приоритетност. В случай на ипотекирано имущество трябва да се получи съдебно разпореждане. Същите правила се прилагат и по отношение на доброволна ликвидация.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност: Когато е постановено решение за обявяване в несъстоятелност, кредиторите могат да представят доказателства за задължения, които са възникнали до датата на решението за обявяване в несъстоятелност или обявяването в ликвидация и които се отнасят до вземания с фиксиран размер. Вземания, възникнали след постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност, не попадат в обхвата на производството по несъстоятелност и кредиторите трябва да предприемат действия срещу обявеното в несъстоятелност лице.

Ликвидация: След като е постановено решение за обявяване в ликвидация или е приета специална резолюция за доброволна ликвидация, кредиторите могат да представят доказателства за задължения, които са възникнали до датата на издаване на решението за обявяване в ликвидация или на специалната резолюция и които се отнасят до вземания с фиксиран размер. Вземания, които са възникнали след постановяване на решението за обявяване в ликвидация или на специална резолюция, попадат извън обхвата на производството по ликвидация и кредиторите трябва да предприемат действия срещу служителите на дружеството в ликвидация.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Несъстоятелност: Когато е постановено решение за обявяване в несъстоятелност, в срок от 35 дни от датата на публикуване на решението всеки кредитор трябва да представи на официалния временен синдик или на управителя писмено доказателство за задължението. Доказателството трябва да съдържа данни за задължението, да посочва имената на всички гаранции, както и дали кредиторът има обезпечение. В срок от 10 дни официалният временен синдик или управител трябва да признае или да отхвърли писмено доказателството за целите на предоставяне на дивиденди. Кредитор или гарант, който не е удовлетворен от решението на официалния временен синдик или управителя, може да го оспори в съда в срок от 21 дни.

Ликвидация: Когато е постановено решение за обявяване в ликвидация, в срок от 35 дни от датата на публикуване на решението всеки кредитор трябва да представи на официалния временен синдик или на ликвидатора писмено доказателство за задължението. Доказателството трябва да съдържа данни за задължението, да посочва имената на всички гаранции, както и дали кредиторът има обезпечение. За целите на предоставяне на дивиденди в срок от 10 дни официалният временен синдик или ликвидатор трябва писмено да признае или да отхвърли доказателството. Кредитор или гарант, който не е удовлетворен от решението на официалния временен синдик или ликвидатор, може да го оспори в съда в срок от 21 дни. Същите правила се прилагат и по отношение на доброволната ликвидация.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Несъстоятелност: Когато се разпределя масата на несъстоятелността, задълженията се степенуват равностойно и пропорционално в рамките на всяка категория („pari passu rule“), освен когато масата е достатъчна, за да се изплати всичко на всички. Вземанията се степенуват, както следва:

Действителни разходи и възнаграждение на управителя

Такси, дължими на официалния временен синдик

Разноски, направени от кредитор, който е вносител на молбата

Привилегировани задължения

Необезпечени задължения.

Ликвидация: Когато масата на ликвидацията се разпределя, задълженията се степенуват равностойно и пропорционално в рамките на всяка категория („pari passu rule“), освен когато масата е достатъчна, за да се изплати всичко на всички. Вземанията се степенуват, както следва:

Действителни разходи и възнаграждение на ликвидатора

Такси, дължими на официалния временен синдик или на ликвидатора

Разноски, направени от кредитор, който е вносител на молбата

Привилегировани задължения

Плаващи такси

Необезпечени кредитори.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Несъстоятелност: Обявеното в несъстоятелност лице може да представи на официалния временен синдик или на управителя писмено предложение за предпазен конкордат (*symvivasμός*) с неговите кредитори. Провежда се събрание на кредиторите, по време на което схемата трябва да бъде одобрена от мнозинството кредитори, с три четвърти от стойността на задълженията към всички кредитори, които са доказали задълженията към себе си. Ако кредиторите приемат предложението, обявеното в несъстоятелност лице или официалният временен синдик или управител иска от съда да го одобри. Одобрението от съда е обвързващо за всички кредитори, които са доказали задълженията към себе си. Когато са изпълнени условията за предпазен конкордат, се счита, че доказаните задължения са напълно удовлетворени. Пълното приключване на производството по несъстоятелност се извършва при отмяна на решението за образуване на производство по несъстоятелност.

Ликвидация: Пълното приключване на производството по ликвидация се извършва при окончателно прекратяване или при отмяна на решението за обявяване в ликвидация.

Производството по доброволна ликвидация приключва и ликвидираното дружество се прекратява напълно три месеца след представянето на окончателните отчети на дружеството на официалния временен синдик, които се изготвят след приключването на която и да е ликвидация и разпределяне на имуществото на дружеството.

В случай че някой има правен интерес да оздрави дружество, което е било прекратено след доброволна ликвидация или решение на съда, той може да го направи в срок от две години след прекратяването, като подаде до съда молба за тази цел.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност: В случай на отмяна на решение за обявяване в несъстоятелност, когато кредиторите са дали своето съгласие, без да са получили пълно плащане, тези кредитори имат право да претендират дължимите суми след отмяна на решението.

Ликвидация: В случай на отмяна на решение за обявяване в ликвидация, когато кредиторите са дали своето съгласие, без да са получили пълно плащане, тези кредитори имат право да претендират дължимите суми след отмяна на решението.

В случай обаче, че някой има правен интерес да оздрави дружество, което е било прекратено след доброволна ликвидация или решение на съда, той може да го направи в срок от две години след прекратяването, като подаде до съда молба във връзка с това.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност: Разноските за постановяване на решение за обявяване в несъстоятелност се поемат от кредитора, който е подал молба за решението. Разноските, които трябва да бъдат платени на официалния временен синдик, възлизат на 500 EUR. Разноските, направени по време на производството по несъстоятелност, се плащат от масата на несъстоятелността.

Ликвидация: Разноските за постановяване на решение за обявяване в ликвидация се поемат от кредитора, който е подал молба за решението. Разноските, които трябва да бъдат платени на официалния временен синдик, възлизат на 500 EUR. Разноските, направени по време на производството по ликвидация, ликвидацията и разпределянето на имуществото на дружеството, се заплащат от масата на ликвидацията. Разноските за подаване и регистрация на документи, свързани с производство по доброволна ликвидация с официален временен синдик, са приблизително 440 EUR. Разноските, направени по време на производството по ликвидация, ликвидацията и разпределянето на имуществото на дружеството, се заплащат от масата на ликвидацията.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Несъстоятелност: Определени разпоредби, които се прилагат по отношение на производството по несъстоятелност, позволяват на управителя да подаде молба до съда, с която да претендира за възстановяването на имуществото в полза на кредиторите. Основните разпоредби са следните:

А. Прехвърляне с измамна цел (*dólia metavivasi*):

Ако управителят или ликвидаторът разполагат с доказателства, че имуществото на дружество или физическо лице е било прехвърлено без насрещна престация или за стойност, значително по-ниска от действителната му стойност, той може да подаде до съда молба за разпореждане за отмяна на прехвърлянето или действието с измамна цел.

За да се приложи тази разпоредба, прехвърлянето трябва да е извършено: а) в срок от три години преди датата на обявяване в несъстоятелност, освен ако не е направено добросъвестно и срещу значима насрещна престация, или б) в срок от десет години преди датата на обявяване в несъстоятелност, като по време на прехвърлянето въпросното физическо лице не е било в състояние да плати всичките си задължения без помощта на прехвърленото имущество. В случай на дружество в ликвидация, за да се счита, че дадено действие е извършено с измамна цел, то трябва да е извършено в срок от шест месеца преди започването на ликвидацията, което е датата, когато е представената молбата за обявяването в ликвидация.

Б. Предпочитание с измамна цел (*dólia protimisi*):

Ако управителят или ликвидаторът разполага с доказателства, че даден кредитор е получил привилегировано третиране, той може да подаде молба до съда за решение за отмяна на това третиране.

Ликвидация: Определени разпоредби, които се прилагат по отношение на производството по ликвидация, позволяват на ликвидатора да подаде молба до съда, с която да претендира за възстановяване на имуществото в полза на кредиторите. Основните разпоредби са следните:

А. Прехвърляне с измамна цел:

Ако управителят или ликвидаторът разполага с доказателства, че имуществото на дружество или физическо лице е било прехвърлено без насрещна престация или за стойност, значително по-ниска от действителната му стойност, той може да подаде молба до съда за разпореждане за отмяна на прехвърлянето или действието с измамна цел.

За да се приложи тази разпоредба, прехвърлянето трябва да е извършено: а) в срок от три години преди датата на обявяване в несъстоятелност, освен ако не е направено добросъвестно и срещу значима насрещна престация, или б) в срок от десет години преди датата на обявяване в несъстоятелност, като по време на прехвърлянето физическото лице не е било в състояние да плати всичките си задължения без помощта на прехвърленото имущество. В случай на дружество в ликвидация, за да се счита, че дадено действие е с измамна цел, то трябва да е извършено в срок от шест месеца преди започването на ликвидацията, което е датата, когато е представената молбата за обявяване в ликвидация.

Б. Предпочитание с измамна цел:

Ако управителят или ликвидаторът разполага с доказателства, че даден кредитор е получил привилегировано третиране, той може да подаде молба до съда за решение за отмяна на това третиране.

Последна актуализация: 13/05/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Люксембург

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Във Великото херцогство Люксембург съществуват осем вида производства по несъстоятелност.

Три от тях се прилагат само по отношение на търговци (физически и юридически лица):

Производствата по обявяване в несъстоятелност, предвидени в Търговския кодекс (*Code de Commerce*), са насочени към ликвидация на активите на търговец, който е изпаднал в неплатежоспособност и загубил своята кредитоспособност.

Предпазният конкордат с кредитори за избягване на обявяването в несъстоятелност, предвиден в Закона за предпазния конкордат с кредитори за избягване на обявяването в несъстоятелност от 14 април 1886 г. (*loi du 14 avril 1886 concernant le concordat préventif de la faillite*), представлява процедура, която при определени условия е достъпна за длъжници, отговарящи на критериите за обявяване в несъстоятелност. Когато предпазният конкордат включва отказ от правата върху активите, неговата цел е същата като на производството по обявяване в несъстоятелност — ликвидация на активите на засегнатия търговец. Разликата се състои в това, че търговецът избягва последиците от производството по обявяване в несъстоятелност.

Производствата по управление на масата на несъстоятелността, предвидени в Наредбата на Великия херцог от 24 май 1935 г. за установяване на управлението на масата на несъстоятелността (*arrêté grand-ducal du 24 mai 1935 instituant la gestion contrôlée*), са насочени към оздравяване на стопанската дейност на търговците, които отправят искане за това. Тези производства обаче могат да се използват и когато търговците желаят техните активи да бъдат осребрени по най-добрия възможен начин.

В допълнение към тези видове производства в люксембургското право (член 593 и следващите от Търговския кодекс) се предвижда процедура, съгласно която при определени условия търговците могат да издействат отлагане на плащанията.

Съществува четвърти вид процедура, достъпна само за физически лица, които не са търговци: това е процедурата за свръхзадължнялост, предвидена в Закона от 8 януари 2013 г. относно свръхзадължнялостта (*loi du 8 janvier 2013 sur le surendettement*), чиято цел е да позволи на засегнатите лица да подобрят финансовото си положение чрез установяване на план за погасяване на задълженията.

Освен това съществуват процедури по несъстоятелност, предназначени специално за нотариуси, кредитни институции, застрахователни дружества и предприятия за колективно инвестиране (те няма да бъдат описани в настоящата информационна страница, тъй като са специфични за съответната професионална категория или стопански сектор).

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

1. Обявяване в несъстоятелност

Производствата по обявяване в несъстоятелност се образуват от длъжника, който подава молба за обявяване в несъстоятелност, от един или повече кредитори, които подават молба за обявяване на длъжника в несъстоятелност, или от съд.

Търговците трябва да подадат молба за обявяване в несъстоятелност в секретариата на окръжния съд (*tribunal d'arrondissement*), който се произнася по търговски дела в района на местопребиваването или седалището на търговеца. Молбата трябва да бъде подадена в едномесечен срок от датата, на която са изпълнени условията за обявяване в несъстоятелност.

Когато един или повече кредитори на длъжника вземат решение да подадат молба за обявяване на търговеца в несъстоятелност, те трябва да се обърнат към съдебен служител, който издава разпореждане, съгласно което търговецът трябва да се яви в осемдневен срок (разпореждане с фиксирана дата) пред окръжния съд, който се произнася по търговски дела, за да бъде взето решение по същество по молбата за обявяване в несъстоятелност.

Производство по обявяване в несъстоятелност може да бъде образувано и от съда въз основа на информацията, с която разполага. В този случай съдът трябва да призове посредством секретариата на съда лицето в несъстоятелност, за да може то да обясни своето положение пред съдебния състав.

Преди да обяви търговеца в несъстоятелност, окръжният съд, който се произнася по търговски дела (наричан по-нататък „търговският съд“ — *tribunal de commerce*), трябва да провери дали въпросното лице или дружество отговаря на следните три условия:

статут на търговец: физическо лице, което в рамките на обичайната си професия (основна или допълнителна) извършва дейности, описани като търговски в законодателството (например действията, посочени в член 2 от Търговския кодекс), или юридическо лице, учредено в една от формите, предвидени в измененния Закон от 10 август 1915 г. относно търговските дружества (*loi modifiée du 10 août 1915 concernant les sociétés commerciales*) (например *société anonyme* (публично акционерно дружество), *société à responsabilité limitée* (частно акционерно дружество), кооператив и др.);

преустановяване на плащанията: това означава, че не са платени безспорни дължими задължения (например заплати, социалноосигурителни вноски и др.), като не е достатъчно да не са платени срочни или условни дългове и естествени задължения; както и

загуба на кредитоспособност: търговецът вече не може да получи заем от банки, доставчици или кредитори.

Въпреки че отказът или невъзможността да се погаси единично задължение (независимо от сумата), което е безспорно и дължимо, по принцип е достатъчен(а), за да се установи, че е налице преустановяване на плащанията, обикновените затруднения във връзка с паричния поток не предполагат обявяване в несъстоятелност, при условие че търговецът може да получи необходимия заем, за да продължи да търгува и да изпълнява поетите ангажименти.

2. Предпазен конкордат с кредитори за избягване на обявяването в несъстоятелност

Предпазният конкордат с кредитори за избягване на обявяването в несъстоятелност е запазен за „добросъвестни длъжници в затруднено положение“. Тези качества се оценяват от съда въз основа на обстоятелствата в конкретния случай.

При подаването на молба търговският съд назначава един от своите съдии да проучи положението на заявителя и да изготви доклад.

Въз основа на този доклад съдът решава дали да се съгласи да предостави гратисен период, за да може търговецът да отправи предложения за предпазен конкордат до кредиторите.

3. Управление на масата на несъстоятелността

Длъжниците трябва да подадат мотивирана молба до търговския съд за района, в който е разположена основната им дейност или седалището в случай на дружество.

Търговците могат да подадат молба за управление на масата на несъстоятелността само ако са загубили своята кредитоспособност или не могат да изпълнят всички свои ангажименти. Освен това в молбата трябва да се посочи, че се желае или оздравяване на бизнеса на длъжника, или осребряване на неговите активи по най-добрия възможен начин. На последно място, съдебната практика изисква от длъжниците да действат добросъвестно. В този контекст съдът разполага с право да прецени дали фактите и обстоятелствата по случая сочат, че търговецът е действал добросъвестно, както се изисква за целите на това производство.

4. Свърхзадължността

Свърхзадължността на физически лица се описва като ситуация, при която длъжникът с местопребиваване във Великото херцогство Люксембург очевидно не е в състояние да погаси всички свои непрофесионални дългове, чийто падеж е настъпил или настъпва, и да изпълни поетите ангажименти за солидарно гарантиране или изплащане на дълга на едноличен търговец или дружество, при условие че това лице юридически или фактически не е директор на дружеството.

Колективните производства за уреждане на задължения включват следните три етапа:

етап на уреждане на задълженията по взаимно съгласие, който се провежда пред комисията по медиация при свърхзадължността (*Commission de médiation en matière de surendettement*);

етап на оздравяване под наблюдението на съда, който се провежда пред мировия съдия (*juge de paix*) по местопребиваването на свърхзадължността лице;

етап на персонално уреждане на задълженията, известен и като „банкрут на физическо лице“ (*faillite civile*), който се провежда пред мировия съдия по местопребиваването на свърхзадължността лице.

Следва да се отбележи, че етапът на персонално уреждане на задълженията, който е подчинен на другите два етапа от колективното производство за уреждане на задължения, може да бъде задействан само когато свърхзадължността лице се намира в безвъзвратно влошено положение, т.е. положение, при което длъжникът не може да изпълни:

мерките на плана за уреждане на задълженията по взаимно съгласие; или

мерките, предложени от комисията по медиация като част от уреждането на задълженията по взаимно съгласие; както и

мерките, определени в производството по оздравяване под наблюдението на съда.

Освен това следва да се отбележи, че молбите за производството за уреждане на задълженията по взаимно съгласие трябва да бъдат изпратени до председателя на комисията по медиация.

Формулярът за молба за производството за уреждане на задълженията по взаимно съгласие може да бъде изтеглен на следния адрес:

<https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>

Освен това кредиторите на свърхзадължяното лице трябва да предявят своите вземания в службата за информация и съвети при свърхзадължяност (*Service d'information et de conseil en matière de surendettement*). Формулярът за предявяване на вземания може да бъде изтеглен на следния адрес: <https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

1. Обявяване в несъстоятелност

След като бъде постановено решение за образуване на производство по несъстоятелност, лицата в несъстоятелност автоматично се лишават от правото да управляват своите активи, дори тези, които могат да им се прехвърлят обратно след постановяването на решението за образуване на производство по несъстоятелност.

Лишаването от право обхваща всички движими и недвижими активи на лицето в несъстоятелност. Този механизъм цели да защити интересите на кредиторите на несъстоятелността.

Най-общо казано синдикът отива в помещенията на лицето в несъстоятелност, за да изготви опис на разположените там активи. В това отношение синдикът трябва да направи разграничение между активите, които принадлежат изцяло на лицето в несъстоятелност, и активите, по отношение на които трети страни могат да предявят различни права на собственост.

При осребряването на движимите и недвижимите активи синдикът гарантира, че всички активи на лицето в несъстоятелност се продават по начин, който защитава в най-голяма степен интересите на кредиторите на несъстоятелността. Синдикът се нуждае от разрешение от съда, за да продаде въпросните активи. Движимите и недвижимите активи трябва да бъдат продадени така, както е определено в Търговския кодекс. Приходите трябва да бъдат депозирани в банковата сметка, открита във връзка с производството по несъстоятелност.

2. Свърхзадължяност

Съдът организира извършването на оценка на финансовото и социалното положение на длъжника, за да провери претенциите и стойността на активите и задълженията.

След като вземе решение да образува производство за персонално уреждане на задълженията и след като определи, че са налице активи, които могат да бъдат ликвидирани, съдът пристъпва към ликвидацията на активите на длъжника.

Съдът се произнася по всички спорни вземания и нарежда ликвидацията на личните активи на длъжника. От това се изключват единствено мебели, необходими в ежедневието, и непрофесионални активи, които са от съществено значение за извършването на професионална дейност. В рамките на производството за персонално уреждане на задълженията активите на свърхзадължяното лице се ликвидират в съответствие с целта на закона, а именно да се подобри финансовото положение на длъжника, като се даде възможност той и домакинството му да живеят по начин, който е съвместим с човешкото достойнство.

Правата и действията на длъжника във връзка с неговите активи се упражняват чрез ликвидация, която се извършва от назначен от съда ликвидатор.

Ликвидаторът разполага с шест месеца да продаде активите на длъжника по взаимно съгласие или да организира принудителна продажба.

Последици от производството за персонално уреждане на задълженията:

Когато приходите от ликвидацията на активи са достатъчни, за да се удовлетворят кредиторите, съдът нарежда приключване на производството.

Когато приходите от ликвидацията на активи не са достатъчни, за да се удовлетворят кредиторите, съдът нарежда приключване поради недостатъчни активи.

Когато длъжникът не разполага с нищо друго, освен с мебели, необходими в ежедневието, и непрофесионални активи, които са от съществено значение за извършването на професионална дейност, съдът нарежда приключване поради недостатъчни активи.

Когато активите нямат пазарна стойност или разходите за продажбата им биха били непропорционални спрямо пазарната им стойност, съдът нарежда приключване поради недостатъчни активи.

Приключването поради недостатъчни активи води до опрощаване на всички непрофесионални дългове на длъжника.

При все това от опрощаването на непрофесионалните дългове на длъжника се изключват следните дългове:

дългове, изплатени от поръчител или съвместен длъжник, вместо от длъжника;

дълговете, посочени в член 46 от Закона, т.е. текущи плащания на задължения за издръжка и парични суми, които се изплащат на жертви на умишлени актове на насилие поради нанесени телесни повреди.

При все това посочените в член 46 от Закона дългове могат да бъдат опростени, ако съответният кредитор се съгласи да се откаже от въпросните дългове, да ги разсрочи или анулира.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

1. Обявяване в несъстоятелност

След като бъде постановено решение за образуване на производство по несъстоятелност, лицата в несъстоятелност автоматично се лишават от правото да управляват своите активи, дори тези, които могат да им се прехвърлят обратно.

След постановяването на това решение управлението на активите на длъжника се поверява на синдик.

Когато лицето в несъстоятелност е юридическо лице, масата на несъстоятелността се състои от всички активи и пасиви на дружеството, без да се включват права, които партньорите могат да имат в това си качество.

Синдиците се избират измежду лицата, които могат да предложат най-добрите гаранции от гледна точка на интелигентно и прецизно управление.

На практика съдиите в окръжния съд, който се произнася по търговски дела, избират синдиците от списъка с адвокати. При все това съдът също така може да назначи нотариуси или счетоводители/одитори, когато това е необходимо, за да се защитят интересите на лицето в несъстоятелност.

Както при всички производства във връзка с търговци, търговският съд е компетентен по производства за обявяване в несъстоятелност.

Поради това именно търговският съд издава решението за образуване на производство по несъстоятелност, определя датата на преустановяване на плащанията, назначава различните участници (съдия по несъстоятелността, синдик), определя датата за предявяване на вземанията и датата, на която следва да бъде готов докладът от проверката на вземанията, както и нарежда приключване на производството по обявяване в несъстоятелност.

Управлението на активите се поверява на назначен от съда синдик, който носи отговорност за осребряването на активите на длъжника и за разпределянето на приходите между различните кредитори в съответствие с правилата за привилегировани вземания и обезпечения.

Съдията по несъстоятелността е отговорен за осъществяването на надзор по отношение на операциите по обявяване в несъстоятелност, управлението и ликвидацията. По време на съдебното заседание той съобщава за всички евентуално възникнали спорове и нарежда всички спешни мерки, които са необходими за обезпечаване и запазване на масата на несъстоятелността. Той също така председателства всички срещи на кредиторите на лицето в несъстоятелност.

След като бъде постановено решението за образуване на производство по несъстоятелност, търговците в несъстоятелност се лишават от правото да управляват своите активи и занаят не могат да извършват плащания, да сключват сделки или да извършват други действия във връзка с тези активи.

2. Свърхзадлъжнялост

Що се отнася до задълженията на длъжника и последиците, до които образуването на колективно производство за уреждане на задължения оказва върху активите на длъжника, следва да се отбележи, че длъжникът трябва да спазва добро поведение.

В рамките на периода, в който се спазва добро поведение, длъжникът трябва:

да оказва съдействие на органите и институциите, участващи в производството, като се съгласи да предостави по своя инициатива всички данни за своите активи, приходи и дългове, както и за промени в положението му;

да извършва доходоносна дейност в съответствие със своите способности, доколкото това е възможно;

да не утежнява своята неплатежоспособност и да действа съвестно за намаляване на своите дългове;

да не показва предпочитания към конкретен кредитор, освен когато става въпрос за текущи плащания към кредитори по издръжка, за текущи плащания на наем към наемодатели във връзка с жилище, което задоволява основните потребности на длъжника, за доставчици на стоки и услуги, необходими за достоен живот, както и за текущи плащания към кредитори за изпълнение във връзка с изплащането на обезщетение на длъжника поради нанесени телесни повреди вследствие на умишлени актове на насилие;

да изпълнява поетите в рамките на производството ангажименти.

Участват **два вида органи** в зависимост от това дали производството е на **етапа на уреждане на задълженията по взаимно съгласие или на съдебен етап**.

Етапът на уреждане на задълженията по взаимно съгласие се провежда пред комисията по медиация. Членовете на комисията по медиация се назначават от министъра. Комисията разполага с председател и секретар и заседава поне веднъж на тримесечие. За да отговарят на критериите за членство в комисията по медиация, наред с другото, кандидатите трябва да представят свидетелство за съдимост. След като бъдат назначени в комисията, членовете са длъжни по закон да информират министъра за образувани срещу тях наказателни производства или постановени осъдителни присъди, за да могат да бъдат заменени. Членовете на комисията по медиация получават заплащане от 10 EUR на сесия, а председателят — 20 EUR на сесия.

Комисията по медиация решава по-специално дали да приеме молби за процедурата и дали предявените вземания са допустими. Освен това тя одобрява или изменя проекти на планове за уреждане на задълженията по взаимно съгласие, които ѝ се представят след разследване, проведено от службата за информация и съвети при свърхзадлъжнялост (наричана по-нататък „службата“).

Ако предложеният план не бъде приет от заинтересованите лица в шестмесечен срок от датата, на която комисията се е съгласила да проведе процедурата, комисията изготвя доклад, в който отбелязва, че процедурата за уреждане на задълженията по взаимно съгласие е приключила неуспешно. В двумесечен срок от датата на публикуването на този доклад в регистъра длъжникът може да образува производство по оздравяване под наблюдението на съда пред мировия съдия по местопребиваване. Ако длъжникът не подаде такава молба в указания срок, той може да образува ново колективно производство за уреждане на задължения едва две години след датата на публикуването на доклада в регистъра.

Ако бъде пристъпено към **етапа на оздравяване под наблюдението на съда**, страните ще бъдат призовани да се явят пред мировия съдия, който може да поиска от тях да представят всички документи или данни, които позволяват да бъдат установени активите и/или пасивите на длъжника. Въз основа на представената информация съдът изготвя оздравителен план, който включва мерки, позволяващи на длъжника да изпълни своите ангажименти.

Изготвеният от съда оздравителен план се прилага за максимум седем години и в ограничен брой случаи може да стане невалиден (по-специално когато длъжникът не е изпълнил своите задължения съгласно оздравителния план).

3. Управление на масата на несъстоятелността

В производствата по управление на масата на несъстоятелността длъжниците се отказват от своите правомощия за вземане на решения в полза на управителите, които са натоварени със задачата да изготвят опис и да представят или оздравителен план, или план за осребряване на активите и разпределяне на приходите. На длъжниците също така е забранено да предприемат каквито и да било действия, които могат да възпрепятстват работата на назначените по тези производства управители на масата на несъстоятелността.

4. Предпазен конкордат с кредитори

По време на производството за сключване на предпазен конкордат с кредиторите длъжникът не може да продава или ипотекира нищо, нито да поема ангажименти без разрешението на специално оправомощения съдия. Този съдия изготвя опис и анализира състоянието на бизнеса, като при необходимост може да получава съдействие от експерти.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

При различните горепосочени производства не се анулират привилегираните вземания на кредиторите, с изключение на производството за сключване на предпазен конкордат с кредиторите.

1. Предпазен конкордат с кредитори

Разполагашите с обезпечения кредитори, които участват в гласуването, губят своя статут на привилегираните кредитори (член 10 от Закона от 14 април 1886 г.).

2. Обявяване в несъстоятелност

„Що се отнася до обявяването в несъстоятелност, съгласно установената съдебна практика след постановяването на решението за образуване на производство по несъстоятелност вече не е възможно да се извърши законово, съдебно или договорно прихващане дори между вече предявени вземания, ако до този момент те не са отговаряли на някое от следните три качества: ликвидност, дължимост и заменяемост. Поради това, макар че решението за образуване на производство по несъстоятелност може да възпрепятства всяко законово прихващане, от това не следва да се заключава, че то е абсолютно или че се прилага с обратна сила. Решението за образуване на производство по несъстоятелност не засяга **законовите прихващания**, когато условията за тях са били изпълнени преди образуването на производство по несъстоятелност. Апелативният съд (*Cour d'appel*) е постановил, че „подозрителният период не възпрепятства този вид прихващане. Законовото прихващане е възможно въпреки преустановяването на плащанията. Това не представлява действие на длъжника, защото се случва без негово знание; член 445 от Търговския кодекс не обхваща този случай“.

Що се отнася до **съдебното прихващане**, такова не може да бъде наредено след започването на колективното производство. То обаче може да бъде извършено по време на подозрителния период, при условие че съответното решение е окончателно (не подлежи на обжалване). В такъв случай прихващането може да породи действие само от датата на решението.

Що се отнася до **договорното прихващане**, такова прихващане очевидно не може да бъде извършено след започването на колективното производство. Освен това то не може да бъде извършено по време на подозрителния период, защото съгласно член 445 от Търговския кодекс то се счита за извънреден начин на плащане, който се санкционира, като се обявява за невалиден [1].

Следва да се отбележи обаче, че Законът от 5 август 2005 г. относно финансовите гаранции (*loi du 5 août 2005 sur les garanties financières*) предвижда специфични изключения от горепосочените правила, например по отношение на споразумения за прихващане, които могат да бъдат сключени между страните в деня на образуването на производството по несъстоятелност (или дори след това — вж. член 18 и следващите от Закона от 5 август 2005 г. относно финансовите гаранции).

3. Управление на масата на несъстоятелността

Не може да се извършва прихващане в случай на управление на масата на несъстоятелността, сключване на предпазен конкордат с кредитори или преустановяване на плащанията, след като длъжниците изгубят правото да упражняват своите права и да се разпореждат с активите си.

[1] „*La compensation comme garantie d'une créance sur un débiteur en faillite*“, Pierre HURT, J.T., 2010 г., стр. 30.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Едно от основните затруднения за синдиките след започването на производството по обявяване в несъстоятелност е свързано с текущи договори, сключени преди постановяването на решението за образуване на производство по несъстоятелност. С изключение на трудовите договори, които автоматично изтичат на датата, на която е постановено решението за обявяване в несъстоятелност (член 12-1 от Кодекса на труда (*Code du travail*)), традиционно се приема, че текущите договори продължават да бъдат в сила, докато не бъдат прекратени от синдика.

Синдикът трябва да съпостави съответните интереси, когато взема решение дали следва да остави временно в сила тези договори. В случай че в договора има клаузи, съгласно които той се прекратява, ако една от страните бъде обявена в несъстоятелност, следва да се прецени дали синдикът възнамерява да оспори приложимостта на тези клаузи (като се има предвид, че валидността на тези клаузи е спорна; например такива клаузи се считат за невалидни в Белгия в контекста на търговски договори за лизинг).

Във всеки случай синдикът принципно носи отговорност единствено да реши дали да остави в сила тези договори или да ги прекрати. Ако решението му бъде оспорено от другата страна по договора с позоваване на автоматичното прекратяване на договора поради обявяването в несъстоятелност, синдикът се излага на риск от съдебно производство с несигурен изход, както и на пораждаване на допълнителни разходи за масата на несъстоятелността [1].

[1] Източници: „*Les procédures collectives au Luxembourg*“, Yvette HAMILIUS и Brice HELLINCKX (автори на глава 3), Editions Larcier, 2014 г., стр. 86.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

1. Производства за сключване на предпазен конкордат с кредитори, за обявяване в несъстоятелност, за преустановяване на плащанията и за управление на масата на несъстоятелността

При производствата за сключване на предпазен конкордат с кредитори, за обявяване в несъстоятелност, за преустановяване на плащанията и за управление на масата на несъстоятелността се преустановяват мерките за изпълнение срещу търговците и техните активи. Във Великото херцогство обаче няма приложим правен текст, който възпрепятства кредиторите да вземат мерки, насочени към запазване на целостта на активите на своя длъжник.

Във всички тези производства длъжниците вече не разполагат с право да се разпореждат със своите активи. „От постановяването на решението за образуване на производство по несъстоятелност до приключването на производството не могат да се образуват съдебни производства само срещу лицето в несъстоятелност по отношение на активите, които представляват част от масата на несъстоятелността“ (Lux. 12 януари 1935 г., Pas. 14, стр. 27). „По време на производството по обявяване в несъстоятелност необезпечените кредитори и кредиторите с общо привилегировано вземане не могат да претендират за решение срещу лицето в несъстоятелност или дори срещу синдика, а могат единствено да предявят своите вземания или да заведат иск за признаване на вземанията им“ (Cass. 13 ноември 1997 г., Pas. 3030, стр. 265).

В определени случаи обаче могат да се извършат някои действия по разпореждане с подкрепата на специално упълномощеното от търговския съд лице (във връзка с преустановяването на плащанията или с управлението на масата на несъстоятелността).

Освен това с решението за образуване на производство по несъстоятелност стават платими всички дългове с ненастъпил падеж и се преустановява начисляването на лихва.

2. Свърхзадължността

Що се отнася до колективното уреждане на задължения, решението на комисията по медиация да приеме молбата на длъжника води до автоматично преустановяване на всякакви мерки за изпълнение срещу активите на длъжника, с изключение на мерки, свързани със задължения за издръжка, както и до преустановяване на начисляването на лихва и до възникване на задължение да се изплатят всички дългове с ненастъпил падеж.

Ако етапът на уреждане на задълженията по взаимно съгласие завърши с неуспех, мировият съдия, пред който ще бъде проведен съдебния етап, може да преустанови всички мерки за изпълнение при същите условия като посочените по-горе.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Съдебните производства, които вече са в ход при образуването на производството по несъстоятелност, могат да продължат да се водят от синдика в качеството му на такъв. При все това ищците по такива дела трябва да се обърнат към синдика, за да спазят изискванията за производството, тъй като само той разполага с правомощието за валидно представителство на обявения в несъстоятелност длъжник.

Ако длъжникът загуби делото, кредиторите, които са завели делото преди обявяването в несъстоятелност, получават обезпечение, което могат да използват при ликвидацията. Това обезпечение обаче не подлежи на изпълнение, тъй като в резултат на решението за образуване на производство по несъстоятелност длъжникът се лишава от правото да управлява активите.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

1. Обявяване в несъстоятелност

Кредиторите се информират, че техният длъжник е изпаднал в несъстоятелност, чрез публикуването на известието за несъстоятелност в един или повече вестници, разпространявани в Люксембург. След това те трябва да предявят своите вземания заедно със своите обезпечения в секретариата на окръжния съд, който се произнася по търговски дела, в определения срок, посочен в решението за образуване на производство по несъстоятелност. Съдебният секретар записва предявените вземания и предоставя разписка.

Декларациите за вземания трябва да бъдат подписани и трябва да включват името и фамилията, професията и адреса на кредиторите, както и размера на вземането, причините за него, както и всякакви гаранции или обезпечения. След това различните предявени вземания се проверяват в присъствието на синдика, обявения в несъстоятелност длъжник и съдията по несъстоятелността.

Ако по време на тази процедура възникнат спорове, кредиторите могат да бъдат призовани да дадат подробности относно своите вземания, тяхната основателност или точния им размер в рамките на крътосан разпит.

Ако синдикът е установил наличието на активи, които могат да бъдат разпределени между кредиторите, той призовава последните на заседание за представяне на отчета, в рамките на което кредиторите могат да изразят мнение по плана за разпределение.

Ако активите не са достатъчни, се нарежда приключване на производството по обявяване в несъстоятелност.

Ако кредиторите не са удовлетворени от начина, по който синдикът изпълнява своите задължения, те могат да изпратят жалби до съдията по несъстоятелността, който при необходимост може да замени синдика.

2. Управление на масата на несъстоятелността

В производствата по управление на масата на несъстоятелността управителите трябва да представят подробности на кредиторите във връзка с оздравителния план или плана за осребряване на активите.

В този случай кредиторите могат да бъдат приканени да изразят мнение. Кредиторите трябва в 15-дневен срок от информирането си да съобщат на секретариата дали приемат или отхвърлят плана, който не може да бъде изпълнен, освен ако не бъде приет от повече от половината кредитори, чиито вземания представляват повече от половината задължения.

3. Предпазен конкордат с кредитори

В производството за сключване на предпазен конкордат с кредитори се свиква заседание на кредиторите, за да могат да обсъдят предложенията за предпазен конкордат, отправени от специално упълномощения съдия. Следователно кредиторите трябва да декларират своите вземания и също така да посочат дали приемат предложенията за предпазен конкордат или не.

Впоследствие кредиторите могат също така да изразят мнение по време на заседанието за одобряване на предпазния конкордат. Освен това те могат да внесат жалба срещу решението, с което се одобрява предпазният конкордат, ако не са били поканени на заседанието на кредиторите или ако са гласували против предложенията за предпазен конкордат.

4. Свърхзадължнялост

На първо място, по време на етапа на уреждане на задълженията по взаимно съгласие кредиторите трябва да предявят своите вземания пред службата за информация и съвети при свърхзадължнялост. След това кредиторите могат да участват активно в приемането на план за уреждане на задълженията по взаимно съгласие от въпросната служба.

Впоследствие комисията по медиация при свърхзадължнялост събира кредиторите и представя предложенията, направени в плана за уреждане на задълженията по взаимно съгласие. Планът за уреждане на задълженията по взаимно съгласие се счита за приет, когато поне 60 % от кредиторите, чиито вземания представляват 60 % от всички вземания, посочат, че го приемат. Липсата на отговор от кредиторите се счита за съгласие.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

Синдиците по производство за обявяване в несъстоятелност представляват както лицето в несъстоятелност, така и кредиторите на несъстоятелността. В съответствие с тази двойна функция те отговарят не само за управлението на активите на лицето в несъстоятелност, но и са упълномощени да наблюдават — като ищци или ответници — всички действия, с които се цели запазване на активите, които трябва да се използват като обезпечение за кредиторите, както и за възстановяване или увеличаване на тези активи в името на общия интерес на кредиторите (Апелативен съд, 2 юли 1880 г., Pas. 2, стр. 49).

Синдикът може да заведе дела по отношение на общото обезпечение за кредиторите, което се състои от активите на лицето в несъстоятелност, т. е. дела, насочени към възстановяване, запазване или ликвидация на тези активи (Апелативен съд, 25 февруари 2015 г., Pas. 37, стр. 483).

Що се отнася до текущи договори след постановяването на решението за образуване на производство по несъстоятелност, синдикът трябва да прецени дали те следва да бъдат прекратени или, в случай че могат да доведат до освобождаване на активи, дали би било по-добре да продължат да се изпълняват с цел последващо уреждане на задълженията на лицето в несъстоятелност.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Всички кредитори трябва да предявят своите вземания, независимо от естеството на вземането и дали то е привилегировано. Като изключение от тази процедура обаче се явяват вземанията, произтичащи от масата на несъстоятелността, т.е. вземания, които възникват впоследствие и се отнасят до самото производство по обявяване в несъстоятелност (например разходи на синдика, наем, който става дължим след като е постановено решението за образуване на производство по несъстоятелност, и др.).

Що се отнася до вземания, които възникват от масата на несъстоятелността след образуването на производството по несъстоятелност и които произтичат от управлението на несъстоятелността или от продължаването на определени дейности от бизнеса на лицето в несъстоятелност, тези вземания се изпълняват първи и след това останалата част от активите се разпределят между кредиторите на несъстоятелността. Поради това вземанията, които възникват от масата на несъстоятелността, при всички положения се изпълняват преди тези на другите кредитори.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

1. Обявяване в несъстоятелност

Що се отнася до производствата по обявяване в несъстоятелност, решението за образуване на производство по несъстоятелност ще бъде оповестено по различни начини (в пресата, от секретариата на търговския съд), така че кредиторите на длъжника в несъстоятелност да научат за това събитие, за да се представят (член 472 от Търговския кодекс).

След това кредиторите трябва да предявят своите вземания в секретариата на търговския съд и да представят подкрепящите си документи (член 496 от Търговския кодекс).

На следния адрес е достъпен онлайн формуляр, който позволява на кредиторите да представят декларацията за вземания: <https://justice.public.lu/fr/creances/declaration-creance.html>.

Вземанията се проверяват от отговорния за ликвидацията синдик и могат да бъдат оспорени от него (член 500 от Търговския кодекс).

Всяко предявено вземане, което бъде оспорено, се отнася до съда.

Ако обаче възникнат спорове, които поради своя предмет не попадат в рамките на компетентността на окръжния съд, който се произнася по търговски дела, те се отнасят до компетентния съд за постановяване на решение по съществуването на случая. Освен това те се отнасят до окръжния съд, който се произнася по търговски дела, за да се постанови решение по тях в съответствие с член 504 във връзка с размера на вземанията, които съответните кредитори могат да предявят в контекста на обсъжданията за предпазен конкордат (член 502).

2. Предпазен конкордат с кредитори

В производството за сключване на предпазен конкордат с кредитори длъжникът, който подава молба за предпазен конкордат, трябва да посочи в молбата имената и адресите на кредиторите и размера на техните вземания (член 3 от Закона от 14 април 1886 г.).

Кредиторите се уведомяват с препоръчано писмо (член 8 от Закона от 14 април 1886 г.), с което се приканват да присъстват на заседанието за сключване на предпазен конкордат.

Поканата се публикува и в пресата.

По време на заседанието за сключване на предпазен конкордат кредиторите декларират размера на своите вземания.

Както е посочено по-горе, кредиторите с гарантирани чрез обезпечения вземания, които участват в гласуването, губят своя статут на привилегировани кредитори (член 10 от Закона от 14 април 1886 г.).

3. Преустановяване на плащания

В производството за преустановяване на плащанията длъжникът също така трябва да представи списък с кредиторите, като посочи техните имена, размера на вземанията им и техните адреси.

Кредиторите се канят на заседание с изпращане на препоръчано писмо (член 596 от Търговския кодекс) и чрез публикация в пресата.

По време на заседанието те трябва да декларират размера на своите вземания (член 597 от Търговския кодекс).

4. Управление на масата на несъстоятелността

В производството по управление на масата на несъстоятелността няма процедура за предявяване и приемане на вземания. Длъжниците трябва да съобщят на съда имената на своите кредитори, като ги посочат в молбата.

Впоследствие съдът уведомява тези кредитори за оздравителния план или плана за осребряване на активите, изготвен от управителите, назначени от съда.

5. Процедура за свърхзадлъжнялост

Кредиторите на свърхзадлъжнялото лице трябва да предявят **своите вземания пред службата за информация и съвети при свърхзадлъжнялост** в едномесечен срок от публикуването на известието за колективното уреждане на задължения в регистъра.

Декларацията за вземания трябва да отговаря на членове 6 и 7 от Наредбата на Великия херцог от 17 януари 2014 г. за прилагане на Закона от 8 януари 2013 г. относно свърхзадлъжнялостта (*règlement grand-ducal du 17 janvier 2014 portant exécution de la loi du 8 janvier 2013 concernant le surendettement*).

Кредиторите могат да използват достъпния формуляр за декларацията.

Комисията по медиация преценява дали вземанията са допустими.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Основният принцип в законовата уредба за обявяването в несъстоятелност е, че всеки кредитор трябва да получи идентичен дял, пропорционален на размера на неговото вземане.

Първо се изпълняват вземанията на кредиторите с обезпечения или привилегировани вземания.

Редът на привилегированите кредитори се определя съгласно законовите изисквания на обществената политика (собственици на земи, ипотечарни кредитори, кредитори с обезпечения върху стопанския капитал и по-специално държавната хазна в най-широк смисъл).

Като цяло синдиките се позовават на членове 2096—2098, 2101 и 2102 от Гражданския кодекс (*Code civil*).

Синдиките трябва да проверят всяко вземане, като се позоват на закона и съдебната практика.

Нетните активи, налични за необезпечените кредитори, трябва да бъдат разпределени пропорционално в съответствие с член 561, параграф 1 от Търговския кодекс.

След като синдикът узнае размера на определените от съда такси, определи реда на привилегированите кредитори и изчисли сумата, която остава за разпределение между необезпечените кредитори, той изготвя план за разпределение на активите, който се представя първо на съдията по несъстоятелността. В съответствие с член 533 от Търговския кодекс синдикът отправя покана с препоръчано писмо до всички кредитори да присъстват на заседанието за представяне на отчета, като към писмото прилага копие от плана за разпределение на активите.

Лицето в несъстоятелност трябва да бъде уведомено чрез връчване на известие за заседанието от съдебен служител или чрез публикация в люксембургски вестник.

С изключение на случаите, в които някой от кредиторите оспорва представянето на отчета от страна на синдика, синдикът представя протокола от заседанието, основан на плана за разпределение на активите, на съдията по несъстоятелността и на съдебния секретар за подпис.

След представянето на отчета синдикът изпълнява вземанията на кредиторите.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

1. Обявяване в несъстоятелност

След като бъдат извършени плащанията в производството по обявяване в несъстоятелност, синдикът може да отправи искане за приключване на производството, последвано от решение за приключване, с което, както името подсказва, се приключва производството по обявяване в несъстоятелност.

Съгласно член 536 от Търговския кодекс лицата в несъстоятелност, които не са осъдени за умишлен банкрут поради небрежност или измама, не могат повече да бъдат преследвани от своите кредитори, освен ако финансовото им положение не се подобри в рамките на седем години от постановяването на решението за приключване на производството поради недостатъчни активи.

Съгласно член 586 от Търговския кодекс лица в несъстоятелност, които изплащат напълно всички свои дългове от гледна точка на главница, лихви и разходи, могат да бъдат реабилитирани чрез подаване на молба в тази връзка до Върховния съд (*Cour supérieure de justice*).

2. Предпазен конкордат с кредитори, преустановяване на плащанията и управление на масата на несъстоятелността

В производствата за сключване на предпазен конкордат с кредитори, за преустановяване на плащанията и за управление на масата на несъстоятелността производството приключва с решението на съда, с което се одобрява съответната мярка.

Съдът може да наложи граждански или наказателни санкции на обявения в несъстоятелност длъжник.

Ако съдът установи, че изпадането в несъстоятелност е причинено от сериозно и явно нарушение от страна на лицето в несъстоятелност, той може да му забрани да извършва стопанска дейност директно или посредством друго лице. Тази забрана се отнася и до заемане на позиция, свързана с правомощия за вземане на решения, в дадено дружество.

Други граждански санкции при обявяване в несъстоятелност на търговски дружества включват възможността обявяването в несъстоятелност да обхване и техните директори и възможността да се предявят искиове въз основа на членове 1382 и 1383 от Гражданския кодекс (обща правна отговорност) и въз основа на членове 59 и 192 от Закона за търговските дружества (*loi sur les sociétés commerciales*).

На лицето в несъстоятелност могат да бъдат наложени и наказателни санкции (за умишлен банкрут).

При предпазния конкордат с кредитори лицата, които се възползват от тази процедура, трябва да се издължат на своите кредитори, ако финансовото им положение се подобри (член 25 от Закона от 14 април 1886 г. относно предпазния конкордат с кредитори за избягване на обявяването в несъстоятелност).

Предпазният конкордат с кредитори не оказва въздействие върху следните дългове:

данъци и други задължения към държавата;

вземания, гарантирани с основания за предпочитително удовлетворение, ипотеки или обезпечения;

вземания, свързани с издръжка.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Ако след приключването на производството по несъстоятелност са налице някакви активи, кредиторите получават пълния размер или пропорционален дял от размера на своите вземания в съответствие с условията за разпределение, приети в решението за приключване на производството.

Ако лицата в несъстоятелност не са осъдени за умишлен банкрут поради небрежност или измама, те не могат повече да бъдат преследвани от своите кредитори, освен ако финансовото им положение не се подобри в рамките на седем години от постановяването на решението за приключване на производството по обявяване в несъстоятелност.

Кредиторите също така могат да предявят иск въз основа на членове 1382 и 1383 от Гражданския кодекс, за да потърсят обща правна отговорност на директорите на дружеството в несъстоятелност или иск въз основа на членове 59 и 192 от Закона за търговските дружества (отговорност на управители и ръководители при изпълнението на техните задължения).

16 Кой поема разходите и съдебните разходи в производството по несъстоятелност?

Разходите за молбата за обявяване в несъстоятелност са включени в разходите, свързани с масата на несъстоятелността.

Тъй като това са разходи, които възникват във връзка с производството по обявяване в несъстоятелност, те се изплащат от масата на несъстоятелността преди синдикът да разпредели останалите активи между отделните кредитори.

В членове 1 и 2 от Закона от 29 март 1893 г. относно правната помощ и процедурата при недостиг на средства (*loi du 29 mars 1893 concernant l'assistance judiciaire et la procédure en débet*) са определени различните разходи, които могат да възникнат при извършването на необходимите формалности в производствата по несъстоятелност, както и редът за тяхното плащане, когато активите са недостатъчни.

Компетентният окръжен съд определя хонорара на синдика въз основа на Наредбата на Великия херцог от 18 юли 2003 г. (*règlement grand-ducal du 18 juillet 2003*).

Синдикът трябва да представи на окръжния съд, който се произнася по търговски дела, отчет за разходите и хонорара въз основа на събраните вземания.

В член 536-1, параграф 2 от Търговския код се предвижда, че разходите и хонорарът за производства по несъстоятелност, приключени поради недостатъчни активи, се поемат авансово от Службата по данъчна регистрация (*Administration de l'Enregistrement*) съгласно условията, определени в Закона от 29 март 1893 г. относно правната помощ и процедурата при недостиг на средства.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

1. Обявяване в несъстоятелност

В решението за образуване на производство по несъстоятелност като момент на преустановяване на плащанията от лицето в несъстоятелност може да се определи дата, която предшества решението. Тази дата обаче не може да предшества решението с повече от шест месеца.

За да се защитят интересите на кредиторите, периодът между преустановяването на плащанията и постановяването на решението се счита за „подозрителен период“.

Определени действия, извършени през този период, които могат да увредят правата на кредиторите, ще се считат за **нищожни**. Тези действия включват по-специално:

действия, свързани с движимо или недвижимо имущество, което лицето в несъстоятелност е продало безвъзмездно или срещу заплащане, при което продажната цена очевидно е много по-ниска от стойността на въпросното имущество;

всякакви плащания, извършени в брой, чрез превод, продажба, прихващане или по друг начин, за дългове с настъпил падеж;

всякакви плащания, освен извършените в брой или с използване на търговски инструменти за дългове с настъпил падеж;

всякакви ипотеки и други права върху собственост, предоставени от длъжника за задължения, поети преди преустановяването на плащанията.

Принципът на нищожност обаче не се прилага автоматично към други действия.

В резултат на това определени **плащания от страна на лицето в несъстоятелност** по отношение на дългове с настъпил падеж и други действия, извършени срещу заплащане, по време на подозрителния период могат да бъдат обявени за нищожни, ако бъде доказано, че третите страни, които са получили плащанията или са се договорили с лицето в несъстоятелност, **са знаели за преустановяването на плащанията**.

Когато даден кредитор знае, че длъжникът не е в състояние да изпълни своите ангажменти, кредиторът не трябва да цели преференциално третиране в ущърб на останалите кредитори на несъстоятелността.

 Ипотечните права и основанията за предпочитително удовлетворение, които са били редовно придобити, могат да бъдат регистрирани до датата на решението за образуване на производство по несъстоятелност. При все това правата, които са регистрирани в рамките на **10-те дни, предшестващи датата на преустановяване на плащанията**, или след това, могат да бъдат обявени за нищожни, ако са изменили повече от 15 дни между датата на акта за учредяване на ипотека и датата на регистрация.

На последно място, всички **действия или плащания, извършени с цел измама на кредиторите**, т.е. когато при извършването им длъжникът е осъзнавал напълно вредата, която това ще причини на кредитора (например чрез намаляване на масата на несъстоятелността, чрез незначитане на реда на вземанията и др.), се считат за нищожни, независимо на коя дата са извършени.

Понятието за подозрителният период не се прилага към **договори за финансова гаранция** или в случай на **бъдещи вземания, прехвърлени на орган за секюритизация**.

2. Предпазен конкордат с кредитори

По време на производството за сключване на предпазен конкордат с кредиторите длъжниците не могат да извършват прехвърляния, да сключват ипотеки или да поемат каквито и да било ангажменти без разрешение от специално упълномощения съдия.

3. Управление на масата на несъстоятелността

Считано от датата на решението за назначаване на специално упълномощен съдия, който да изготви опис на стопанската дейност, търговецът не може да извършва прехвърляния, да установява обезпечения или да сключва ипотеки, да поема ангажменти или да получава движими капиталови активи без писмено разрешение от специално упълномощения съдия.

Освен това следва да се отбележи, че законодателството относно управлението на масата на несъстоятелността предвижда наказателни санкции за търговци, които са прикрили част от своите активи, преувеличили са размера на своите задължения или са включили кредитори, чиито вземания са преувеличени.

4. Свърхзадлъжнялост

Когато е приложимо, съдията може да назначи лица, които да носят отговорност за осигуряването на съдействие за управление в социалната, образователната или финансовата сфера, за да се гарантира, че частта от приходите на длъжника, която не е определена за погасяване на дълговете, се използва за целите, за които е предвидена.

При извършването на своите дейности тези лица са упълномощени да вземат всякакви мерки, предназначени да предотвратят използването на тази част от приходите за цели, различни от предвидените, или увреждането на интересите на домакинството на длъжника.

Последна актуализация: 23/05/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Унгария

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производствата по несъстоятелност за юридически лица се уреждат от Закон XLIX от 1991 г. относно производството по несъстоятелност и производството по ликвидация (Закон за несъстоятелността).

Законът за несъстоятелността урежда два вида производства по несъстоятелност: производства по несъстоятелност и производства по ликвидация.

Производствата по несъстоятелност са производства по оздравяване, чиято цел е да се предостави възможност на длъжник, намиращ се в положение на неплатежоспособност, да отложи плащането с оглед постигане на съгласие за доброволно споразумение, и да се направи опит за сключване на такова споразумение, за да се възстанови платежоспособността.

Производствата по ликвидация са производства, чиято цел е удовлетворяване на кредиторите съгласно специални правила, когато неплатежоспособен длъжник е закрит без правоприемник, в хода на производство, насочено към разпределяне на всички активи от масата на несъстоятелността на длъжника между кредиторите. Производството по ликвидация трябва обаче да бъде прекратено, ако длъжникът е погасил всичките си задължения и разносните по производството или ако е сключил със своите кредитори доброволно споразумение относно условията за уреждане на задълженията, което е одобрено от съда.

Законите, уреждащи работата на унгарските клонове на предприятия с чуждестранно седалище, организациите на гражданското общество и предприятията от финансовия сектор (кредитни институции, финансови предприятия, застрахователни предприятия, инвестиционни посредници, публични складове) включват например специални дерогиращи правила.

Производство по несъстоятелност не се образува за предприятия от финансовия сектор, макар че надзорните органи могат да се намесят веднага след ранните етапи на всяко влошаване на финансовото им състояние с цел избягване на неплатежоспособност, като трябва да бъдат създадени фондове (Фонд за уреждане на щети, Фонд за защита на инвеститорите, Фонд за гарантиране на влоговете), за да се защитят и да се обезщетят потребителите.

В случай на предприятия от финансовия сектор ликвидация може да бъде предявена пред съд от Унгарската национална банка, действаща в рамките на своите правомощия на финансов надзорен орган, след като е отнела лиценза на предприятията за извършване на финансови дейности.

Законът за организациите на гражданското общество включва някои дерогиращи правила относно производството по несъстоятелност и производството по ликвидация на организациите на гражданското общество (сдружения, фондации), иначе се прилагат разпоредбите на Закона за несъстоятелността.

Производство за уреждане на задължения на физически лица (лична несъстоятелност)

Закон CV от 2015 г. относно уреждането на задължения на физически лица е в сила от 1 септември 2015 г. Законът има за цел да се установи правна рамка за уреждане на задължения в допълнение към предоставянето на защита от несъстоятелност чрез сътрудничество между длъжника и неговите кредитори. Законът защитава главно длъжниците по ипотечни кредити, и по-специално тези, които имат дългосрочни просрочени задължения, които са задължени на няколко кредитори и чиито жилищни имоти са заплашени от принудителна продажба.

Производството започва извън съда, като се координира от първия ипотечен кредитор. Съдебните производства по несъстоятелност се образуват, в случай че няма извънсъдебно споразумение. Първоначално съдебното производство също има за цел да бъде постигнато споразумение, но ако такова споразумение не бъде гласувано в нечия полза, условията за уреждане на задължението се определят от съда.

Правителството е създадо Държавна служба по несъстоятелност на семейството. Организацията играе важна роля при производството за уреждане на задължения. Държавната служба по несъстоятелността на семейството проверява дали длъжникът изпълнява законовите изисквания, поддържа държавните регистри с данните от производствата и назначава управители, отговарящи за семейството. Управителите, отговарящи за семейството, изпълняват подготвителни и съвместни задачи за съда в хода на уреждането на задължение пред съда, привеждат в изпълнение решенията на съда, подкрепят длъжника, осъществяват надзор над управлението на домакинството на длъжника, продават ценни в търговско отношение активи на длъжника и плащат на кредиторите.

В резултат от успешното уреждане задължението, което се погасява в хода на производството, не може да бъде поискано по-късно от длъжника, а кредиторите получават специален дял от своето вземане в рамките на предвидим период от време.

Процедурите за уреждане на задължения на физически лица все още не са нотифицирани съгласно Регламент (ЕС) № 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета.

В съответствие със Закона за несъстоятелността **производство по несъстоятелност** може да бъде образувано от организацията длъжник с одобрението на нейния главен орган за вземане на решения, като се използва формуляр, а в хода на производството законното представителство е задължително. Длъжникът не може да подаде такава молба, ако е предмет на висящо производство по несъстоятелност или ако е постановено решение на първоинстанционен съд, с което длъжникът се ликвидира. Условията и сроковете за допустимостта на нова молба за инициране на производство по несъстоятелност са: удовлетворяване на вземанията на кредитора, които са съществували или възникнали по време на предходната процедура по несъстоятелност, изтичане на две години от окончателното приключване на предходното производство по несъстоятелност или, в случай че предишната молба е била отхвърлена служебно — изтичане на една година след обявяването на окончателното решение по този въпрос.

Като общо правило, когато длъжникът е неплатежоспособен, **производство по ликвидация** може да бъде образувано по искане на длъжника или неговите кредитори, или служебно от съда в определените от Закона за несъстоятелността случаи. В Закона за несъстоятелността изрично се определя кой може да образува производство по ликвидация и се уреждат правилата за производство, образувано по нечие искане или служебно от съда.

И двата вида производства са **колективни производства за уреждане на задължения**, кредиторите на длъжника трябва да участват в производството и не могат да искат изпълнение на своите вземания по друг начин или в рамките на друго производство срещу длъжника, докато продължават тези производства.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност:

Молбата за образуване на производство по несъстоятелност може да бъде подадена от директор на длъжника, като представителството от адвокат или правен съветник е задължително.

Срещу длъжника във всеки един момент може да бъде образувано само едно производство по несъстоятелност, като не е възможно срещу него да има и висящо производство по ликвидация. Възобновяването на производство по несъстоятелност е възможно само когато длъжникът е уредил своите претендиращи в предходното производство задължения, като оттогава не са изминали две години. В случай че съдът е отхвърлил служебно предходното производство по несъстоятелност поради формални нарушения, възобновяването на производството по несъстоятелност не е възможно за срок от една година.

Производство по ликвидация

Производство по ликвидация може да бъде образувано от длъжник, кредитор, управител, който е участвал в предходно производство по доброволна ликвидация, или съдебен или административен орган в определените от закона случаи. Така например производство по ликвидация се образува от съда, ако в хода на производството по несъстоятелност не е сключено доброволно споразумение или ако в рамките на правомощията си за осъществяване на правен надзор като търговски съд, съдът е разпоредил прекратяването на дружество, което сериозно нарушава закона.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третираат активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Активите на длъжника от масата на несъстоятелността представляват сумата от всички дълготрайни и текущи активи по смисъла на счетоводното законодателство.

Всяко увеличаване на активите, получено в хода на производството по несъстоятелност, също представлява част от активите от масата на несъстоятелността.

Длъжникът запазва правата, свързани с управлението на активите от масата на несъстоятелността, но под надзора на управителя. При производство по ликвидация длъжникът не запазва своите свързани с управлението на активите от масата на несъстоятелността права: тези права се прехвърлят на ликвидатора. Ликвидаторът е законният представител на организацията длъжник и извършва регистрацията и оценката на вземанията на кредитора, осребряването на активите и разпределянето на приходите между кредиторите под надзора на съда.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

В производството по несъстоятелност и в производството по ликвидация по смисъла на Закона за несъстоятелността **длъжникът** може да бъде икономически оператор, упоменат в закона. Образуването на производството по несъстоятелност се иницира от длъжника, който може да продължи да извършва стопанските си дейности в хода на производството. Изпълнителните директори и собствениците на длъжника не са ограничени при упражняването на своите права, но могат да ги упражняват единствено без да нарушават правата, предоставени на управителя по закон. Длъжникът извършва регистрацията и определя поредността на вземанията в сътрудничество с управителя и с участието на последния изготвя програма и предложение за преговори за предпазен конкордат с цел сключване на предпазен конкордат, насочен към възстановяване или запазване на платежоспособност. Предпазният конкордат включва споразумението между длъжника и кредиторите относно условията за уреждане на задължението, както и всичко друго, което се счита за важно за оздравяването.

До започването на производството по несъстоятелност и производството по ликвидация **кредитор** означава лице, което има минали парични вземания или вземания, изразени парично въз основа на окончателно или подлежащо на изпълнение решение на съд или публичен орган, или които са признати, или не са оспорени от длъжника. В производството по несъстоятелност „кредитор“ означава също така, всяко лице, чиито вземания, станали изискуеми в хода на производството по несъстоятелност или след това, са били регистрирани от управителя, или всяко лице, чиито вземания са били регистрирани от ликвидатора в производство по ликвидация.

Управител в производство по несъстоятелност е юридическо лице, назначено от съда, одобрено да изпълнява задачите на синдика. Управителят трябва да назначи наето от него лице, което притежава необходимата квалификация, за да изпълнява дейностите на управителя. Задължението на това лице е да наблюдава стопанските дейности на длъжника с цел постигане на съгласие относно предпазен конкордат, като в същото време се съобразява с интересите на кредиторите, да регистрира вземанията на кредиторите, да съдейства при изготвянето на предложение за предпазен конкордат и да преподписва протоколите от резолюциите, приети по време на преговорите за предпазен конкордат.

Ликвидатор означава организация ликвидатор (юридическо лице, одобрено да изпълнява задачите на синдик), назначена от съда, която е законен представител на организацията в ликвидация и която едновременно с това гарантира интересите на кредиторите и изпълнява определените от закона задачи. В законодателството са посочени строги длъжностни и професионални изисквания за организациите ликвидатор, включително редовно професионално обучение.

Организацията ликвидатор назначава управител по несъстоятелността, който да извършва дейностите на ликвидатора.

Името на организацията ликвидатор и името на управителя по несъстоятелността също се вписват в съдебния регистър на юридическите лица.

Производството по несъстоятелност и производството по ликвидация са безспорни граждански производства, провеждани пред съда. По въпроси, които не се уреждат от Закона за несъстоятелността, се прилагат правилата на Гражданския процесуален кодекс с дерогации, произтичащи от спецификациите на безспорните производства. Производството по несъстоятелност се разпореджда от съда, докато производството по ликвидация се разпореджда от съда в резултат от обявяването на длъжника за неплатежоспособен или в други случаи, определени от закона, или въз основа на искане от друг съд, публичен орган или управител. При образуване на производството съдът назначава управител или ликвидатор от списъка на ликвидатори. Когато се образува производство по ликвидация, по искане на кредиторите съдът назначава ликвидатор, който е компетентен да бъде временен управител, за да осъществява надзор над дейностите на длъжника, докато бъде разпоредена ликвидацията.

Възраженията, подадени срещу незаконосъобразни мерки или пропуски от страна на управителя или ликвидатора, се разглеждат от съда, като в случай на незаконосъобразна мярка или пропуск съдът изисква от управителя или ликвидатора да извършва дейностите си в съответствие със закона, а ако е в нарушение на това, управителят или ликвидаторът се отстранява от производството и се назначава нов управител или ликвидатор.

В хода на производството по несъстоятелност длъжникът има право на защита от несъстоятелност, изпълнителните производства се спират и на длъжника е позволено отлагане на плащания или мораториум върху плащане на предишни задължения.

Ако посоченото в Закона за несъстоятелността мнозинство приеме доброволното споразумение и то е в съответствие със законите изисквания, съдът одобрява споразумението и то е обвързващо за длъжника.

Ако не бъде постигнато съгласие по доброволно споразумение, съдът разпорежда служебната ликвидация на длъжника.

Споразумение между длъжника и кредиторите може да бъде постигнато и при производство по ликвидация. Съдът определя дата за провеждане на преговори за предпазен конкордат в хода на производството по ликвидация и ако вотът по доброволното споразумение е положителен, и споразумението е в съответствие със законодателството, съдът го одобрява. Условието за одобрение на доброволно споразумение при ликвидация са: благодарение на споразумението длъжникът да престане да бъде неплатежоспособен, а привилегированите вземания да бъдат уредени или да бъде осигурено покритие за тях.

Решението за приключване на производството по несъстоятелност или производството по ликвидация, или за прекратяване на производството се постановява от съда.

Ако производството по ликвидация е приключено без правопреемник на длъжника, след уведомяване от страна на съда търговският съд заличава прекратения чрез ликвидация длъжник от търговския регистър или организацията на гражданското общество — от регистъра на организациите на гражданското общество.

В производството по ликвидация плащането на възнагажденията на работниците и служителите е гарантирано чрез средствата от Фонда за гарантиране на работните заплати при условията, предвидени в Закона относно Фонда за гарантиране на работните заплати.

Правни последици от образуването на производството:

В хода на производството по несъстоятелност по искане на длъжника съдът предприема мерки за незабавното публикуване на **временно отлагане на плащането** в Бюлетина на дружествата съгласно Закона за несъстоятелността. Разглеждането на искането по същество се извършва впоследствие, когато в определени от закона случаи съдът постановява решението си за служебно отхвърляне на искането, или — ако случаят не е такъв — постановява решение, с което разпорежда образуването на производство по несъстоятелност. Производството по несъстоятелност започва с публикуването на съответното решение в Бюлетина на дружествата. Като последици от образуването на производството по несъстоятелност длъжникът трябва да **отложи плащането** за изпълнение на парични вземания до 0 часа на втория работен ден след 120-тия ден (с няколко изключения), а мораториумът може да бъде удължен дори до 365 дни. През периода на отлагане на плащането могат да бъдат погасявани само вземанията, посочени в правния акт, не възникват правни последици, свързани с неизпълнение или забавено изпълнение на задълженията за плащане, спира се изпълнението на парични вземания срещу длъжника, по този начин длъжникът получава реална възможност да подготви програма, насочена към възстановяване на платежоспособността и уреждане на неговите задължения.

Ако съдът обяви длъжника за неплатежоспособен, поради **несъстоятелност**, определена съгласно съществуващия правен акт, ликвидацията на длъжника се разпорежда в решение, а след влизането му в сила с решение, публикувано в Бюлетина на дружествата, което съдържа също покана към кредиторите да предявят своите вземания, се назначава ликвидатор. При разпореждане на производството по ликвидация се прекратяват правата на собственост, което служи за защита на активите от масата на несъстоятелността, като от датата на започване на ликвидацията правни изявления относно активите на длъжника може да прави единствено ликвидаторът, действащ като представител на длъжника. От датата на започване на ликвидацията изтича (се просрочва) всяко задължение на икономическия оператор.

Ликвидацията е насочена към разпределяне на всички активи на длъжника между неговите кредитори, като трябва да бъде прекратено дори изпълнителното производство срещу активите, предмет на производството по ликвидация. Спорните или безспорните производства, започнали преди датата на започване на ликвидацията, продължават да се гледат пред сезирания съд. След датата на започване на ликвидацията всяко парично вземане, свързано с активите от масата на несъстоятелността, може да бъде предявено само в рамките на производството по ликвидация. От датата на започване на ликвидацията се прекратява всяко ограничение на отчуждаване и обременяване, установено върху недвижим имот или други активи на длъжника, докато правото на обратно изкупуване и възможностите за покупка, както и залозите се прекратяват при продажбата на актива. Лице, което има право, може да удовлетвори своето вземане от депозита за обезпечение, предоставен от длъжника, до дата на започване на ликвидацията, след което лицето, което има право, трябва да предаде останалата сума на ликвидатора.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

По време на производство по ликвидация всеки кредитор може да предяви вземане срещу длъжника само като се регистрира за производството, а съдът не предвижда извънсъдебно прихващане, освен за приключващо нетиране, прилагано въз основа на международни търговски конвенции. Ако обаче между кредитора и длъжника има предишно висящо дело, кредиторът може да прихване всички вземания, предявени по делото, от своето задължение към длъжника.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Само по себе си образуването на производство по ликвидация не води до прекратяване на договори, сключени по-рано от длъжника. При производството по несъстоятелност договорите могат да бъдат прекратени като част от производството под надзора на управителя, а при производството по ликвидация договорите се прекратяват от ликвидатора в качеството му на законен представител на длъжника. Ликвидаторът има правото незабавно да прекрати договорите или да ги анулира.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

Активите на длъжника не подлежат на принудително изпълнение, кредитор, който е залогодържател, не може да продаде залога, докато задълженията се уреждат в хода на производството по ликвидация.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Заведени по-рано съдебни дела биват приключени от сезирания по-рано съд. Ако длъжникът е бил губеща страна по делото, спечелилата страна участва в производството по ликвидация като кредитор. Ако длъжникът е спечелилата страна по делото, всички активи или средства, които са му дължими, се включват в активите от масата на несъстоятелността. На няколко места в Закона за несъстоятелността се посочва, че предоставянето на информация на кредиторите е задача на управителя или ликвидатора.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Кредиторите могат да създадат комитети на кредиторите или да изберат представител на кредиторите, с когото ликвидаторът трябва да се консултира, задължен е да го информира, и чието мълчаливо или изрично съгласие трябва да бъде получено за определени мерки.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

Ликвидаторът може да продава активите на длъжника на купувача, който е дал най-доброто предложение, в рамките на процедура по публична продажба на проверен портал за продажби в интернет.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Както вече натрупаните задължения, така и възникващите след образуването на производство по несъстоятелност могат да бъдат предявени от кредитора, като той уведомява за своето вземане в рамките на производството по несъстоятелност или в производството по ликвидация като кредитор.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Синдикът (управител в производството по несъстоятелност или ликвидатор в производството по ликвидация) регистрира вземанията на длъжника и представя спорните вземания пред съда, провеждащ производството по несъстоятелност или производството по ликвидация, за постановяване на съдебно решение.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

За да плати на залогодържателя, ликвидаторът използва приходите от продажбата на залог, след като бъдат приспаднати определени разноски. Останалата сума се разпределя между кредиторите съгласно разпределението на активите, като се взема предвид поредността за удовлетворяване на кредиторите, определена в Закона за несъстоятелността, и за основа се използва междинният ликвидационен баланс или окончателният ликвидационен баланс.

Приходите след продажбата на други активи могат да бъдат разпределени след приемането на междинния ликвидационен баланс или окончателния ликвидационен баланс, като се вземе предвид разпределението на одобрените от съда активи и поредността за удовлетворяване на кредиторите, определена в Закона за несъстоятелността.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

В рамките на производството по несъстоятелност или производството по ликвидация длъжникът може да постигне съгласие по доброволно споразумение с кредиторите. Ако споразумението е в съответствие със законодателството, съдът го одобрява и обявява производството за приключено. В тези случаи длъжникът продължава своите дейности. Вземанията на кредиторите се удовлетворяват по начина и в степента, определена в споразумението, а длъжникът е освободен от изплащане на каквато и да е сума извън тази.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

При производство по несъстоятелност, приключено с одобрено от съда доброволно споразумение, вземанията на кредиторите са удовлетворени по начина и съгласно графика, определен в споразумението. Ако длъжникът не спазва споразумението, кредиторите могат да образуват изпълнително производство или да инициират ликвидацията на длъжника.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Кредиторите плащат такса за регистрация. За образуването на производство по несъстоятелност (производство по неплатежоспособност, ликвидация) се заплаща такса. В противен случай всички направени разноски се поемат от длъжника.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Ликвидаторът или кредиторите могат да оспорят такива сделки, като подадат молба, и могат да поискат сделките да бъдат обявени за недействителни. Всички активи, които са върнати на длъжника по този начин, увеличават активите от масата на несъстоятелността.

Ликвидаторът или кредиторите могат да завеждат дело срещу бивши директори на длъжника във връзка с техни дейности, които са били във вреда на интересите на кредиторите, въз основа на това, че бившите директори не са изпълнявали управленските си функции, като са се съобразявали с интересите на кредиторите при възникване на ситуация, свързана със заплахата от неплатежоспособност, която е довела до намаляване на активите на икономическия оператор, или са осуетили пълното удовлетворяване на вземанията на кредиторите, или са пренебрегнали заплащането на екологичните такси. Ако това бъде доказано, бившият директор на длъжника трябва да обезщети кредиторите за причинените им вреди.

Последна актуализация: 03/12/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Малта

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност (дружества) и производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)
Съгласно националното право могат да се определят два вида образувания, които могат да бъдат обект на производства по несъстоятелност — търговски дружества и търговци. Към тези видове образувания се прилагат различни режими. Търговските дружества могат да бъдат допълнително разделени на дружества *en nom collectif* (събирателни дружества), дружества *en commandite* (командитни дружества) и дружества с ограничена отговорност.

Производства по несъстоятелност могат да бъдат образувани срещу всички горепосочени лица (физически и юридически), но ще се прилагат различни процедури, правила и законодателство. По същество производства по несъстоятелност поради неплатежоспособност (глава 13 от Законите на Малта) могат да бъдат образувани срещу дружества *en nom collectif*, дружества *en commandite*, и срещу търговци. Дружествата *en nom collectif* и дружествата *en commandite* фактически се считат за търговци за целите на производството по несъстоятелност поради неплатежоспособност. Понятието „търговец“ е определено в глава 13 като всяко лице, което по занятие осъществява търговска дейност от свое име, и обхваща всички търговски дружества.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Процедури по реструктуриране могат да бъдат образувани срещу дружества съгласно членове 327—329Б от глава 386 — Закон за дружествата от 1995 г.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност (дружества)

След решение на своето Общо събрание, Съвета на директорите, всеки притежател на облигации, кредитор или кредитори, или вносител или вносител, отговарящ(и) за дълговете със своя дял в активите, дружеството може да започне производство пред съд за прекратяване на дейността и впоследствие закриване на дружеството, ако то не е в състояние да погаси своите дългове. Съгласно член 214, параграф 2, буква а), подточка ii) от глава 386 се прилага следният тест:

Дружеството се счита, че не е в състояние да погаси своите дългове:

- ако дълг, който дружеството дължи, е останал непогасен изцяло или отчасти двадесет и четири седмици от изпълнението на изпълнителен титул срещу дружеството по силата на която и да е от изпълнителните мерки, посочени в член 273 от Гражданския процесуален и функционален кодекс; или
- ако се докаже по убедителен начин пред съда, че дружеството не е в състояние да погаси своите дългове, като се отчитат и евентуалните и бъдещите задължения на дружеството.

Съдът ще даде възможност на страните да представят своите позиции по случая и в крайна сметка ще се произнесе дали са изпълнени изискванията за обявяване в несъстоятелност, като в такъв случай съдът ще постанови прекратяване, а датата, на която се счита, че дружеството се обявява в несъстоятелност, ще бъде датата на подаване на молбата в съда съгласно член 223 от глава 386.

В периода между решението за прекратяване на дружество в случай на неплатежоспособност и подаването на молба за образуване на производство по несъстоятелност в съда, съдът може във всеки един момент да назначи временен администратор и да му повери управлението на имуществото или стопанската дейност на дружеството, като посочи това в заповедта, с която го назначава. Временният администратор заема тази длъжност до момента, в който бъде постановено решение за прекратяване или молбата за прекратяване бъде отхвърлена, освен ако не подаде оставка или не бъде отстранен от тази длъжност от съда поради основателна причина преди този момент.

Несъстоятелност — доброволна ликвидация от кредиторите

Освен горепосочения вариант, дружеството може да бъде прекратено доброволно и, ако директорите са на мнение, че активите на дружеството не са достатъчни, за да покрият задълженията, ще бъде свикано събрание на кредиторите с цел назначаване на синдик (и/или ликвидационна комисия), който/която се ползва с доверието на кредиторите и ще извърши ликвидацията на дружеството, без да бъде необходимо съдебно производство. Правилата, които следва да се прилагат, са определени в членове 277 и следващите от глава 386.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Дружеството може да подаде молба за производство по реструктуриране след извънредно решение (процедура за реструктуриране съгласно член 329Б от глава 386) в съда, ако дружеството не е в състояние да погаси своите дългове или има непосредствена вероятност да изпадне в невъзможност да погасява своите дългове, или това могат да направят директорите с решение на Съвета на директорите или кредиторите на дружеството, ако представляват повече от половината кредитори на дружеството от гледна точка на стойността. Както и в предходния случай, дружеството се счита, че не е в състояние да погаси своите дългове:

а) ако дълг, който дружеството дължи, е останал непогасен изцяло или отчасти двадесет и четири седмици от изпълнението на изпълнителен титул срещу дружеството по силата на която и да е от изпълнителните мерки, посочени в член 273 от Гражданския процесуален и функционален кодекс; или

б) ако се докаже по убедителен начин пред съда, че дружеството не е в състояние да погаси своите дългове, като се отчитат и евентуалните и бъдещите задължения на дружеството.

Съдът ще се произнесе дали дружеството следва да бъде подложено на реструктуриране, като в този случай ще постанови решение за реструктуриране на дружеството в срок от двадесет дни от подаването на молбата до съда, с която се иска съдът да поеме управлението на стопанската дейност на дружеството за срок, който ще бъде определен от съда (понастоящем едногодишен срок, който може да бъде удължен с последващ едногодишен срок, но с оглед на подготвяните изменения този срок ще бъде намален на четири месеца и ще може да се удължава с допълнителни срокове от по четири месеца за максимален период от дванадесет месеца).

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

Производства по несъстоятелност поради неплатежоспособност могат да бъдат образувани от всеки кредитор, независимо дали дългът към него е търговски или не, и макар че този дълг все още не е станал изискуем, той може незабавно да заведе дело пред Гражданския съд с обща компетентност срещу длъжника или неговия законен представител, като поиска да бъде обявено, че този длъжник е изпаднал в несъстоятелност. Критерият за обявяване в несъстоятелност е преустановяването на погасяването на дълговете от страна на длъжника. Съдът ще постанови своето решение за обявяване в несъстоятелност и ще назначи един или повече попечители на имуществото, които да изпълнят поверените им функции съгласно глава 13 от Търговския кодекс.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третираат активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност (дружества) (включително доброволна ликвидация от кредиторите)

Всички активи на дружеството ще бъдат осребрени, за да се покрият задълженията на длъжника. Няма да се прави разграничение между активи, които вече представляват част от имуществото на длъжника, и тези, които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност.

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

При производства по несъстоятелност поради неплатежоспособност, касаещи търговци и дружества *en nom collectif* и *en commandite*, всички активи, независимо дали са движими или недвижими, могат да представляват част от имуществото, което следва да бъде осребрено. В случай на обявяване в несъстоятелност поради неплатежоспособност, след като бъде постановено решение за обявяване в несъстоятелност, обявеното в несъстоятелност лице *ipso jure* е освободено от управлението на цялото си имущество, независимо дали имуществото е свързано с неговата стопанска дейност или не, с изключение на правото му на ежедневни средства за преживяване.

Активите му ще бъдат поети от попечител, който на свой ред ще има право да продава и отчуждава имуществото с одобрението на съда.

Нетрайната част от имуществото на обявеното в несъстоятелност лице ще бъде продадена чрез лицензиран тържен продавач, след като бъде получено разрешението на съда.

Разрешение на съда се изисква и в случай на трайни стоки и друго имущество.

При такива обстоятелства съдията дава указания, които счита, че са в най-голям интерес на обявеното в несъстоятелност лице и кредиторите, включително, ако възникнат подходящи обстоятелства, може да позволи на попечителя да възобнови дейността на обявеното в несъстоятелност лице или да увеличи неговите активи, при условие че това е в полза и на кредиторите.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Непосредствено след като съдът постанови решение за прекратяване на дружество на основание, че е неплатежоспособно, той ще назначи синдик (администратор по несъстоятелност).

С глава 386 се налага задължението този синдик да е физическо лице с квалификация като юрист, дипломиран счетоводител и/или одитор или да е лице, което е вписано в Търговския регистър като притежаващо квалификацията и надеждността за изпълнение на функциите на синдик.

Едно допълнително ограничение е, че синдикът не може да изпълнява функциите на синдик на конкретно дружество, ако е заемал длъжността на директор или секретар на дружеството или е заемал друга длъжност във или във връзка с това конкретно дружество, в който и да е момент през последните четири години преди датата на прекратяване на дружеството.

Съдът разполага с широка свобода на преценка при определянето кой следва да заплати хонорара на синдика. По подразбиране на синдика се заплаща от активите на дружеството. Ако обаче тези средства не са достатъчни, съдът може да разпорежи плащането да бъде извършено от други (свързани) лица на основание, посочено от съда.

Съгласно член 296 от глава 386 правомощията на отговорните ръководители на дружеството (директорите и секретаря на дружеството) се прекратяват при назначаването на синдик и поради това нито директорите, включително делегирано от тях лице, нито секретарят на дружеството нямат правомощия да извършват сделки от името и за сметка на въпросното дружество в ликвидация. Синдикът ще поеме под своето попечителство или контрол цялото имущество и всички права, за които има основателна причина да счита, че са притежавани от дружеството. Съгласно член 238 от глава 386 при съдебна ликвидация синдикът разполага със следните правомощия, предоставени му от съда или от ликвидационната комисия:

- а) да се яви като ищец или ответник по всеки иск или друго съдебно производство от името и за сметка на дружеството;
- б) да осъществява стопанската дейност на дружеството, доколкото това е необходимо с оглед на благоприятната му ликвидация;
- в) да плати на кредиторите съгласно техния ред, определен от закона;
- г) да постигне компромис или договореност с кредиторите или лица, претендиращи, че са кредитори, или които имат или твърдят, че имат вземания, било то настоящи или бъдещи, безусловни или условни, доказани или евентуално дължими като обезщетение от дружеството или във връзка с които дружеството може да бъде подведено под отговорност, както и да отнася такива въпроси към арбитраж;
- д) да изисква от вносителите или предполагаемите вносителите да заплатят вноски за акции и да привежда в изпълнение компромиси или договорености във връзка с дългове, задължения и вземания на дружеството, било то настоящи или бъдещи, безусловни или условни, доказани или дължими като обезщетение, съществуващи или предполагаемо съществуващи между дружеството и вносител или предполагаем вносител, или друг длъжник или предполагаем длъжник, да решава всички въпроси, свързани или засягащи по някакъв начин активите или ликвидацията на дружеството, при такива условия, каквито бъдат договорени, да приема гаранции за изплащането на такива вноски, дългове, задължения или вземания, както и да ги счита за напълно изплатени;
- е) да представлява дружеството по всички въпроси и да извършва всички дейности, които са необходими за прекратяването на дейността на дружеството и разпределянето на неговите активи.

В допълнение към това съдът може да постанови, в случай че няма ликвидационна комисия, че синдикът може да упражнява всяко от правомощията, посочени в букви а) или б) по-горе, без да е нужно разрешение от съда.

Като цяло синдикът по съдебна ликвидация има следните правомощия:

- а) да продава движимото и недвижимото имущество, включително всички права на дружеството чрез публичен търг или частно споразумение, като разполага с правомощие да прехвърли цялото имущество или която и да е част от него;
- б) да извършва всички дейности и да подписва, от името и за сметка на дружеството, всички нотариални актове, разписки и други документи;
- в) да събира необходимите финансови средства от гаранцията върху активите на дружеството;
- г) да назначава упълномощен представител, който да действа от негово име като синдик за определени цели.

Упражняването на правомощията, предоставени съгласно този член, от синдика по съдебна ликвидация подлежи на контрол от съда и всеки кредитор или вносител може да се обърне към съда във връзка с упражняването или предложеното упражняване на всяко от тези правомощия.

В междинния период между решението за прекратяване на дружество в случай на неплатежоспособност и подаването на молба за образуване на производство по несъстоятелност в съда, когато съдът назначи временен администратор, правомощията на отговорните ръководители на дружеството също така се прекратяват до степента, до която съдът поверява на администратора управлението на имуществото или стопанската дейност на дружеството, като посочва това в заповедта, с която го назначава.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Съгласно член 329Б, параграф 6, буква а) от глава 386, докато е в сила решение за оздравяване (реструктуриране), дружеството продължава да изпълнява обичайните си дейности под ръководството на специалния администратор.

Специалният администратор трябва да бъде лице, за което съдът се е уверил, че разполага с доказана компетентност и опит в управлението на стопански предприятия, квалифицирано е и желае да приеме това назначение и не е в конфликт на интереси по отношение на назначението. Хонорарът на специалния администратор се покрива от дружеството. Всъщност при назначаването му съдът определя срок, който не надхвърля десет работни дни от постановяването на решението за оздравяване на дружеството, в рамките на които дружеството депозира съответната сума в съда или предлага друга подходяща гаранция или друга подходяща договореност, която по мнение на съда е достатъчна, за да покрие хонорара и таксите на специалния администратор във връзка с неговото назначение.

При назначаването на специалния администратор се прекратяват временно всички правомощия, предоставени на дружеството по силата на закон или на неговия учредителен акт и устав, освен ако не е получено съгласието на специалния администратор за упражняване на тези правомощия, като такова съгласие може да бъде общо или във връзка с конкретен случай или случаи. В противен случай всички тези правомощия се предоставят на специалния администратор.

По принцип специалният администратор разполага със следните правомощия:

- а) да поеме под своето попечителство или контрол цялото имущество на дружеството и от този момент нататък да бъде отговорен за управлението и надзора на дейностите, стопанската дейност и имуществото на дружеството;
- б) след като уведоми съда, да отстрани от длъжност директора на дружеството и да назначи друго лице, което да изпълнява функциите на управител;
- в) да осъществява контакт с лица във връзка с предоставянето на професионални или административни услуги и да задължи дружеството да заплати съответните им такси или хонорари; както и
- г) да свика заседание на членовете или кредиторите на дружеството.

В допълнение към това специалният администратор разполага с правомощието, с предварително изрично разрешение на съда:

- i) да обвързва дружеството с ангажимент, чиято продължителност надхвърля шест месеца;
- ii) да прекратява трудовите правоотношения със служители на дружеството, ако счита това за необходимо, за да се обезпечи съществуването на дружеството като жизнеспособно действащо предприятие изцяло или отчасти.

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

Както е обяснено по-горе, приложимото право по отношение на търговци, които осъществяват своята стопанска дейност от собствено име, и на търговски дружества е Търговският кодекс в частта относно обявяването в несъстоятелност поради неплатежоспособност.

Що се отнася до правомощията на синдика при обявяване в несъстоятелност, този синдик се нарича „попечител“, а „попечител“ е лице или лица, които съдът счита за годни да упражняват добросъвестно задълженията, свързани с тази длъжност, дори ако „попечителят“ е роднина или кредитор на обявеното в несъстоятелност лице.

При приемане на задълженията си във връзка с тази длъжност попечителят поема собствеността върху цялото имущество на обявеното в несъстоятелност лице и всички права от всякакъв вид, които са предоставени на обявеното в несъстоятелност лице. Освен това обявеното в несъстоятелност лице също така предприема всички необходими стъпки за опазване на своите права по отношение на длъжниците си и вписва в

публичния регистър всяка ипотека, засягаща имуществото на длъжниците на обявеното в несъстоятелност лице. Попечителят носи отговорност за своите действия спрямо обявеното в несъстоятелност лице.

Попечителят също така е длъжен да заведе дела за погасяването на дългове, които се дължат на обявеното в несъстоятелност лице, но няма правомощия да приема компромиси или да отнася спор към арбитраж без писменото съгласие на кредиторите на обявеното в несъстоятелност лице, представляващи мнозинство от гледна точка на стойността, и разрешението на съдията.

В едномесечен срок от постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност попечителят съставя опис на имуществото на обявеното в несъстоятелност лице.

Всеки кредитор има право да се запознае с този списък, като кредиторите и обявеното в несъстоятелност лице са задължени да съдействат при изготвянето на опис.

Този опис съдържа достоверен списък и описание и оценка на стойността на цялото имущество на обявеното в несъстоятелност лице.

Попечителят не може да се разпорежда с имуществото без съгласието на съда, като цялата процедура подлежи на публичен надзор. Приходите от всички продажби, осъществени от попечителя от името на обявеното в несъстоятелност лице или търговско дружество, се записват и всички разписки и фактури се документират надлежно.

Съдът разполага с правомощието да изисква от попечителите, обявеното в несъстоятелност лице и кредиторите да предоставят под клетва цялата информация, която счете за необходима.

Що се отнася до правомощията на длъжника (в този случай се има предвид обявеното в несъстоятелност лице или търговско дружество), той има право да наблюдава дали попечителят извършва действията по обявяването в несъстоятелност правилно и съгласно закона.

Длъжникът има право да уведоми съда, ако предприетите от попечителя действия не се извършват в съответствие със съдебното постановление или ако делата му се управляват неправилно.

Книжата и документите на обявеното в несъстоятелност лице са достъпни за проверка по всяко време, което означава също така, че длъжникът има право да знае, да проверява и да контролира действията на назначения от съда попечител.

Длъжникът също така има право по закон редовно да получава средства за преживяване, което означава, че съдът ще отпусне на длъжника определени средства от собственото имущество на длъжника, които да му бъдат предоставяни от попечителя, и това ще представлява надбавка за него и неговото семейство, при условие че няма презумпция, че обявеното в несъстоятелност лице е действало с цел измама.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Производство по несъстоятелност и реструктуриране (дружества) и производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

Съгласно глава 459 всяка разпоредба за приключващо нетиране или друга разпоредба в договор, с която се предвижда или която е свързана с прихващане или нетиране на суми, дължими от едната страна на другата във връзка с взаимни кредити, взаимни дългове или други взаимни сделки, подлежи на изпълнение съгласно посочените в нея условия, независимо дали преди или след обявяване на несъстоятелност или несъстоятелност поради неплатежоспособност, по отношение на взаимни дългове, кредити или сделки, които са възникнали или настъпили преди обявяването на несъстоятелност или несъстоятелност поради неплатежоспособност на една от страните, срещу:

- а) страните по договора,
- б) всеки гарант или лице, което осигурява гаранция за която и да е част от договора,
- в) синдика, ликвидатора, попечителя, администратора, специалния администратор или друго подобно длъжностно лице на страна по договора, както и
- г) кредиторите на страните по договора.

Горепосоченото не се прилага по отношение на споразумение за приключващо нетиране, сключено към момент, в който другата страна е знаела или е следвало да знае, че има висяща молба за прекратяването и ликвидацията на дружеството поради несъстоятелност или че дружеството е предприело формални стъпки съгласно приложимото право за своето прекратяване и ликвидация поради несъстоятелност.

Освен това то не се прилага, когато обявената в несъстоятелност страна е физическо лице (не търговец) или търговско дружество, различно от дружество *en nom collectif* или дружество *en commandite* и другата страна е знаела или е следвало да знае за събитията от естеството, посочено в предходния параграф, във връзка с обявената в несъстоятелност страна.

Съдържащите се в даден договор правомощия или мандат за прилагане на разпоредба за приключващо нетиране не се отменят от декларацията за обявяване на банкрут или несъстоятелност на която и да е от страните по договора.

Освен това се предвижда, че независимо от разпоредбите на друго национално право, нищо не ограничава или отлага прилагането на разпоредба от договор, с която се предвижда или която е свързана с прихващане или нетиране и която би била изпълнима в противен случай, и по отношение на такава разпоредба не поражда ефект нито решение на съда, нито заповед, забрана или подобно решение, постановено от съд или от друг орган, нито производство от каквото и да е естество. При все това, независимо от посоченото в настоящия параграф, нищо не възпрепятства прилагането на закон, по силата на който прихващането или нетирането не подлежи на изпълнение в конкретен случай поради измама или подобно основание или който позволява изпълнимостта на прихващане или нетиране, ако разпоредба на договор между засегнатите страни би направила прихващането или нетирането нищожно поради измама или подобно основание.

В закона се посочва, че за страните по договор е законно:

да постигнат съгласие относно система или механизъм, които биха позволили на страните да преобразуват нефинансово задължение в парично задължение с еквивалентна стойност и да определят стойността на това задължение за целите на прихващане или нетиране;

да постигнат съгласие относно обменния курс или метода, който следва да бъде използван за определяне на обменния курс, който да се прилага при извършването на прихващане или нетиране, когато трябва да се прихващат или нетират суми в различни валути, както и за определяне на валутата, в която следва да се извърши плащането на нетираната сума;

да постигнат съгласие, че всички трансакции или други сделки, осъществявани съгласно договор, независимо дали са посочени конкретно или чрез препратка към вид или клас трансакции или сделки, се третират като една трансакция или сделка за целите на определените в договора разпоредби за прихващане или нетиране, както и че всички такива трансакции или сделки ще се третират като една трансакция или сделка от страните или от синдик, ликвидатор, попечител, администратор или специален администратор или друго длъжностно лице, което действа от името на страните, както и от всеки съд.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Съгласно член 303 от глава 386 уреждането на привилегии, ипотеки или други задължения, прехвърлянето или разпореждането по друг начин с имущество или права и всяко плащане, изпълнение или друго действие във връзка с имущество или права, извършено от или срещу дружество, както и всяко задължение, поето от дружеството шест месеца преди прекратяването на дружеството, се считат за незаконно предпочитане срещу

неговите кредитори, независимо дали става въпрос за безвъзмездна или възмездна сделка, ако тя представлява сделка на **занижена цена** или ако се **отдава предпочитание**. В такъв случай сделката (незаконно предпочитане) е нищожна.

Занижена цена се определя по следния начин:

а) дружество сключва сделка на занижена цена, ако:

- i) дружеството направи дарение или сключи сделка по друг начин при условия, съгласно които няма да получи възнаграждение, или
- ii) дружеството сключи сделка срещу възнаграждение, чиято стойност в пари или тяхна равностойност е значително по-малка от стойността, в пари или тяхна равностойност, на предоставеното от дружеството възнаграждение.

Предпочитание се определя по следния начин:

б) дружество отдава предпочитание на лице, ако:

- i) това лице е един от кредиторите на дружеството или е лице, предоставящо обезпечение, или поръчител по отношение на някой от дълговете на дружеството или други задължения; както и
- ii) дружеството предприема действие или позволява да бъде предприето действие, което във всеки случай води до поставяне на това лице в позиция, която, при изпадане в несъстоятелност и ликвидация на дружеството, ще бъде по-добра от позицията, в която би било лицето, ако това действие или бездействие не се беше случило.

Изключение от горепосоченото се допуска, ако лицето, в чиято полза е извършена, осъществена или поета сделката, докаже, че не е знаело и не е имало причина да счита, че дружеството има вероятност да бъде прекратено поради несъстоятелност.

Освен горепосоченото няма други разпоредби, които да оказват пряко въздействие върху договори.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Не съществуват специални нормативни актове, касаещи въздействието на производствата по реструктуриране върху договорите.

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

Съгласно Търговския кодекс, и по-специално съгласно член 485, може да бъде анулирано всяко действие, с което се прехвърля имущество или поето задължение, или всеки отказ от наследство, направен от обявеното в несъстоятелност лице съгласно право на собственост, придобито по възмезден или безвъзмезден начин, чиято цел е неговите кредитори да бъдат измамени.

За разлика от Закона за дружествата, в Търговския кодекс не се посочва определен срок, както е направено в член 303 от глава 386 от Законите на Малта.

В горепосочения случай такива действия могат да бъдат анулирани, ако бъде доказано, че обявеното в несъстоятелност лице е знаело за наличието на обстоятелства, което са щели да доведат до обявяване на несъстоятелност.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Непосредствено след започване на производство по несъстоятелност (дружеството се прекратява с решение на съда на основание несъстоятелност), не се **започват никакви действия или производства (забрана за започване на действия)** срещу дружеството или неговото имущество, освен с разрешението на съда и съгласно условия, които съдът може да наложи. В закона не се уточнява при кои дела съдът би разрешил започването или продължаването на съдебно производство от кредитор, но като цяло се следва принципът, че по време на производство по несъстоятелност активите на дружеството се управляват по надлежния ред в полза на всички кредитори, и по-специално че отделните кредитори не следва да бъдат в състояние да получат предимство чрез започване на производства срещу дружеството.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Съгласно националното право се предвижда спиране на производствата по време на производство по реструктуриране (оздравяване на дружество). Всъщност член 329Б, параграф 4 от глава 386 гласи, че при подаването на молба за реструктуриране (оздравяване на дружество), освен ако тя не бъде отхвърлена, или в рамките на периода, в който е в ход процедура по оздравяване на дружеството:

- а) се спира разглеждането на висящи или нови молби за ликвидация;
- б) не може да се постановява или придава изпълнителна сила на решение за прекратяване и последваща ликвидация на дружеството;
- в) спира се изпълнението на парични вземания срещу дружеството, както и на лихви, които в противен случай могат да бъдат натрупани върху тях;
- г) докато дружеството е във владение на отдадени под наем помещения, наемодателят или друго лице, на което се дължи наем, не може да упражнява своето право на прекратяване на договора за отдаване под наем на наетите от дружеството помещения, в случай че дружество не спази дадено условие от договора си за наемане на тези помещения, освен с разрешението на съда и съгласно условия, които той приема за необходимо да наложи;
- д) не могат да се предприемат други стъпки за изпълнение на обезпечение върху имуществото на дружеството или възстановяване на собствеността върху стоки, получени от дружеството съгласно споразумение за покупка на изплащане, освен с разрешението на съда и съгласно условия, които той приема за необходимо да наложи;
- е) не може да се издава обезпечителна или изпълнителна мярка или заповед, както е посочено в глава 16 от Гражданския процесуален и функционален кодекс, срещу дружеството или срещу имущество на дружеството, освен с разрешението на съда и съгласно условия, които той приема за необходимо да наложи; както и
- ж) не следва да се започват или продължават съдебни производства срещу дружеството или неговото имущество, освен с разрешението на съда и съгласно условия, които той приема за необходимо да наложи.

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

При производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност срещу търговец или търговско дружество, след като съдът е назначил попечител, всички искиове срещу обявеното в несъстоятелност лице и неговото имущество могат да се предявяват само срещу попечителя/ите, а не срещу обявеното в несъстоятелност лице или търговско дружество, както се предвижда член 500 от глава 13.

Кредиторът има право да знае, да проверява и да контролира начина, по който попечителят управлява делата на обявеното в несъстоятелност лице, както и да се обърне към съда, ако попечителят или попечителите действат в ущърб на неговите права.

В производства по оздравяване съдът може да издаде временно постановление, с което да даде отсрочка с оглед възстановяване на дейностите на обявеното в несъстоятелност лице/търговско дружество.

Независимо от това, за разлика от оздравяването на дружества, кредиторите могат да предявяват искиове срещу попечителя, който представлява обявения в несъстоятелност търговец или търговско дружество.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Непосредствено след започване на производство по несъстоятелност (дружеството се прекратява с решение на съда на основание несъстоятелност), не се **започват никакви действия или производства (спиране)** срещу дружеството или неговото имущество, освен с разрешението на съда и съгласно условия, които съдът може да наложи. В закона не се уточнява при кои дела съдът би разрешил започването или продължаването на съдебно производство от кредитор, но като цяло се следва принципът, че по време на производство по несъстоятелност активите на дружеството се управляват по надлежния ред в полза на всички кредитори, и по-специално че отделните кредитори не следва да бъдат в състояние да получат предимство чрез започване на производства срещу дружеството.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Съгласно националното право се предвижда спиране на производствата по време на производство по реструктуриране (оздравяване на дружество). Всъщност член 329Б, параграф 4 от глава 386 гласи, че при подаването на молба за реструктуриране (оздравяване на дружество), освен ако тя не бъде отхвърлена, или в рамките на периода, в който е в ход процедура по оздравяване на дружеството:

а) се спира разглеждането на висящи или нови молби за ликвидация;

б) не може да се постановява или придава изпълнителна сила на решение за прекратяване и последваща ликвидация на дружеството;

в) спира се изпълнението на парични вземания срещу дружеството, както и на лихви, които в противен случай могат да бъдат натрупани върху тях;

г) докато дружеството е във владение на отдадени под наем помещения, наемодателят или друго лице, на което се дължи наем, не може да упражнява своето право на прекратяване на договора за отдаване под наем на наетите от дружеството помещения, в случай че дружество не спазва дадено условие от договора си за наемане на тези помещения, освен с разрешението на съда и съгласно условия, които той приема за необходимо да наложи;

д) не могат да се предприемат други стъпки за изпълнение на обезпечение върху имуществото на дружеството или възстановяване на собствеността върху стоки, получени от дружеството съгласно споразумение за покупка на изплащане, освен с разрешението на съда и съгласно условия, които той приема за необходимо да наложи;

е) не може да се издава обезпечителна или изпълнителна мярка или заповед, както е посочено в глава 16 от Гражданския процесуален и функционален кодекс, срещу дружеството или срещу имущество на дружеството, освен с разрешението на съда и съгласно условия, които той приема за необходимо да наложи; както и

ж) не следва да се започват или продължават съдебни производства срещу дружеството или неговото имущество, освен с разрешението на съда и съгласно условия, които той приема за необходимо да наложи.

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

В националното право, описано в Търговския кодекс, не се предвижда спиране на производствата, Независимо от това по искане на попечителя е възможно да се поиска такава молба, подадена до съда, да бъде разглеждана от същия съдия, който гледа делото за обявяване в несъстоятелност, така че съдията може да управлява и ръководи дейностите на обявеното в несъстоятелност лице, като опазва правата и задълженията на обявеното в несъстоятелност лице и гарантира, че правата в съответствие с подадената от кредитора молба подлежат на разглеждане и вземане на решение.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Кредиторите могат да се намесят в производство по несъстоятелност, ако докажат, че имат законен интерес, и съответно ще могат да изложат своите аргументи по време на производството пред съда.

Кредиторите биват информирани относно текущия процес от синдика, който също така организира срещи, на които кредиторите получават възможност да изразят своите мнения.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

В член 329Б от глава 329Б изрично се предвижда, че съдът и специалният администратор действат, *наред с другото*, в най-добрите интереси на кредиторите.

Специалният администратор също така е длъжен да свиква заседания на кредиторите, като първото заседание се провежда не по-късно от един месец след неговото назначаване.

По време на такива заседания специалният администратор е длъжен да определи съвместна комисия от кредитори и членове, която да предоставя съвети и да оказва съдействие, от каквито специалният администратор може да се нуждае при управлението на делата, стопанската дейност и имуществото на дружеството и неговото възстановяване като жизнеспособно действащо предприятие.

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

Кредиторите могат да се намесят и да участват в производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност, ако докажат, че имат законен интерес, и съответно ще могат да изложат своите аргументи по време на производството пред съда.

Кредиторите биват информирани относно текущия процес от попечителя, който също така организира срещи, на които кредиторите получават възможност да изразят своите мнения.

Кредиторите също така имат право да гласуват и да постигнат окончателно споразумение по предложената схема за уреждане, която изисква съгласието на три четвърти от кредиторите от гледна точка на стойността, които са доказали своите вземания.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Синдикът ще бъде в състояние да продаде имуществото, като приеме най-изгодната оферта за активите на дружеството.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Специалният администратор няма да бъде в състояние да се разпорежда с имуществото на дружеството без специално разрешение от съда или съгласно посоченото в оздравителния план, който се одобрява впоследствие със или без изменения от съда. Във всеки случай съдът ще посочи или одобри метода за разпореждане с активите на дружеството.

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

При производствата по несъстоятелност поради неплатежоспособност попечителят се разпорежда с имуществото, като приема най-изгодната оферта за активите на дружеството, след като е получил разрешението на съда в тази връзка.

Съгласно член 498 от глава 13 при оздравяването на търговско дружество или на обявено в несъстоятелност лице попечителят се придържа към оздравителния план, но съдията разполага с широка свобода на преценка да дава указания, които счита за най-благоприятни за интереса на обявеното в несъстоятелност лице и кредиторите.

Независимо от това е възможно кредитор да възрази срещу тези правомощия на съдията, ако кредиторът аргументирано докаже, че това не е в интерес на кредиторите.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Не се прави разграничение между вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност, и вземания, които са съществували преди това. При все това в рамките на производство по несъстоятелност съдът може, в случай че активите не са достатъчни за покриване на задълженията, да разпреди от активите да бъдат изплатени разходите, таксите и разноските, направени при прекратяването и ликвидацията, като редът на вземанията се определя от съда, а съдът взема под внимание следния общ ред на вземания:

- а) разходи, които се понасят или правят от официалния ликвидатор или синдика с цел опазване, реализиране или събиране на активите на дружеството;
- б) всякакви други направени разходи или плащания, извършени от официалния ликвидатор или по негово нареждане, включително тези, които са направени или понесени при управлението на дружеството;
- в) хонорара на временния администратор, ако има такъв;
- г) разходите на вносителя на молбата и на всяко лице, посочено в молбата, чиито разходи бъдат допуснати от съда;
- д) хонорара на специалния администратор, ако има такъв;
- е) всяка сума, дължима на лице, което е наето или упълномощено да помага при изготвянето на финансов отчет или баланс;
- ж) всички надбавки, постановени от съда, за разходи във връзка с молба за освобождаване от задължението за представяне на финансов отчет или за удължаване на времето за представяне на такъв отчет;
- з) всички необходими плащания от синдика в хода на осъществяването от него управление, включително всички разходи, направени от членовете на ликвидационната комисия или от техни представители и разрешени от синдика;
- и) хонорара за всяко лице, наето от синдика с цел предоставяне на услуги на дружеството, както се изисква или позволява съгласно разпоредбите на глава 386;
- й) хонорара на официалния ликвидатор и на синдика.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Не се прилага

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

Не се прави разграничение между вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност поради неплатежоспособност, и вземания, които са съществували преди това. При все това в рамките на производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност съдът може, в случай че активите не са достатъчни за покриване на задълженията, да разпреди от активите да бъдат изплатени разходите, таксите и разходите, понесени при прекратяването и ликвидацията, като редът на вземанията се определя от съда, а съдът взема под внимание следния общ ред на вземания:

- а) разходи, които понасят или правят от попечителя с цел опазване, реализиране или събиране на активите на дружеството;
- б) всякакви други направени разходи или плащания, извършени от попечителя или по негово нареждане, включително тези, които са направени или понесени при управлението на дружеството;
- в) хонорара на попечителя, ако има такъв;
- г) разходите на вносителя на молбата и на всяко лице, посочено в молбата, чиито разходи бъдат допуснати от съда;
- д) хонорара на специалния администратор и съдебния секретар, ако има такъв;
- е) всяка сума, дължима на лице, което е наето или упълномощено да помага при изготвянето на финансов отчет или баланс;
- ж) всички надбавки, постановени от съда, за разходи във връзка с молба за освобождаване от задължението за представяне на финансов отчет или за удължаване на времето за представяне на такъв отчет;
- з) всички необходими плащания от попечителя в хода на осъществяването от него управление, включително всички разходи, направени от членовете на комисията, ако има такава, или от техни представители и разрешени от попечителя.

След като тези разходи бъдат изплатени, се изплащат вземанията на обезпечените кредитори съгласно датата на регистриране на тяхното вземане и след тези не обезпечени кредитори се изплащат вземанията на всички други кредитори съгласно датата на регистриране. Ако за последните вземания (на необезпечените кредитори) няма достатъчно средства, техният ред на вземания е *pari passu*.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Вземанията се приемат по преценка на синдика. Няма конкретни правила, които да уреждат начина, по който следва да се предявяват вземания. Струва си да се отбележи, че винаги когато се назначава официален ликвидатор, който да изпълнява функциите на синдик, се използва следният формуляр за вземания:

ОФИЦИАЛЕН ЛИКВИДАТОР

До MFSA (Малтийски орган за финансови услуги)

Notabile Road

Attard, BKR3000

Данни на прекратеното дружество		
1	Наименование и регистрационен номер	
2	Дата на прекратяване на дружеството	
Данни на кредитора		
3	Собствено и фамилно име/ регистрационен номер	
4	Адрес	
5	Електронна поща	
6	Телефонен номер/номер на мобилен телефон	/
Подробности относно дълга		
7	Общ размер на вземането, включително неизплатени лихви, дължими към датата на прекратяване на дружеството	
8	Общ размер на неизплатените лихви към датата на прекратяване на дружеството	

9	Опишете произхода на дълга, включително всички съответни дати	
		(Добавете допълнителни страници, ако е необходимо)
10	Подробности относно документи и/или други доказателства в подкрепа на вземането (приложете заверено копие и номерирайте всеки документ в последователен ред)	
		(Добавете допълнителни страници, ако е необходимо)
Подробности относно гаранция (ако има такава)		
11	Опишете вида предоставена/получена гаранция	
		(Добавете допълнителни страници, ако е необходимо)
12	Дата/и, на която/които е предоставена/получена гаранция	
13	Размер на обезпечения дълг	
Декларация на кредитора		
14	С настоящото аз, долуподписаният, декларирам, че доколкото ми е известно, предоставената в настоящия формуляр информация е вярна, правилна и пълна:	
	Подпис на кредитора	Собствено и фамилно име с печатни букви
		Номер на личната карта
15	Ако полагате подпис в качеството си на представител на юридическо лице, попълнете долното поле: От името и за сметка на _____ Рег. № _____ в качеството ми на _____.	

Що се отнася до срока, в който могат да се предявяват такива вземания, съгласно член 255 от глава 386 на съда се предоставят правомощия да определя срока или сроковете, в които кредиторите трябва да представят доказателства за дължимите им средства или вземания или да бъдат изключени от разпределянето на средства, извършено преди доказване на тези дългове.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Не съществуват специални нормативни актове, касаещи въздействието на производствата по реструктуриране върху предявяването, установяването и приемането на вземанията.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Следва да се отбележи, че по отношение на несъстоятелността в малтийското законодателство не е посочен само един определен ред на кредиторите, тъй като редът се определя не само в един конкретен нормативен акт, а в множество нормативни актове. Законодателството, в което се разглежда редът на вземанията, е описано по-долу:

Член 302 от глава 386 гласи, че при ликвидацията на дружество, чиито активи не са достатъчни, за да покрият задълженията, правата на обезпечените и необезпечените кредитори и приоритетът и редът на техните вземания се регламентират от закона, който е в сила към настоящия момент.

Член 535 от глава 13 също така гласи, че редът на кредиторите със залог, привилегия или ипотека се определя в съответствие със закона, който е в сила към настоящия момент.

Както в член 535 от глава 13, така и в член 302 от глава 386 се посочва, че редът на дълговете се регламентира от закона, който е в сила към настоящия момент.

Съгласно малтийското право принципът *pari passu* е установен косвено в член 1996, глава 16 от Гражданския кодекс, който гласи, че законните основания за предпочитане са привилегиите, ипотеките и постановеното решение за разделяне на имуществото. Освен това в него се посочва, че законът позволява на кредитора да подчини, да отложи, да се откаже или по друг начин да измени своите настоящи или бъдещи права на плащане, изпълнение и класиране и други сходни настоящи или бъдещи права в полза на друго лице. Такова подчиняване, отлагане, отказ, изменение или сходно действие може да бъде извършено чрез споразумение или едностранна декларация към друго лице, включително друг кредитор, независимо дали е определен или все още предстои да бъде определен към момента на влизането в сила на такова споразумение или изготвянето на такава декларация.

Поради това чрез споразумение могат да се извършват промени в реда. Съответно длъжниците ще бъдат поставени в един и същ ред, ако не са налице привилегии, ипотеки или постановено решение за разделяне на имуществото.

С оглед на горепосоченото ще трябва да се проучат конкретните закони, с които се отдава приоритет на определени вземания, например глава 406 от Закона за данъка върху добавената стойност, глава 452 от Закона за заетостта и трудовите правоотношения и глава 318 от Закона за общественото осигуряване.

Член 62 от Закона за ДДС гласи:

„Комисарят има специално предимство по отношение на активите, които представляват част от икономическата дейност на дадено лице във връзка с дължимия от това лице данък съгласно настоящия закон, и, независимо от други разпоредби в други закони, въпросният данък се изплаща с предимство пред дълг, по отношение на който е налице друго предимство, с изключение на дълг с общо предимство и дълг, посочен в член 2009, букви а) или б) от Гражданския кодекс.“

Член 20 от Закона за заетостта и трудовите правоотношения гласи:

„Независимо от разпоредбите на друг закон, всяко вземане от страна на служител във връзка с текущото възнаграждение, дължима от работодателя на служителя за срок от максимум три месеца, и компенсация за отпуск, на която има право служителят, заедно с всички компенсации, дължими на служителя във връзка с прекратяването на трудовите правоотношения или известието за това, представляват привилегировано вземане върху активите на работодателя и се изплащат с предимство пред всички други вземания, независимо дали са привилегировани или ипотекарни:

При условие, във всеки случай, че максималният размер на привилегированото вземане не надхвърля еквивалента на националната минимална заплата, платима към момента на предявяване на вземането за период от шест месеца.“

Член 116, параграф 3 от Закона за общественото осигуряване гласи:

„Независимо от разпоредбите на друг закон, предявеното от страна на директора вземане за дължима сума поради вноската от първи или втори клас съгласно настоящия член, представлява привилегировано вземане в случай на вноската от първи клас със същия ред като заплатите на

служителите върху активите на работодателя, а в случай на вноска от втори клас — върху имуществото на въпросното самостоятелно заето или самонаето лице, и се изплаща с предимство пред всички други вземания (с изключение на заплати), независимо дали са привилегирани или ипотекарни.“

Освен това членове 2088—2095 от Гражданския кодекс са насочени конкретно към реда на приоритетност на привилегиите. Наред с другото се посочва, че дълговете следва да се погасяват съгласно реда на регистриране. Ипотеки, които са регистрирани в един и същи ден, са от един и същи ред.

При все това в рамките на производство по несъстоятелност съдът може (в повечето случаи ще го направи), в случай че активите не са достатъчни за покриване на задълженията, да разпорежи от активите да бъдат изплатени разноските, таксите и разходите, понесени при прекратяването и ликвидацията, като редът на вземанията се определя от съда, а съдът взема под внимание следния общ ред на вземания:

- а) разходи, които се понасят или правят от официалния ликвидатор или синдика с цел опазване, реализиране или събиране на активите на дружеството;
- б) всякакви други направени разходи или плащания, извършени от официалния ликвидатор или по негово нареждане, включително тези, които са направени или понесени при управлението на дружеството;
- в) хонорара на временния администратор, ако има такъв;
- г) разходите на вносителя на молбата и на всяко лице, посочено в молбата, чиито разходи бъдат допуснати от съда;
- д) хонорара на специалния администратор, ако има такъв;
- е) всяка сума, дължима на лице, което е наето или упълномощено да помага при изготвянето на финансов отчет или баланс;
- ж) всички надбавки, постановени от съда, за разходи във връзка с молба за освобождаване от задължението за представяне на финансов отчет или за удължаване на времето за представяне на такъв отчет;
- з) всички необходими плащания от синдика в хода на осъществяването от него управление, включително всички разходи, направени от членовете на ликвидационната комисия или от техни представители и разрешени от синдика;
- и) хонорара за всяко лице, наето от синдика с цел предоставяне на услуги на дружеството, както се изисква или позволява съгласно разпоредбите на глава 386;
- й) хонорара на официалния ликвидатор и на синдика.

В рамките на производство по несъстоятелност синдикът ще изготви доклад, в който се посочва редът на кредиторите и схемата за разпределение, и ще го представи в съда. Кредиторите имат право да представят мнение, ако не са съгласни със съдържанието на този доклад, като съдът може да разпорежи нанасянето на поправки. В крайна сметка съдът ще одобри реда и схемата и ще нареди на синдика да пристъпи към изплащане на средствата на кредиторите.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Не се прилага

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

На първо място схемата, с която се урежда разпределението на приходите, се регулира най-вече от член 531 от Търговския кодекс и от разпоредби съгласно Гражданския кодекс, в който се определя редът на кредиторите в случай на кредитори, които са привилегирани по закон, и кредитори с обезпечена ипотека. Това са обезпечени кредитори по силата на законови разпоредби или по силата на публичен акт в съответствие с датата, на която е направена тази регистрация, и които също така се регулират от член 535 от Търговския кодекс.

След това обикновените кредитори (които не са регистрирани кредитори) се класират *pari passu* в съответствие с техните вземания.

След като дадено лице бъде обявено в несъстоятелност, в десетдневен срок от решението за това се провежда заседание, на което се прави анализ на вземанията пред съдията, съдебния секретар, попечителя, обявеното в несъстоятелност лице и кредиторите и се изготвя опис.

В рамките на това заседание се изслушва обявеното в несъстоятелност лице, което предлага условията на предпазния конкордат. На това заседание се обсъжда дали за разглеждания случай е обосновано да се сключи предпазен конкордат, съгласно който се определя група от кредитори (онези, които не са регистрирани кредитори по силата на привилегия, ипотека или залог), които да присъстват на заседанията вместо всички кредитори, като кредиторите имат право да възразят в осемдневен срок, включително индивидуално.

След това се провежда второ заседание, което отново се председателства от съдията, а що се отнася до групата от кредитори, които следва да бъдат допуснати, тя трябва да представлява три четвърти от сумите, за които обявеното в несъстоятелност лице признава, че са дължими.

След тази процедура и след като бъде изготвен списък на всички кредитори, се провежда още едно заседание, което се председателства от съдията, след като е било публикувано надлежно съобщение относно заседанието в съответствие със закона.

На това заседание всеки кредитор представя своя случай и, ако попечителят възрази срещу даден кредитор, този кредитор трябва да представи доказателства за своите твърдения пред попечителя и групата от кредитори.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Производство по несъстоятелност (дружества)

В рамките на производство по несъстоятелност, непосредствено след като синдикът реализира цялото имущество на дружеството или каквато част от това имущество може да бъде реализирана според него без ненужно удължаване на производството по несъстоятелност, след като е разпределил окончателното плащане към кредиторите, ако има такава, коригирал е правата на вносителите в рамките на групата от вносители, извършил е окончателно възстановяване на средства на вносителите, ако има такава, и е представил отчет за разходите на дружеството, след като съдът се е уверил, че синдикът е спазил всички изисквания на глава 386 и други изисквания, определени от съда, ако има такива, и след като вземе предвид доклада и всички възражения, представени от кредитори, вносители или заинтересовани лица, съдът пристъпва към освобождаване на синдика от неговите функции.

Впоследствие съдът нарежда наименованието на дружеството да бъде заличено от регистъра, считано от датата на решението. За това решение се уведомява Търговският регистър, който извършва заличаването.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

В член 329Б, параграф 12 се предвиждат различни сценарии, които включват прекратяване на процедурата по оздравяване, както следва:

- а) Ако в който и да е момент от хода на процедура по оздравяване на дружество специалният администратор заключи, след като се консултира със съвместната комисия на кредиторите и членовете, че за дружеството няма да бъдат налице положителни резултати от продължаването на тази процедура, специалният администратор подава молба до съда за прекратяване на процедурата по оздравяване на дружеството, като посочва подробни и всеобхватни причини за това, и съдът постановява, че той ще ликвидира дружеството.

Прилага се процедурата, предвидена в глава 386 относно производствата по несъстоятелност.

б) Ако в който и да е момент от хода на процедура по оздравяване на дружество специалният администратор заключи, след като се консултира със съвместната комисия на кредиторите и членовете, че дейността на дружеството се е подобрила до степен, че то е в състояние да погасява своите дългове, той подава молба до съда за прекратяване на процедурата по оздравяване на дружеството, като посочва подробни и всеобхватни причини в тази връзка и отправя искане до съда да издаде решение за прекратяване на процедурата по оздравяване на дружеството. В случай че съдът уважи молбата, той определя разпоредби и условия, които счита за необходими с оглед на обстоятелствата по случая.

В такъв случай дружеството продължава да функционира като жизнеспособно действащо предприятие. Производството се възобновява веднага след като съдът уважи горепосочената молба.

в) Ако в който и да е момент от хода на процедура по оздравяване на дружество директорите на дружеството или членовете по време на извънредно общо събрание се уверят, че дейността на дружеството се е подобрила до степен, че то е в състояние да погасява своите дългове, те могат да подадат молба до съда, придружена от съответните подкрепящи документи и информация, като потвърдят, че са удовлетворени, и поискат от съда да издаде решение за прекратяване на процедурата по оздравяване на дружеството, а съдът няма да постанови решение, с което уважава или отхвърля молбата, без преди това да изслуша специалния администратор. В случай че съдът уважи молбата, той определя разпоредби и условия, които счита за необходими с оглед на обстоятелствата по случая.

Както и в предишния случай, дружеството продължава да функционира като жизнеспособно действащо предприятие. Производството се възобновява веднага след като съдът уважи горепосочената молба.

г) При приключване на своите функции специалният администратор представя окончателен писмен доклад на съда, като посочва своето подробно и всеобхватно становище и причини дали дружеството има реалистична перспектива да продължи да функционира като жизнеспособно действащо предприятие изцяло или отчасти и дали ще бъде в състояние да погасява своите дългове редовно в бъдеще.

Когато в окончателния доклад, представен от специалния администратор, се изразява становището, че дружеството има реалистична перспектива да продължи да функционира като жизнеспособно действащо предприятие изцяло или отчасти, в допълнение към това към него се прилага прецизен и подробен оздравителен план, който съдържа всички необходими предложения, за да може дружеството да продължи да функционира като жизнеспособно действащо предприятие, с необходимите обяснения за осъществяване на такова оздравяване, включително предложения във връзка с финансовите ресурси, задържането на служители и бъдещото управление на дружеството. В посочения оздравителен план също така се разяснява предложеният начин за изплащане изцяло или отчасти на вземанията на кредиторите, дали е постигнат доброволен компромис с всички кредитори или е предложено съдът да утвърди компромис, който не е бил одобрен от всички кредитори.

След получаването на окончателния доклад и оздравителния план съдът може да поиска обяснения и пояснения, които счита за необходими и които се предоставят устно или в писмена форма според указанията на съда. Впоследствие съдът може да отхвърли оздравителния план или да го приеме и одобри изцяло или отчасти, като може и да поиска изменения по него. Когато съдът одобри оздравителния план, представен от специалния администратор, независимо дали със или без изменения съгласно указанията на съда, оздравителният план влиза в сила и става задължителен за всички заинтересовани страни за всички законови цели. Производството се възобновява веднага след като съдът одобри оздравителния план.

д) Ако съдът постанови решение за прекратяване на процедурата по оздравяване на дружеството на основание, че дружеството няма реалистична перспектива да продължи да функционира като жизнеспособно действащо предприятие и няма да бъде в състояние да погасява своите дългове редовно в бъдеще, той постановява, че ще ликвидира дружеството.

Прилага се процедурата, предвидена в глава 38б относно производствата по несъстоятелност.

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

В рамките на производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност, непосредствено след като попечителят реализира цялото имущество на дружеството или каквато част от това имущество може да бъде реализирана според него без ненужно удължаване на производството по несъстоятелност, след като е разпределил окончателното плащане към кредиторите, ако има такова, коригирал е правата на вносителите в рамките на групата от вносители, извършил е окончателно възстановяване на средства на вносителите, ако има такова, и е представил отчет за разходите на дружеството, след като съдът се е уверил, че попечителят е спазил всички изисквания съгласно глава 13 и други изисквания, определени от съда, ако има такива, и след като отчете доклада и всички възражения, представени от кредитори, вносители или заинтересовани лица, съдът пристъпва към освобождаване на попечителя от неговите функции.

Впоследствие съдът нарежда наименованието на търговското дружество да бъде заличено от регистъра, считано от датата на решението. За това решение се уведомява Търговският регистър, който извършва заличаването.

Разбира се, горепосоченото се прилага по отношение на търговски дружества.

Що се отнася до търговците, след като търговецът е бил обявен в несъстоятелност и приходите са били разпределени, обявеното в несъстоятелност лице може да подаде молба до съдебния секретар, с която да поиска да се яви пред съдия, като в посочения ден съдът също така призовава кредиторите и попечителя, участващ в обявяването в несъстоятелност, за да установи дали търговецът може да бъде реабилитиран отново да се занимава с търговия.

Ако търговецът не е действал злонамерено или с цел измама, той може да бъде реабилитиран да се занимава с търговия. Тази реабилитация води до опрощаване на всички дългове на обявеното в несъстоятелност лице във връзка както с него самия, така и с придобито впоследствие имущество, по отношение на които са могли да бъдат предявени претенции срещу него във всеки един момент преди декларацията за обявяване в несъстоятелност.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Съгласно член 315, параграф 1 от глава 38б даден кредитор би могъл да потърси защита на своите права срещу всяка страна, по отношение на която се счита, че е осъществявала стопанската дейност на дружеството по начин, целящ да навреди на кредиторите на дружеството или кредиторите на друго лице, или с цел измама. В такъв случай след подаване на молба до съда последният може да постанови, че лица, които съзнателно са участвали в осъществяването на стопанската дейност по горепосочения начин, лично носят отговорност без ограничение на отговорността за всички или някои дългове или други задължения на дружеството съгласно указанията на съда.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Не съществуват специални нормативни актове, касаещи правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност.

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

След обявяването в несъстоятелност, независимо дали става въпрос за търговско дружество или за търговец, кредиторите няма права, освен ако съответният кредитор може да докаже, че търговецът или търговското дружество е действал(о) злонамерено или с цел измама на кредиторите.

16 Кой поема разходите и съдебните разходи в производството по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Разходите се поемат или от лицето, което подава молбата за обявяване в несъстоятелност, или от дружеството, в зависимост от разпоредбата на съда.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

При производства по реструктуриране (оздравяване на дружества) разходите по производството се поемат от дружеството.

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

Разходите и съдебните разноски се поемат от лицето, което подава молбата, или от обявеното в несъстоятелност лице.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Производство по несъстоятелност (дружества)

Съгласно член 303 от глава 386 уреждането на привилегии, ипотeki или други задължения, прехвърлянето или разпоредбата по друг начин с имущество или права и всяко плащане, изпълнение или друго действие във връзка с имущество или права, извършено от или срещу дружество, както и всяко задължение, поето от дружеството **шест месеца преди прекратяването на дружеството**, се считат за незаконно предпочитане срещу неговите кредитори, независимо дали става въпрос за безвъзмездна или възмездна сделка, ако тя представлява сделка на **занижена цена** или ако се **отдава предпочитание**. В такъв случай сделката (незаконно предпочитане) е нищожна.

Занижена цена се определя по следния начин:

а) дружество сключва сделка на занижена цена, ако:

i) дружеството направи дарение или сключи сделка по друг начин при условия, съгласно които няма да получи възнаграждение, или

ii) дружеството сключи сделка срещу възнаграждение, чиято стойност в пари или тяхна равностойност е значително по-малка от стойността, в пари или тяхна равностойност, на предоставеното от дружеството възнаграждение.

Предпочитание се определя по следния начин:

б) дружество отдава предпочитание на лице, ако:

i) това лице е един от кредиторите на дружеството или е лице, предоставящо обезпечение, или поръчител по отношение на някой от дълговете на дружеството или други задължения; както и

ii) дружеството предприема действие или позволява да бъде предприето действие, което във всеки случай води до поставяне на това лице в позиция, която, при изпадане в несъстоятелност и ликвидация на дружеството, ще бъде по-добра от позицията, в която би било лицето, ако това действие или бездействие не се беше случило.

Изключение от горепосоченото се допуска, ако лицето, в чиято полза е извършена, осъществена или поета сделката, докаже, че не е знаело и не е имало причина да счита, че дружеството има вероятност да бъде прекратено поради несъстоятелност.

Производство по реструктуриране (оздравяване на дружества)

Не съществуват специални нормативни актове, в които да се определят правила относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността в производства по реструктуриране (оздравяване на дружества).

Производство по несъстоятелност поради неплатежоспособност (търговски дружества и търговци)

Не съществуват специални нормативни актове, в които да се определят правила относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността в производства по несъстоятелност поради неплатежоспособност или оздравяване.

Последна актуализация: 14/02/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Румъния

Предоставената тук информация не обхваща производствата по несъстоятелност за физически лица, които потребители. Закон № 151/2015 относно производството по несъстоятелност по отношение на физическите лица (*Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice*) все още не е влязъл в сила — това е било отложено до 31 декември 2016 г. — като за процедурите не е било изпратено уведомление на Комисията, за да бъдат те включени в приложенията към Регламент (ЕС) 2015/848.

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Процедурите, определени в Закон № 85/2014 относно производствата по несъстоятелност и предотвратяването на несъстоятелност (*Legea nr. 85 /2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*), се прилагат по отношение на лица, извършващи, определена дейност по занятие (*profesioniști*), посочени в член 3, параграф 2 от Гражданския кодекс, с изключение на практикуващите свободни професии и тези, чиято несъстоятелност се урежда от специални норми (член 3).

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Ако производствата се образуват по искане на длъжник, трябва да е налице неплатежоспособност, при която наличните средства не са достатъчни за изплащането на задължения, които са безспорни, ликвидни и изискуеми и които не могат да възлизат на повече от 40 000 RON; ако производствата се образуват по искане на кредитора, трябва да е налице неплатежоспособност, при която наличните средства не са достатъчни, за да се удовлетвори вземане, което е безспорно, ликвидно и изискуемо и което трябва да възлиза на повече от 40 000 RON (неизплащане на задължение след изтичането на 60 дни от падежа му).

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Имуществото на длъжника включва всички вещи и имуществени права, включително придобитите в рамките на производството по несъстоятелност, които съгласно Гражданския процесуален кодекс (член 5, параграф 5 от Закон № 85/2014) могат да бъдат предмет на принудително изпълнение (*executare silită*).

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

След образуването на производството по несъстоятелност се назначават специален управител (*administrator special*) и синдик (*practician în insolvență*); в зависимост от вида на производството синдикът е или назначен от съда управител (*administrator judiciar*) при оздравяване, осъществявано под надзора на съда, или назначен от съда ликвидатор (*lichidator judiciar*) при ликвидация по съдебен ред (*faliment*).

Специалният управител (*administrator special*) е физическо или юридическо лице, определено от общото събрание на акционерите, съдружниците или членовете на длъжника, което е надлежно упълномощено да представлява техните интереси в производството, а в случай че длъжникът има

право сам да управлява делата си — да извършва необходимите административни действия от името на длъжника и за негова сметка (член 5, параграф 4 от Закон № 85/2014).

Специалният управител има следните задължения:

- а) да участва като представител на длъжника в исков процес по реда на членове 117—122 или исков процес, произтичащ от неспазването на член 84;
- б) да подава възражения в рамките на уредената от закона процедура;
- в) да предлага план за оздравяване;
- г) след утвърждаването на плана и при условие че длъжникът не е лишен от правото си сам да управлява делата си, да ръководи делата на длъжника под надзора на назначения от съда управител;
- д) след като е започнало производство по ликвидация по съдебен ред, да участва в съставянето на описа и да подписва доклада, да получава окончателния доклад и финансовия отчет и да участва в събирането, свикано за разглеждането на възражения и за одобрението на доклада;
- е) да получава уведомление за приключването на производството.

Ако длъжникът е лишен от правото да управлява делата си, той се представлява от назначен от съда управител или ликвидатор, който извършва и неговите дейности; от това следва, че задачата на специалния управител е ограничена до това да представлява интересите на акционерите/ съдружниците/ членовете (член 56 от Закон №85/2014).

Назначен от съда управител (*administrator judiciar*)

Назначеният от съда управител може да бъде физическо лице или юридическо лице (включително представител на юридическо лице) и трябва да бъде синдик по смисъла на закона. Основните задължения на назначения от съда управител са:

- а) да прави преглед на икономическото положение на длъжника и представените документи, да изготвя доклад, като предлага или започването на опростено производство, или продължаването на периода на наблюдение като част от обичайното производство и да представя този доклад за одобрение от специално оправомощения съдия (*judecător-sindic*) в определения от съдията срок, който не може да бъде по-дълъг от 20 дни от назначаването на управителя;
- б) да прави преглед на стопанската дейност на длъжника и да изготвя цялостен доклад, в който се определят причините и обстоятелствата, довели до неплатежоспособността, посочват се всички потенциални предварителни доказателства или индикации относно лицата, на които може да се дължи неплатежоспособността, както и наличието на основания за подвеждането им под отговорност, и се разглежда всяка реална възможност за оздравяване на дейността на длъжника или се разясняват причините, поради които оздравяването не е възможно, както и да вписва доклада в досието по делото в рамките на определения от специално оправомощения съдия краен срок, който не може да е по-дълъг от 40 дни от назначаването на управителя;
- в) ако длъжникът не е изпълнил задължението да предостави своите счетоводни отчети в законоустановените срокове, да изготви тези отчети, а в случай че длъжникът е предоставил счетоводните отчети — да ги провери, коригира и завърши;
- г) да изготви план за оздравяването на дейността на длъжника в зависимост от съдържанието на посочения в точка а) доклад;
- д) да осъществява надзор над дейностите по управление на активите на длъжника;
- е) да ръководи дейността на длъжника, изцяло или частично, като в последния случай се спазват изричните спецификации на специално оправомощения съдия по отношение на задълженията на управителя и условията за извършване на плащания от сметката на активите на длъжника;
- ж) да свиква, председателства и да предоставя секретарски услуги на събиранията на кредиторите или на акционерите, съдружниците или членовете на длъжник, който е юридическо лице;
- з) да предявява искове за отмяна на действия или сделки с измамна цел от страна на длъжника, които се извършват във вреда на правата на кредиторите, и на определени прехвърляния на активи, сключени от длъжника търговски сделки и гаранции, договорени от длъжника, които е вероятно да накърнят правата на кредиторите;
- и) да уведомява незабавно специално оправомощения съдия, ако управителят установи, че длъжникът не притежава активи, или ако те не са достатъчни, за да се покрият съдебните разходи;
- й) да прекратява определени договори, сключени от длъжника;
- к) да установява вземания, а когато е приложимо, да подава възражение срещу тях, да уведомява кредиторите, когато вземанията на са приети или са приети само частично, и да съставя списък на вземанията;
- л) да събира вземания, да предприема събиране на вземания по отношение на активите на длъжника или паричните средства, прехвърлени от длъжника, преди да бъде образувано производството, и да подава и предявява искове за събиране на вземания, държани от длъжника, като за целта може да ползва услугите на адвокати;
- м) да постига спогодби, да погасява задължения, да освобождава поръчители и да отказва обезпечение, при условие че специално оправомощения съдия одобри неговите действия;
- н) да информира специално оправомощения съдия за всеки въпрос, който би изисквал решение от страна на последния;
- о) да съставя опис на активите на длъжника;
- п) да разпорежда оценката на активите на длъжника да бъде завършена до датата, определена за представяне на окончателния списък на вземанията;
- р) да изпраща уведомление за публикуване в Бюлетина за производствата по несъстоятелност (*BPI*) по отношение на вписването на доклада от оценката в досието по делото в срок от два дни от вписването.

Специално оправомощения съдия може да възложи на назначения от съда управител посредством решение (*încheiere*) и други задължения, освен изброените в параграф 1, с изключение на тези, които по закон попадат в изключителната компетентност на съдията.

Назначеният от съда управител ще представя месечен доклад, в който се описва как изпълнява своите задължения, като обосновава разходите, направени при управлението на процедурата, и всички други разходи, платени от активите на длъжника, а когато е приложимо, ще опише подробно напредъка във връзка с описа.

За да изпълнява задълженията си, назначеният от съда управител може да ползва услугите на специалисти, като например адвокати, счетоводители, оценители или други специалисти. Назначеният от съда управител и всеки от кредиторите могат да подадат възражения срещу изготвените по делото доклади за оценка.

Назначен от съда ликвидатор (*lichidator judiciar*)

Ако специално оправомощения съдия издаде заповед за ликвидация, той назначава ликвидатор, който да я изпълни. Задълженията на назначения от съда управител се прекратяват на датата, на която специално оправомощения съдия определи задълженията на ликвидатора. Основните задължения на назначения от съда ликвидатор са:

- а) да прави преглед на дейността на длъжника, по отношение на която е открита опростена процедура, като се позовава на действителното положение, и да изготвя цялостен доклад за причините и обстоятелствата, довели до несъстоятелността, като определя лицата, на които тя се дължи, както и наличието на основания за подвеждането им под отговорност;
- б) да ръководи дейността на длъжника;
- в) да предявява искове за отмяна на действия или сделки с измамна цел, извършени от длъжника във вреда на правата на кредиторите, и на определени прехвърляния на активи, сключени от длъжника търговски сделки и основания за преференциално третиране, установени от длъжника, които е вероятно да накърнят правата на кредиторите;
- г) да запечатва, да съставя опис на активите и да предприема необходимите действия за тяхното запазване;
- д) да прекратява определени договори, сключени от длъжника;
- е) да установява вземания, а когато е приложимо, да подава възражение срещу тях, да уведомява кредиторите, когато вземанията на са приети или са приети само частично, и да съставя списък на вземанията;
- ж) да предприема събиране на вземания по отношение на активите на длъжника, които произтичат от прехвърлянето на активи или парични суми от длъжника, преди да бъде образувано производството, да събира вземания, както и да подава и предявява искове за събиране на вземания, притежавани от длъжника, като за целта може да ползва услугите на адвокати;
- з) да получава плащания от името на длъжника и да ги вписва в сметката на активите на длъжника;
- и) да продава активи, притежавани от длъжника, в съответствие с този закон;
- й) в резултат на потвърждение от специално оправомощения съдия да постига спогодби, да погасява задължения, да освобождава поръчители и да отказва обезпечение, при условие че специално оправомощения съдия одобри впоследствие тези действия;
- к) да информира специално оправомощения съдия за всеки въпрос, който би изисквал решение от страна на последния;
- л) да изпълнява всички други задължения, наложени му с решение на специално оправомощения съдия.

При процедура за предпазен конкордат с кредиторите (*concordat preventiv*) длъжникът участва в процедурата чрез свои законни или упълномощени представители.

Задълженията на **управителя на предпазния конкордат** с кредиторите (*administrator concordatar*) са:

- а) да изготвя списък на кредиторите, включително кредитори, чиито вземания са били оспорени или са предмет на висящо дело, и списък на кредиторите, които са подписали предпазния конкордат; когато даден кредитор е предявил вземане срещу длъжника, които са солидарно отговорни, в контекста на процедурата за предпазен конкордат с кредиторите, този кредитор ще бъде вписан в списъка на кредиторите с номиналната стойност на притежаваното вземане, докато то не бъде напълно удовлетворено;
- б) да изготвя, заедно с длъжника, предложението за предпазен конкордат и неговите компоненти, и по специално проекта на предпазен конкордат и плана за оздравяване;
- в) да предприема действие, целящо уреждане по взаимно съгласие на всеки спор, възникващ между длъжника и кредиторите или между кредиторите;
- г) да подава молба до специално оправомощения съдия за одобрение на предпазния конкордат;
- д) да осъществява надзор над изпълнението на поетите от длъжника задължения в рамките на предпазния конкордат;
- е) да уведомява незабавно събранието на кредиторите, които са страна по предпазния конкордат, за невъзможността на длъжника да изпълнява или да изпълнява по подходящ начин своите задължения;
- ж) да изготвя и изпраща месечни или тримесечни доклади на събранието на кредиторите, които са страна по предпазния конкордат, относно работата на управителя на предпазния конкордат и дейността на длъжника; докладът на управителя на предпазния конкордат следва да включва становището на управителя относно наличието или липсата на основания за преждевременното прекратяване на предпазния конкордат;
- з) да свиква събранието на кредиторите, които са страна по предпазния конкордат;
- и) да подава до съда молба за приключване на процедурата за предпазен конкордат с кредиторите;
- й) да изпълнява всички други задължения, посочени в настоящата глава, които са предвидени в предпазния конкордат с кредиторите или са наложени от специално оправомощения съдия (член 19 от Закон №85/2014).

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Образуването на производството по несъстоятелност не засяга правото на всеки кредитор да се позове на прихващане на своето вземане срещу вземане, което длъжникът има срещу този кредитор, ако определените от закона изисквания за прихващане по закон са изпълнени в деня на образуване на производството. Прихващането може да бъде констатирано и от назначения от съда управител или ликвидатор.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

При образуване на производството текущите договори продължават да бъдат в сила. Всяка клауза в договор, предвиждаща прекратяване на текущ договор, отнемане на ползите от срок или обявяване на предсрочна изискуемост на основание образуване на производство по несъстоятелност, е нищожна. Правилото, че текущите договори продължават да бъдат в сила и че клаузите за прекратяването или предсрочната изискуемост на задължения са нищожни, не се прилага по отношение на финансови договори под условие или двустранни сделки за нетиране съгласно финансов договор под условие или двустранно споразумение за нетиране.

За да бъде увеличена в най-голяма степен стойността на активите на длъжника, в рамките на преклузивен срок от три месеца от образуването на производството, назначеният от съда управител или ликвидатор може да прекрати всеки договор, всички неизтекли договори за наем и всеки друг дългосрочен договор, доколкото тези договори не са изпълнени изцяло или в значителна степен от всички участващи страни. Когато се прекратява договор, другата страна може да подаде иск за обезщетение срещу кредитора.

Когато през първите три месеца от образуването на производството договаряща страна подаде уведомление, с което изисква от назначения от съда управител или ликвидатор да прекрати договора, управителят или ликвидаторът трябва да отговори в рамките на 30 дни, считано от получаването, в противен случай се счита, че договорът е прекратен, и управителят или ликвидаторът не може повече да изисква изпълнението му.

Законът урежда също така статута на някои конкретни договори, както например тези за предоставяне на комунално-битови услуги, договорите за наем или рамковите споразумения за нетиране.

7 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху предявени искове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

От дата на съобщаване на решението за одобрение на предпазен конкордат с кредиторите производствата по индивидуални искове, предявени от подписаните конкордата кредитори срещу длъжника, както и давностните срокове за правото да се иска принудително изпълнение на техните вземания срещу длъжника, се спират автоматично.

Не се спират начисляването на лихви, санкции и всякакви други разноси, направени по отношение на подписаните конкордата кредитори, с изключение на случаи, в които те са изразили писменото си съгласие за това, като съгласието се посочва в проекта на предпазния конкордат с кредиторите.

Със заповедта за одобряване на предпазния конкордат с кредиторите специално оправомощеният съдия спира всички производства за принудително изпълнение.

По искане на управителя на предпазния конкордат, при условие че длъжникът е предоставил гаранции на кредиторите, специално оправомощеният съдия може да наложи на кредиторите, които не са подписваща страна по предпазния конкордат, срок за отлагане на падежа на тяхното вземане, който не е по-дълъг от 18 месеца. През този период не се начисляват лихви, не се налагат санкции или каквито и да е други разноси, отнасящи се до вземането. Правилото за отлагане на падежа на вземането не се прилага по отношение на финансови договори под условие и двустранни сделки за нетиране съгласно квалифициран финансов договор под условие или двустранно споразумение за нетиране. Предпазният конкордат с кредиторите е в сила спрямо кредиторите по публични бюджетни вземания (*creditori bugetari*), при условие че се спазват правните разпоредби относно държавната помощ в националното и европейското право.

По време на периода на съществуване на одобрен предпазен конкордат с кредиторите срещу длъжника не може да бъде образувано производство по несъстоятелност.

Всеки кредитор, който се снабди с изпълнителен лист срещу длъжник по време на производството, може да подаде молба за присъединяване към предпазния конкордат или може да събере вземането си по друг, предвиден от закона начин.

От момента на образуване на производството по несъстоятелност се спират автоматично всички съдебни и извънсъдебни производства, както и всички мерки за принудително събиране на вземания срещу активите на длъжника. Правата на кредиторите могат да бъдат упражнени само в рамките на производството по несъстоятелност посредством подаване на молба за приемане на техните вземания. Образоването на производството спира всички давностни срокове за предявяване на иски.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

От момента на образуване на производството по несъстоятелност се спират автоматично всички съдебни и извънсъдебни производства, както и всички мерки за принудително събиране на вземания срещу активите на длъжника.

На спиране не подлежат:

а) подадени от длъжника жалби във връзка с иски, предявени от кредитор или кредитори преди образуването на производството, и граждански иски, предявени в наказателното производство (*acțiunile civile din procesele penale*) срещу длъжника;

б) съдебни дела, заведени срещу съдлъжници и/или трети лица поръчители;

в) извънсъдебна процедура, висяща пред спортни комисии в рамките на спортни федерации съгласно Закон № 69/2000 относно физическото образование и спорта (*Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000*), впоследствие изменен и допълнен, относно едностранния отказ на играчи от индивидуални трудови договори или граждански споразумения и спортните санкции, приложими в такива ситуации, както и всякакви други спорове, отнасящи се до правото на играчите да участват в състезания.

Важно е да се отбележи, че това спиране на дела се прилага само по отношение на съдебни производства, включващи вземания срещу активите на длъжника, а не по отношение на тези, засягащи неимуществени права и задължения, които продължават в сезирания съд.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Провежда се събрание на всички кредитори на обявения в несъстоятелност длъжник.

Събранието на кредиторите (*adunarea creditorilor*) ще бъде свикано и председателствано от назначения от съда управител или ликвидатор.

Известните кредитори ще бъдат свикани от управителя или ликвидатора в изрично предвидените от закона случаи, когато е необходимо.

Кредиторите се свикват с публикуване в Бюлетина за производствата по несъстоятелност, най-малко пет дни преди събранието, на уведомление, което трябва да съдържа дневния ред на събранието. Кредиторите могат да бъдат представлявани на събранието от представители, притежаващи изрично действително пълномощно, или, когато става въпрос за кредиторите по публични бюджетни вземания и други юридически лица — акт за делегиране, подписан от ръководителя на отдела. Освен когато е изрично забранено от закона, кредиторите могат да гласуват и по пощата.

Освен в случаите, когато по закон се изисква специално мнозинство, събранието на кредиторите може да се счита за действително проведено, при условие че на него присъстват титулярите на вземания, представляващи най-малко 30 % от общата стойност на вземанията с право на глас по отношение на активите на длъжника, а решенията на събранието се приемат с положителен вот при изрично гласуване от мнозинството, по стойност на вземането, на присъстващите титуляри на вземания с право на глас. Гласуване, подчинено на условия, се счита за отрицателен вот.

Кредитори, чиито изпратени по пощата гласове са действителни, се считат за присъстващи.

След свикване на първото събрание специално оправомощеният съдия, а след това и кредиторите могат да назначат комитет, който в зависимост от броя на кредиторите е съставен от трима или петима кредитори измежду тези с право на глас, с привилегирани вземания, вземания към бюджета и необезпечени вземания по ред на стойността. Комитетът на кредиторите (*comitetul creditorilor*) има следните задачи:

а) да прави преглед на положението на длъжника и да издава препоръки към събранието на кредиторите по отношение на продължаването на дейността на длъжника и предложени план за оздравяване;

б) да договаря условията за назначаване с управителя или ликвидатора, който кредиторите искат да бъде назначен от съда;

в) да взема под внимание докладите, изготвени от назначения от съда управител или ликвидатор, да ги преглежда, а когато е приложимо, да подава възражения срещу тях;

г) да изготвя доклади, които да бъдат представени на събранието на кредиторите, по отношение на мерките, предприети от назначения от съда управител или ликвидатор, и последиците от тях, както и да предлага други мерки, за които се обосновава;

д) да поиска отнемането на правото на длъжника да управлява делата си;

е) да предявява иски за отмяна на някои действия или сделки с измамна цел, извършени от длъжника, които са във вреда на кредиторите, когато такива иски не са предявени от назначения от съда управител или ликвидатор.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпореджа с активи от масата на несъстоятелността?

В зависимост от конкретното положение на длъжника и от това дали длъжникът е лишен или не от правото да управлява делата си, синдикът има следните задължения.

Назначеният от съда управител осъществява надзор над дейностите по управление на активите на длъжника. Той ръководи дейността на длъжника, изцяло или частично, като в последния случай се спазват изричните спецификации на специално оправомощения съдия по отношение на задълженията на управителя и условията за извършване на плащания от сметката на активите на длъжника.

Той събира вземания, постига спогодби, съставя описа и продава активи, принадлежащи на длъжника.

Длъжникът може да използва активите само когато е запазил правото да управлява делата си и в рамките на текущата си дейност; върху него се осъществява надзор и контрол от назначения от съда управител.

След започване на производството по ликвидация назначеният от съда ликвидатор управлява дейността на длъжника, прекратява договори, събира вземания, продава активите, постига спогодби, получава плащания по сметката на длъжника и други. При ликвидацията с активите на длъжника може да се разпорежда само назначеният от съда ликвидатор.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Всички кредитори, чиито вземания са датирани преди образуването на производството, с изключение на служителите, чиито вземания се вписват от назначения от съда управител въз основа на счетоводните отчети, трябва да представят молба за приемането на своите вземания в определения в заповедта за образуване на производството срок, като приложат необходимите подкрепящи документи. Всички вземания, представени за приемане и вписване в регистъра на съда, ще се приемат за действителни и точни, ако не са оспорени от длъжника, назначения от съда управител или кредиторите. Вземанията, включени в списъка на вземанията, се удовлетворяват като част от производството по несъстоятелност в определения от закона ред на разпределение.

Вземания, възникнали след образуването на производството в периода на наблюдението или в хода на производството за съдебно оздравяване, ще бъдат удовлетворени в съответствие с документите, които ги обосновават, и не трябва да бъдат включени в масата на несъстоятелността.

Това правило се прилага и за вземания, възникващи след образуването на производството по ликвидация.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Освен служителите, чиито вземания се вписват от назначения от съда управител въз основа на счетоводните отчети, всички кредитори, чиито вземания са датирани преди образуването на производството, трябва да подадат молба за приемането на техните вземания в срока, определен в заповедта за образуване на производството. Молбата трябва да включва името на кредитора и неговия домашен адрес или седалище, изискуемата сума, основанията за вземането и данни за всички потенциални съображения за привилегирана поредност на изплащане. Документите в подкрепа на вземането и всички съображения за привилегирана поредност на изплащане трябва да бъдат приложени към молбата не по-късно от крайния срок, определен за подаването на самата молба.

Молба за приемането на вземане трябва да бъде подадена дори ако вземането не е доказано с изпълнително основание. Вземания, които все още не са изискуеми на датата на образуване на производството или са подчинени на условия, ще бъдат приети за включване в масата на несъстоятелността.

Когато се подава молба за приемане на вземане, предявено от увредено лице с граждански иск в наказателно производство, вземането ще бъде вписано под отлагателно условие до постановяването на окончателното решение по иска в полза на увреденото лице.

Вземания, които отговарят на условията за привилегирано третиране, се включват в окончателния списък до пазарната цена на гаранцията, която е установена чрез оценка, разпоредена от назначения от съда управител или ликвидатор и извършена от оценител (*evaluator*).

Всички вземания ще бъдат подложени на процедура за установяване, с изключение на вземания, установени в подлежащи на изпълнение решения и подлежащи на изпълнение арбитражни решения; процедурата не обхваща и бюджетни вземания, произтичащи от изпълнително основание, които не са оспорени в рамките на определените съгласно конкретни закони срокове.

Назначеният от съда управител или ликвидатор съставя предварителен списък на вземанията, който може да бъде оспорен пред специално оправомощения съдия от всяка заинтересована страна, длъжник или кредитор. Освен в случаите, когато обявяването на образуването на производството е в нарушение на правилата за призоваване и уведомяване за процесуални действия, титулярят на вземане, възникнало преди образуването на производството, който не подаде молба за приемане на вземането в определения срок (срокът се посочва в уведомлението и не е по-дълъг от 45 дни от датата на образуване на производството), ще изгуби правото да бъде включен в списъка на кредиторите и няма да придобие позицията на кредитор, който има право да участва в производството по отношение на това вземане. Кредиторът няма да има право да инициира принудително изпълнение на вземането срещу длъжника или срещу всеки от членовете или съдружниците в юридическото лице длъжник, които имат неограничена отговорност, след приключване на производството, освен ако длъжникът не е осъден за престъпна несъстоятелност (*bancrută frauduloasă*) или несъстоятелност с измамна цел (*bancrută frauduloasă*), или не носи отговорност за плащания или прехвърляния с измамна цел. Загубата на правото ще бъде установена от назначения от съда управител или ликвидатор, който няма да впише кредитора в списъка на кредиторите.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Средствата, получени от продажбата на активите и правата от масата на несъстоятелността на длъжника, които са обезпечени в полза на кредитора на привилегирана основа, ще бъдат разпределени по следния начин:

такси, гербови налози и всякакви други разходи, произтичащи от продажбата на съответните активи, включително разноски, необходими за съхраняването и управлението на тези активи, разноски, направени от кредитора в рамките на процедурата по принудително събиране, вземания на доставчици на комунални услуги, възникнали след откриването на процедурата, и възнаградението, дължимо на лицата, наети в общ интерес на всички кредитори към датата на разпределение, които ще се поемат пропорционално на стойността на всички активи на длъжника; вземания на кредитори, ползващи се с привилегии, които възникват в хода на производството по несъстоятелност; тези вземания включват капитал, лихви и други акцесорни вземания, когато е приложимо;

вземания на кредитори, ползващи се с привилегии, включително целия капитал, лихви и увеличения и санкции от всякакъв вид.

Ако сумите, реализирани от продажбата на тези активи, не са достатъчни, за да бъдат изцяло удовлетворени въпросните вземания, за разликата кредиторите разполагат с необезпечено вземане или бюджетно вземане, според случая, което ще бъде подредено с другите вземания в подходящата категория. Ако след плащането на посочените по-рано суми има остатък, той ще бъде депозиран от назначения от съда ликвидатор по сметката на масата на несъстоятелността на длъжника. Вземанията при прекратяване се изплащат в следния ред:

1. такси, гербови налози и всякакви други разходи, произтичащи от производство, образувано по силата на същия закон, включително разноски, необходими за съхраняването и управлението на активите на длъжника, за продължаване на дейността и за изплащане на възнаградението на наетите за целите на производството лица;
2. вземания, произтичащи от финансиране, предоставено в хода на производството;
3. вземания, произтичащи от трудови правоотношения;
4. вземания, произтичащи от продължаването на дейността на длъжника след образуването на производството, вземания, дължими на контрагенти и на трети добросъвестни лица приобретатели или второстепенни приобретатели, които връщат в масата на несъстоятелността на длъжника своите активи или тяхната стойност;
5. бюджетни вземания;

6. вземания за суми, дължими от длъжника на трети лица въз основа на задължения за издръжка, надбавки за малолетни или непълнолетни деца или за редовното плащане на суми като средства за издръжка;
7. вземания за суми, определени от специално оправомощения съдия за подпомагане на длъжника и неговото семейство, ако длъжникът е физическо лице;
8. вземания, произтичащи от банкови заеми, заедно със свързаните разноски и лихва, вземания, произтичащи от доставки на стоки, предоставяне на услуги или друга дейност, вземания от наеми и вземания, свързани с договори за лизинг, включително облигации;
9. други необезпечени вземания;
10. подчинени вземания, в следния ред на предпочитително удовлетворение:
 - а) вземания, произтичащи от активите на трети лица, които са придобили недобросъвестно вещи от длъжника, вземания на второстепенни приобретатели, придобити недобросъвестно след приемане на исковете за отмяна, и заеми, предоставени на длъжник, който е юридическо лице, от съдружник или акционер, притежаващ най-малко 10 % от акционерния капитал или от правата на глас в общото събрание, или, когато е приложимо, от член на обединение по икономически интереси (*grupu de interes economic*);
 - б) вземания, произтичащи от безвъзмездни актове.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Ако **процедурата за предпазен конкордат с кредиторите** е приключила успешно в рамките на или до определения в договора краен срок, специално оправомощеният съдия ще постанови решение, в което ще се впише постигането на целите на предпазния конкордат. След това промените по отношение на вземанията, определени в предпазния конкордат с кредиторите, стават окончателни (член 36 от Закон № 85/2014).

Производство за оздравяване с продължаване на дейността или за планирана ликвидация (*lichidare pe bază de plan*) ще бъде приключено със съдебно решение, постановено въз основа на доклад, изготвен от назначения от съда управител, който установява, че всички приети задължения за плащане в утвърдения план са били изпълнени и че всички дължими към момента вземания са били изплатени. Ако производства, образувани с оглед на оздравяването, бъдат впоследствие преобразувани в производства по ликвидация, те ще бъдат приключени в съответствие с правилата относно производството по ликвидация. От датата на утвърждаване на плана за оздравяване под надзора на съда и за срока на оздравяването длъжникът се освобождава от разликата между стойността на задълженията, които има преди утвърждаването на плана, и стойността, посочена в плана.

Производството по ликвидация ще бъде приключено, когато специално оправомощеният съдия одобри окончателния доклад, щом са разпределени всички средства и активи от масата на несъстоятелността на длъжника и щом непотърсените средства са депозирани в банката. След приключване на производството се издава разпореждане за заличаване на длъжника от регистрите, в които е вписан.

Поради приключването на производството специално оправомощеният съдия, назначеният от съда управител или ликвидатор и всички лица, които са им оказвали съдействие, се освобождават от всякакви задължения, свързани с производството, длъжника и масата на несъстоятелността на длъжника, кредиторите, титулярите на привилегировани права, акционерите или съдружниците.

Поради приключване на производството по ликвидация длъжник, който е физическо лице (участва в стопански дейности), се освобождава от задълженията си преди ликвидацията, освен ако не е бил осъден за несъстоятелност с измамна цел или за плащания, или прехвърляния с измамна цел; в такива ситуации той ще бъде освободен от задължения само доколкото те са били изпълнени като част от производството.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

След приключването на който и да е вид производство по несъстоятелност кредиторите не могат да преследват длъжника за вземания, възникнали преди образуването на производството по несъстоятелност.

Все пак кредиторите могат да предявят иск за цялата стойност на вземанията срещу съдължниците и поръчителите на длъжника.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Всички разноски, възникнали в резултат на законно установени производства, включително свързаните с уведомяване, покани и връчване на процесуални документи чрез назначения от съда управител или ликвидатор, ще бъдат изплатени от имуществото на длъжника (член 39 от Закон № 85/2014). Ако финансовите средства на длъжника не са достатъчни, въпросните разходи отиват в тежест на ликвидационния фонд (*fondul de lichidare*).

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Назначеният от съда управител или ликвидатор може да предяви **искове за отмяна на действия или сделки с измамна цел**, извършени от длъжника, които са във вреда на правата на кредиторите, в рамките на две години преди образуването на производството.

Следните действия или сделки, извършени от длъжника, могат да бъдат отменени с цел връщане на прехвърлените активи или стойността на други направени престации:

- а) безвъзмездни прехвърлителни действия, извършени в рамките на две години преди образуването на производството; от тези действия се изключват спонсорствата за хуманитарни цели;
- б) сделки, при които предоставеното от длъжника е очевидно повече от полученото от него и които са изпълнени в рамките на шест месеца преди образуването на производството;
- в) действия, извършени в през двете години, предхождащи образуването на производството, с намерението на всички страни да попречат на кредиторите да поискат активи или да накърнят правата им по друг начин;
- г) действия по прехвърляне на собственост на кредитора за или във връзка с погасяване на предишно задължение, извършени през шестте месеца, предхождащи образуването на производството, ако сумата, която може да бъде получена от кредитора в случай на ликвидация на длъжника, е по-малък от стойността на действието за прехвърляне на собственост;
- д) установяване на право на предпочитително удовлетворение по отношение на необезпечено вземане през шестте месеца, предхождащи образуването на производството;
- е) авансово изплащане на задължения, направено през шестте месеца, предхождащи образуването на производството, ако датата на падежа е трябвало да бъде дата след образуването на производството;
- ж) действия по прехвърляне или поемане на задължения, изпълнени от длъжника през двете години, предхождащи образуването на производството, с намерение да се прикрие или забави състоянието на несъстоятелност, или да се извърши измама срещу кредитор. Следните действия или сделки могат да бъдат отменени, а престациите по тях могат да бъдат възстановени, ако са сключени през двете години, предхождащи образуването на производството, с лица в правоотношения с длъжника:
- а) тези, сключени със съдружник командитист (*asociat comanditat*) или със съдружник, който държи най-малко 20 % от капитала на дружеството или правото на глас на общото събрание на съдружниците, ако длъжникът е това командитно дружество (*societate în comandită*), земеделско

дружество (*societate agricolă*), събирателно дружество (*societate în nume colectiv*), или дружество с ограничена отговорност (*societate cu răspundere limitată*).

б) тези, сключени с член или директор, ако длъжникът е обединение по икономически интерес;

в) тези, сключени с акционер, притежаващ най-малко 20 % от акциите в длъжника или правото на глас на общото събрание на акционерите, когато длъжникът е акционерно дружество (*societate pe acțiuni*);

г) тези, сключени с директор, управител или член на надзорния орган на длъжника, когато длъжникът е кооперация, акционерно дружество или земеделско дружество;

д) тези, сключени с всяко физическо или юридическо лице, имащо контрол върху длъжника или неговата дейност;

е) тези, сключени със съсобственик или със страна, притежаваща споделена собственост върху обща вещ;

ж) тези, сключени със съпруг, кръвни роднини или роднини по сватовство до и включително четвърта степен на родство, за физическите лица, изброени в точки а)–е).

Иск за отмяна на действия с измамна цел, извършени от длъжника във вреда на кредиторите, може да бъде предявен от назначения от съда управител или ликвидатор в рамките на една година, считано от изтичане на срока, определен за подготвянето на първия доклад от назначения от съда управител или ликвидатор, но не по-късно от 16 месеца от образуването на производството. Ако даден иск е уважен, страните по него ще възстановят предишното си положение и задълженията, съществуващи към датата на прехвърлянето, ще бъдат отново регистрирани.

Комитетът на кредиторите или кредитор, притежаващ повече от 50 % от стойността на вземанията, включени в масата на несъстоятелността, може да предяви такъв иск пред специално оправомощения съдия, ако назначеният от съда управител или ликвидатор не го направи.

Искът за отмяна не може да бъде предявен срещу учредителен акт (*act de constituire*) по силата на вещно право или акт за прехвърляне на собственост съгласно вещното право, ако е извършен от длъжник в обичайния ход на неговата ежедневна дейност. Молбата за отмяна на учредителен акт или на акт за прехвърляне на собственост се вписва автоматично в съответните публични регистри.

По отношение на посочените по-горе действия и операции по сделките съществува оборима презумпция за измама във вреда на кредиторите.

След образуването на производството по несъстоятелност всички действия, сделки и плащания, извършени от длъжника след образуването на производството, автоматично се обявяват за недействителни, с изключение на действията, необходими за извършването на текущата дейност, действията, одобрени от специално оправомощения съдия, и действията, одобрени от назначения от съда управител.

Последна актуализация: 18/12/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Словения

1. Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производствата по несъстоятелност и производствата за превантивно оздравяване са уредени в [Закон за финансовите операции, производството по несъстоятелност и задължителната ликвидация \(*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*\)](#) (наричан по-долу: ZFPPIPP).

I. ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

1. Производство за финансово оздравяване — реорганизация

Производство за задължително уреждане може да бъде образувано срещу:

- юридическо лице, учредено като дружество или кооперация, освен ако в закона е предвидено друго за определено дружество или кооперация, когато се взема предвид дейността, с която се занимава,

- едноличен търговец, или

- всяко друго юридическо лице, когато това е предвидено от закона.

По отношение на производство за задължително уреждане се съдържат също така **специални разпоредби за задължителното уреждане на големи, средни и малки дружества**. В тези производства се предлага широк диапазон от мерки за финансово реструктуриране на задълженията на длъжника (например обезпечените вземания на кредиторите).

Производство за опростено задължително уреждане се допуска само срещу дружество, което се счита за микропредприятие в съответствие с разпоредбите на Закона за дружествата (*Zakon o gospodarskih družbah*), или срещу едноличен търговец, който отговаря на критериите за микропредприятие или малко дружество.

2. Производство по несъстоятелност

Производство по несъстоятелност на правен субект може да бъде образувано срещу всеки правен субект, освен ако е предвидено друго в закона, уреждащ дадена правна форма, определен тип правен субект или определено юридическо лице. Производство по несъстоятелност на дружество на хора с увреждания може да се допусне само със съгласието на словенското правителство.

Производство по персонална несъстоятелност може да бъде образувано срещу имуществото на:

- едноличен търговец,

- физическо лице (лекар, нотариус, адвокат, земеделски стопанин или друго физическо лице, което не е едноличен търговец и което упражнява конкретна дейност като професия), или

- потребител.

Производство по несъстоятелност на наследство може да бъде образувано срещу имуществото на свръхзадължен завещател — починало физическо лице.

II. ПРЕДВАРИТЕЛНО ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

Производство за превантивно оздравяване

Предварително производство по оздравяване се допуска само срещу капиталово дружество, което се счита за голямо, средно или малко дружество според разпоредбите на Закона за дружествата.

2. Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Несъстоятелност

Основното изискване за образуването на производство по несъстоятелност е наличието на обстоятелства, свързани с неплатежоспособност.

Несъстоятелността се определя като ситуация, в която:

- длъжникът е бил неплатежоспособен през продължителен период от време, тъй като не е можел да плаща всички свои задължения, дължими през този период, или

- длъжникът е станал дългосрочно неплатежоспособен, защото стойността на неговото имущество е по-малка от сумата на неговите задължения (**свръхзадълженост**) или защото загубите на капиталовото дружество на длъжника в комбинация със загубите, регистрирани през текущата година, надвишават половината от акционерния капитал и тези загуби не може да се покрият с реализираната печалба или от резервите.

Предварително и основно производство по несъстоятелност

Производството по несъстоятелност включва „предварително“ и „основно“ производство по несъстоятелност. Предварителното производство по несъстоятелност се образува с подаването на молба за образуване на производство (молба за образуване на производство по несъстоятелност). В рамките на предварителното производство по несъстоятелност съдът определя условията за образуване на производството. Основното производство се образува с решение, в което съдът се произнася относно образуването на производство по несъстоятелност (образуване на производство по несъстоятелност).

Страни в предварителното и основното производство по несъстоятелност

Процесуални действия в рамките на предварителното производство може да се осъществяват от ищеца в производството, от длъжник, срещу когото е подадена молбата за образуване на производството, когато той не е ищец, както и от кредитор, който може да докаже, че има вероятно вземане от длъжника, срещу когото е подадена молбата за образуване на производството, при условие че този кредитор съобщи за намерението си да участва в предварителното производство.

В рамките на основното производство по несъстоятелност процесуални действия може да извършва всеки кредитор, който в производството предяви вземане срещу неплатежоспособния длъжник, както и неплатежоспособният длъжник (при задължително уреждане, опростено задължително уреждане и лична несъстоятелност).

Образуване на производството и изпращане на уведомление

В деня, когато съдът издава решението за образуване на производство, той публикува това решение на уебстраниците, на които се публикуват съдебни документи, документи от участници и друга информация относно производството по несъстоятелност. Съдът уведомява кредиторите за образуването на производство чрез уведомление, което трябва да се публикува в същия ден и по същото време, когато се публикува решението за образуване на производството. В това решение се публикува важна информация за производството. Образуването на производство поражда правни последици, считано от деня на публикуване на уведомлението за образуването на производство по несъстоятелност.

Ищец в производството

Молбата за образуване на **производство за задължително уреждане** може да бъде подадена само от неплатежоспособен длъжник или персонално отговорен акционер на дружество длъжник. Молбата за образуване на **производство за задължително уреждане на голямо, средно или малко дружество** може да бъде подадена също от кредитори, които съвместно притежават най-малко 20 % от всички финансови вземания. Например това може да са банки, които се считат за добре информирани субекти и разполагат с необходимата информация, инфраструктура и персонал за осъществяването на план за финансово оздравяване на неплатежоспособния длъжник.

Производството за задължително уреждане се образува с намерението да се даде възможност на неплатежоспособен длъжник в краткосрочен или дългосрочен план да стане финансово платежоспособен чрез прилагането на подходящи мерки за финансово оздравяване. Докато тече производството за задължително уреждане не е разрешено принудително разпореждане с активите на длъжника, за да се даде възможност на длъжника да осъществява нормално своята стопанска дейност (и да се осигури необходимата ликвидност за текущите стопански операции) през периода на несигурност. Като противодействие на това „предимство“ и с цел да се предотвратят злоупотребите с него от страна на длъжника, неговите стопански операции по време на производството са ограничени само до осъществяване на обичайната стопанска дейност.

Молба за образуване на **производство за опростено задължително уреждане** може да се подава само от неплатежоспособен длъжник. В рамките на това производство на реструктуриране подлежат само необезпечени обикновени вземания. Опростеното задължително уреждане не поражда действие по отношение на приоритетни или обезпечени вземания, нито по отношение на вземания за данъци и вноски.

Молба за образуване на **производство по несъстоятелност** може да се подава от длъжник, отговорен акционер на длъжник, кредитор или Фонда за публични гаранции, издръжки и обезщетения за увреждания на Република Словения (*Javni jamstveni, preživinski in invalidski sklad Republike Slovenije*). Кредиторотъ трябва да докаже вероятността вземането му от длъжника да е успешно и че длъжникът е забавил плащането по съответното вземане с повече от два месеца. Фондът за публични гаранции, издръжки и обезщетения за увреждания на Република Словения трябва да докаже вероятността работниците да имат вземания от длъжника по предложеното производство по несъстоятелност и също така че длъжникът е забавил плащането по тези вземания с повече от два месеца.

Производство за превантивно оздравяване се води с намерението да се даде възможност на длъжника, за който има **вероятност да стане неплатежоспособен в рамките на една година**, да приложи определени мерки за реструктуриране на неговите финансови задължения и други мерки за финансово оздравяване, необходими за отстраняването на причините за евентуалната несъстоятелност, въз основа на споразумение за финансово оздравяване. Молба за образуване на производство за превантивно оздравяване може да се подава само от длъжник. Молбата за образуването на производство за превантивно оздравяване трябва да се съгласува с кредиторите, притежаващи дял от най-малко 30 % от всички финансови вземания срещу длъжника. Към молбата длъжникът трябва да приложи нотариално заверено копие на изявлението на кредиторите за съгласие с образуването на производство.

Уебстраници за публикуване на информация за производството по несъстоятелност

За всички производства по несъстоятелност трябва да се публикува следната информация на уебстраниците за общодостъпни публикации относно производството по несъстоятелност:

информация за индивидуално производство за задължително уреждане, производство по несъстоятелност, задължителна ликвидация, опростено задължително уреждане, превантивно оздравяване и несъстоятелност на наследство,

съдебни решения, постановени в рамките на производството (с някои изключения, предвидени от закона),

уведомления за образуването на производството, уведомления относно дати на изслушвания и други уведомления и покани за гласуване, които по закон се издават от съда,

протоколи на изслушванията и заседанията на комитета на кредиторите,

доклади на синдици и на неплатежоспособни длъжници в производството за задължително уреждане;

списъци с установени вземания,

документи, представени от страните в рамките на производството, и други съдебни документи, които трябва да се публикуват в съответствие със ZFPPIPP, както и

всички уведомления за публични търгове в рамките на производството по несъстоятелност и покани за представяне на оферти във връзка с осребряването на масата на несъстоятелността.

Уебстраниците за публикуване на информацията относно производствата по несъстоятелност се управляват от Агенцията на Република Словения за публични правни документи и свързани услуги (*Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*; наричана по-долу: AJPES). Налице е неоспоримо законоустановено допускане, че страните в производството по несъстоятелност и всяко друго лице са запознати със съдебните решения, молбите на други страни в производството и други правни действия осем дни след публикуването им. Поради тази причина уебстраниците са **публични и безплатни**.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третираат активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Производство за задължително уреждане

След образуването на **производство за задължително уреждане**, длъжникът трябва да запази своето имущество. Той може да продава само имущество, което не е необходимо за неговите стопански операции, когато продажбата на въпросното имущество е определена като мярка за финансово оздравяване в плана за финансово оздравяване. След образуването на производство за задължително уреждане, длъжникът може да взема заеми само със съгласието на съда и техният размер е ограничен до общата стойност на ликвидните активи, които са необходими за финансиране на редовните стопански операции и за покриване на разходите по производството за задължително уреждане.

Вземанията, които възникват във връзка с финансирането на редовните стопански операции на длъжника в рамките на производство за задължително уреждане и производство за превантивно оздравяване, се плащат в потенциално възможното последващо производство по несъстоятелност при общото разпределение на масата на несъстоятелността, преди да бъдат платени приоритетните вземания (а именно разходите по производството).

Производство по несъстоятелност

Масата на несъстоятелността на **длъжник, който е юридическо лице**, включва имуществото на длъжника в несъстоятелност към момента на образуване на производството, цялото имущество, което бъде получено в резултат на реализацията и управлението на масата на несъстоятелността и на оспорването на правни действия на длъжника в несъстоятелност, както и имуществото, получено в резултат на продължаването на стопанските операции, когато неплатежоспособният длъжник продължава да осъществява стопански операции след образуването на производство по несъстоятелност в съответствие със ZFPPIPP. Масата на несъстоятелността включва също така имущество, получено чрез предявяването на искове срещу лично отговорни акционери на длъжника в несъстоятелност, освен за активи, които са от непосредствена нужда за покриване на потребностите от първа необходимост.

Масата на несъстоятелността на **длъжник в производство по персонална несъстоятелност** включва цялото имущество, което длъжникът в несъстоятелност получи през установителния период, до освобождаването от задължения или до приключването на производството по несъстоятелност. В производствата по персонална несъстоятелност следните са изключени от масата на несъстоятелността:

- вещи (вещи за лична употреба (облекло, обувки и т.н.), предмети за бита (мебели, хладилник, готварска печка, пералня и т.н.), които непосредствено са необходими на длъжника и членовете на домакинството на длъжника, вещи, които непосредствено са необходими за извършване на работата на длъжника, награди и признания, сватбен пръстен, лични писма, ръкописни материали и други лични документи (картини и снимки на членове на семейството и т.н.), както и

- вземания (вземания по законна издръжка, вземания от обезщетения за телесна повреда в съответствие със застраховка „Злополука“, вземания от финансово социално подпомагане и т.н.).

Освен това масата на несъстоятелността в производство по персонална несъстоятелност не включва доходите на длъжника, които са необходими за осигуряване на минималния социален доход (длъжникът запазва най-малко 76 % от минималната работна заплата, а когато длъжникът издържа член на семейството или друго лице, което длъжникът трябва да издържа по закон, сумата, предвидена на издържаното лице).

В производството по персонална несъстоятелност на длъжника се гарантира същият минимален социален доход, който би получавал в случай на индивидуален иск.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Компетентност и задачи на съда

Окръжният съд е компетентен да разглежда производствата по несъстоятелност. Производството по несъстоятелност се води от един съдия.

Висшият съд на Любляна (*Višje sodišče v Ljubljani*) е териториално компетентен да разглежда жалби по всички производствата по несъстоятелност.

Назначаване на синдик и неговите правомощия

В рамките на производството по несъстоятелност синдикът има правомощията и изпълнява задълженията, предвидени по закон, за да бъдат опазени интересите на кредиторите. Синдик се назначава в производствата за задължително уреждане и в производствата по несъстоятелност.

Синдикът се назначава от съда с решението за образуване на производство по несъстоятелност. В производството за задължително уреждане срещу големи, средни или малки дружества съдът назначава синдик със специално решение в деня след получаването на молба за образуване на производство.

В рамките на **производство за задължително уреждане** синдикът осъществява надзор върху стопанските операции на длъжника. За тази цел неплатежоспособният длъжник трябва да представи цялата информация, която е необходима за осъществяването на надзора, и да осигури възможност за преглед на неговите търговски записи и документация. При такова производство правоспособността на длъжника е ограничена. След като производството бъде образувано, длъжникът може да осъществява само редовни (текущи) стопански операции, свързани с неговата дейност и с уреждането на неговите задължения, отнасящи се до тези стопански операции. След като производството бъде образувано, длъжникът може да се разпоредва със своето имущество само доколкото това е необходимо за осъществяване на редовните стопански операции и не може да взема заеми или кредити, да предоставя гаранции или обезпечения, да сключва договор или да изпълнява някакво друго действие, което би довело до неравнопоставено третиране на кредиторите или би възпрепятствало осъществяването на финансовото оздравяване. След като бъде образувано производство за задължително уреждане, освен по редовни договори длъжникът може, въз основа на съгласието на съда, да продава имущество, което не е нужно за осъществяване на неговата стопанска дейност, ако продажбата на имуществото е предвидена като мярка за финансово оздравяване в плана за финансово оздравяване. Длъжникът може да взема заеми или кредити, но размерът им е ограничен до общата стойност на ликвидните активи, които са необходими за финансиране на редовните стопански операции и за покриване на разходите по производството за задължително уреждане. Съдът решава дали да даде своето съгласие въз основа на становището на синдика или на комитета на кредиторите.

След като бъде образувано **производство по несъстоятелност на правен субект**, правомощията на представители на длъжника, прокуриста и други лица, упълномощени да представляват длъжника, както и правомощията на ръководството да управлява стопанската дейност на длъжника, се прекратяват. Синдикът получава правомощията да управлява стопанската дейност на неплатежоспособния длъжник по време на производството по несъстоятелност в съответствие с нуждите на производството, както и да представлява длъжника в:

процесуални и други правни действия, свързани с установяването на вземания и с правата на отделяне и изключване,

процесуални и други правни действия за оспорване на правни действия на неплатежоспособния длъжник, правни договори и други действия, които се изискват за реализацията на масата на несъстоятелността, упражняване на отказ от права и на други права, придобити от неплатежоспособния длъжник като правна последица от образуването на производството по несъстоятелност, както и други правни сделки, които неплатежоспособният длъжник може да осъществява по закон.

След като бъде образувано **производство по персонална несъстоятелност**, правоспособността на длъжника в несъстоятелност се ограничава чрез следните мерки:

1. длъжникът няма право да сключва договори или да изпълнява други правни сделки или действия, по които се налага разпореждане с имущество, включено в масата на несъстоятелността; както и

2. без съгласието на съда длъжникът не може:

да взема заеми или кредит или да предоставя гаранции,

да открива банкова сметка или друга парична сметка, или

да се отказва от наследство или други права на собственост.

Правна сделка или друго правно действие на длъжник в несъстоятелност, която/което противоречи на тези разпоредби, не поражда правно действие освен когато другата договаряща страна не е знаела и не е можело да знае, че срещу длъжника е образувано производство по персонална несъстоятелност, когато е сключила правната сделка или е извършила правното действие, чийто предмет е включвал разпореждане с имуществото на длъжника, включено в масата на несъстоятелността. По правило се счита, че другата договаряща страна е знаела за образуването на производството по персонална несъстоятелност срещу длъжника и доказателства за обратното не се допускат, когато сключването на договор или друга правна сделка е станало повече от осем дни след публикуването на уведомлението за образуване на производство по несъстоятелност на публичните уебсайтове за публикуване на информация за производства по несъстоятелност.

В рамките на **производство за превантивно оздравяване** синдик не се назначава. В рамките на такова производство правоспособността на длъжника не се ограничава. Синдик не се назначава така също в **производство за опростено задължително уреждане**.

Лиценз за осъществяване на дейност като синдик

Длъжностните задължения на синдик може да изпълнява само лице, което притежава валиден лиценз, издаден от министъра на правосъдието, за осъществяване на функциите на синдик в производства по несъстоятелност и задължителна ликвидация.

Лицензът за осъществяване на дейност като синдик се издава от министъра на правосъдието. Синдикът трябва да отговаря на следните условия:

да е гражданин на Република Словения или на държава — членка на ЕС, държава — членка на ЕИП, или държава — членка на ОИСР, и да владее словенски език на работно ниво,

да е правоспособен и в добро общо здраве,

да има висше образование поне от първи цикъл или съпоставимо образование, придобито в чужбина, което е било приравнено, признато или оценено в съответствие със Закона за оценяване и признаване на образование, или да притежава лиценз за изпълнение на задълженията на одитор или на лицензиран одитор,

да има най-малко три години трудов стаж по специалността,

да има застрахователна полица, покриваща неговата или нейната отговорност за вреди на стойност най-малко 500 000 EUR годишно,

да е издържал успешно изпит за придобиване на квалификация за осъществяване на дейност като синдик,

да заслужава обществено доверие за работа като като синдик,

да е представил декларация пред министъра на правосъдието, че той/тя ще изпълнява своите задължения на синдик съзнателно и отговорно и че ще работи за експедитивното приключване на производството при възможно най-благоприятните условия за погасяване на дълговете към кредиторите във всяко производство по несъстоятелност, в което той/тя бъде назначен/а.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Прихващане на вземания при образуване на производство за задължително уреждане

Когато при образуването на **производство за задължително уреждане** кредитор е предявил вземане срещу неплатежоспособен длъжник и е налице насрещно вземане на неплатежоспособния длъжник срещу въпросния кредитор, тогава вземанията се считат за прихванати към момента на образуване на производство за задължително уреждане. Това правило е приложимо така също при непарични вземания и вземания, които не са изискуеми към момента на образуване на производството за задължително уреждане. Образуването на производство за задължително уреждане не поражда действие по отношение на обезпечени и приоритетни вземания и права на изключване. В рамките на производства по несъстоятелност на големи, средни или малки дружества обезпечените вземания може да са обект на финансово оздравяване.

Прихващане на вземания при образуването на производства по несъстоятелност

Когато при образуването на **производство по несъстоятелност** кредитор е предявил вземане срещу длъжник в несъстоятелност и е налице насрещно вземане на длъжника срещу въпросния кредитор, тогава към момента на образуването на производството по несъстоятелност вземанията се считат за прихванати. Това правило е приложимо така също при непарични вземания и вземания, които не са изискуеми към момента на образуване на производството по несъстоятелност. Кредиторът не предявява своето вземане към длъжника в несъстоятелност в рамките на производството по несъстоятелност, но трябва да уведоми синдика за прихващането в срок до три месеца, след като бъде публикувано уведомлението за образуване на производството по несъстоятелност. Когато кредиторът не уведоми синдика за прихващането, кредиторът носи отговорност спрямо длъжника в несъстоятелност за разходите и други загуби, които длъжникът в несъстоятелност претърпи вследствие на пропуската от страна на кредитора. Когато вземането на кредитора от длъжника в несъстоятелност е условно, тогава прихващане се извършва, ако кредиторът поиска прихващане и съдът даде своето съгласие за прихващането.

Вземане от кредитор на масата на несъстоятелността, което е възникнало преди образуването на производството по несъстоятелност или което е придобито от нов кредитор преди образуването на производството по несъстоятелност въз основа на цесия от предишен кредитор, не може да се прихваща с насрещно вземане на длъжника в несъстоятелност срещу новия кредитор, ако въпросното вземане е възникнало преди образуването на производство по несъстоятелност.

Вземане срещу кредитор на масата на несъстоятелността, което е възникнало преди образуването на производството по несъстоятелност, не може да се прихваща с насрещно вземане на длъжника в несъстоятелност срещу кредитора, ако въпросното вземане е възникнало след образуването на производството по несъстоятелност.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Нарежданията за изпълнението на правна сделка или друго правно действие по отношение на длъжника се спират, ако длъжникът ги е издал преди образуването на производството по несъстоятелност. След образуването на производството по несъстоятелност доставчик на платажни услуги не може да извършва каквито и да било плащания от паричните активи на неплатежоспособния длъжник по решение за принудително

изпълнение или задължително възстановяване. Прекратява се действието на офертите, направени от длъжника в несъстоятелност преди образуването на производството по несъстоятелност, освен ако получателят е приел офертата преди образуването на производството по несъстоятелност.

Синдикът може да прекратява договори за наем в резултат на образуването на производство по несъстоятелност, когато тези договори са сключени от длъжника в несъстоятелност преди образуването на производството по несъстоятелност, като отправи едномесечно предизвестие, независимо от общите законови разпоредби и условията на договора. Когато длъжникът в несъстоятелност се възползва от правото си на прекратяване, периодът на предизвестие започва да тече, считано от последния ден на месеца, през който другата страна по договора е получила изявлението на длъжника в несъстоятелност за прекратяването, и изтича в последния ден на следващия месец. Другата страна по договора има право на обезщетение от длъжника в несъстоятелност за вредите, които е претърпяла вследствие на упражняването на правото на прекратяване в нарушение на общите разпоредби. Вземането, свързано с обезщетението за вреди, трябва да бъде предявено в рамките на производството по несъстоятелност и се изплаща от масата на несъстоятелността, подлежаща на разпределяне в съответствие със Закона за изплащане на вземанията на кредитори.

Образуването на производството по несъстоятелност не поражда последици върху споразумение за сетълмент или по финансов договор с правно действие, по отношение на които се прилагат разпоредбите, предвидени в споразумението за сетълмент. Когато, след като бъдат уредени взаимните права и задължения в съответствие с предвидените в споразумението за сетълмент разпоредби, възникне нетно парично вземане на друга страна по договора срещу длъжника в несъстоятелност, тогава другата страна по договора трябва да предяви вземането в рамките на производството по несъстоятелност и вземането се изплаща от масата на несъстоятелността, подлежаща на разпределяне в съответствие с разпоредбите на Закона за изплащане на вземанията на кредитори.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

Недопустимост на изпълнителни действия и мерки за налагане на заповед/възбрана

След като бъде образувано производство по несъстоятелност на неплатежоспособен длъжник, обикновено по закон не се допуска издаването на решение за изпълнително производство или мерки за налагане на заповед/възбрана, освен ако в закона е предвидено друго.

След като бъде образувано производство за превантивно оздравяване на длъжник, не се допуска издаването на решение за изпълнително производство или мерки за налагане на заповед/възбрана спрямо финансово вземане, което е предмет на превантивно оздравяване.

Спиране на образувано изпълнително производство или мерки за налагане на заповед/възбрана

Изпълнителното производство или мерките за налагане на заповед/възбрана, инициирани срещу неплатежоспособен длъжник преди образуването на производството за задължително уреждане, се спират, когато производството за задължително уреждане бъде образувано, и може да бъдат възобновени само по решение на съда, водещ производството за задължително уреждане, което по закон се определя като основа за възобновяване на изпълнителното производство или мерките за налагане на заповед/възбрана.

Образуването на производство по несъстоятелност поражда следните правни последици по отношение на изпълнително производство или мерките за налагане на заповед/възбрана, инициирани срещу неплатежоспособен длъжник преди образуването на производство по несъстоятелност: когато в рамките на изпълнително производство или мерки за налагане на заповед/възбрана по движимо или недвижимо имущество кредиторът все още не е получил правото на отделяне преди образуването на производството по несъстоятелност, изпълнителното производство или мерките за налагане на заповед/възбрана се спират при образуването на производството по несъстоятелност,

когато в рамките на изпълнително производство или мерки за налагане на възбрана върху движимо или недвижимо имущество кредиторът е получил право на отделяне преди образуването на производство по несъстоятелност и ако продажбата на имуществото, което е обект на правото на отделяне, все още не е осъществена преди образуването на производството по несъстоятелност, изпълнителното производство или мерките за налагане на възбрана се спират при образуването на производството по несъстоятелност,

когато в рамките на изпълнително производство кредитор получи право на отделяне преди образуването на производството по несъстоятелност и ако преди образуването на производството по несъстоятелност продажбата на имуществото, което е обект на правото на отделяне, вече е била осъществена в рамките на изпълнително производство, образуването на производство по несъстоятелност не поражда последици върху изпълнителното производство, и

обезпечително производство чрез временна или обезпечителна мярка се прекратява при образуването на производство по несъстоятелност и всички действия, които са извършени в рамките на това производство, се отменят.

Изпълнително производство или мерки за налагане на заповед/възбрана, инициирани срещу длъжника преди образуването на производство за превантивно оздравяване, с цел изпълнение или обезпечение на финансово вземане, което е обект на превантивното оздравяване, се спират при образуването на производството за превантивно оздравяване. Съдът, в който се води изпълнителното производство, по молба на длъжника постановява спиране на изпълнителното производство или мерките за налагане на заповед/възбрана.

Принцип на консолидиране в производството по несъстоятелност

Кредитор има право да предяви своето вземане за изпълнение на задължение, възникнало въз основа на отношението с длъжника в несъстоятелност преди образуването на производство по несъстоятелност, единствено в производство по несъстоятелност на въпросния длъжник и в съответствие с разпоредбите за производството (разпоредби за предявяване и установяване на вземания, указания за съдебни процеси (завеждане на дело) по отношение на оспорени вземания и т.н.)

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Когато кредитор е завел дело за установяване на вземане преди образуването на производството по несъстоятелност, съдебното дело се спира въз основа на разпоредбите на Гражданския процесуален закон (*Zakon o pravdnem postopku*). Кредитор, който е завел дело преди образуването на производството по несъстоятелност, трябва да предяви своето вземане в рамките на производството по несъстоятелност.

В деня на публикуване на решението за установяване на вземания се прекратяват основанията, на които е спряно делото вследствие на производството по несъстоятелност. Ако вземането на кредитора бъде признато, неговият законен интерес да води делото за това вземане се погасява и делото се прекратява. На кредитора се плаща равен съразмерен дял спрямо останалите кредитори, чиито необезпечени обикновени вземания са признати в рамките на производството по несъстоятелност.

Ако вземането на кредитора е оспорено в рамките на производството по несъстоятелност от синдика, кредиторът трябва да подаде молба за възобновяване на спряното дело в срок до един месец след публикуването на решението за установяване на вземанията. В такъв случай в рамките на делото кредиторът трябва да се опита единствено да установи съществуването на вземането. Ако вземането на кредитор бъде оспорено от друг кредитор, кредиторът трябва да разшири своето дело, като включи и кредитора, който оспорва вземането, като нов ответник, в срок до един месец след публикуването на решението за установяване на вземането. Когато вземането му е установено в рамките на делото, на

кредитора се плаща равен съразмерен дял спрямо останалите кредитори, чиито необезпечени обикновени вземания са признати в рамките на производството по несъстоятелност.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

В рамките на основното производство по несъстоятелност процесуалните действия може да се извършват от всеки участващ в производството кредитор, който иска да бъдат установени вземанията му от неплатежоспособния длъжник. Като общо правило в рамките на производството по несъстоятелност всеки кредитор (в качеството си на страна) има право да обжалва всяко решение на съда, освен когато по закон жалба срещу дадено решение може да се подава само от определени страни. Жалбата трябва да бъде подадена в срок до 15 дни. 15-дневният период за лицата, на които трябва да бъде връчено решението в съответствие със ZFPPIPP, започва да тече от деня на връчване на решението; за останалите лица 15-дневният период започва да тече от деня, в който е публикувано решението.

В рамките на производството по несъстоятелност кредиторът може също така да извършва процесуални действия чрез комитета на кредиторите, който в качеството си на орган на кредиторите има право от името на всички кредитори, които са страни в производството, да извършва определените по закон процесуални действия. Комитет на кредиторите се създава в рамките на производство за задължително уреждане; при производство по несъстоятелност такъв се създава само ако кредиторите поискат това.

Производство за задължително уреждане

Комитет на кредиторите

В производство за задължително уреждане съдът създава комитет на кредиторите, който, с цел да упражнява предоставените му права и правомощия, има право да проверява търговските книги на длъжника (т.е. да проверява операциите и финансовото състояние на длъжника), за да защитава интереса на кредиторите и да прави предложения и да дава становища, които са необходими за защита на кредиторите в рамките на производството. С оглед на финансовото оздравяване на неплатежоспособен длъжник в рамките на производство за задължително уреждане комитетът на кредиторите може да приеме решение при определени законодателни условия за увеличаване на акционерния капитал чрез вливане на парични средства или непарични вноски, които се включват във вземанията на кредиторите срещу неплатежоспособния длъжник.

Със законодателните изменения от края на 2013 г., направени за улесняване на ефективното финансово оздравяване на големи и средни дружества, бяха въведени специални правила по задължителното уреждане на такива дружества, с които позициите на кредиторите значително са засилени. Правилата за тези производства са приложими така също за малки дружества съгласно законодателното изменение от 2016 г. За правилното изпълнение на задълженията на синдика в рамките на производството за задължително уреждане са нужни богат опит и квалификация и по тази причина, когато се назначава синдик, не се прилага правилото за назначаване според автоматичния последователен ред за назначаване, а вместо това съдът избира синдика по своя преценка. Когато самите кредитори предлагат да се образува производство за задължително уреждане на неплатежоспособен длъжник в съответствие с новата законова разпоредба, съдът назначава синдика, предложен от ищците. Според новата система комитетът на кредиторите може да назначи също така представител на кредиторите. Това позволява на комитета на кредиторите по-ефективно да следи стопанската дейност на дружеството длъжник и управленските процеси при прилагането на мерки за финансово оздравяване, които са в неговите правомощия (например мерки за реорганизиране на дейността с оглед на оптимизирането на стопанските разходи или за повишаване на ефективността на предприятието). Правомощията на комитета на кредиторите бяха допълнително разширени, като беше включена възможността комитетът на кредиторите да изменя плана за финансово оздравяване.

Средства за правна защита на отделен кредитор в производство за задължително уреждане

Всеки кредитор или синдик може да представи възражение срещу провеждането на производство за задължително уреждане:

когато длъжникът не е неплатежоспособен и може да изплати всички свои задължения изцяло и навреме,

когато неплатежоспособен длъжник може да изпълни своите задължения в по-голям дял или в по-кратък срок, отколкото се предлага в предложението за задължително уреждане,

когато е малка вероятността осъществяването на плана за финансово оздравяване да позволи на длъжника да възстанови неговата платежоспособност в краткосрочен или в дългосрочен план,

когато е малка вероятността кредиторите, като потвърдят предложеното от длъжника задължително уреждане, да получат по-благоприятни условия за плащане на своите вземания, отколкото ако е било образувано производство по несъстоятелност, или

когато неплатежоспособният длъжник действа в противоречие с разпоредбите, ограничаващи неговата стопанска дейност по време на производството за задължително уреждане, или се забави с повече от 15 дни при плащането на минималния размер на работните заплати на неговите служители или при плащането на данъци и вноски, които длъжникът трябва да изчисли и заплати едновременно с плащането на работните заплати на служителите.

Всеки кредитор, който е засегнат от утвърдено задължително уреждане, може да поиска от съда да отмени утвърденото задължително уреждане, когато неплатежоспособният длъжник може да изплати изцяло вземанията на кредитора. Делото за установяване на унищожавемо вземане трябва да бъде заведено в срок до шест месеца след изтичането на срока за плащане на вземането, предвиден в утвърденото задължително уреждане.

Всеки кредитор, който е засегнат от утвърдено задължително уреждане, може да поиска от съда да отмени утвърденото задължително уреждане, ако е осигурено чрез измама. Делото за установяване на унищожавемо вземане трябва да бъде заведено в срок до две години, след като решението за утвърждаване на задължителното уреждане стане окончателно.

Производство по несъстоятелност

Комитет на кредиторите

В производства по несъстоятелност комитетът на кредиторите има право да проверява цялата документация, която се съхранява от синдика в рамките на производството по несъстоятелност, и да проверява книгите, която синдикът трябва да води по отношение на производството. В рамките на производството по несъстоятелност комитетът на кредиторите може да представи своето:

становище относно завършването на необходимите стопански операции на длъжника в несъстоятелност,

съгласие за продължаване на стопанските операции на длъжника в несъстоятелност,

становище относно предложения от синдика план за протичането на производството по несъстоятелност,

становище относно решението за продажба на имущество,

съгласие, когато началната или минималната цена е под половината от стойността на имуществото, определена на база на ликвидационната стойност,

становище относно направената от синдика оценка на разходите за производството по несъстоятелност и тяхното изменение, както и

становище относно приключването на производството по несъстоятелност.

В рамките на **производство за опростено задължително уреждане** и **производство за превантивно оздравяване** комитет на кредиторите не се създава.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

В рамките на производство по несъстоятелност синдикът е законният представител на длъжника в несъстоятелност и в това си качество има право да управлява масата на несъстоятелността и да я реализира.

Синдикът в производството по несъстоятелност **управлява масата на несъстоятелността**, по-специално като отдава под наем имуществото на длъжника в несъстоятелност и увеличава паричната стойност на активите на длъжника в несъстоятелност. Синдикът може да сключва също така съдебни и извънсъдебни споразумения за уреждане, за което се нуждае от становището на комитетата на кредиторите и съгласието на съда. След като бъде образувано производството по несъстоятелност, имуществото на длъжника в несъстоятелност може да се отдава под наем, само ако по този начин не се забавя продажбата на имуществото. Договор за наем може да бъде сключен само за определен срок и за не повече от една година. Със съгласието на съда, синдикът може да предостави на наемателя право на приоритетно изкупуване на имуществото, което е предмет на наема.

Синдикът инвестира паричните активи на длъжника в несъстоятелност в съответствие със законовите разпоредби. Парични активи може да се инвестират само в дългови ценни книжа, издавани от Република Словения или друга държава — членка на ЕС, Европейската централна банка, Банката на Словения или централна банка на друга държава — членка на ЕС, или в дългови ценни книжа (с изключение на подчинени ценни книжа), издадени от банка със седалище в Република Словения или кредитна институция със седалище в друга държава — членка на ЕС. Банкови парични депозити може да се правят само в банка със седалище в Република Словения или в кредитна институция със седалище в друга държава — членка на ЕС.

В рамките на **реализацията** синдикът може да продава имуществото на длъжника в несъстоятелност, да предявява неговите вземания и да извършва всякакви други правни действия за упражняване на неговите права на собственост. Договор за продажба на имущество на длъжника в несъстоятелност може да бъде сключен чрез публичен търг или обвързваща покана за представяне на оферти. Само по изключение договор може да се сключва чрез директни преговори с купувача. Продажбата започва с (първо) решение на съда за продажба. Съдът издава решението за продажба по молба на синдика и въз основа на становище на комитетата на кредиторите. Когато се продава имущество, върху което отделен кредитор има право на приоритетно погасяване (учреден залог), тогава е необходимо така също становището на въпросния отделен кредитор. В решението, в което съдът за пръв път постановява продажба на конкретно имущество, съдът се произнася също така относно:

1. начина на продажба;
2. началната цена на публичния търг или минималната цена при обвързваща покана за представяне на оферти; както и
3. сумата на депозита.

Когато публичният търг или поканата за представяне на оферти за продажбата на конкретно имущество въз основа на първото решение за продажба не е успешно, тогава в следващо решение за продажба съдът може:

1. или:

- да реши отново, че продажбата трябва да се осъществи чрез публичен търг или обвързваща покана за представяне на оферти, както и
 - да определи по-ниска начална или минимална цена, отколкото в първото решение; или
2. да реши да отправи необвързваща покана за представяне на оферти за продажба въз основа на директни преговори.

Съдът определя минималната цена в производство за приемане на обвързващи оферти въз основа на определената стойност на имуществото. В първото решение за продажба минималната цена не може да бъде по-ниска от половината от стойността на имуществото, определена въз основа на неговата ликвидационна стойност. В следващото решение за продажба съдът може да определи начална или минимална цена, която е под половината от стойността на имуществото, определена въз основа на неговата ликвидационна стойност, когато комитетът на кредиторите или отделеният кредитор даде съгласието си.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третират вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

В рамките на производство по несъстоятелност кредиторите трябва да предявяват пред длъжника в несъстоятелност своите вземания, възникнали преди образуването на производството по несъстоятелност, освен онези, които не е необходимо да се предявяват по закон. Кредитор, който носи отговорност за задължение на длъжника в несъстоятелност като солидарно отговорен съдлъжник, гарант или залогодател, в рамките на производството по несъстоятелност трябва да предяви потенциалното си обратно вземане, което преди образуването на производството по несъстоятелност все още не е било възникнало, при отлагателното условие, че кредиторът би придобил обратното вземане от длъжника в несъстоятелност, ако изплащането на вземането се извърши след образуването на производството по несъстоятелност. Когато други солидарно отговорни съдлъжници или гаранти също са отговорни за изпълнение на вземането на кредитора, в допълнение към длъжника в несъстоятелност, тогава кредиторът може да предяви вземането и да се опита да осигури установяването му в пълен размер в рамките на производството по несъстоятелност, до пълното му изплащане при отменително условие, осъществявано, когато вземането на кредитора бъде платено от друг солидарно отговорен съдлъжник или гарант. Когато кредиторът пропусне крайния срок за предявяване, неговото вземане срещу длъжника в несъстоятелност се погасява и съдът отхвърля забавеното предявяване на вземане.

В рамките на производството по несъстоятелност **не е необходимо да се предявяват приоритетни вземания** за плащането на работни заплати и обезщетения на служителите, чийто труд става ненужен вследствие на образуването на производството по несъстоятелност, за периода от образуването на производството по несъстоятелност до края на периода на предизвестие, както и обезщетения за работници, чиито трудови договори са прекратени от синдика, защото трудът им е станал ненужен вследствие на образуването на производството по несъстоятелност или по време на това производство. Някои вземания, свързани с изчисляването и плащането на данъци, също не се предявяват.

Когато дадено **вземане е обезпечено с право на отделяне**, кредиторът трябва да предяви това обезпечено вземане в производството по несъстоятелност, като предяви така също правото на отделяне. Ако, според ситуацията при образуването на производството по несъстоятелност, е вписано право на собственост на длъжника в несъстоятелност върху недвижим имот и това право на собственост е ограничено с регистрирана ипотека или ипотека до максимална сума, която е била учредена преди образуването на производството по несъстоятелност, тогава се счита, че ипотека или ипотека до максимална сума и вземането по нея са вписани в производството по несъстоятелност навреме.

Кредиторите трябва да предявят своите **права на изключване**, възникнали преди образуването на производството по несъстоятелност, в срок до три месеца след публикуването на уведомлението за образуване на производството по несъстоятелност. Когато кредитор пропусне крайния срок за предявяване на права на изключване, правото на изключване не се прекратява. Ако синдикът продаде имуществото, което е обект на непредявено право на изключване, кредиторът, който е титуляр на това право, го губи, но може да поиска да му бъде платена паричната сума, получена от продажбата на въпросното имущество, намалена с разходите, направени във връзка с продажбата. Кредиторът, който е титуляр на правото на изключване, няма право да иска обезщетение за претърпени вреди. Кредиторът губи правото на изключване и правото на плащане на парична сума, ако не предяви това право до публикуването на плана за първото общо разпределение.

Задълженията на длъжника в несъстоятелност, възникнали след образуването на производството по несъстоятелност (с някои изключения), се считат за **разходи по производството**. Те се разделят на:

- текущи разходи (например работни заплати и други обезщетения за страните, които извършват услуги, необходими в производството по несъстоятелност, включително данъци и вноски, които трябва да бъдат изчислени и платени от длъжника заедно с въпросните плащания, разходи за синдика; разходи за електроенергия, вода, отопление, телефон и други разходи, свързани с използването на офиси за провеждане на производството по несъстоятелност, застрахователни премии за застраховане на имуществото в масата на несъстоятелността, разходи за публикации, правни разходи на длъжника в несъстоятелност за оспорване на вземания, разходи за счетоводни, административни и други услуги, необходими за целите на производството по несъстоятелност, и т.н.), както и

- извънредни разходи (плащане на вземания на кредитори, възникнали в хода на производството за задължително уреждане, изпълнение на задължения по взаимно нарушени двустранни договори, изпълнение на задължения за приключване на спешни правни сделки и за продължаване на стопанската дейност, разходи за оценяване на имущество и други действия, касаещи продажбата, и т.н.).

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

С предявяването на вземане, кредиторът получава правото да извършва процесуални действия в рамките на основното производство по несъстоятелност. Вземанията трябва да бъдат предявени в рамките на предвидения краен срок. Предявяват се само вземания, възникнали преди образуването на производството по несъстоятелност.

В рамките на **производство за задължително уреждане** предявяването и установяването на вземания се осъществява най-вече, за да се провери процесуалното право на кредитора да гласува по задължителното уреждане. Вземанията трябва да бъдат предявени в срок до 30 дни след деня, в който е публикувано уведомлението за образуване на производството на уебсайтовете на Агенцията на Република Словения за публични правни документи и свързани услуги (AJPES). Ако кредиторът не предяви вземането или го предяви със забавяне, той не губи самото вземане, но губи своето право на глас.

В рамките на **производство по несъстоятелност** предявяването и установяването на вземания е основата, според която се извършва разпределянето на масата на несъстоятелността. В такива производства кредиторът трябва да предяви своите вземания в срок до три месеца от датата, на която е публикувано уведомлението за образуването на производството на уебстраниците на AJPES.

Що се отнася до **персонална несъстоятелност**, кредиторът не губи вземането, ако го е предявил след крайния срок, но синдикът го включва в списъка на допълнителните вземания.

Кредитор, срещу когото е заведено дело за оспорване на правни действия на длъжника в несъстоятелност, трябва в срок до един месец след връчването на исквата молба да предяви своето вземане в рамките на производството по несъстоятелност като условно вземане, което ще възникне, ако искът бъде приет с окончателно решение. Кредиторът трябва да предяви своето вземане за обезщетение за претърпени вреди вследствие на прекратяването от синдика на договор за наем или двустранно неизпълнен договор в срок до един месец, след като получи изявление от длъжника в несъстоятелност за упражняване на неговите права на прекратяване или оттегляне.

Параметри на вземането

При предявяването на вземане в рамките на производство по несъстоятелност се предоставя следната информация:

1. сума, която предстои да бъде призната като вземане в рамките на производството; както и
2. описание на фактите, на които се основава допустимостта на вземането, и доказателства за тях, включително приложена документация.

При предявяването на вземане в рамките на производство по несъстоятелност трябва да се посочи също така информация за банковата сметка, по която следва да се извърши плащането на вземането. Когато кредиторът е завел дело или друго производство преди образуването на производство по несъстоятелност, трябва да се даде информация също така относно съда и другия компетентен орган, пред който се води производството, и да се посочи референтният номер на делото.

Искането за установяване на вземане трябва да съдържа:

1. сумата на главницата на вземането;
2. когато кредиторът в производството по несъстоятелност иска да му бъде платена лихва в допълнение към главницата: размера на всяка капитализирана лихва, изчислен за периода от настъпването на падежа до образуването на производството по несъстоятелност; в случай на приоритетни вземания на синдика: изчисления размер на капитализираната лихва;
3. когато кредиторът в производството по несъстоятелност иска освен главницата да му се платят разходите, направени по изпълнение на вземането по съдебен път или друго производство, образувано преди образуването на производството по несъстоятелност: сумата на тези разходи;
4. когато кредиторът иска да се установи, че вземането е приоритетно вземане: изрична молба вземането да се счита за приоритетно при разпределянето; както и
5. когато кредиторът иска да се установи, че вземането е условно вземане: специално описание на обстоятелствата, при възникване на които се счита, че е изпълнено отлагателното или отменителното условие, с което вземането е свързано.

В рамките на производство по несъстоятелност кредитор може да предяви няколко вземания с една молба.

Процедура по установяване на вземания

Процедурата по установяване на вземания включва три етапа:

1. Изявление на синдика за предявените вземания

Синдикът изготвя изявление за приетите или оспорени вземания, като съставя *основния списък на установените вземания (osnovni seznam preizkušeni terjatev)*. В този списък синдикът посочва за всяко вземане дали е прието или оспорено. Съдът публикува списъка на уебстраниците, използвани за публикации във връзка с производството по несъстоятелност. Кредиторите може да възразяват срещу всякакви грешки по предявени вземания в основния списък в срок до 15 дни след публикуването му, като представят *възражение срещу основния списък (ugovor proti osnovnet seznamu)*. Когато възражението на кредитора е основателно, синдикът трябва да издаде коригиран основен списък.

2. Изявление на кредитор относно вземания, предявени от други кредитори

Всеки кредитор, който е предявил навреме своето вземане в рамките на производството, може да оспори вземанията на други кредитори, като представи *възражение срещу вземане (ugovor o prerekanju terjatev)*. В рамките на производство за задължително уреждане кредиторът трябва да представи възражение, като оспори дадено вземане в срок до 15 дни, а в рамките на производство по несъстоятелност — в срок до един месец след публикуването на основния списък на установените вземания. В рамките на производство по персонална несъстоятелност и производство за задължително уреждане такова възражение може да се подаде също така от неплатежоспособния длъжник като страна в производството.

Синдикът вписва изявленията на кредиторите и на длъжника за оспорване на вземания в *допълнен списък на установени вземания (dopolnjeni seznam preizkušeni terjatev)*. Всички грешки, вследствие на които не е разгледано дадено подадено възражение, се предявяват като възражение срещу допълнения списък.

3. Решение на съда за установяване на вземания

Съдът се произнася по отношение на установяването на вземания с *определение за установяването на вземания (sklep o preizkusu terjatev)*. Въз основа на това *определение синдикът изготвя окончателен списък на установените вземания (končni seznam preizkušenih terjatev)*, който се публикува от съда заедно с *определението за установяването на вземания*.

В *определението за установяването на вземания* съдът се произнася по възраженията, установените и оспорените вземания и вземанията, които има вероятност да бъдат доказани, както и по отношение на това кой трябва да предприеме действия в рамките на отделно производство (т.е. иск) за установяване на неговото вземане. Искът се предявява в едномесечен срок.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Масата на несъстоятелността е собствеността на длъжника в несъстоятелност, която се реализира, за да бъдат покрити разходите по производството и да бъдат платени вземанията на кредиторите. По закон се прави разлика между „маса на несъстоятелността“ и „специална маса на несъстоятелността“. Специалната маса на несъстоятелността представлява имущество, което е обект на право на отделяне или парични средства, получени при реализацията на това имущество. За цялото имущество, което е обект на право на отделяне е необходимо да се установи отделна маса на несъстоятелността и това имущество да се управлява отделно от имуществото, което е част от общата маса на несъстоятелността, и имуществото, включено в други специални маси на несъстоятелността.

Осребрената част от масата на несъстоятелността подлежи на разпределяне и е предназначена за плащане на вземанията на кредиторите. Общите активи, които подлежат на разпределяне, представляват паричните средства, получени при реализирането на общата маса на несъстоятелността, като се приспадат разходите за производството по несъстоятелност. Специалните активи, които подлежат на разпределяне, представляват паричните средства, получени при реализирането на специалната маса на несъстоятелността, като се приспадат разходите за тази реализация.

Що се отнася до приоритетното плащане в производство по несъстоятелност, вземанията на кредиторите, възникнали преди образуването на производството по несъстоятелност, се класифицират по следния начин:

обезпечени вземания, чието плащане е обезпечено с право на отделяне, което включва право на приоритетно плащане на вземането от конкретно имущество, както и

необезпечени вземания, измежду които първо се плащат приоритетните вземания, след това обикновените вземания, последвани от подчинените вземания и накрая корпоративните права.

Обезпечените вземания са вземания, чието плащане е обезпечено с право на отделяне. Право на отделяне е всяко право, което включва правото на приоритетно плащане на вземането от конкретно имущество. Най-честото право на отделяне е залог. В рамките на производство по несъстоятелност обезпечените вземания се плащат приоритетно от средствата, получени при продажбата на имуществото, което е било обект на правото на отделяне.

Необезпечените вземания са вземания, които не са обезпечени с право на отделяне. Тези вземания са подчинени спрямо погасяването на обезпечените вземания, що се отнася до плащане от реализацията на имуществото, което е било обект на правото на отделяне. Плащанията от останалото имущество се извършват по следния ред: 1) приоритетни вземания; 2) обикновени вземания; и 3) всички подчинени вземания.

Приоритетните вземания са онези (необезпечени) вземания, които по закон трябва да бъдат платени приоритетно, преди да бъдат платени обикновените (необезпечени) вземания (например работни заплати и обезщетения във връзка с работни заплати за последните шест месеца преди образуването на производството по несъстоятелност, обезщетения за прекратяване на трудовите договори на работниците, неплатени вноски и т.н.). Когато производство по несъстоятелност бъде образувано поради липса на успех в производство за задължително уреждане, вземанията, възникнали по време на производството за задължително уреждане, имат абсолютен приоритет и се плащат преди плащането на приоритетните вземания,

обикновените вземания са необезпечени вземания, които не са нито приоритетни, нито подчинени вземания,

подчинените вземания са необезпечени вземания, които се плащат едва след изплащането на всички необезпечени вземания срещу длъжника, въз основа на правоотношение между кредитора и длъжника, ако длъжникът изпадне в неплатежоспособност. При задължително уреждане подчинените вземания може да бъдат преобразувани в дялово участие. Ако не бъдат прехвърлени като непарична вноска, утвърденото задължително уреждане ги прекратява.

Корпоративните права (акции или дялове) не притежават характеристиките (правния характер) на облигационни права и дават право на акционерите или съдружниците на съразмерна част от останалата маса на несъстоятелността.

Преди да бъдат направени плащания към кредиторите, от масата на несъстоятелността (активи, които подлежат на разпределяне) се изважда сумата, необходима за плащане на разходите за производството по несъстоятелност. Кредиторите получават плащане в следния ред: отделените кредитори, чието вземане е обезпечено с право на отделяне (например ипотека), първи получават плащане от реализацията на имуществото, което е било обект на обезпечението (специални активи, които подлежат на разпределяне). Кредиторите с вземания по договори или други правни сделки, сключени от длъжника в несъстоятелност през периода от образуването на производството за задължително уреждане до образуването на производството по несъстоятелност, в съответствие с предвидените от закона разпоредби за ограничаване на стопанската дейност в рамките на производството за задължително уреждане, първи получават плащане от общите активи, подлежащи на разпределяне. След това получават плащане кредиторите с привилегирани вземания (работници) и накрая са останалите кредитори — кредитори с необезпечени обикновени вземания и кредитори с подчинени вземания. Евентуален остатък от реализираното имущество се разпределя между акционерите.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Производство за задължително уреждане

Задължителното уреждане, одобрено с гласуване на кредиторите, трябва да бъде утвърдено така също от съда. В решение за утвърждаване на задължително уреждане съдът:

1. се произнася дали утвърждава задължителното уреждане или не;
2. определя параметрите на утвърденото уреждане, като посочва:
 - процента на плащане на вземанията на кредиторите,
 - крайните срокове за тяхното плащане, както и
 - лихвения процент върху вземанията на кредиторите за периода от образуването на производството за задължително уреждане до края на срока за тяхното плащане;
3. се произнася кои вземания са установени в рамките на производството за задължително уреждане; както и
4. нарежда на длъжника да заплати вземанията на кредиторите, установени в рамките на производството за задължително уреждане, съразмерно, в рамките на крайните срокове и с лихвите, определени в утвърденото задължително уреждане.

В рамките на производството се прилага правилото за абсолютен приоритет. Извършването на финансово оздравяване на стопанската дейност на длъжника в рамките на производството за задължително уреждане означава, че:

акционерите на длъжника може да задържат само онази част от акционерния капитал на длъжника, която съответства на остатъка от имуществото на длъжника, който биха получили, ако е било образувано производство по несъстоятелност срещу длъжника,

на кредиторите трябва да се предоставят по-благоприятни условия за плащане на техните вземания, отколкото ако е било образувано производството по несъстоятелност срещу длъжника, като се вземе предвид редът на приоритетност и другите разпоредби за приоритет при плащането, обикновени и подчинени вземания и обезпечени вземания в производството по несъстоятелност, както и дейностите в стопанската дейност на длъжника или жизнеспособната част от тях се продължават.

Финансовото оздравяване се извършва от длъжника, който иска от кредиторите да се съгласят обикновените им вземания да бъдат намалени или плащането им да бъде отложено. Длъжникът трябва да предложи на всички кредитори равен процент на плащане на техните обикновени вземания, един и същ краен срок за тяхното плащане и еднакъв лихвен процент от образуването на производството за задължително уреждане до изтичането на крайния срок за тяхното плащане. Когато длъжникът е капиталово дружество, той може да поиска от кредиторите да изберат или: да се съгласят с намалението и отлагането на падежа на техните обикновени вземания, или вземанията да бъдат прехвърлени на длъжника като непарична вноска, вследствие на което ще се увеличи акционерния капитал на длъжника (*преобразуване на дълг в капитал*).

Задължителното уреждане не засяга приоритетните вземания или изключителните права. Подчинените права се прекратяват. В рамките на задължително уреждане обезпечените вземания може да се реструктурират само доброволно. В рамките на **производство за задължително уреждане, касаещо големи, средни или малки дружества**, обезпечените вземания може да се реструктурират чрез отлагане на падежа или намаляване на лихвения процент в смисъл, че решение на мнозинство от 75 % е приложимо също така за кредиторите с право на отделяне, които не са гласували за задължителното уреждане. В рамките на тези производства изключването на жизнеспособна част от стопанската дейност на длъжника с цел създаването на друго дружество (*отделяне*) е възможно като мярка за оздравяване. Допуска се също така права на отделяне да се реструктурират в съвместно право на отделяне (изисква се мнозинство от 85 %).

Производство по несъстоятелност на юридическо лице

Производството по несъстоятелност се води с намерението да се реализира масата на несъстоятелността и да се плати на кредиторите. Като общо правило, договор за продажба на имущество на длъжника в несъстоятелност може да бъде сключен въз основа на публичен търг или обвързваща покана за представяне на оферти. Публичен търг може да се организира, като се повиши или намали началната цена. В рамките на производство по несъстоятелност предприятието или една от дейностите на дружеството може да бъде запазено/а, ако дружеството бъде продадено на публичен търг като стопанска единица или като се продадат неговите жизнеспособни части (*продажба на принципа на действащото предприятие*).

Преди да бъдат направени плащания към кредиторите, от масата на несъстоятелността се изважда сумата, която е необходима за плащането на разходите за производството по несъстоятелност. Кредиторите получават плащане в следния ред: отделените кредитори, чието вземане е отделено с право на отделяне (например ипотека), първи получават плащане от реализацията на имуществото, което е било обект на обезпечението; след това се плаща на кредиторите с вземания по договори или други правни сделки, сключени от длъжника в несъстоятелност през периода от образуването на производството за задължително уреждане до образуването на производството по несъстоятелност, в съответствие с предвидените от закона разпоредби за ограничаване на стопанската дейност в производство за задължително уреждане; след това се плаща на кредиторите с привилегирани вземания (работници), а после на останалите кредитори — кредитори с необезпечени обикновени вземания и кредитори с подчинени вземания. Евентуален остатък от реализираното имущество се разпределя между акционерите.

Персонална несъстоятелност

Също както при производствата по несъстоятелност на юридически лица, производствата по персонална несъстоятелност се водят с цел съразмерно и едновременно плащане на вземанията на всички кредитори. Следователно кредиторите получават плащане от имуществото на длъжника съразмерно и едновременно. Масата на несъстоятелността включва цялото имущество на свърхзадълженото лице при образуването на производството по несъстоятелност, освен ако е освободено от принудително изпълнение в съответствие с разпоредбите на Закона за изпълнение и обезпечение на вземания (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*). Като се има предвид, че физическото лице — за разлика от юридическото лице — не прекратява своето съществуване с приключване на производството по несъстоятелност, вземанията на кредиторите, които не са били платени в производството по несъстоятелност, не се прекратяват. За разлика от вземанията на кредиторите в производство по несъстоятелност на правен субект, изпълнението на вземанията в производство по персонална несъстоятелност не приключва с приключването на производството по несъстоятелност. Решението за приключване на производството по персонална несъстоятелност, което включва списък на неплатени признати вземания, е средство, с помощта на което кредиторите, които не са получили плащане, могат да поискат принудително изпълнение на тези вземания.

За да бъде освободен от неговите задължения, на длъжника в несъстоятелност се дава възможност да подаде молба преди издаване на решението за приключване на производството по персонална несъстоятелност, с която да поиска освобождаване от неговите задължения, възникнали преди образуването на производството по персонална несъстоятелност, които няма да бъдат платени в рамките на това производство. Когато длъжникът в несъстоятелност подаде молба за освобождаване от задълженията и когато производството за освобождаване от задълженията след изтичане на установителния период завърши с успех за него, частта от неговите задължения, която в противен случай би била изпълнена въз основа на решението за приключване на производството по несъстоятелност, ще бъде отменена и съответно правото на кредиторите да предявят принудително изпълнение в съда ще се погаси.

Дори когато освобождаването от задълженията е благоприятно за длъжника, освобождаването не засяга следните видове задължения на длъжника:

1. приоритетни права на работниците;
2. вземания срещу длъжника в несъстоятелност, основани на законна издръжка, обезщетение за нанесени вреди, произтичащи от намаляването на основната дейност или намалена или изгубена работоспособност, както и обезщетение за изгубена издръжка поради смърт на лицето, което я е обезпечавало;
3. вземания за парични санкции или за възстановяване на парично преимущество, получено чрез престъпно деяние, постановено в рамките на наказателно производство;
4. вземания по условна присъда, която зависи от връщането на паричното преимущество, получено чрез престъпно деяние, или от обезщетение за вреди, нанесени чрез престъпното деяние;
5. вземания за глоби или възстановяване на парично преимущество, получено чрез дребно престъпление, постановено в рамките на производството за дребно престъпление;

6. вземания за възстановяване на неправомерно придобито имущество; както и
7. вземания за обезщетение за вреди, нанесени умишлено или поради груба небрежност.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Производството за задължително уреждане приключва с окончателно решение на съда за утвърждаване на задължителното уреждане.

Всеки кредитор, чието вземане е засегнато от утвърденото задължително уреждане, може да поиска от съда да отмени утвърденото задължително уреждане, когато неплатежоспособният длъжник може да плати обикновените вземания на въпросните кредитори в голяма степен или изцяло. Делото за установяване на унищожаемо вземане трябва да бъде заведено в срок до шест месеца след изтичането на срока за плащане на вземането, предвиден в утвърденото задължително уреждане.

Всеки кредитор, засегнат от утвърденото задължително уреждане, може да поиска от съда да отмени утвърденото задължително уреждане, ако то е осигурено чрез измама.

Делото за установяване на унищожаемо вземане трябва да бъде заведено в срок до две години, след като решението за утвърждаване на задължителното уреждане стане окончателно.

Съдът, който е постановил решението за утвърждаване на задължителното уреждане, е компетентен да се произнесе по делото.

В решението, с което съдът отменя утвърденото задължително уреждане, съдът може да нареди на длъжника да плати всяка неплатена част от вземания, която е била засегната от утвърденото задължително уреждане, в определен от съда срок, който не може да бъде по-дълъг от една година, след като решението стане окончателно.

Приключване на производство по несъстоятелност на юридическо лице

Производството по несъстоятелност на юридическо лице се приключва с решение за приключване на производството по несъстоятелност. Съдът издава това решение въз основа на окончателния доклад на синдика, който се изготвя, след като синдикът е извършил всички предвидени от закона действия и въз основа на становището на комитета на кредиторите. Синдикът трябва да представи окончателния доклад на съда в срок до един месец след извършване на окончателното разпределение.

Когато, след като съдът е издал решението за приключване на производството по несъстоятелност, бъде намерено имущество, принадлежащо на длъжника в несъстоятелност, тогава може да бъде образувано производство по несъстоятелност на длъжника по отношение на по-късно намереното имущество, ако това бъде поискано от кредитор, който е имал право да изпълнява процесуални действия в рамките на производството по несъстоятелност на длъжника и чието право на участие не е било прекратено преди края на производството по несъстоятелност, или по искане на акционер на длъжника в несъстоятелност.

Приключване на персонална несъстоятелност

Персоналната несъстоятелност приключва с решение за приключване на производството по несъстоятелност.

Ако на длъжника в персонална несъстоятелност **е предоставено освобождаване от задължения**, всеки кредитор, чието вземане е засегнато от окончателното решение за освобождаване от задължения, може да поиска от съда да отмени освобождаването от задължения, което е било обект на решението, когато длъжникът си е осигурил издаването на решението за освобождаване от задължения, като е укривил или е представил невярна информация за своето имущество или чрез някаква друга измама. Делото трябва да бъде заведено в срок до три години, след като решението за освобождаване от задължения стане окончателно (член 411 от ZFPPIPP). Кредитори, които, след като решението за освобождаване от задължения е станало окончателно, установят наличието на имущество на длъжника, което длъжникът е притежавал преди да се предостави освобождаването от задължения (и е укривил), също може да предявят отмяна на освобождаването от задължения, като поискат да се образува производство по несъстоятелност по отношение на въпросното имущество. В такъв случай не е задължително делото за отмяна на освобождаването от задължения да бъде заведено в рамките на тригодишния срок.

16 Кой поема разходите и съдебните разходи в производството по несъстоятелност?

Всеки кредитор трябва да поеме своите собствени разходи за участие в производството по несъстоятелност.

В рамките на производство за задължително уреждане, образувано по молба на длъжника, разходите за производството и всички други разходи са за сметка на длъжника.

В рамките на производство за задължително уреждане на големи, средни или малки дружества, образувано по молба на кредиторите, първоначалните разходи за производството се плащат от ищеца в производството. В рамките на това производство ищецът покрива също така разходите за вознаграждението на синдика. Длъжникът, срещу когото е образувано производството, поема разходите, направени за следните плащания:

- по договори, сключени с квалифицирани правни и финансови консултанти във връзка с предоставянето на правни и финансови услуги, необходими за изготвянето на доклад относно финансовото състояние и операциите на длъжника, плана за финансово оздравяване и други документи, които трябва да бъдат представени заедно с предложението за задължително уреждане,
- по договор с одитор за одит на доклада за финансовото състояние и операциите на длъжника, както и
- по договор с лицензиран оценител за преглед на плана за финансово оздравяване.

В рамките на производство по несъстоятелност разходите за производството и разходите по време на производството се начисляват на масата на несъстоятелността преди да бъдат платени вземанията от активите, които подлежат на разпределяне. Когато кредитор подаде молба за образуването на производство по несъстоятелност, кредиторът трябва да направи депозит, за да бъдат покрити първоначалните разходи за производството по несъстоятелност, като си запазва правото да му бъде възстановено авансовото плащане в съответствие с разпоредбите за плащане на разходите за производството по несъстоятелност.

В рамките на производство за превантивно оздравяване длъжникът трябва да погаси своя съразмерен дял от разходите на кредиторите, които са участвали в производството, които разходи обикновено се покриват от длъжника в съответствие с общоустановената стопанска практика. Длъжникът и кредиторите се договарят за възстановяването на тези разходи в споразумението за финансово оздравяване.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Условия за унищожаемост

Кредиторите и синдикът имат право да оспорват правни действия на длъжника. Иск или възражение се предявява срещу лицето, в чиято полза е извършено унищожаемото действие.

Всички правни действия може да се оспорват (включително пропуски), които водят до неравно или намалено плащане към кредиторите на несъстоятелността или до поставянето на конкретен кредитор в по-благоприятно положение (даване на предимство на кредитори, наречено обективен елемент на унищожаемостта). Когато подава възражение, ищецът трябва да докаже, че страната, в чиято полза е извършено унищожаемото действие, е знаела или е трябвало да знае за лошото финансово състояние на длъжника (субективен елемент на унищожаемостта). В закона са предвидени задължителни презумпции, при които се счита, че това условие е удовлетворено, и случаи, в които не е възможно да се

оспорват правни действия. В закона подробно са определени също така съдържанието на молбата и начинът, по който се предявява унищожаемост.

Период, в рамките на който може да се извършват унищожаеми действия

Правните действия, които може да се оспорват в производство по несъстоятелност, са извършените през периода от последната година преди подаване на молбата за образуване на производството по несъстоятелност до образуването на производството по несъстоятелност. Неплатено правно действие (или правни действия с непропорционално ниска насрещна стойност) може да се оспорват, когато са извършени през периода, започващ 36 месеца преди подаването на молбата за образуване на производство по несъстоятелност и приключващ при образуването на производството по несъстоятелност. Искът за унищожаемост трябва да бъде подаден в срок до 12 месеца, след като решението за образуване на производството е станало окончателно.

Кои действия не може да се оспорват

Не е възможно да се оспорват правни действия, извършени от длъжника в несъстоятелност по време на производството за задължително уреждане в съответствие със законовите разпоредби, приложими по отношение на осъществяването на стопанската дейност на длъжника по време на производството; правни действия, извършени от длъжника в несъстоятелност, за да се заплати с кредитор съразмерно, в рамките на крайния срок и с лихвата, определени в утвърденото задължително уреждане; както и плащания на менителници и чекове, ако другата страна трябва да получи плащането, за да може длъжникът в несъстоятелност да не изгуби правото си на възстановяване срещу друго лице, което е задължено по менителницата или чека.

Не може да се оспорват така също правни действия, извършвани от длъжника за плащане на вземания на кредитор или за изпълнение на други задължения в съответствие с утвърдено споразумение за финансово оздравяване.

Специални аспекти на персоналната несъстоятелност

При персоналната несъстоятелност периодът на унищожаемост за неплатени правни действия и за правни действия, извършени от длъжника в несъстоятелност в полза на лице, с което длъжникът е в близки отношения, е пет години. Това правило включва договори с физически лица, с които длъжникът е в близки отношения, както и юридически лица, с които е свързан длъжникът в несъстоятелност или лице, което е в близки отношения с него. Това са юридически лица, в които длъжникът в несъстоятелност или лицата, с които длъжникът е в близки отношения, притежава/т самостоятелно или съвместно най-малко 25 % дял от записания капитал или притежава/т 25 % от правата на глас или правото да се назначават и освобождават лица, упълномощени да представляват юридическото лице, или тези лица са упълномощени да представляват юридическото лице или в полза на дружества, свързани с тях.

Последна актуализация: 23/05/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Финландия

Несъстоятелността означава, че длъжникът е изпаднал в положение, което е различно от временната неспособност да изплаща дълговете си, когато са изискуеми. В тази връзка производството по несъстоятелност е производство, което се отнася едновременно до всички дългове на длъжника.

Във Финландия се разграничават три различни вида производство по несъстоятелност: несъстоятелност, оздравяване на предприятие и уреждане на дълговете на физическо лице. Несъстоятелността е уредена с разпоредбите на Закона за несъстоятелността (*Konkurssilaki* 120/2004), влязъл в сила на 1 септември 2004 г. Законът за оздравяване на предприятия (*Laki yrityksen saneerauksesta* 471/1993) и Законът за уреждане на дълговете на физически лица (*Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä* 571/1993) влизат в сила на 8 февруари 1993 г.

Несъстоятелността представлява процедура по ликвидация, с която се цели осребряване на имуществото на длъжника и разпределяне на получените приходи между кредиторите. Оздравяването на предприятия и уреждането на дълговете на физически лица представляват оздравителни процедури, с които се цели да се възстанови финансовата стабилност и да се даде възможност на длъжниците да преодолеят техните финансови затруднения.

Длъжникът може също така да постигне споразумение със своите кредитори относно погасяването на дълговете и други договорености извън официално производство по несъстоятелност. Няма правни разпоредби, които да уреждат договорености, извършвани на доброволни начала.

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Несъстоятелност

Несъстоятелността е с общ характер и съответно както физически, така и юридически лица може да бъдат обявявани в несъстоятелност.

Юридическото лице може да бъде обявено в несъстоятелност дори ако е заличено от съответния регистър или е прекратено. Имуществото на починало лице също може да бъде обявено в несъстоятелност.

Оздравяване

Всяко предприятие, което извършва стопанска дейност, може да бъде обект на производство за оздравяване, както и индивидуален предприемач. Някои предприятия обаче като кредитни и застрахователни институции, които подлежат на специални разпоредби и контрол, не попадат в обхвата на производството за оздравяване.

Уреждане на дългове

Право на уреждане на дългове имат само физически лица. Физическо лице, което се занимава с частна стопанска дейност или което осъществява дейност в събирателно дружество или като неограничено отговорен съдружник в командитно дружество с акции, при определени условия също може да има право на уреждане на дългове.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Общото изискване за образуването и на трите вида производства по несъстоятелност е длъжникът да е неплатежоспособен. Несъстоятелността означава, че длъжникът е изпаднал в положение, което е различно от временната неспособност да изплаща дълговете си, когато са изискуеми.

Производството по несъстоятелност може да започне също така, когато длъжникът е изложен на риск от изпадане в несъстоятелност.

Несъстоятелност

Молбата за обявяване в несъстоятелност може да се подаде или от длъжника, или от кредитора. Общата предпоставка за обявяването в несъстоятелност е неплатежоспособността на длъжника. В Закона за несъстоятелността са предвидени допускания за несъстоятелност, за да се установи по-лесно дали дадено лице е неплатежоспособно; длъжник, който отговаря на тези допускания се счита за неплатежоспособен, освен ако се докаже обратното.

Длъжникът се счита за неплатежоспособен, ако:

1. длъжникът обяви, че е неплатежоспособен и няма специални основания това изявление да не бъде прието;
2. длъжникът е преустановил извършването на плащания;
3. в рамките на изпълнително производство през шестте месеца, предшестващи подаването на молбата за обявяване в несъстоятелност, е било установено, че длъжникът не може да погаси изцяло вземането; или
4. длъжникът, който е или е бил задължен да води отчетност през годината, предшестваща подаването на молбата за обявяване в несъстоятелност, не е погасил определеното и дължимо вземане на кредитора в срок до една седмица от получаването на напомняне.

Кредитор може да подаде молба за обявяване в несъстоятелност, ако неговото вземане от длъжника се основава на съдебно решение или друго основание за привеждане в изпълнение, задължение, подписано от длъжника, което не е оспорено от длъжника с ясно основание, или е видно по друг начин. Не е задължително предявената сума да е просрочена. Има ограничения по отношение на подаването на молба за обявяване в несъстоятелност поради незначителни вземания и в случаите, когато вземането на кредитора е обезпечено.

Съдът назначава синдик и осигурява своевременното обнародване на съобщение за образуването на производство за обявяване в несъстоятелност в Официален вестник на Финландия. Съобщението може да бъде публикувано така също във всеки ежедневник. Синдикът е задължен да уведоми кредиторите за образуването на производство по несъстоятелност. Образоването на производство по несъстоятелност се вписва, наред с други, в регистъра за несъстоятелност и оздравяване, търговския регистър, имотния и ипотечен регистър, регистъра на корабите, регистъра на корабите в процес на строителство, регистъра на въздухоплавателните средства, регистъра на ипотеките върху търговски предприятия, регистъра с данни за превозните средства и водачите и регистъра на ценните книжа в безналична форма.

Оздравяване

Молбата за образуването на производство за оздравяване може да се подаде от длъжника или от кредитор. Повечето молби се подават от длъжници.

Производство за оздравяване може да бъде образувано, ако длъжникът е неплатежоспособен и няма правни пречки за образуване на производството. Пречка има например, когато има вероятност планът за оздравяване да не подобри положението с неплатежоспособността или активите на длъжника да не са достатъчни за покриване на разходите за производство за оздравяване. Производство за оздравяване може да бъде образувано също така, когато длъжникът е изправен пред непосредствена опасност от неплатежоспособност. Производството за оздравяване поради непосредствена опасност от неплатежоспособност може да бъде образувано по молба на кредитор само ако вземането се отнася до значителен финансов интерес. Освен това производство за оздравяване може да бъде образувано от най-малко двама кредитори, чиито общи вземания представляват най-малко една пета от известните дългове на длъжника, и те подадат съвместна молба с длъжника или обявяват, че подкрепят молбата на длъжника.

Съдът публикува съобщение за решението за образуване на производство за оздравяване в Официален вестник на Финландия. Задължение на синдика е да уведоми кредиторите за образуването на производството. За образуването на производство за оздравяване се уведомяват и някои органи и освен това то се вписва, наред с други, в регистъра за несъстоятелност и оздравяване, търговския регистър, имотния и ипотечния регистър.

Правните последици от образуването на производство за оздравяване автоматично влизат в сила, считано от датата на решението за образуване на производството. След подаването на молбата съдът може — по искане на молителя или на длъжника — да постанови забрана за погасяване на дълговете и предоставянето на обезпечение за дългове, забрана за събирането на дългове или забрана за налагане на запор или възбрана или други принудителни мерки, които влизат в сила преди образуването на производство.

Уреждане на дългове

Делото за уреждане на дългове се образува по молба на длъжника. За образуването на производство по уреждане на дългове е необходимо длъжникът да е неплатежоспособен и да не може основателно да се очаква, че ще подобри възможностите си да плаща дотолкова, че да може да обслужва неговите дългове. Основната причина за несъстоятелността трябва да е същественото влошаване на способността на длъжника да плаща вследствие на промяна в обстоятелствата, което не е предимно по вина на длъжника, като например заболяване. Уреждане на дългове може да се допусне също така, ако от друга страна е налице основателна причина за уреждането на дълга предвид размера на дълговете и останалите пасиви на длъжника спрямо възможностите му да ги плаща. Когато се оценяват възможностите на длъжника да плаща, се вземат предвид например активите, доходите и възможностите на длъжника да получава приходи

Не трябва да са налице законови пречки за образуването на производство за уреждане на дългове (например дълг, който е натрупан по престъпен начин или чрез неразумно или безотговорно поведение). Уреждане на дългове обаче може да се допусне, въпреки че е налице обща пречка, ако има основателна причина за това. В такива случаи трябва да се обърне внимание по-специално на мерките, които длъжникът е предприел за погасяването на неговите дългове, от колко време са просрочени предявените суми и други обстоятелства, свързани с длъжника, както и доколко е важно уреждането на дълговете както за длъжника, така и за кредиторите.

Правните последици от образуването на производството за уреждане на дългове пораждат действие автоматично, считано от датата на решението за образуване на производството. След подаването на молбата съдът може — по искане на длъжника — да постанови забрана за погасяване на дълговете и предоставянето на обезпечение за дългове, събирането на дългове или забрана за налагане на запор или възбрана и други принудителни мерки, които влизат в сила преди образуването на производство.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност

Активите, с които длъжникът разполага в началото на несъстоятелността, и активите, които длъжникът придобие преди приключването на производството по несъстоятелност, формират масата на несъстоятелността. Аналогично приходите от реализацията на активите, включени в масата на несъстоятелността, както и активите, които може да бъдат възстановени в масата на несъстоятелността, и активите, които са придобити чрез замяна с масата на несъстоятелността, представляват активи в масата на несъстоятелността.

По правило несеквестрируемите активи не се включват в масата на несъстоятелността. Освен това придобитите активи или доходите, получени от физическо лице след образуване на производството по несъстоятелност, не се включват в масата на несъстоятелността.

Оздравяване

В рамките на производството за оздравяване за длъжника се изготвя план за оздравяване. Планът съдържа например отчет за финансовото положение на длъжника, т.е. активите, пасивите и други договорености на длъжника. Планът за оздравяване се изготвя въз основа на всички активи на длъжника към момента на производството. Възможно е също така възстановяване: сделка, която е можело да бъде отменена, ако е била подадена молба за обявяване в несъстоятелност вместо молба за оздравяване, в рамките на производството за оздравяване може да бъде отменена на същите основания, както и в случай на несъстоятелност.

Макар че при изключителни обстоятелства е възможно планът за оздравяване да бъде изменен, след като е одобрен, размерите на плащанията, които трябва да бъдат извършени към всеки кредитор, вече не може да се увеличават с изменението на плана. Все пак активите, които са прехвърлени на длъжника след одобряването на плана за оздравяване, може да дадат основание на кредиторите за предявяване на допълнителни вземания от длъжника. Длъжникът може да бъде задължен да извърши допълнителни плащания, ако финансовото състояние на длъжника бъде сметнено за по-добро в сравнение с момента на изготвяне на плана. Предявяването на допълнителни вземания може да бъде прието, ако има основания за това, като искането трябва да бъде представено в съда в срок до една година след предаването на окончателния доклад на съда.

Уреждане на дългове

Когато се оценява способността на длъжника да плаща, трябва да се вземат предвид например средствата от ликвидацията на активите на длъжника, доходите на длъжника и възможностите на длъжника да получава приходи, необходимите разходи за живот и задължения за издръжка. При уреждането на дългове за длъжника се утвърждава план за плащане, съответстващ на способността на длъжника да плаща. При уреждането на дългове всички приходи на длъжника, надвишаващи нужните му разходи за живот и задълженията за издръжка, се използват за покриване на дълговете, както и други активи на длъжника, които не спадат към средствата от първа необходимост на длъжника. Активите, които се считат за средства от първа необходимост на длъжника включват ползвано от собственика жилище на длъжника, обзавеждането в него в разумна степен, личните вещи и работните принадлежности на длъжника, доколкото са оправдано необходими. Активите, считани за средства от първа необходимост на длъжника, може да бъдат осребрявани само в предвидените от закона случаи.

Освен това въз основа на плана на плащане длъжникът може да е задължен да извършва допълнителни плащания, ако получи допълнителни приходи или активи през периода на плащане. Длъжникът е задължен да предава на кредиторите определена част от всички подаръци и други еднократни плащания, които получава през периода на плащане. Когато доходите на длъжника надвишават установените в плана за плащане приходи, длъжникът може да бъде задължен да предоставя на кредиторите определена част от допълнителния доход.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Несъстоятелност

Обявяването в несъстоятелност е въпрос, чието определяне е от компетентните на съда. Съдът също така назначава синдика. Дадено лице може да бъде назначено за синдик, ако той или тя се съгласи с назначението, притежава способностите, уменията и опита, необходими за изпълнението на задълженията и принципно е подходящ за длъжността. Синдикът не бива да има отношения с длъжника или някой кредитор, които биха застрашили неговата независимост от длъжника или неговата безпристрастност спрямо кредиторите, както и способността му да изпълнява задачата по подходящ начин. За синдик не може да се назначава юридическо лице.

Синдикът изпълнява централна роля в управлението на масата на несъстоятелността. Наред с други неща, задълженията на синдика включват представителство на масата на несъстоятелността, грижа за текущото управление на масата на несъстоятелността, съставяне на опис на масата на несъстоятелността и на задължеността на длъжника, приемане на предявените вземания и съставяне на списъка на вземанията. Синдикът също така се грижи за управлението и продажбата на активи, които се числят към масата на несъстоятелността, и плащането на средствата. При образуването на производство по несъстоятелност длъжникът губи правото си да се разпорежда с активите, включени в масата на несъстоятелността. Длъжникът трябва да оказва съдействие, за да може производството по несъстоятелност да се доведе до приключване. Длъжникът трябва да разкрива на синдика необходимата информация за съставянето на опис на масата на несъстоятелността и да потвърди този опис. Длъжникът има право да получи информация за масата на несъстоятелността, да присъства на събранията на кредиторите и да изразява становища по разглежданите въпроси.

Оздравяване

При образуването на производство за оздравяване на предприятие съдът назначава синдик. Синдикът трябва да е пълнолетен, да има репутация на честен човек, да не е в несъстоятелност и да има пълна правоспособност. Това лице трябва да притежава способностите, уменията и опита, необходими за длъжността. Синдикът не бива да има отношения с длъжника или с който и да било от кредиторите, които може да застрашат неговата независимост от длъжника или безпристрастността му спрямо кредиторите. За синдик не може да се назначава юридическо лице. Синдикът отговаря за осъществяването на целта на производството и за защитата на интересите на кредиторите. Синдикът изготвя доклад за активите и пасивите на длъжника и предложение за план за оздравяване. Синдикът осъществява също така надзор върху дейностите на длъжника. Съдът може да назначи комитет на кредиторите, който да представлява кредиторите и да действа като консултативен орган, подпомагач синдика в изпълнението на неговите задължения. Комитет не се назначава, ако това се счита за ненужно предвид малкия брой кредитори или някаква друга причина.

Длъжникът запазва правото си да се разпорежда със своите активи и дейности, освен ако по закон е предвидено друго. След образуването на производството обаче длъжникът не може например да поема нов дълг без съгласието на синдика, освен ако дългът е свързан с редовната дейност на длъжника и размерът и условията по него не са необичайни. По искане на синдика или на кредитор правото на разпореждане на длъжника може да бъде ограничено и по други начини, ако има риск длъжникът да постъпи по начин, който би увредил или застрашил интересите на кредитора. Длъжникът трябва да сътрудничи на съда, синдика и комитета на кредиторите и да им предоставя информация. Длъжникът трябва да продължи да има възможност да упражнява своето право на действие по висящи или предстоящи съдебни производства, освен ако синдикът не реши да поеме упражняването на правото на действие на длъжника.

Уреждане на дългове

При нужда съдът може да назначи синдик за уреждането на дългове, когато това се налага за изясняване на финансовото състояние на длъжника, ликвидацията на неговите активи или по друг начин за уреждане на дълговете. За синдик може да бъде назначено лице, което е пълнолетно и има репутация на честен човек, не е в несъстоятелност, не са наложени ограничения на правоспособността му и е дало съгласието си за назначението. Синдикът трябва да притежава компетентностите, уменията и опита, необходими за изпълнението на неговите задължения. Той не трябва да има отношения с длъжника или с който и да било от кредиторите, които може да застрашат неговата независимост от длъжника или безпристрастността му спрямо кредиторите. За синдик не може да се назначава юридическо лице.

Задължението на синдика, ако е назначен такъв, включва изготвянето на проект на план за плащане и изпълнението на други задачи, поставени му от съда. При изготвянето на проекта на плана за плащане синдикът преговаря с длъжника и кредиторите и им предоставя необходимата информация за уреждането на дълговете, като им дава възможност да представят позиция по молбата и проекта на плана за плащане. Синдикът може да бъде назначен също така, за да се грижи за ликвидацията на активите на длъжника, както и да предава на кредиторите постъпленията от ликвидацията. Ако не бъде назначен синдик, длъжникът отговаря за изготвянето на проект на план за плащане. Образуването на производство за уреждане на дълговете на физическо лице е въпрос, чието определяне е от компетентните на съда. Съдът отговаря също така за утвърждаването на плана за плащане.

Длъжникът запазва правото на собственост и на владение по отношение на своите активи. Всички активи на длъжника обаче, които не се считат за средства от първа необходимост за длъжника, се използват за покриване на дълговете. Длъжникът е длъжен да предостави на съда, на кредиторите и, ако е назначен такъв, на синдика цялата необходима информация по въпроси, свързани с уреждането на дълговете. Длъжникът участва също така в правилното осъществяване на уреждането на дългове.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Несъстоятелност

Като се имат предвид някои изключения, кредитор в производство по несъстоятелност има право да прихване вземането си с дълг към длъжника, съществувал при образуването на производството, дори дългът към длъжника или вземането на кредитора да не са станали изискуеми. Прихващането не е приложимо за вземания, които не дават право на кредитора на плащане от масата на несъстоятелността, нито по отношение на вземания, които са подчинени на други вземания. Кредиторът е задължен да предостави информацията относно вземането, което ще се използва за прихващането.

Оздравяване

Въпреки забраната за събиране на дългове кредиторът има право да прихване вземането си с дълг към длъжника, съществувал при образуването на производството, при същите условия като при производството по несъстоятелност. Изявлението за прихващане се връчва също така на синдика. Правото на прихващане не е приложимо за прихващане от страна на кредитна институция от средствата, които длъжникът държи на депозит в институцията, когато влезе в сила забраната за събиране или след това, или по отношение на средствата, които са в кредитната институция към този момент и следва да бъдат преведени по сметката на длъжника, когато сметката може да се използва за плащания.

Уреждане на дългове

След като започне уреждането на дълговете срещу длъжника не може да се предприемат никакви мерки за събиране на дълг, по който плащанията подлежат на спиране, или за обезпечаване на неговите плащания. Спирането на събиране включва също така прихващане между вземанията на длъжника и дълговете на кредитора. Това спиране обаче не се прилага по отношение на прихващането на данъци.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

По правило договорите, които не включват вземания, предмет на производство по несъстоятелност, остават валидни и непроменени във всички видове производства по несъстоятелност.

Несъстоятелност

Ако при образуване на производството по несъстоятелност длъжникът не е изпълнил договор, по който е страна, другата страна по договора трябва да поиска да се обяви дали масата на несъстоятелността ще покрие договора. Ако се обяви, че масата на несъстоятелността ще покрие договора и се предостави приемливо обезпечение за изпълнението на договора, договорот не може да бъде прекратен. Другата страна по договора обаче може да прекрати договора, ако той е с личен характер или има друга специална причина, поради която няма друго изискване другата страна да продължи да бъде обвързана с масата на несъстоятелността чрез договор.

Освен това отделна сделка може да бъде анулирана на основание за възстановяване съгласно Закона за възстановяване на активи в полза на масата на несъстоятелността (*Laki takaisinsaannista konkurssipesään* 758/1991).

Оздравяване

Образуването на производството за оздравяване няма последици за съществуващите договорености на длъжника, освен ако по закон е предвидено друго. Договор за наем или за обезпечение на кредит с приходи от наем, по който длъжникът е наемател, може да бъде прекратен от длъжника и да приключи два месеца след връчване на известието за прекратяване. Лице, което преди образуването на производството е поело задължение спрямо длъжника за изпълнението на договор, но към момента на образуване на производството не е приключило с изпълнението, има право на плащане за извършената работа, ако изпълнението се счита за обичайно за дейността на длъжника. Ако се касае за друг вид договор, сключен преди образуването на производството, и ако към момента на образуване на производството длъжникът не е изпълнил своето задължение за плащане по договор, при поискване от другата страна синдикът трябва да определи дали длъжникът ще изпълни неговата част от договора. Ако отговорът е отрицателен или не бъде даден в рамките на разумен период от време, другата страна има право да прекрати договора. Договор, чрез който длъжникът би извършил плащане въз основа на или във връзка с дълг, подлежащ на реструктуриране, се счита за недействителен, освен ако задължението за извършване на плащането се базира на утвърден план за оздравяване.

Ако работодател е обект на процедура по оздравяване, работодателят има право да прекрати трудовия договор, независимо от неговата продължителност, с двумесечно предизвестие, като се спазват някои условия.

Сделка, която е можело да бъде отменена, ако е била подадена молба за обявяване в несъстоятелност вместо молба за оздравяване, може да бъде отменена по искане на кредитор в рамките на производството за оздравяване на същите основания, предвидени в Закона за възстановяване на активи в полза на масата на несъстоятелността.

Уреждане на дългове

Длъжникът трябва да върне активите, които не се числят към средствата от първа необходимост и които са придобити въз основа на схема за частично плащане или покупка на изплащане. Длъжникът има право да прекрати договор за наем, по който длъжникът е наемател, или да прекрати някакъв друг вид потребителски договор или схема за покупка на изплащане, като прекратяването влиза в сила два месеца след представянето на известие за прекратяване. Лице, което преди образуването на производството е поело задължение спрямо длъжника за изпълнението на договор, но към момента на образуването на производството не е приключило с изпълнението, има право на плащане за извършената работа, ако изпълнението се счита за обичайно за дейността на длъжника. Договор, според който длъжникът е отговорен въз основа на или във връзка с уреждането на дългове, се счита за недействителен, освен ако отговорността е включена в плана за плащане или е предвидена по закон.

Сделка, която е можело да бъде отменена, ако е била подадена молба за обявяване в несъстоятелност вместо молба за уреждане на дългове, може да бъде отменена по искане на кредитор в рамките на производството по уреждане на дългове на същите основания, предвидени в Закона за възстановяване на активи в полза на масата на несъстоятелността.

7 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху предявени иски на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

Несъстоятелност

След образуването на производство по несъстоятелност не може да се предявяват иски срещу масата на несъстоятелността за целите на получаване на основание за изпълнение по вземане при несъстоятелност и не може да се изпълняват принудителни мерки по активи от масата на несъстоятелността с цел събиране на вземане при несъстоятелност. Въпреки това кредитор, чието вземане е обезпечено, може да предяви иск за събиране на вземането чрез реализиране на обезпечението.

Оздравяване

По правило след образуването на производство за оздравяване длъжникът е обект на забрана за погасяване, а кредиторите са обект на забрана за събиране на дългове, т.е. не се предприемат мерки срещу длъжника с цел събиране по дълг, подлежащ на реструктуриране, или за да се гарантира неговото плащане. В някои случаи кредитор с обезпечено вземане може да поиска от съда да даде разрешение на кредитора да използва обезпечението, за да получи плащане. Това може да стане например, когато е ясно, че, предвид мерките за оздравяване, не е нужно имуществото, което е предоставено като обезпечение, да остане във владение на длъжника. По правило след образуване на производството срещу длъжника не се предприемат обезпечителни мерки на база на официални решения.

Уреждане на дългове

Както при производствата по оздравяване, в рамките на производствата по уреждане на дългове събирането на дълговете на кредитора се спира. Когато дългът е обект на спиране на плащанията, тогава не се предприемат никакви мерки срещу длъжника с цел събиране на дълг, който подлежи на плащане, или за обезпечаване на неговото плащане. Не се предприемат никакви мерки срещу длъжника за събиране на дълг, който подлежи на плащане, или за обезпечаване на неговото плащане. Освен това на длъжника не се начисляват санкции за забавено плащане. В някои случаи обаче кредитор с обезпечено вземане може да поиска от съда да даде разрешение на кредитора да използва обезпечението, за да получи плащане. Това може да стане например, когато активите, които служат за обезпечение, не се считат за средства от първа необходимост на длъжника или ако длъжникът не се нуждае от активите за осъществяване на стопанската си дейност.

Кредиторът може да предяви иск или да образува друго производство, за да запази правото си на принудително изпълнение или за да получи основание за изпълнение. По правило, въпреки забраните, свързани с образуването на производство по уреждане на дългове, кредиторът може да поиска също така издаването на определение за обезпечителни мерки и изпълнението на това определение.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност

При образуването на производството по несъстоятелност длъжникът губи правото си да се разпорежда с активите, включени в масата на несъстоятелността, което преминава към синдика. В резултат на това масата на несъстоятелността има право да придобие статут на страна по въпроси, касаещи активите, включени в масата на несъстоятелността: във връзка с масата на несъстоятелността се запазва възможността за възобновяване на висящи съдебни производства между длъжника и трети страни, които засягат активи от масата на несъстоятелността. Ако тази възможност не бъде използвана за масата на несъстоятелността, длъжникът има право да възобнови производството. Аналогично във връзка с масата на несъстоятелността се запазва възможността за възобновяване на съдебни производства спрямо длъжника, касаещи висящо вземане при несъстоятелност. Ако бъде отказана реакция по иска във връзка с масата на несъстоятелността и длъжникът не желае да възобнови производството, ищецът може да поиска делото да бъде приключено.

Оздравяване

Длъжникът трябва да продължи да има възможност да упражнява своето право на действие по висящи съдебни производства или в други съответни производства, по които е страна, освен ако синдикът не реши да поеме упражняването на правото на действие на длъжника. Същата разпоредба е приложима при съдебни производства или други производства, които предстоят след образуването на производството за оздравяване.

Синдикът има право да предявява иски и да образува съдебни производства или други съответни производства от името на длъжника, както и да упражнява правото на действие на длъжника в рамките на производствата. Освен това синдикът може да приема уведомления от името на длъжника.

Уреждане на дългове

Образуването на производство по уреждане на дългове не трябва да засяга висящи съдебни производства или правото на действие на длъжника в рамките на производствата.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност

Кредиторът може да подаде молба за обявяване в несъстоятелност.

Кредиторите имат първостепенни правомощия върху масата на несъстоятелността. Кредиторите упражняват правата си върху масата на несъстоятелността, ако въпросът не е решен по закон или уреден от синдика. Освен това кредиторите може да запазят правата си по отношение на въпроси, касаещи текущото управление на масата на несъстоятелността, или да прехвърлят част от своите права на синдика. Правото да упражняват правата на кредитори се предоставя на онези от кредиторите, които имат вземания при несъстоятелност спрямо длъжника и които са предявили техните вземания. Правото на кредиторите на несъстоятелността възниква при образуването на производството по несъстоятелност и се погасява, когато производството приключи.

Най-важният орган за вземане на решения е събранието на кредиторите, но може да се прилагат така също други процедури за вземане на решения. Кредиторите може да сформират също така комитет на кредиторите, който да ги представлява при преговори и да служи като звено за връзка между синдика и кредиторите. Правата на глас на кредиторите се определят въз основа на тяхното текущо вземане към масата на несъстоятелността. Решенията на събранието на кредиторите се приемат въз основа на позицията, подкрепена от кредитори, чиито общи права на глас формират мнозинство от повече от половината от всички кредитори, участващи в гласуването. При алтернативните процедури за вземане на решения гласовете се броят въз основа на правата на глас на кредиторите, които изразяват дадена позиция.

Оздравяване

Кредиторът може да подаде молба за образуването на производство за оздравяване.

Може да бъде сформиран комитет на кредиторите, който да служи като съвместен представител на кредиторите. Комитетът представлява всички групи кредитори и в задълженията му се включва да подпомага синдика при изпълнението на неговите задължения и да следи дейността на синдика от името на кредиторите. Комитетът приема решенията си с обикновено мнозинство.

Когато синдикът изготвя проекта на плана за оздравяване, той води преговори с комитета на кредиторите и ако е необходимо, с отделни кредитори. Освен това кредитори или групи кредитори, чиито вземания надхвърлят определения по закон праг, имат право да внесат проект на план за оздравяване. След като бъде съставен проектът на плана за оздравяване, той се представя на кредиторите за одобрение. Ако няма пречки за одобряването на плана, той може да бъде одобрен с приемането му от всички кредитори, с приемането му от мнозинството в групите на кредиторите и, при определени обстоятелства, дори без да бъде приет от мнозинството във всички групи на кредиторите.

Уреждане на дългове

Кредитор не може да подава молба за уреждането на дългове на физическо лице. По правило обаче преди да подаде молба за уреждане на дългове, длъжникът трябва да определи дали има възможност да се договори уреждането с кредиторите. В съответствие с установените практики за кредитиране и събиране на дългове кредиторът трябва да сътрудничи за постигането на уреждане на дълговете.

Кредиторите имат възможност да представят позицията си относно молбата за уреждане на дългове и относно проекта на плана за плащане. Когато е необходимо, кредиторите трябва да представят данни за вземането си в писмен вид. Одобрен план за плащане може да се изменя по искане на кредитора или може да бъде наредено да се погаси на определени основания.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпореджа с активи от масата на несъстоятелността?

Несъстоятелност

Активите в рамките на масата на несъстоятелността се управляват с дължимата грижа и целесъобразност. Едно от задълженията на синдика е да осъществява надзор върху продажбата на активите, включени в масата на несъстоятелността. Активите в масата на несъстоятелността се ликвидират по най-изгодния начин, за да се постигне възможно най-добър резултат от продажбата. Обезпечения, включени в масата на несъстоятелността, може да се продават само ако кредиторът, който е защитен с въпросното обезпечение, е съгласен с това или ако съдът даде разрешение за това. Активите, включени в масата на несъстоятелността не може да се прехвърлят на синдика, или на асистенти на синдика или на лица, свързани със синдика или с асистент.

Оздравяване и уреждане на дългове

Правата на синдика са ограничени до правото на достъп до информацията, която се изисква за изпълнението на задълженията на синдик. Длъжникът запазва правото на собственост и на владение по отношение на своите активи и синдикът няма право да използва или прехвърля активите на длъжника. В производствата по уреждане на дългове обаче на синдика може да бъде наредено да ликвидира активите и да приложи свързаните мерки и действия, както и да предаде съответните постъпления на получателите.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност

Вземането при несъстоятелност означава дълг на длъжника и почива на правно основание, възникнало преди образуването на производството по несъстоятелност. Освен това вземанията с обезпечения и вземанията, чиято база или размер са условни, оспорвани или по друг начин неясни, се считат за вземания в производство по несъстоятелност. При продължителни дългови отношения частта от дълга от периода преди образуването на производството по несъстоятелност се счита за вземане в производство по несъстоятелност.

Вземания, възникнали след образуването на производството по несъстоятелност, се считат за административни разходи, т.е. дълг на масата на несъстоятелността, който се плаща изцяло с активите на масата на несъстоятелността.

Оздравяване

Дългове, възникнали след подаването на молбата, се погасяват, когато станат дължими. Същото важи за хонорари, такси и други текущи разходи, основани на продължителни договорни отношения или на постоянен договор за използване или владение, доколкото се отнася до периода след подаването на молбата.

Уреждане на дългове

Уреждането на дългове обхваща всички дългове на длъжника, съществуващи преди образуването на производството по уреждане на дългове.

Това включва обезпечени пасиви и дългове, които са условни, спорни или по друг начин неопределени, що се отнася до техния размер или основание, както и лихвата върху такива дългове, начислена след образуването на производство по уреждане на дългове и утвърждаването на плана за плащане, и разходите по събирането и изпълнението на тези дългове, когато се постанови, че са платими от длъжника.

Дългове извън производството по уреждане на дългове се погасяват, когато станат дължими.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Несъстоятелност

За да има право на плащане, кредиторът трябва да предяви вземането си към масата на несъстоятелността в писмен вид (писмо за предявяване), като го представи на синдика в срока за предявяване. В писмото за предявяване се посочва например основната сума на вземането, начислената лихва и основанията за вземането и за лихвата. Предявяването може да се преразглежда или допълва и след срока за предявяване. Вземания може да се предявяват със задна дата, ако кредиторът заплати допълнителна такса към масата на несъстоятелността, освен ако е имало основателна причина вземането да не бъде предявено в срока за предявяване. Синдикът може да включи дадено вземане при несъстоятелност в проекта на списъка на вземанията, без вземането да е предявено, ако няма спорове по отношение на основанията и размера на вземането. Синдикът установява действителността на предявените вземания и техния възможен ред според предимството по клас. Вземанията, които дават право на изплащане, се посочват в проекта на списъка на вземанията. Дадено вземане в проекта на списъка на вземанията може да бъде оспорено от синдика, от кредитор или от длъжника. Възражението срещу вземането трябва да бъде подробно и да се придружава от причините за него. Когато вземането на кредитор е оспорено, синдикът осигурява възможност на кредитора да бъде изслушан във връзка с възражението и да представи доказателства в подкрепа на неговото вземане. Вземане, което не е оспорено навреме, се счита за прието.

След това синдикът съставя списъка на вземанията, като отчита възраженията и изявленията и представя списъка пред съда за утвърждаване.

Съдът разглежда оспорванията и останалите разногласия. Ако дадено възражение не може да бъде разрешено в рамките на изслушването, то се разглежда в отделно гражданско производство. Накрая съдът утвърждава списъка на вземанията.

Оздравяване

Към своята молба за образуване на производство за оздравяване длъжникът трябва да приложи декларация относно кредиторите, дълговете и техните обезпечения. При издаване на решението за образуване на производството за оздравяване съдът определя срок, в който кредиторите трябва да заявят своите вземания в писмен вид пред синдика, ако съответните вземания се различават от посочените от длъжника.

Когато проектът на плана за оздравяване бъде представен в съда, съдът дава възможност на страните да заявят в писмен вид пред синдика техните възражения срещу вземанията, които са включени в проекта, както и възможност да представят писмено изявление по проекта в рамките на определен срок или призовава въпросните страни да бъдат изслушани в съда. Възражения от страна на длъжника може да се представят както от синдика, така и от самия длъжник. Възраженията се разглеждат и въпросът се решава при разглеждане на проекта, ако това е възможно, или въпросът може да бъде решен в рамките на отделно съдебно производство. След като съдът вземе решение по неясно реструктуриране на дълг, на лицето, което е изготвило проекта, може да бъде дадена възможност да коригира, преразгледа или допълни проекта. След това кредиторите гласуват проекта на плана за оздравяване.

По правило задължение, което не е обявено от длъжника или предявено от кредитора в производството по оздравяване, и което не е станало известно на синдика по друг начин преди одобряването на плана за оздравяване, изтича при одобряването на плана за оздравяване.

Уреждане на дългове

При издаване на решението за образуване на производството по уреждане на дългове съдът изпраща до кредиторите копия на решението на съда, молбата и проекта на план за плащане на длъжника. Съдът определя също така краен срок за писмените изявления на кредиторите относно размера на дълговете, които подлежат на уреждане, ако са различни от обявените от длъжника, както и краен срок за писмените изявления на

кредиторите относно молбата и проекта на плана за плащане на длъжника и относно евентуалните възражения срещу дълговете, включени в проекта.

Възраженията се разглеждат в рамките на производството по уреждане на дългове и решенията се отразяват в плана за плащане, ако това е възможно, без да се стига до значително забавяне при уреждането на дълговете. В противен случай съдът отнася въпроса за решаване като отделен иск или в рамките на друго производство. След това планът за плащане може да се утвърди, при условие че уреждането на дълговете на длъжника е одобрено.

Планът за плащане може да се изменя по молба на длъжника или на кредитор, ако след утвърждаването на плана е станало известно, че съществува дълг, който подлежи на уреждане. Ако дълг, който подлежи на уреждане, се появи след завършване на плана за плащане, длъжникът погасява дълга в размера, който би бил отреден на кредитора, ако дългът е бил включен в плана за плащане.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

По правило във всички видове производства по несъстоятелност вземанията се считат за равнопоставени, т.е. всеки кредитор има еднакво право да получи плащане от средствата за изплащане съразмерно на неговото вземане. Изключенията от това правило се отнасят до разпоредбите, касаещи вземанията с предимство и вземанията с най-ниския приоритет.

Несъстоятелност

Плащанията към кредиторите на несъстоятелността се извършват в съответствие с утвърдения списък на вземанията. Разпоредбите относно определянето на реда на вземанията при несъстоятелност в случаи, когато активите на длъжника не са достатъчни за покриването на всички вземания, са определени в Закона за реда на вземанията (*Laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä* 1578/1992).

Вземанията, гарантирани с обезпечение или с право на задържане, представляват вземания с предимство, каквито са вземанията, възникнали във връзка с оздравяването на предприятие, издръжка, дължима на дете, и бизнес ипотеки. Вземанията, които са подчинени на други вземания, и техният съответен ред са определени в отделни разпоредби. Такива вземания включват например лихви и санкции за забавено плащане, свързани с вземане без предимство, начислени до момента на образуването на производството по несъстоятелност, и други такси съгласно публичното право като глоби и плащания на санкции.

Оздравяване

Кредиторите, които извън производството за оздравяване биха имали равни права на плащане по тяхното вземане, имат еднакъв статут при уреждането на дълговете в рамките на плана за оздравяване. В плана за оздравяване обаче може да бъде предвидено, че кредиторите с вземания с малък материален интерес следва да получат плащането си изцяло.

По отношение на обезпечените дългове може да се прилагат само ограничени мерки от споразумението за уреждане на дълговете, тъй като главницата на обезпечения дълг не може да се намалява. Споразумението за уреждане на дълговете не засяга съществуването или съдържанието на правото на кредитор на реално обезпечение. При уреждането на дългове лихвата и другите кредитни разходи, направени по време на производството за оздравяване във връзка с дълговете, подлежащи на реструктуриране, различни от обезпечените дългове, се считат за дългове с най-нисък приоритет.

Уреждане на дългове

Наличните средства на длъжника и средствата от ликвидацията на неговите активи се разпределят за покриване на обикновените дългове пропорционално на техния размер. По отношение на обикновения дълг може да се прилагат всички налични мерки за уреждане на дългове, но задължението за плащане по отношение на обезпечените дългове не може да се отменя. Уреждането на дългове не засяга съществуването или съдържанието на правото на кредитор на реално обезпечение. Трябва да се използва механизмът, който нанася най-малка вреда на кредитора и все пак е достатъчен за оздравяване на финансовото положение на длъжника. Последните пасиви, които се разпределят като плащане от наличните средства и средствата от ликвидацията на длъжника, са дълговете, които биха били подчинени, ако длъжникът е бил обявен в несъстоятелност, и лихвата, начислена от образуването на производството по уреждане на дългове до утвърждаването на плана за плащане.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Несъстоятелност

Съдебното производство по несъстоятелност приключва с утвърждаване на списъка за разпределение. Несъстоятелността приключва, след като кредиторите одобряват окончателното уреждане на сметките. Синдикът съставя окончателно уреждане на сметките, след като масата на несъстоятелността бъде отчетена и активите, които са включени в масата, бъдат ликвидирани. Окончателното уреждане на сметките може да бъде съставено дори ако масата на несъстоятелността е частично неотчетена, тъй като дадено обезпечение или други активи с малка стойност не са били продадени или защото дадено вземане при несъстоятелност или незначителна част от вземанията е неясно/и.

Споразумение за приключване на производството по несъстоятелност може да бъде сключено, ако е подкрепено от длъжника и от мнозинството от кредиторите. След като споразумението бъде утвърдено, назначението на синдика и правата на кредиторите се прекратяват.

Съдът издава решение за приключване на производството по несъстоятелност, ако средствата в масата на несъстоятелността не са достатъчни за покриване на разходите за производството по несъстоятелност или ако продължаването на производството по несъстоятелност не е целесъобразно по друга причина. Съдът обаче не издава решение за приключване на производството по несъстоятелност, ако производството по несъстоятелност ще продължи под формата на публична ликвидация. Причините за продължаване на производството по несъстоятелност под формата на публична ликвидация може да включват например необходимост от задълбочена проверка на длъжника. Публичната ликвидация приключва с окончателното уреждане на сметките.

Поради основателна причина решението за обявяване в несъстоятелност може да бъде отменено в срок до осем дни след издаването му.

Отговорността за дълговете продължава и след производството по несъстоятелност. Длъжникът не се освобождава от отговорността за задълженията при несъстоятелност, които не са били погасени изцяло в рамките на производството по несъстоятелност.

Оздравяване

Съдебната процедура по оздравяването приключва при утвърждаването на плана за оздравяване. С утвърждаването на плана длъжникът отново получава свобода на разпореджане и се прекратяват правните последици, свързани с образуването на производството, като забрана на плащания и на събиране на дългове. След като планът за оздравяване бъде утвърден, условията по реструктурираните дългове се уреждат с плана за оздравяване и по правило всички дългове, подлежащи на реструктуриране, но останали неизвестни, се прекратяват.

При поискване от надзорник или кредитор, съдът може да постанови прекратяване на плана за оздравяване, ако длъжникът е нарушил плана и нарушението не е незначително. Планът за оздравяване се прекратява също така, ако длъжникът бъде обявен в несъстоятелност преди приключването на плана. Съдът може да постанови също така прекратяване на споразумението за уреждане на дълговете с конкретен кредитор в рамките на плана за оздравяване, например ако според плана длъжникът съществено е пренебрегнал задълженията си към кредитора. След прекратяването кредиторът ще има същите права, каквито е имал преди утвърждаването на плана за оздравяване.

След приключването на плана за оздравяване надзорникът или ако няма надзорник, длъжникът представя окончателен доклад за изпълнението на плана.

Уреждане на дългове

Съдебното производство по уреждане на дългове приключва, след като съдът утвърди плана за плащане. След като планът за плащане бъде утвърден, условията по подлежащите на уреждане дългове се уреждат с плана за плащане. Задълженията за плащане, предвидени в плана за плащане, са обвързващи за длъжника до изпълнението на всички определени задължения. Независимо че срокът на плана за плащане е приключил, предвидената в него отговорност на длъжника остава в сила, доколкото въпросните задължения не бъдат изпълнени. Длъжникът не се освобождава от задължението за погасяване на останалите дългове, докато не бъдат изпълнени всички задължения, предвидени в плана за плащане.

Планът за плащане се прекратява, ако длъжникът бъде обявен в несъстоятелност преди края на плана. При поискване от длъжника или кредитор, съдът може да постанови прекратяването на плана за плащане, ако длъжникът е пренебрегнал законоустановените си задължения. След прекратяването кредиторът има същите права, каквито е имал преди уреждането на дългове.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност

Отговорността за дълговете остава и след производството по несъстоятелност: длъжникът продължава да носи отговорност за онези задължения при несъстоятелност, които не са били погасени изцяло по време на производството по несъстоятелност.

Оздравяване

Кредиторите имат право да получат плащане по своите вземания, които са посочени в плана за оздравяване, и оздравяването не приключва, докато не бъдат изпълнени предвидените в плана задължения. Така след изпълнението на плана кредиторите повече нямат право да получават плащания.

Уреждане на дългове

Условията на подлежащите на уреждане дългове се уреждат с плана за плащане. Определя се срокът на плана за плащане. Независимо че срокът на плана за плащане е приключил, предвидените в него отговорности на длъжника остават в сила, докато съответните задължения бъдат изпълнени. След изпълнението на плана за плащане кредиторите повече нямат право да получат плащания.

16 Кой поема разходите и съдебните разходи в производството по несъстоятелност?

Несъстоятелност

Разходите за производството по несъстоятелност включват съдебните такси, които се начисляват по производството, хонорара на синдика и други разходи, произтичащи от проверката и управлението на масата на несъстоятелността.

Разходите за производството по несъстоятелност се покриват със средствата от масата на несъстоятелността. Ако средствата от масата на несъстоятелността не са достатъчни за покриването на разходите, кредиторът може да поеме отговорност за покриването на разходите, за да избегне прекратяване на производството по несъстоятелност.

Съдът може да реши също така производството по несъстоятелност да продължи под формата на публична ликвидация, ако сметне, че има основания за това, например поради недостатъчни средства в масата на несъстоятелността. В такъв случай назначението на синдика и правата на кредиторите на масата на несъстоятелността се прекратяват. Разходите за производството по несъстоятелност, произтичащи от публичната ликвидация, се плащат с държавни средства, доколкото средствата от масата на несъстоятелността не са достатъчни за покриването на тези разходи.

Оздравяване

Разходите за производството, като възнаграждението на синдика, се заплащат от активите на длъжника. Друга страна също може да поеме отговорност за разходите, тъй като една от пречките пред оздравяването е вероятността активите на длъжника да не са достатъчни за покриване на разходите по производството.

Компенсирането на разходите, свързани с комитетата на кредиторите, е отговорност на кредиторите. Лицето, което желае да упражни правото да представи проект на план за оздравяване, поема разходите за изготвянето на проекта за своя сметка.

Уреждане на дългове

Разходите за образуване на производство включват разумен хонорар за услугите на синдик и възстановяване на разходите, направени от синдика. По правило длъжникът покрива хонорара и разходите на синдика в размер, непревишаващ наличните средства на длъжника през четирите месеца, следващи утвърждаването на плана за плащане или изменения план за плащане. Частта от хонорара и разходите, които не са покрити от длъжника, се плащат с държавни средства. Ако молбата за уреждане на дългове бъде отхвърлена, целият хонорар и всички разходи се плащат с държавни средства.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Във всички видове производства по несъстоятелност се прилагат разпоредби за възстановяване.

Активите, които са прехвърлени преди образуването на производството по несъстоятелност и които отговарят на предвидените в закона условия, може да бъдат възстановени чрез предявяване на иск за възстановяване, или на иск по отношение на правото на собственост или на иск за вреди. Във всички видове производства по несъстоятелност разпоредбите на Закона за възстановяване на активи към масата на несъстоятелността (758 /1991) се прилагат по отношение на възстановяването. Трябва да са налице основания за възстановяването.

Предпоставките за наличието на основания за възстановяване и съответно за отмяна на сделката са следните:

- сделката е използвана за неправомерно облагодетелстване на един кредитор за сметка на останалите кредитори, за прехвърляне на активи извън досега на кредиторите или за увеличаване на общия размер на дълга в ущърб на кредиторите,
- длъжникът е бил неплатежоспособен към момента на сделката или сделката е допринесла за несъстоятелността на длъжника; ако сделката се отнася до подарък, друга предпоставка е длъжникът да е бил свръхзадължен или да е станал свръхзадължен вследствие на сделката,
- другата страна по сделката е знаела или е трябвало да знае, че длъжникът е неплатежоспособен/свръхзадължен, или за последиците от сделката върху финансовото състояние на длъжника, както и за други фактори, поради които сделката е нецелесъобразна.

Ако другата страна по сделката е близък роднина на длъжника, се приема, че въпросното лице е запознато с горепосочените фактори, освен ако може да докаже, че е действало добросъвестно. Ако сделката е сключена повече от пет години преди образуването на производството по несъстоятелност, тя може да бъде отменена само ако страна по сделката е бил близък роднина на длъжника.

Погасявания на дългове, направени повече от три месеца преди датата на молбата за образуване на производство по несъстоятелност, се отменят, ако погасяването е осъществено чрез необичайни средства за плащане, или ако е извършено предсрочно, или ако погасената сума се счита за значителна, като се имат предвид средствата в масата на несъстоятелността. Погасявания не се отменят обаче, ако се приемат за

обичайни, като се имат предвид обстоятелствата. Плащанията, които бъдат събрани чрез заповед, също се връщат, при условие че заповедта е наложена повече от три месеца преди крайния срок. За близки роднини на длъжника приложимият срок е по-дълъг. Плащането се връща дори ако кредиторът е действал добросъвестно.

Предвидени са също така отделни разпоредби, уреждащи връщането например на подаръци, делбата на имущество, прихващания и обезпечения.

Последна актуализация: 21/02/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Несъстоятелност - Швеция

ВЪВЕДЕНИЕ

Регламентът относно несъстоятелността (*insolvensförordning*) в Швеция урежда въпросите, свързани с фалита, оздравяването на предприятия и реструктурирането на дълг. По-долу са обяснени накратко някои аспекти на шведската нормативна уредба на тези процедури, както е предвидено в член 86, параграф 1 от преразгледания Регламент относно несъстоятелността. Описанието не претендира за изчерпателност.

ФАЛИТ

Обща информация

Фалитът (*konkurs*) е форма на универсално принудително изпълнение, при което всички кредитори на длъжника пристъпват към съвместно и принудително разпореждане с цялото му имущество с цел да удовлетворят съответните си вземания. При фалит имуществото се включва в масата на несъстоятелността (*konkursbo*), която се управлява в полза на кредиторите. Масата на несъстоятелността се управлява от един или повече синдици (*konkursförvaltare*). Единствената задача на синдика е да управлява масата на несъстоятелността. В производството по обявяване на фалит молбата за обявяване на фалит се разглежда от районния съд (*tingsrätt*), пак той постановява съответното решение и разглежда самото дело. В хода на производството по обявяване на фалит съдът постановява решения по редица въпроси: той определя например как да се разпредели масата на несъстоятелността и дали вземанията трябва да бъдат доказвани. В съда се осъществяват и други стъпки, например полагането на клетва, при която длъжникът потвърждава под клетва описа на имуществото. Синдикът се контролира от Органа за принудително изпълнение (*Kronofogdemyndigheten*).

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Обща информация

С решение на съда търговец, който изпитва трудности при изпълнението на своите задължения, може да получи разрешение да премине специална процедура с цел оздравяване на предприятието (*företagsrekonstruktion*). Съдът назначава управител по оздравяването на предприятието (*rekonstruktör*), който да проучи дали някои или всички дейности на длъжника могат да бъдат продължени и евентуалните условия за това, както и дали съществуват подходящи условия длъжникът да сключи финансово споразумение (*uppgörelse*) или предпазен конкордат (*ackord*) с кредиторите. При изпълнението на своите задължения управителят по оздравяването на предприятието трябва да действа по начин, който да гарантира зачитането на интересите на кредиторите. Решението за оздравяване на дадено предприятие формално не ограничава контрола на длъжника върху имуществото му.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Обща информация

Реструктурирането на дълг (*skuldsanering*) освобождава длъжника от цялата или от част от неговата отговорност да погаси задълженията, които попадат в обхвата на производството по реструктуриране. От ноември 2016 г. в Швеция съществуват два вида реструктуриране на дълг: реструктуриране на дълг (*skuldsanering*) по силата на Закона за реструктуриране на задълженията (*skuldsaneringslagen*); и реструктуриране на дълг на предприятията (*F-skuldsanering*) по силата на Закона за реструктуриране на задълженията на предприятията (*skuldsaneringslagen för företagare*). Двете процедури са разяснени по-долу.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

ФАЛИТ

Производство по обявяване на фалит може да бъде образувано както за юридически, така и за физически лица (включително физически лица, които не извършват търговска дейност).

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Производство по оздравяване на предприятие може да бъде образувано както за юридически, така и за физически лица, стига те да извършват търговска дейност. Някои юридически лица са изключени от обхвата на закона, например банки, кредитни институции, застрахователни дружества и дружества за търговия с ценни книжа.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Разрешение за реструктуриране на дълг може да получат физически лица (включително физически лица, които извършват частна търговска дейност (*enskild näringsverksamhet*)).

На първа инстанция заявленията за реструктуриране на дълг се разглеждат от Органа за принудително изпълнение.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Разрешение за реструктуриране на дълг на предприятие може да получи физическо лице, което е:

1. търговец, извършващ търговска дейност, ако по-голямата част от задълженията му са възникнали във връзка с тази дейност;
2. търговец, извършващ търговска дейност, ако задълженията, които са възникнали във връзка с тази дейност, могат да бъдат погасени по подходящ начин или ако невъзможността за погасяване на тези задължения е само временна; или
3. член на семейството на предприемач, ако задълженията на члена на семейството са възникнали в по-голямата си част във връзка с търговската дейност на предприемача.

„Член на семейството“ (*närstående*) е съпруг(а), несклучил брак партньор, родител, сестра или брат, или дете или деца на съпруга(та) или на несклучилия брак партньор.

На първа инстанция заявленията за реструктуриране на дълг на предприятие се разглеждат от Органа за принудително изпълнение.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

ФАЛИТ

За да бъде образувано производство по несъстоятелност, длъжникът трябва да е неплатежоспособен. „Неплатежоспособност“ (*obestånd, insolvens*) означава, че длъжникът не може да изпълнява надлежно задълженията си и че неплатежоспособността му не е само временно явление.

Декларацията относно неплатежоспособността на даден длъжник се приема, ако няма конкретна причина това да не бъде направено.

Съществуват също и някои презумпции за доказване на неплатежоспособността. Например длъжникът трябва да бъде считан за неплатежоспособен до доказване на обратното, ако срещу него е образувано изпълнително производство по глава 4 от Кодекса за принудително изпълнение (*utsökningsbalken*), в рамките на което е било констатирано, до шест месеца преди подаването на молбата за обявяване на фалит, че длъжникът не разполага с достатъчно активи за пълното удовлетворяване на вземането — предмет на принудителното изпълнение. Същото важи и за случаите, когато длъжникът обяви спиране на плащанията.

Молба за обявяване на фалит може да бъде подадена от длъжника или от кредитор.

В случай че съществуват съмнения относно одобряването на молбата за обявяване на фалит и има основание да се счита, че длъжникът може да отклони част от имуществото, съдът може да разпорежи налагането на обезпечителна мярка (*kvarstad*) върху имуществото на длъжника, докато тече разглеждането на молбата. Освен това съдът е оправомощен да наложи забрана за пътуване.

Районният съд трябва незабавно да публикува решението за обявяване на фалит. Решението влиза в сила незабавно, като длъжникът губи контрол върху собствеността си веднага след произнасянето му, макар да е предвидена известна защита на оправданите правни очаквания на трети лица. Моля вижте също информацията, предоставената в точка „Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?“.

Решение на районния съд, с което се обявява фалит или се отхвърля молба за обявяване на фалит, може да бъде обжалвано пред висшестоящ съд.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Молба за оздравяване на предприятие може да бъде подадена от длъжника или от кредитор. Решение за оздравяване на дадено предприятие може да бъде постановено само ако може да се приеме, че длъжникът не е в състояние да изпълнява задължения, които са станали изискуеми, или че скоро няма да е в състояние да ги изпълнява. Решение за оздравяване на дадено предприятие може да не бъде постановено, ако липсват основателни причини да се предполага, че целта за оздравяването на предприятието може да бъде постигната. Молба, подадена от кредитор, може да бъде одобрена само със съгласието на длъжника.

Ако подадена от длъжник молба бъде приета за допустима, съдът трябва да я разгледа незабавно, освен когато тя е била подадена след молба от кредитор и съдът реши, че нейното разглеждане трябва да се проведе в съдебно заседание. Ако подадена от кредитор молба бъде приета за допустима, съдът трябва да определи дата за нейното разглеждане в съдебното заседание. Заседанието трябва да се проведе в срок от две седмици след подаването на молбата до съда. То може да се проведе на по-късна дата, ако има специални причини за това, но във всеки случай не по-късно от шест седмици.

Ако съдът одобри молбата, той трябва едновременно с това да назначи управител по оздравяването на предприятието. При наличие на специални основания за това може да бъде назначен повече от един управител по оздравяването на предприятието. В срок от една седмица от постановяването на решението в полза на оздравяването управителят по оздравяването на предприятието трябва да уведоми всички известни кредитори за решението. Решение за оздравяване на предприятие влиза в сила незабавно, освен ако съдът не разпорежи друго.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Молба за реструктуриране на дълг може да бъде подадена от длъжник. Ако молбата не бъде отхвърлена като недопустима или неоснователна, във възможно най-кратък срок трябва да бъде постановено решение за образуване на производство по реструктуриране на дълга. Молбата може да бъде отхвърлена като неоснователна, например ако от нея или от друг наличен доклад става ясно, че условията за реструктуриране не са изпълнени.

Реструктуриране на дълг може да се разреши, ако:

1. длъжникът е физическо лице, чиито основни интереси са в Швеция;
2. длъжникът не може да изпълнява изискуемите си задължения и при отчитане на всички обстоятелства по случая може да се приеме, че тази невъзможност за плащане ще продължи в обозримо бъдеще (длъжникът трябва да се счита за неплатежоспособен); и
3. това е разумно да бъде направено с оглед на личното и финансовото положение на длъжника.

Прилагат се следните ограничения:

1. реструктуриране на дълг не може да се разреши, ако по отношение на длъжника се прилага забрана за извършване на стопанска дейност (*näringsförbud*);
2. ако длъжникът е търговец, реструктуриране на дълг може да бъде разрешено само ако финансовото състояние на предприятието може лесно да бъде установено; и
3. ако длъжникът вече е получавал разрешение за реструктуриране на дълг, ново реструктуриране на дълг може да се допусне само при наличието на специални основания за това.

Ако бъде постановено решение за образуване на производство по реструктуриране на дълг, съобщение за това трябва незабавно да бъде публикувано в държавен вестник, *Post- och Inrikes Tidningar*. Освен това в срок от една седмица след публикуването трябва да се изпрати уведомление до известните кредитори. В уведомлението кредиторите трябва да бъдат приканени, наред с другото, да предявят своите вземания срещу длъжника, обикновено в писмена форма в срок от един месец от датата на публикуването, като предоставят подробности относно своите вземания и всякаква друга информация, която е от значение за преценката на случая, както и данните за сметката, по която да се извършват евентуални плащания в хода на производството по реструктуриране на дълга.

Решение за образуване на производство по реструктуриране на дълг може да се обжалва в срок от три седмици от датата на постановяването му. След решението за образуване на производството заповед на имущество (*utmätning*) с цел принудително изпълнение на вземания, възникнали преди това решение, не може да се налага до постановяването на окончателно решение по въпроса за реструктурирането на дълга. Това правило обаче не се отнася за вземания, които не са обхванати от реструктурирането. То не важи и ако вследствие на обжалване съдът разреши заповедта по искане на кредитор.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Молба за реструктуриране на дългове на предприятие може да бъде подадена от длъжник. Ако молбата не бъде отхвърлена като недопустима или неоснователна, във възможно най-кратък срок трябва да бъде постановено решение за образуване на производство по реструктуриране на дълга на предприятието. Молбата може да бъде отхвърлена като неоснователна например ако от нея или от друг наличен доклад става ясно, че условията за реструктуриране на дълга на предприятието не са изпълнени.

Реструктуриране на дълг на предприятие може да се разреши, ако:

1. основните интереси на длъжника са в Швеция;

2. длъжникът не може да изпълнява изискуемите си задължения и при отчитане на всички обстоятелства по случая може да се приеме, че тази невъзможност за плащане ще продължи в обозримо бъдеще (длъжникът трябва да се счита за неплатежоспособен); и

3. това е разумно да бъде направено с оглед на личното и финансовото положение на длъжника.

Прилагат се следните ограничения:

1. реструктуриране на дълг на предприятие не може да се разреши, ако по отношение на длъжника се прилага забрана за извършване на стопанска дейност (näringsförbud);
2. реструктуриране на дълг на предприятие не може да се разреши, ако длъжникът е търговец, който извършва или е извършвал своята дейност по безотговорен начин;
3. реструктуриране на дълг на предприятие не може да се разреши, ако длъжникът има способност в рамките на тримесечен период за изплащане на сума, която е по-малка от една седма от базовата сума (prisbasbeloppet), предвидена в раздели 6 и 7 на глава 2 от Кодекса за социално осигуряване (socialförsäkringsbalken) (приблизително 6 300 SEK през 2016 г.); и
4. ако длъжникът вече е получавал разрешение за реструктуриране на дълг, ново реструктуриране на дълг може да се допусне само при наличието на специални основания за това.

Ако бъде постановено решение за образуване на производство по реструктуриране на дълг на предприятие, съобщение за това трябва незабавно да бъде публикувано в държавен вестник, *Post- och Inrikes Tidningar*. Освен това в срок от една седмица след публикуването трябва да се изпрати уведомление до известните кредитори. В уведомлението кредиторите трябва да бъдат приканени, наред с другото, да предявят своите вземания срещу длъжника, обикновено в писмена форма в срок от един месец от датата на публикуването, като предоставят подробности относно своите вземания и всякаква друга информация, която е от значение за преценката на случая, както и данните за сметката, по която да се извършват евентуални плащания в хода на производството по реструктуриране на дълга на предприятието.

Решение за образуване на производство по реструктуриране на дълг на предприятие може да се обжалва в срок от три седмици от датата на постановяването му.

След решението за образуване на производството заповест за спиране на имущество с цел принудително изпълнение на вземания, възникнали преди това решение, не може да се налага до постановяването на окончателно решение по въпроса за реструктурирането на дълга на предприятието. Това правило обаче не се отнася за вземания, които не са обхванати от реструктурирането. То не важи и ако вследствие на обжалване съдът разреши заповестта за искане на кредитор.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

ФАЛИТ

Освен ако в специални правила относно изключенията, касаещи правните действия, извършени от длъжника или от друга страна непосредствено след решението за образуване на производството по обявяване на фалит, не е предвидено друго, масата на несъстоятелността включва цялото имущество, което е принадлежало на длъжника към момента на публикуване на решението за обявяване на фалит или което е придобито от длъжника в хода на производството по обявяване на фалит, и което може да служи за удовлетворяване на вземанията. Включва се също и всяко имущество, което може да бъде добавено към масата на несъстоятелността посредством събиране на вземания. За физическите лица са предвидени специални правила по отношение на заплатите и друго имущество, от които длъжникът има нужда за своето съществуване.

Длъжникът може да задържи част от това имущество.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Управителят по оздравяването на предприятието трябва да уведоми всички известни кредитори относно решението за оздравяване на предприятието в срок от една седмица, считано от датата на постановяването му. Наред с другото, към уведомлението трябва да се приложи предварителен опис на имуществото и на задълженията на длъжника. От това следва, че производството обхваща цялото имущество. Следва обаче да се подчертае, че оздравяването на предприятието може да приключи със сключването на публичен предпазен конкурдат с кредиторите, без обаче това да е задължително.

Всички вземания, които се основават на споразумение, сключено от длъжника по време на производството по оздравяване на предприятието със съгласието на управителя по оздравяването, се ползват с общо право на предпочително удовлетворение (*allmän förmånsrätt*). Пример за подобно споразумение може да е споразумение за финансиране на предприятието, сключено със съгласието на управителя по оздравяването в хода на производството по оздравяване.

РЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Решението за одобряване на реструктуриране на дълг трябва да включва погасителен план. Срокът на погасителния план е пет години, освен ако няма съществени основания за определяне на по-кратък срок. Той започва да тече от датата на решението за одобряване на реструктурирането. Тъй като длъжникът започва да извършва плащания от датата на постановяване на решението за образуване на производството, срокът, през който се е прилагало това решение, обикновено се приспада от срока на погасителния план.

Сумата, която длъжникът трябва да плати, се определя по начин, който позволява реструктурирането на дълга да засегне цялото имущество и всички приходи на длъжника след приспадане на средствата, необходими за издръжката на длъжника и неговото семейство. Може да се предвиди резерв за погасяване на вземания, които не са обхванати от реструктурирането на дълга.

Ако след решението за реструктуриране на дълга финансовото състояние на длъжника се подобри значително и това се дължи на непредвидени обстоятелства, кредиторите и длъжникът може да подадат молба за преразглеждане на решението.

РЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА РЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

При реструктуриране на дълг на предприятие трябва да се състави погасителен план. Срокът на погасителния планът е три години. Той започва да тече от датата на решението за одобряване на реструктурирането. Тъй като длъжникът започва да извършва плащания от датата на постановяване на решението за образуване на производството, срокът, през който се е прилагало това решение, обикновено се приспада от срока на погасителния план.

Сумата, която длъжникът трябва да плати, се определя по начин, който позволява реструктурирането на дълга на предприятието да засегне цялото имущество и всички приходи на длъжника след приспадане на средствата, необходими за издръжката на длъжника и неговото семейство. Може да се предвиди резерв за погасяване на вземания, които не са обхванати от реструктурирането на дълга на предприятието.

Ако след решението за реструктуриране на дълга на предприятието финансовото състояние на длъжника се подобри значително и това се дължи на непредвидени обстоятелства, кредиторите и длъжникът може да подадат молба за преразглеждане на решението.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

ФАЛИТ

След постановяването на решението за обявяване на фалит длъжникът губи контрол върху всяко имущество, включено в масата на несъстоятелността. Длъжникът не може да поема задължения, които биха могли да бъдат предявени в хода на производството по обявяване на фалит. Съществуват някои изключения. По време на производството по обявяване на фалит масата на несъстоятелността се представлява от синдик. Синдикът се назначава от районния съд и трябва да притежава специфични познания и опит, които са необходими за изпълнението на задачата, както и други относими към задачата качества. За синдик не може да бъдат назначаван съдебен служител. За синдик не може да бъде назначавано лице, което се намира в конфликт на интереси.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Управителят по оздравяването на предприятието трябва да притежава специфични познания и опит, които са необходими за изпълнението на задачата, да има доверието на кредиторите и други относими към задачата качества.

Управителят по оздравяването на предприятието проучва финансовото състояние на длъжника и, в консултация с него, изготвя план, в който се посочва как ще бъдат постигнати целите на оздравяването. Планът трябва да бъде предоставен на съда и на кредиторите. Управителят по оздравяването на предприятието може да ползва помощта на експерти.

Длъжникът трябва да предостави на управителя по оздравяването на предприятието цялата информация, свързана с финансовото му състояние, която има отношение към оздравяването. Длъжникът трябва да следва указанията на управителя по оздравяването относно начина на управление на предприятието. Длъжникът не може да извършва някои правни действия без съгласието на управителя по оздравяването на предприятието. Те включват погасяването на задължения, които са възникнали преди постановяването на решението, поемането на нови задължения и прехвърлянето на имущество или учредяването на залог върху имущество, което е от съществено значение за дейността на длъжника. Въпреки това, ако длъжникът не изпълнява тези свои задължения, въпросното правно действие остава действително.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Не се назначава синдик. По време на производството по реструктуриране на дълга длъжникът запазва контрола върху имуществото си.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Не се назначава синдик. По време на производството по реструктуриране на дълга длъжникът запазва контрола върху имуществото си.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

ФАЛИТ

Кредитор с вземане срещу длъжника, което може да бъде предявено по време на производството по обявяване на фалит, може да прихване това вземане срещу вземане, което длъжникът има срещу него към датата на постановяване на решението за обявяване на фалит. Това не важи в случаите, когато прихващането е било изключено от производството по обявяване на фалит поради естеството на въпросното вземане.

Специфични правила се прилагат по отношение на условните вземания. Освен това са предвидени и изключения, наред с другото, по отношение на наскоро придобити вземания (които до голяма степен съответстват на разпоредбите относно събирането на вземания в полза на масата на несъстоятелността).

По отношение на финансовите пазари са предвидени специални разпоредби, съгласно които споразуменията за нетиране и подобни договорености, свързани наред с другото с финансови инструменти, се прилагат и по отношение на масата на несъстоятелността и кредиторите.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Всеки, който има вземане срещу длъжника към момента на подаването на молбата за оздравяване на предприятието, може да прихване това вземане срещу вземане, което длъжникът има срещу него към този момент, дори това вземане да не е станало изискуемо. Това не важи в случаите, когато прихващането е изключено поради естеството на вземането или по друга причина попада извън обхвата на разпоредбите на Закона за оздравяване на предприятията. Освен това са предвидени и изключения, наред с другото, по отношение на наскоро придобити вземания (които до голяма степен съответстват на разпоредбите относно събирането на вземания в полза на масата на несъстоятелността).

По отношение на финансовите пазари са предвидени специални разпоредби, според които споразуменията за нетиране и подобни договорености, свързани наред с другото с финансови инструменти, се прилагат и по отношение на масата на несъстоятелността и онези кредитори, чиито вземания са обхванати от публичен предпазен конкордат.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Не са предвидени специфични правила относно прихващанията.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Не са предвидени специфични правила относно прихващанията.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

ФАЛИТ

Законът за фалита не съдържа никакви общи правила относно това дали сключените от длъжника споразумения обвързват масата на несъстоятелността. По принцип масата на несъстоятелността е независимо юридическо лице и не носи отговорност за задължения, които биха могли да възникнат във връзка с подобни споразумения. Масата на несъстоятелността може да се обвързва с изпълнението на сключени от длъжника споразумения, ако това е от полза за ликвидацията на имуществото. Това обикновено зависи от съгласието на контрагента.

Специфични разпоредби са предвидени и в други законодателни актове, като Закона за продажбите (*köplagen*) и Закона за търговията с финансови инструменти (*lagen om handel med finansiella instrument*). В съответствие със Закона за продажбите масата на несъстоятелността може да се обвърже с изпълнението на споразумение при обявяването на една от страните във фалит. Контрагентът може да поиска да бъде уведомен своевременно, ако е налице воля за изпълнение на споразумението, обвързващо масата на несъстоятелността.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Ако преди решението за оздравяване на предприятието контрагентът на длъжника е имал право да прекрати споразумение поради възникването или вероятността от възникване на спор относно плащанията или друг аспект на изпълнението, след постановяването на решението контрагентът няма право да прекрати споразумението с този аргумент, ако длъжникът, своевременно и със съгласието на управителя по оздравяването на предприятието, поиска въпросното споразумение да бъде изпълнено. По искане на контрагента длъжникът трябва да го уведоми в разумен срок дали споразумението трябва да бъде изпълнено. В случай че дадено споразумение трябва да бъде изпълнено, начинът на неговото изпълнение се урежда от специални правила. Освен това в Закона за продажбите съществуват специални разпоредби, както и специфични правила, уреждащи въпросите, свързани например с трудовите договори и финансовите инструменти.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Не са предвидени специфични правила относно действието на производството по реструктуриране на дълг по отношение на текущите договори. Моля вижте също точка „Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност?“.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Не са предвидени специфични правила относно действието на производството по реструктуриране на дълг на предприятие по отношение на текущите договори.

Моля вижте също точка „Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност?“.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

ФАЛИТ

След постановяването на решението за обявяване на фалит върху имуществото, което е включено в масата на несъстоятелността, обикновено не могат да се налагат обезпечителни мерки с цел принудително изпълнение на предявени срещу длъжника вземания. Това правило се прилага автоматично веднага след образуване на производството по обявяване на фалит. Предвидени са някои изключения, отнасящи се до вземания, които се ползват с право на предпочитително удовлетворение от определен ред. Всеки акт за налагане на обезпечителна мярка, извършен в противоречие с тази забрана, е нищожен. Дадено имущество може да бъде заповорено/възбранено независимо от решението за обявяване на фалит, ако върху въпросното имущество е учредено право на залог или ипотека с цел удовлетворяване на вземането.

Ако е налагането на запора или възбраната е извършено преди постановяването на решението за обявяване на фалит, изпълнението по правило може да продължи, независимо от производството по несъстоятелност. Предвидени са някои изключения от това правило.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

Докато оздравяването на предприятието е в ход, срещу длъжника не може да се налагат обезпечителни мерки или да се извършват други изпълнителни действия съгласно Кодекса за принудително изпълнение. Предвидени са някои изключения, например когато в полза на кредитора е учредено право на залог или право на задържане (*retentionsrätt*) с цел удовлетворяване на вземането му. Помощ по Закона за търговските споразумения за покупки на разсрочено плащане (*lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.*) не може да се предоставя. В хода на производството по оздравяване на предприятието не може се постановяват решения за налагане на обезпечителна мярка върху имущество (*kvarstad*) или на задължение за учредяване на обезпечение (*betalningssäkring*).

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

След решението за образуване на производството заповор или възбрана на имущество с цел принудително изпълнение на вземания, възникнали преди това решение, не може да се налага до постановяването на окончателно решение по въпроса за реструктурирането на дълга. Това правило обаче не се отнася за вземания, които не са обхванати от реструктурирането. То не важи и ако вследствие на обжалване съдът разреши заповор/възбраната по искане на кредитор.

Вследствие на обявяването на длъжника във фалит молбата за реструктуриране на дълг става безпредметна.

Ако молба за договаряне на публичен предпазен конкордат с кредиторите се допусне за разглеждане, след като длъжникът е подал молба за реструктуриране на дълга, производството за реструктуриране на дълга трябва да бъде спряно. Вследствие на утвърждаването на предпазния конкордат молбата за реструктуриране на дълга става безпредметна.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

След решението за образуване на производството заповор/възбрана на имущество с цел принудително изпълнение на вземания, възникнали преди това решение, не може да се налага до постановяването на окончателно решение по въпроса за реструктурирането на дълга на предприятието. Това правило обаче не се отнася за вземания, които не са обхванати от реструктурирането. То не важи и ако вследствие на обжалване съдът разреши заповор/възбраната по искане на кредитор.

Вследствие на обявяването на длъжника във фалит молбата за реструктуриране на дълг на предприятието става безпредметна.

Ако молба за договаряне на публичен предпазен конкордат с кредиторите се допусне за разглеждане, след като длъжникът е подал молба за реструктуриране на дълга на предприятието, производството за реструктуриране на дълга трябва да бъде спряно. Вследствие на утвърждаването на предпазния конкордат молбата за реструктуриране на дълга на предприятието става безпредметна.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

ФАЛИТ

Ако между длъжника и друга страна има текущо съдебно дело, засягащо имущество, което е включено в масата на несъстоятелността, производството може да бъде водено вместо длъжника от синдика по несъстоятелността. Ако синдикът по несъстоятелността откаже да води делото вместо длъжника, имуществото се счита за извадено от масата на несъстоятелността. Ако срещу длъжника е заведено дело за удовлетворяване на вземане, което може да бъде предявено в рамките на производството по обявяване на фалит, синдикът по несъстоятелността може да се присъедини към делото на страната на длъжника. По отношение на тази процедура са предвидени и допълнителни разпоредби.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

По принцип принудителното изпълнение на вземания е забранено, докато тече производство по оздравяване на предприятието, това обаче не е пречка за продължаването и приключването на текущи съдебни процеси между длъжника и друга страна.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Моля вижте точка „Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху предявени искиове на индивидуални кредитори?“.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Моля вижте точка „Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори?“.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

ФАЛИТ

Кредиторите нямат официална роля в производството по обявяване на фалит. Синдикът трябва да се консултира с кредиторите, които са особено засегнати, ако няма начин това да бъде предотвратено. Освен това кредиторът има право да получава информация от синдика и да присъства например на полагаването на клетвата. Даден кредитор може да поиска да бъде назначен надзорник (*granskningsman*), който да упражнява контрол върху управлението на масата на несъстоятелността от негово име.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Когато съдът се произнесе в полза на образуването на производство по оздравяване на предприятието, той трябва да определи дата за провеждане на събрание на кредиторите в съда. Събранието трябва да се проведе в срок от три седмици от датата на постановяване на решението за оздравяване на предприятието или в по-дълъг срок, ако това не може да бъде избегнато.

На събранието на кредиторите последните имат възможност да изразят мнението си дали оздравяването на предприятието трябва да продължи.

По искане на даден кредитор съдът определя комитет на кредиторите, чиито членове се избират измежду кредиторите. Комитетът се състои от

максимум трима членове. В някои случаи работниците и служителите също имат право да назначат свой представител като допълнителен член на комитета. Съдът може да назначи допълнителни членове, ако има конкретни основания за това. Управителят по оздравяването на предприятието трябва да се консултира с комитета на кредиторите по важни въпроси, ако нищо не възпрепятства това.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Моля вижте точка „Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?“.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА 10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

ФАЛИТ

При фалит имуществото се включва в масата на несъстоятелността, която се управлява в полза на кредиторите (вж. по-горе). Масата на несъстоятелността се управлява от един или повече синдици. По принцип имуществото в масата на несъстоятелността трябва да бъде продадено възможно най-бързо. Ако длъжникът извършва стопанска дейност, при определени условия синдикът може да продължи да извършва стопанската дейност от името на масата на несъстоятелността.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Докато трае производството по оздравяване на предприятието, длъжникът не губи контрола върху имуществото си.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Не се назначава синдик.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Не се назначава синдик.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

ФАЛИТ

Фалитите в Швеция могат да бъдат разделени на две категории: фалити без доказване на задължения (*bevakning*) и фалити с доказване на задължения. Задълженията не се доказват, освен ако не е посочено друго. Това е така, защото кредиторите с непривилегировани вземания обикновено не получават нищо в случай на фалит. По искане на синдика районният съд може да реши, че задълженията трябва да бъдат доказани. Това се прави, ако може да се предположи, че непривилегированите вземания ще получат частично удовлетворение при разпределението в рамките на производството по обявяване на фалит. Когато се вземе решение да се пристъпи към процедура по доказване на задълженията, вземанията, които могат да бъдат предявени по време на производството по обявяване на фалит, трябва да бъдат доказани, за да може кредиторът да получи удовлетворение при разпределението на имуществото. Евентуално право на предпочително удовлетворение също трябва да бъде доказано. Когато в полза на даден кредитор е учредено право на залог върху имущество или на задържане на имущество обаче, задължението не е необходимо да се доказва, за да може кредиторът да се удовлетвори от въпросното имущество.

Фактът, че длъжникът губи контрол върху своето имущество, означава, че не му е разрешено да поема задължения, чието изпълнение би могло да бъде поискано по време на производството по обявяване на фалит. Ако длъжникът поеме задължение или бъде натоварен с такова след образуването на производството по обявяване на фалит, обикновено това задължение не може да се доказва в рамките на производството. В съответствие с установената съдебна практика в някои случаи длъжникът може да възобнови контрола си върху даден актив, ако синдикът изрично се откаже от претенции върху него.

Масата на несъстоятелността, представлявана от синдика, може да поема права и отговорности, например чрез сключване на споразумения. Това поражда вземания, които могат да бъдат предявявани към самата маса на несъстоятелността (*massafordringar*). По принцип вземанията, предявени към самата маса на несъстоятелността се ползват с право на предпочително удовлетворение пред обикновените вземания в производството по обявяване на фалит (*konkursfordringar*). Възнаграждението на синдика и други подобни задължения (известни като разходи за производството по обявяване на фалит, *konkurskostnader*) обаче трябва да се погасят от масата на несъстоятелността преди останалите задължения, които могат да бъдат предявени към масата на несъстоятелността. Ако разходите за производството по обявяване на фалит не могат да бъдат погасени от масата на несъстоятелността, те обикновено се поемат от държавата. По принцип в производството по обявяване на фалит вземанията се удовлетворяват едва след като са погасени разходите за производството по обявяване на фалит и вземанията, предявени към самата маса на несъстоятелността.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Не са предвидени общи правила за предявяване на вземания в случай на оздравяване на предприятие. При производството по оздравяване на предприятие обаче съдът може по искане на длъжника да разреши започване на преговори за сключване на публичен предпазен конкордат с кредиторите (*offentligt ackord*). Може да се наложи кредиторът да предяви своите вземания в рамките на преговорите за сключване на предпазен конкордат (вж. по-долу). В преговорите за сключване на предпазен конкордат участват само кредиторите, чиито вземания са възникнали преди подаването на молбата за оздравяване на предприятието. Не всички кредитори обаче вземат участие в преговорите: не участват например кредитори, чието вземане може да бъде удовлетворено чрез прихващане или чието вземане е привилегировано. Управителят по оздравяването на предприятието съставя опис на имуществото и на задълженията на масата на несъстоятелността. Ако дадено лице има вземане, което не е включено в опис на масата на несъстоятелността или което е било установено междувременно, и ако това лице желае да участва в преговорите за сключване на предпазен конкордат, то следва да предяви вземането си писмено пред управителя по оздравяването на предприятието най-късно една седмица преди събирането на кредиторите.

Вземания, които се основават на споразумения, сключени от длъжника със съгласието на управителя по оздравяването на предприятието, по време на оздравяването на предприятието се ползват с общо право на предпочително удовлетворение.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Преструктурирането на дълговете по същество обхваща всички парични вземания срещу длъжника, възникнали преди датата, на която е постановено решението за образуване на производството. Следователно кредиторите следва да предявяват вземания, които са възникнали преди решението за образуване на производството и попадат в обхвата на преструктурирането на дълга, тъй като в противен случай съществува риск длъжникът да бъде освободен от задължението си да погаси въпросните задължения (вж. точка „Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност?“).

В обхвата на преструктурирания дълг обаче не попадат:

1. вземания за издръжка на семейството, ако Агенцията за социално осигуряване (*Försäkringskassan*) или друг чуждестранен публичен орган не се е суброгирал в правото на удовлетворения кредитор на издръжката ;

2. вземане, във връзка с което в полза на кредитора е учредено право на залог или друго право на предпочитително удовлетворение в съответствие с членове 6 или 7 от Закона за привилегированите вземания (förmånsrättslagen (1970:979)), или право на задържане, ако обезпечението е достатъчно за удовлетворяване на вземането;

3. вземане, във връзка с което кредиторът е получил право на предпочитително удовлетворение в съответствие с член 8 от Закона за привилегированите вземания преди постановяването на решението за образуване на производството, във връзка с имущество, от което е трябвало да бъде удовлетворено вземането;

4. вземане, което не е станало изискуемо и което е обвързано с насрещна престация от страна на кредитора; или

5. спорно вземане.

Ако вземането е условно, няма фиксиран размер или не е станало изискуемо, може да се реши, че то не попада в обхвата на реструктурирането на дълга. Ако може да се приеме, че дадено вземане е неоснователно, трябва да се вземе решение то да не бъде включено в обхвата на реструктурирането на дълга.

Вземания, възникнали след решението за образуване на производството, не попадат в обхвата на реструктурирането на дълга.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА
Реструктурирането на дълговете на предприятие по същество обхваща всички парични вземания срещу длъжника, възникнали преди датата, на която е постановено решението за образуване на производството. Следователно кредиторите следва да предявяват вземания, които са възникнали преди решението за образуване на производството и попадат в обхвата на реструктурирането на дълга на предприятието, тъй като в противен случай съществува риск длъжникът да бъде освободен от задължението си да погаси въпросните задължения (вж. точка „Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност?“).

В обхвата на реструктурирането на дълга на предприятието обаче не попадат:

1. вземания за издръжка на семейството, ако Агенцията за социално осигуряване или друг чуждестранен публичен орган не се е суброгирал в правото на удовлетворения кредитор на издръжката;

2. вземане, във връзка с което кредиторът има право на предпочитително удовлетворение в съответствие с раздел 5 от Закона за привилегированите вземания (1970:979), ако обезпечението е достатъчно за удовлетворяване на вземането;

3. вземане, във връзка с което в полза на кредитора е учредено право на залог или друго право на предпочитително удовлетворение в съответствие с раздели 6 или 7 от Закона за привилегированите вземания, или право на задържане, ако обезпечението е достатъчно за удовлетворяване на вземането;

4. вземане, във връзка с което кредиторът е получил право на предпочитително удовлетворение в съответствие с раздел 8 от Закона за привилегированите вземания преди постановяването на решението за образуване на производството, във връзка с имущество, от което е трябвало да бъде удовлетворено вземането;

5. вземане, което не е станало изискуемо и което е обвързано с насрещна престация от страна на кредитора; или

6. спорно вземане.

Ако вземането е условно, няма фиксиран размер или не е станало изискуемо, може да се реши, че то не попада в обхвата на реструктурирането на дълга на предприятието. Ако може да се приеме, че дадено вземане е неоснователно, трябва да се вземе решение то да не бъде включено в обхвата на реструктурирането на дълга на предприятието.

Вземания, възникнали след решението за образуване на производството, не попадат в обхвата на реструктурирането на дълга на предприятието.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

ФАЛИТ

Като цяло при фалит могат да бъдат предявявани само вземания, възникнали преди постановяването на решението за обявяване на фалит. Може се предявяват дори условни вземания или такива, които още не са станали изискуеми.

В случаите когато не се изисква доказване на задължението, няма правила, които да задължават кредитора да предяви вземането си по определен начин. При фалит без доказване на задължението синдикът трябва по собствена инициатива да гарантира, че при разпределението на имуществото всяко привилегировано вземане получава дължимия му дял. По принцип нищо не пречи на даден кредитор да предяви вземането си без да посочва подробности до крайния срок за възражение срещу предложеното разпределение.

Ако може да се предположи, че имуществото е достатъчно за удовлетворяване на кредиторите, които не се ползват с право на предпочитително удовлетворение, задължението трябва да бъде доказано (относно доказването на задълженията моля вижте по-горе). Когато районният съд реши, че задълженията трябва да бъдат доказани, той определя срок от четири до десет седмици за представяне на доказателствата. Решението, с което се отправя покана за представяне на доказателства за задълженията, се публикува. Кредиторите трябва да предявят вземанията си писмено в рамките на определения срок. Кредитор, в чиято полза е учредено право на залог върху имущество или право на задържане на вещ, не трябва да представя доказателство за вземането си като част от тази процедура, за да получи удовлетворение от вещта. Ако задълженията са доказани и кредиторът желае да предяви вземане или да упражни право на залог след изтичането на срока за представяне на доказателства, той може да направи това на по-късен етап. Това трябва да стане не по-късно от датата изготвяне на предложението за разпределение от синдика, с други думи преди подаването на предложението пред съда и неговото публикуване. Ако даден кредитор не представи доказателство за своето вземане, той губи възможността да получи удовлетворение от имуществото, включено в решението за разпределение. По принцип кредиторът може да получи удовлетворение на своето вземане на по-късен етап само при постъпването на нови ресурси (последващо разпределение).

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Както беше споменато по-горе, при оздравяване на предприятието кредиторите по принцип не са длъжни да предявяват вземанията си, може обаче да се наложи да ги предявят като част от преговорите за сключване на предпазен конкордат. Управителят по оздравяването на предприятието трябва да представи оздравителен план. В плана обикновено се посочва как може да се намери решение на финансовото състояние на дружеството – длъжник, и как да бъдат подобрени неговите оперативни резултати. Съдържанието на плана обаче може да се пригоди към обстоятелствата в конкретните случаи.

При определени обстоятелства в контекста на оздравяването на предприятието може да се сключи публичен предпазен конкордат с кредиторите. Длъжникът подава молба за договаряне на предпазен конкордат.

Молбата за договаряне на предпазен конкордат трябва да съдържа предложение, в което се посочва сумата, която длъжникът предлага да погаси и графикът на извършване на плащането, както и дали е учредено обезпечение във връзка с конкордата и ако е така, какво включва то. Трябва да се приложи и опис на имуществото и на задълженията, включени в масата на несъстоятелността.

Ако молбата за договаряне на предпазен конкордат бъде счетена за допустима, съдът трябва да постанови решение, с което да разреши незабавно договаряне на предпазен конкордат. В същото време съдът трябва да определи дата за провеждане на събрание на кредиторите в съда, да изпрати призовки до участниците в това събрание и да публикува решението си.

Длъжникът, управителят по оздравяването на предприятието и кредиторите имат възможност да възразят срещу вземане, което ще бъде обхванато от конкордата. Съществуват специални правила, които уреждат възможността за участие в преговорите за сключване на предпазен конкордат във връзка с вземане, което не е включено в описа на имуществото.

В преговорите за сключване на предпазен конкордат може да участват само кредитори, чиито вземания са възникнали преди подаването на молбата за оздравяване на предприятието. В преговорите не участват кредитори, чието вземане може да бъде удовлетворено чрез прихващане или чието вземане е привилегирано. Не участват и кредитори, които при фалит биха имали право да се удовлетворят едва след останалите кредитори, освен когато останалите кредитори, които участват в преговорите, позволяват това.

По искане на кой да е кредитор длъжникът трябва да потвърди под клетва описа на имуществото пред събранието на кредиторите.

Кредиторите гласуват предложението за предпазен конкордат на събранието на кредиторите. Предложение за предпазен конкордат, което удовлетворява най-малко 50 % от размера на вземанията, се счита за прието от кредиторите, ако бъде подкрепено от три пети от гласувалите и техните вземания възлизат на три пети от общия размер на вземанията, даващи право на глас. Ако процентът е по-малък, предложението за предпазен конкордат е прието, ако е подкрепено от три четвърти от гласувалите и техните вземания възлизат на три четвърти от общия размер на вземанията, даващи право на глас.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Ако бъде постановено решение за образуване на производство по реструктуриране на дълг, съобщение за това трябва незабавно да бъде публикувано в държавен вестник, *Post- och Inrikes Tidningar*. Освен това в срок от една седмица след публикуването трябва да се изпрати уведомление до известните кредитори. В уведомлението кредиторите трябва да бъдат приканени, наред с другото, да предявят своите вземания срещу длъжника, обикновено в писмена форма в срок от един месец от датата на публикуването, като предоставят подробности относно своите вземания и всякаква друга информация, която е от значение за преценката на случая, както и данните за сметката, по която да се извършват евентуални плащания в хода на производството по реструктуриране на дълга.

След решението за образуване на производството и след като бъде събрана достатъчно информация, се изготвя предложение за реструктуриране на дълга. То се изпраща на всички известни кредитори, чиито вземания са обхванати от предложението, с покана да представят коментарите си в рамките на определен срок. Непредставянето на коментари от страна на даден кредитор не е пречка за одобряване на решението за реструктуриране на дълга.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Ако бъде постановено решение за образуване на производство по реструктуриране на дълг, съобщение за това трябва незабавно да бъде публикувано в държавен вестник, *Post- och Inrikes Tidningar*. Освен това в срок от една седмица след публикуването трябва да се изпрати уведомление до известните кредитори. В уведомлението кредиторите трябва да бъдат приканени, наред с другото, да предявят своите вземания срещу длъжника, обикновено в писмена форма в срок от един месец от датата на публикуването, като предоставят подробности относно своите вземания и всякаква друга информация, която е от значение за преценката на случая, както и данните за сметката, по която да се извършват евентуални плащания в хода на производството по реструктуриране на дълга.

След решението за образуване на производството и след като бъде събрана достатъчно информация, се изготвя предложение за реструктуриране на дълга на предприятието. То се изпраща на всички известни кредитори, чиито вземания са обхванати от предложението, с покана да представят коментарите си в рамките на определен срок. Непредставянето на коментари от страна на даден кредитор не е пречка за одобряване на решението за реструктуриране на дълга на предприятието.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

ФАЛИТ

Ако масата на несъстоятелността е недостатъчна да покрие разходите за производството по обявяване на фалит и задълженията на самата маса на несъстоятелността, производството се прекратява (моля виж по-горе относно разходите за производството по обявяване на фалит и вземанията, предявени към масата на несъстоятелността). При прекратяването на производството в този случай по принцип разпределение на имущество между кредиторите не се извършва.

Ако производството не бъде прекратено, средствата от масата на несъстоятелността, които не са използвани за погасяване на разходите за производството по обявяване на фалит и задълженията на самата маса на несъстоятелността, се разпределят между кредиторите. По принцип това разпределение трябва да се извърши в съответствие с разпоредбите на Закона за привилегираните вземания.

Законът за привилегираните вземания урежда съответните права на кредиторите да получат удовлетворение в случай на фалит. Относно Закона за привилегираните вземания може да бъде предоставена следната обобщена информация.

Привилегията във връзка с дадено плащане може да е специална или обща. Специалната привилегия засяга определена вещь (например право на залог, право на задържане или ипотека (*inteckning*) върху недвижимо имущество). Общата привилегия засяга цялото имущество, включено в масата на несъстоятелността на длъжника (например разходите на кредиторите за обявяването на длъжника в несъстоятелност и възнаградението на управителя по оздравяването на предприятието, ако фалитът е бил предшестван от производство по оздравяване).

Специалната привилегия има предимство пред общата такава. Всички непривилегираните вземания имат равни права помежду си. Освен това в споразумение може да бъде договорено, че даден кредитор има право да удовлетвори вземането си едва след като бъдат удовлетворени всички останали кредитори (подчинено вземане, *efterställd fordran*).

Привилегията остава в сила дори ако вземането бъде прехвърлено или запорирано, или по друг начин премине във владение на трета страна.

Ако дадено вземане се ползва със специална привилегия по отношение на определена вещь, но въпросната вещь е недостатъчна за удовлетворяването му, останалата част от него се третира като непривилегирано вземане

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

В производството по оздравяване на предприятието не се извършва разпределение, освен в случай на сключване на публичен предпазен конкордат с кредиторите.

Публичният предпазен конкордат може да предвижда конкретен начин на намаляване и погасяване на вземанията. Предпазният конкордат трябва да предоставя равни права на всички кредитори и удовлетворяване на най-малко 25 % от размера на вземанията, освен ако всички известни кредитори, които са обхванати от предпазния конкордат, не са одобрили по-нисък процент или ако съществуват конкретни основания за приемането на по-нисък процент. Определените минимални дялове трябва да бъдат изплатени в срок от една година след одобряването на предпазния конкордат, освен ако всички известни кредитори не приемат по-дълъг срок за погасяване. Освен това предпазният конкордат може да предвижда длъжникът да получи право на отложено плащане или друга специална отстъпка.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Всички вземания, обхванати от реструктурирането, се ползват с еднакви права. Дадено вземане обаче може да получи по-малко благоприятно третиране със съгласието на засегнатия кредитор или да бъде изплатено преди други вземания, ако наличната сума за разпределяне е малка и ако това е разумно да се направи предвид мащаба на задълженията и други обстоятелства.

Разпоредбите, уреждащи вземанията, са посочени в решението, с което се разрешава реструктурирането на дълга.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Всички вземания, обхванати от реструктуриране на дълговете на предприятие, се ползват с еднакви права. Дадено вземане обаче може да получи по-малко благоприятно третиране със съгласието на засегнатия кредитор или да бъде изплатено преди други вземания, ако наличната сума за разпределяне е малка и ако това е разумно да се направи предвид мащаба на задълженията и други обстоятелства.

Разпоредбите, уреждащи вземанията, са посочени в решението, с което се разрешава реструктурирането на дълга.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

ФАЛИТ

Ако длъжникът е съгласен да погаси своите задължения или постигне друго споразумение с кредиторите (доброволно споразумение, *frivillig oppgørelse*), районният съд трябва да вземе решение за приключване на производството. При фалит с доказване на задължения производството може да бъде приключено също и с решение за одобряване на предпазен конкордат (*ackord i konkurs*). В други случаи производството по обявяване на фалит се прекратява поради липса на достатъчно активи в масата на несъстоятелността (*avskrivning*, ако имуществото е недостатъчно за покриване на разходите за производството и вземанията, предявени към самата маса на несъстоятелността) или чрез разпределение между кредиторите.

Обявяването на фалит не освобождава физическо лице от задължението да погаси задълженията си (правилата при реструктуриране на дълг са различни). Следователно след обявяването на фалит непогасените задължения остават (освен ако са обхванати от доброволно споразумение или предпазен конкордат с кредиторите).

След обявен фалит юридическите лица се закриват (разпоредбите, които уреждат това, могат да бъдат намерени в законодателството относно правото на сдружаване). Това означава, че по принцип кредиторите не могат да предявяват непогасени вземания срещу юридическо лице след неговия фалит.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Ако е сключен предпазен конкордат, той е задължителен за всички известни и неизвестни кредитори, които имат право да участват в преговорите. Кредитор, който в случай на фалит би имал право да се удовлетвори след останалите кредитори, губи правото си на удовлетворение от длъжника, освен ако всички кредитори с право да участват в договарянето на предпазния конкордат не са получили пълно удовлетворение в рамките на конкордата. Кредитор с право на предпочително удовлетворение по отношение на определена вещь е обвързан от предпазния конкордат до размера, който не може да бъде удовлетворен от тази вещь.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Решението за реструктуриране на дълг освобождава длъжника от задължението да погасява вземанията, обхванати от реструктурирането, над намаления им размер. Освен това реструктурирането на дълга освобождава длъжника от задължението за погасяване на непредявени задължения по делото, освен ако не става дума за задължения, които не могат да бъдат обхванати от производството по реструктуриране на дълга.

Реструктуриране на дълг означава, че правото на лихви или санкции за забава по отношение на вземане, обхванато от реструктурирането, се прекратява за периода след датата, на която е обявено решението за образуване на производството.

Реструктурирането на дълга не оказва въздействие върху правата на даден кредитор по отношение на поръчител или на друго лице, което носи отговорност за въпросното задължение в допълнение към длъжника.

Решението за одобряване на реструктуриране на дълг трябва да включва погасителен план. Срокът на погасителния план е пет години, освен ако няма съществени основания за определяне на по-кратък срок. Той започва да тече от датата на решението за одобряване на реструктурирането. При определяне на срока на действие на погасителния план срокът, по отношение на който се е прилагало решението за образуване на производството, обикновено се приспада от срока на погасителния план, освен ако няма основания за приспадане на по-кратък срок с оглед на действията на длъжника след решението за образуване на производството.

При определени обстоятелства решението за реструктуриране на дълг може да бъде изменено или отменено. По искане на кредитор, чието вземане е обхванато от реструктурирането, решението за реструктуриране на дълга може да бъде отменено или, в случаите, посочени в точки 6 и 7, да бъде изменено, ако:

1. длъжникът е проявил непочтеност по отношение на кредитора;
2. длъжникът умишлено е възпрепятствал производството по обявяване на фалит или изпълнителна мярка;
3. длъжникът е облагодетелствал тайно определен кредитор, за да повлияе на решението, свързано с реструктурирането на дълга;
4. длъжникът умишлено е представил невярна информация в молбата си за реструктуриране на дълга или на друг етап от разглеждането на делото, с което е увредил интересите на кредитора;
5. длъжникът е представил невярна информация, която е довела до решение на публичен орган във връзка с такси или задължения, обхванати от реструктурирането, или не е предоставил информация, въпреки че е бил длъжен да направи това, което е довело до вземане на грешно решение или до невземане на решение;
6. длъжникът не спазва погасителния план и отклонението от него е съществено; или
7. финансовото положение на длъжника се е подобрило значително след решението за реструктуриране на дълга и това се дължи на обстоятелства, които не е можело да бъдат предвидени при вземането на решението.

В случаите, посочени в точка 7, молбата трябва да бъде подадена в срок от пет години от датата на решението за образуване, или ако погасителният план изтича на по-късна дата, не по-късно от срока на действие на плана. Ако се стигне до изменение на решение за реструктуриране на дълг, срокът на погасителния план може да бъде определен на максимум седем години.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Решението за реструктуриране на дълг на предприятие освобождава длъжника от задължението да погасява вземанията, обхванати от реструктурирането, над намаления им размер. Освен това реструктурирането освобождава длъжника от задължението за погасяване на непредявени задължения по делото, освен ако не става дума за задължения, които не могат да бъдат обхванати от производството по реструктуриране на дълга на предприятието.

Реструктуриране на дълг на предприятие означава, че правото на лихви или санкции за забава по отношение на вземане, обхванато от реструктурирането, се прекратява за периода след датата, на която е обявено решението за образуване на производството.

Преструктурирането на дълга не оказва въздействие върху правата на даден кредитор по отношение на поръчител или на друго лице, което носи отговорност за въпросното задължение в допълнение към длъжника.

Решението за одобряване на реструктуриране на дълг на предприятие трябва да включва погасителен план. Срокът на погасителния планът е три години. Той започва да тече от датата на решението за одобряване на реструктурирането.

При определени обстоятелства решението за реструктуриране на дълг може да бъде изменено или отменено. По искане на кредитор, чието вземане е обхванато от реструктурирането, решението за реструктуриране на дълга може да бъде отменено или, в случаите, посочени в точки 6 и 7, да бъде изменено, ако:

1. длъжникът е проявил непочтеност по отношение на кредитора;
2. длъжникът умишлено е възпрепятствал производството по обявяване на фалит или изпълнителна мярка;
3. длъжникът е облагодетелствал тайно определен кредитор, за да повлияе на решението, свързано с реструктурирането на дълга;
4. длъжникът умишлено е представил невярна информация в молбата си за реструктуриране на дълга или на друг етап от разглеждането на делото, с което е увредил интересите на кредитора;
5. длъжникът е представил невярна информация, която е довела до решение на публичен орган във връзка с такси или задължения, обхванати от реструктурирането, или не е предоставил информация, въпреки че е бил длъжен да направи това, което е довело до вземане на грешно решение или до невземане на решение;
6. длъжникът не спазва погасителния план и отклонението от него е съществено; или
7. финансовото положение на длъжника се е подобрило значително след решението за реструктуриране на дълга.

В случаите, посочени в точка 7, молбата трябва да бъде подадена в срок от три години от датата на решението за образуване или ако погасителният план изтича на по-късна дата, не по-късно от срока на действие на плана. Ако се стигне до изменение на решение за реструктуриране на дълг на предприятие, срокът на погасителния план може да бъде определена на максимум пет години.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

ФАЛИТ

Както е посочено по-горе, фалитът не освобождава физическо лице от задължението да погаси задълженията си, докато юридическите лица се закриват след фалит.

Ако след обявяването на фалит се появят подлежащи на разпределение ресурси, е предвидена разпоредба за *ex post* разпределение.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

По отношение на действието на публичния предпазен конкордат с кредиторите, моля вижте информацията по-горе. Ако не е сключен публичен предпазен конкордат и длъжникът не е постигнал доброволно споразумение или друг вид споразумение с кредиторите, след приключването на оздравяването вземанията остават дължими.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

При определени обстоятелства даден кредитор може да поиска реструктурирането на дълга да бъде подложено на преоценка, след като длъжникът е изпълнил погасителния план. Моля вижте точка „Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност?“.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

При определени обстоятелства даден кредитор може да поиска реструктурирането на дълга на предприятието да бъде подложено на преоценка, след като длъжникът е изпълнил погасителния план. Моля вижте точка „Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност?“.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

ФАЛИТ

Възнаграждението на синдика и други подобни задължения (разходи за производството по обявяване на фалит), както и задълженията, направени за сметка на самата маса на несъстоятелността, трябва да се покриват от масата на несъстоятелността, преди да се пристъпи към разпределение между кредиторите. На свой ред, разходите за производството по обявяване на фалит се погасяват преди останалите вземания, предявени към масата на несъстоятелността. Ако не могат да бъдат погасени от масата на несъстоятелността, те обикновено се поемат от държавата.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

Управителят по оздравяването на предприятието (и надзорникът, ако има такъв) има право на обезщетение за своята работа и за разходите, които е направил за нейното изпълнение. Неговото възнаграждение не може да надхвърля това, което може да се разглежда като разумно обезщетение за изпълнението на задачата. По искане на управителя по оздравяването на предприятието или на длъжника съдът оценява правото на обезщетение на управителя. Кредитор, чието вземане е обхванато от предпазен конкордат, също може да поиска такава оценка до изпълнението на предпазния конкордат. Съдебните разноски и обезщетението на управителя по оздравяването на предприятието и на надзорника трябва да бъдат поети от длъжника.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

В хода на производството по реструктуриране на дълг длъжникът обикновено прави плащания към Органа за принудително изпълнение, който след това прехвърля средствата на кредиторите. Органът за принудително изпълнение налага на длъжника годишна такса за управлението на тези плащания.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

В хода на производството по реструктуриране на дълга длъжникът обикновено прави плащания към Органа за принудително изпълнение, който след това прехвърля средствата на кредиторите. Органът за принудително изпълнение налага на длъжника годишна такса за управлението на тези плащания.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

ФАЛИТ

Правилата относно обявяване на недействителността на действия, увреждащи масата на несъстоятелността (*återvinning till konkursbo*) са установени в Закона за фалита. Референтната дата за изчисляване на сроковете, определени в правилата за обявяване на недействителността на увреждащи действия, обикновено е датата преди деня на подаване на молбата за обявяване на фалит.

Дадено действие може да бъде обявено за недействително (*går åter*), ако то неправомерно облагодетелства определен кредитор за сметка на други или ако кредиторите са били лишени от имущество на длъжника, или ако задълженията на длъжника са се увеличили, както и ако длъжникът е бил неплатежоспособен или е станал неплатежоспособен само в резултат на правното действие или в резултат на правното действие в

комбинация с други фактори, а другата страна е знаела или е трябвало да знае, за неплатежоспособността на длъжника е и за обстоятелствата, които са довели до неправомерността на правното действие. Предполага се, че членовете на семейството на длъжника са имали знанието по смисъла на предходното изречение, освен ако не е налице убедително доказателство, че те не са знаели и не са могли да знаят. Ако действието е извършено повече от пет години преди референтната дата, то може да бъде обявено за недействително само ако е свързано с някой от членовете на семейството на длъжника.

Погасяване на задължение по-малко от три месеца преди референтната дата чрез използване на метод, различен от обичайните средства за разплащане, или авансово, или в размер, който е довел до значително влошаване на финансовото състояние на длъжника, може да бъде обявено за недействително, освен ако при дадените обстоятелства такова погасяване може да се разглежда като обичайно. Ако плащането е извършено в полза на някой от членовете на семейството на длъжника преди тази дата, но по-малко от две години преди референтната дата, то може да бъде обявено за недействително, освен ако не се докаже, че длъжникът не е бил неплатежоспособен и не е изпаднал в неплатежоспособност в резултат на въпросното действие.

По отношение на даренията, споделеното използване на жилище и трудовите възнаграждения се прилагат специални правила. Някои плащания към държавата са освободени от правилата относно обявяването на недействителност, например плащането на данъци.

Синдикът може да поиска обявяване на недействителност, като заведе иск пред обикновен съд или като подаде възражение срещу вземания, които са предмет на доказване в хода на производството по обявяване на фалит. Ако синдикът реши да не поиска обявяване на недействителност и не се стигне до взаимно приемливо решение, обявяването на недействителност може да бъде поискано от кредитор, като за целта той трябва да предяви иск пред обикновен съд.

Когато дадено действие бъде обявено за недействително, имуществото, с което длъжникът се е разпоредил, се връща в масата на несъстоятелността.

ОЗДРАВЯВАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ

След произнасянето на решение за оздравяване на предприятието, разпоредбите на Закона за фалита относно обявяване на недействителност на увреждащи действия в контекста на производството по обявяване на фалит се прилагат при наличие на сключен публичен предпазен конкордат с кредиторите (моля вижте раздела относно фалита).

Когато обявяването на недействителността се отнася до привилегировано вземане или до плащане, получено вследствие на заповед, съдът може да реши да спре производството по принудително изпълнение до следващо разпореждане.

Иск за обявяване на недействителност на увреждащи действия се предявява от управителя по оздравяването на предприятието или от кредитор, чието вземане би попаднало в обхвата на публичен предпазен конкордат. Искът трябва да бъде предявен преди провеждането на събранието на кредиторите и по него не може да бъде постановено окончателно решение преди произнасянето на решението относно публичния предпазен конкордат. Кредитор, който желае да предяви иск, трябва да уведоми управителя по оздравяването на предприятието. Ако не направил това искът му няма да бъде разгледан.

В случай че производството по оздравяване на предприятието приключи без сключване на публичен предпазен конкордат и длъжникът не бъде обявен във фалит след подаване на молба в този смисъл в срок от три седмици от датата на приключване на производството по оздравяване на предприятието, подаденият иск за обявяване на недействителност трябва да бъде отхвърлен.

След като разходите на ищеца бъдат възстановени, събраните приходи се разпределят между кредиторите, обхванати от публичния предпазен конкордат. Ответник, който в резултат на иска на ищеца може да има вземане срещу длъжника, може да участва в преговорите за сключване на предпазен конкордат въз основа на това вземане и при разпределението има право да приспадне дължимата му сума от сумата, която в противен случай би платил.

По искане на кредитор, участващ в публичен предпазен конкордат, или на длъжника съдът, който разглежда производството по обявяване на недействителност, може да разпореди имуществото, дължимо на кредитора по предходното изречение, да бъде поставено под режим на специално управление (*särskild förvaltning*). Имущество, поставено под режим на специално управление, може да бъде заповорирано само при изтичане на срока на действие на предпазния конкордат.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ

Не са предвидени специални разпоредби относно обявяването на недействителността на увреждащи действия.

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ДЪЛГ НА ПРЕДПРИЯТИЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Не са предвидени специални разпоредби относно обявяването на недействителността на увреждащи действия .

Последна актуализация: 19/02/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.